OP DE GRENZEN

VAN

TWEE WERELDEN.

Op de Grenzen
van
TWEE WERELDEN.

ONDERZOEK EN ERVARING

OP HET GEBIED VAN HET HOOGERE LEVEN,

DOOR

Mevr. Elise van Calcar.

Vier en Twintigste Jaargang.

'S GRAVENHAGE,
H. C. VAN CALCAR.
1900.

INHOUD

VAN DEN VIER EN TWINTIGSTEN JAARGANG.

—

AAN ONZE OUDE EN NIEUWE VRIENDEN.

Wij brengen u allen onzen groet, die reeds zulk een reeks van jaren onzen arbeid met uwe sympathie hebt gesteund en getrouw zijt gebleven aan ons Blad, ondanks de concurrentie van jongere ondernemingen.

Wij groeten u, nieuwe lezers, wier belangstelling is opgewekt om meer te leeren kennen van uw eigen geestelijk wezen en van die nog onzichtbare sferen, die ons zoo dicht omgeven. Wij zetten onze wandelingen op de grenzen der beide werelden te zamen voort, waarop zooveel te leeren en te denken valt, dat ons kracht en moed geeft om te leven, om onze taak en plicht in de nieuwe aangevangen eeuw met vertrouwen te aanvaarden, wat ons deel hier beneden ook zijn moge.

Onze vier-en-twintigste jaargang moge veler sympathie wekken of onderhouden, opdat onze hand niet verzwakke in ijver om u voor te lichten uit rijke ervaring en omvangrijke studie. Ik wil gaarne uitdeelen naar het licht dat God mij heeft geschonken, want al zijn mijne jaren, sedert ik dit werk opzette, met een kwart eeuw vermeerderd, ik voel mij nog even moedig en krachtig in mijne heilige overtuiging en door tallooze ervaringen nog altijd meer bevestigd en gesteund.

Laat ons behoedzaam voortgaan in de nu aangevangen eeuw en ons niet laten slingeren door allerlei windstroomen van leering, die niet gezond of uit de waarheid zijn.

Vele dwaallichten zullen nog over ons pad zweven uit oude poelen en moerassen uitgedampt en als nieuw licht ge-

prezen — weest voorzichtig, waakt en bidt en ziet toe welke leeringen gij volgt — welke ideeën ge in uw hoofd en hart opneemt, want vele ongezonde kiemen warrelen in de lucht en worden alom verspreid, waar zij maar vruchtbare aarde kunnen vinden.

Blijft getrouw aan het eenvoudig en gezond Spiritualisme, zooals het door feiten alom spreekt en door uwe eigene ervaring is bevestigd op ontwijfelbare wijze als de kostelijkste gave uit den hemel, en laat u niet verontrusten of benevelen door alle wilde theorieën, die den toets niet doorstaan kunnen van kalm gezond verstand en grondige kennis.

Het Spiritualisme is nog een pasgeboren kind, ofschoon het reeds een halve eeuw doorleefde. Het heeft vooral behoefte om rein en zuiver en eenvoudig bewaard te worden in oprechte harten, onvermengd met allerlei verouderde wanbegrippen en dwalingen.

Laat ons vaststaan op de ernstig waargenomen en bevestigde feiten, die zooveel bouwstof verschaffen voor den tempel der toekomst.

Weest niet te lichtgeloovig. De ervaring leert hoe er met de geestelijke verschijnselen, zelfs in dit land en onder ons oog, geknoeid en bedrogen wordt om opzien te baren; hoeveel te meer bedachtzaamheid is er noodig eer wij de berichten uit verre landen aanvaarden als louter goud.

Gelooft niet te gauw of te vast aan alles wat van over zee en land komt, tenzij het vloeit uit wel erkende en betrouwbare bronnen. Te veel oppervlakkigheid en lichtgeloovigheid is zoo gevaarlijk op dit gebied. Wij moeten zeer behoedzaam stap voor stap vooruitgaan, want ons pad is van gevaren omringd, daar scharen van dwaalgeesten zijn uitgegaan en nog meer zullen uitgaan om onvaste zielen te bedriegen en tot dwalingen te verleiden, die alleen dienen kunnen om tweedracht te doen ontbranden waar eendracht macht moest maken.

Gelooft aan de kracht der waarheid, die altijd grooter zal

zijn dan al het arglistig drijven van den leugen en de begoocheling. In haar eenvoud en reinheid zal zij al het kunstige knutselwerk der onwaarheid eenmaal vernietigen, omdat het onwezenlijk is en een schijnvertooning. De macht der booze geesten, die onwaarheid en onzin verspreiden is thans zeer groot op de aarde, en zij maken gebruik van de ongunstige toestanden van den oorlog, die zooveel hartstochten in beweging brengt.

Afrika, dat opgevoed had moeten worden door vrede en liefde, is het tooneel geworden van menschenmoord door de blanken, die schijnen te wedijveren met de bloeddorst van Dahomey's zwarte vorsten.

De onbeheerde hartstochten der blanken, ontbrand door gouddorst, richten een bloedbad aan op den grond van een vreedzaam en edel volk. Wat wordt nu de onvruchtbaarheid van dien Engelschen vormdienst treurig openbaar, wat een droevig bewijs van den noodlottigen invloed van zulke doode letterknechterij in godsdienst, die het hart koud laat en geen liefde tot rechtvaardigheid kweekt. Welk een somber rouwfloers hebben zij over geheel de aarde gehaald en hoeveel onvoorbereide geesten zijn overgegaan voor hun tijd was vervuld.

Welk een verlies voor die natie, al die gezonde, welgemaakte, krachtige mannen daar aan den dood prijs te geven voor een valsche glorie. De mensch toch is altijd de grootste schat voor den mensch en daar kan geen goud of diamant tegen opwegen.

O, er mag veel gebeden worden voor de zielen dier arme slachtofiers, die niet eens door heldenmoed of enthusiasme den dood te gemoet snelden, maar als offers van een wraakzuchtige, laaghartige politiek zijn neergeveld, in den bloei des levens weggemaaid als onrijpe graanhalmen.

De sferen, die het dichtst bij de aarde zijn, gevoelen zelfs den noodlottigen invloed bij zulk een ramp op aarde ; ja de feestvreugde der zaligen is getemperd en als met een rouwfloers verduisterd om der stervelingen wil.

Laat ons bidden dat de pogingen der vredelievende Engelen en geesten mogen slagen om op de vatbare zielen der menschen te werken, die den oorlog kunnen doen eindigen en den menschenmoord doen ophouden.

Maar helaas! het is te vreezen dat een zoo overmoedig volk, na zoo de maat van onrechtvaardige politiek volgemeten te hebben, nog lang niet aan de roede ontkomen zal, die als het natuurlijke gevolg van de door hen gegeven oorzaken, hen treffen moet.

Reeds voor den Fransch-Duitschen oorlog voorspelde een zeer goede clairvoyante dat het weelderige Fransche volk zwaar getuchtigd zou worden — maar dat later op het eind der eeuw het trotsche, heerschzuchtige Engeland geducht vernederd worden zou. Dikwijls heb ik gedacht: hoe zal dat woord vervuld worden? — En ziedaar, Engeland spant zelf het net uit, waarin het zal verstrikt raken.

De onvermijdelijke gevolgen van het kwaad zullen de geduchte boetpredikers worden, die welsprekend zullen verkondigen dat in alle dingen Gods wet heerscht — die onverbiddelijke wet, dat het kwaad zijn bewerker loont.

Vele onschuldige slachtoffers zullen lijden, maar dat lijden, geduldig en zonder wrok gedragen, zal hen ten goede komen zooals de goddelijke Alwijsheid zelfs uit den nacht den dag voortbrengt en uit veel ellende groote winsten voor de menschheid in den loop der tijden, die wij niet overzien kunnen.

De groote jaarkring die zich sloot was vastgeklonken aan den nieuwen schakel die werd geopend om op zijn beurt eens afgesloten te worden en gevoegd bij de volgende eeuwen. Wij spreken van tijd en eeuwigheid als twee tegenovergestelde, ja strijdige gedachten, en inderdaad leven wij nu reeds in de eeuwigheid, de onmetelijke baan der wording, afgewisseld met vergaan om weer plaats te maken en bouwstof te leveren voor nieuwe ontwikkelingen.

Moge de mensch dit vluchtig leven toch leeren waardeeren als een schrede op zijn eeuwig pad en zich bewust worden

van zijn roeping en plicht om zoo te leven dat zijn overgang een heerlijke vooruitgang wezen moge en een stap nader tot zijne heiligmaking.

Laat ons jagen naar den prijs der roeping Gods, welke is: de volmaking onzer zielen.

DE ERFENIS DER EEUWEN.

Toen wij onze intrede in het leven deden, waren wij naakt, zwak en arm, ja, hulpeloozer dan een hondje of katje, die geheel gekleed ter wereld komen en terstond den weg vinden om zich te voeden. Wij waren lang zoo vlug en kloek niet als het kiekentje, dat in een fraai toiletje uit den dop stapt en snugger rondkijkt. Toch namen wij onbewust bezit van de aarde en al wat er op is, en wat was er niet bijeen gebracht en gereed gemaakt voor ons gebruik. Hoeveel handen hadden gearbeid, hoeveel hoofden gedacht — hoeveel geld was besteed! De geheele wereld scheen er op ingericht om ons naar eisch te ontvangen; wij erfden al den confort der beschaving met zijne voor- en nadeelen voor ons welzijn. Hoe geheel anders was onze ontvangst als die van het kind onzer voorouders, de Batavieren! Zelfs het armste kindje geniet thans meer van de voorzorg en arbeid door de gezellige inrichting van het huiselijk leven en den maatschappelijken vooruitgang in een geregelden staat.

Het is inderdaad een groote erfenis, die elk nieuw wereldburger aanvaardt, als de vruchten van nijverheid, kunst, wetenschap en philantropie van vele geslachten. Wij namen dat alles aan, even gemakkelijk als het vee het gras; waar het van daan komt weet het niet, maar het heeft er behoefte aan en geniet er van.

Hoevele menschen leven er, die er nooit over nagedacht

hebben wat zij al genieten van den algemeenen vooruitgang, waarvoor zij niet gearbeid of gezorgd hebben — hoeveel genot zij hebben door hetgeen anderen hebben uitgedacht of gefabriceerd. Wij erven de resultaten van veel hersenarbeid, de vruchten van veel handenarbeid; onze steden zijn niet altoos bestraat en verlicht geweest, niet zoo veilig en rustig, ons tegen allerlei gevaren beschermend. Wij weten niet wie al de werktuigen uitgevonden hebben, die nu elken arbeid gemakkelijk maken, alle gemeenschap en vervoer versnellen, voordeelen, waarvan zelfs de armsten de vruchten plukken.

Wij erven dat alles bij onze komst in het leven en vinden dat even natuurlijk als dat wij ademhalen en vermoeden niet welk een schat voor ons is opgestapeld van vroegere waarnemingen, ervaringen, ontdekkingen, uitvindingen van hen die voor ons gearbeid hebben, die kennis opzamelden, waarvan zelfs de onwetenden nog genieten door de toepassing van die wetenschap op ons dagelijksch leven.

Maar, zal iemand zeggen: wij deelen ook de erfenis van vele kwalen, misbruiken, verkeerde gewoonten, dwaasheden en vooroordeelen. Het is zoo, maar wij erven dan toch ook de voordeelen van de verbeterde verpleging en geneeswijze, beter onderwijs en betere staatsregeling.

Hoe het zij, wat wij zoo onbewust aanvaard hebben, dient later met bewustheid gewaardeerd, maar ook geclassificeerd te worden en getoetst; doch daar wij zooveel in bezit namen wat anderen voor ons gereed maakten, moet elk den eisch, de plicht voelen om op zijn beurt het algemeene kapitaal voor aller welzijn te helpen vergrooten en ook iets voort te brengen dat anderen ten goede zal komen, op welk gebied ook. Ja, hoe grooter de erfenis is die wij in onze wieg hebben gevonden, zoo zwaarder is ook de plicht om die goed te gebruiken en er winst mede te doen.

Daar is geboren een nieuwe eeuw. Het is een bevoorrecht koningskind. Is er ooit een van hare zusters in zulk een rijke omgeving ontvangen? — Is er ooit zooveel schoons en nuttigs in gereedheid gebracht voor haar aankomst?

De twintigste eeuw stond op uit het graf harer voorgangsters en is inderdaad ook fijn getoiletteerd uit den dop gesprongen. Hoe is alles verfraaid en gesierd in het leven der menschen; wat hebben nijverheid en kunst en wetenschap niet geschapen om het leven schooner, den zwaren arbeid lichter te maken, de afstanden te overwinnen, de hinderpalen weg te nemen.

De oude wallen en bolwerken zijn herschapen in wandelparken — de donkere sloppen weggebroken, waar ziekte en zonde welig tierden en in gezonde open pleinen met lommer en bloemperken veranderd, zelfs voor de armsten toegankelijk. Alom inrichtingen van liefdadigheid voor allerlei toestanden. Overal gelegenheid voor onderwijs en opleiding.

Inderdaad de 20ste eeuw stapt in een rijk voorzien magazijn, van veel nuttigs en aangenaams, meer dan er ooit op aarde voorhanden is geweest. Er is een mooie hoogte bereikt op den weg van maatschappelijken vooruitgang. De wegen zijn gebaand om nu gemakkelijk vooruit te streven, om ook tot verovering te komen van veel wat het menschelijk geluk nog in den weg staat, wat zijn persoonlijk en huiselijk en staatsburgerlijk leven nog bederft, wat de zedelijke ontwikkeling tegenhoudt en zoo menigeen het heerlijk doel van ons bestaan, de volmaking, laat uit het oog verliezen en de schoonste ondernemingen doet mislukken.

Zullen de kinderen dezer nieuwe eeuw het vatten wat onoverzienbare schatten zij geërfd hebben in den loop der eeuwen verzameld en met zwaren arbeid, met moeite vergaderd en opgetast voor de toekomende geslachten, voor ons die nu in het ruim bezit van zooveel voordeelen leven?

Hoemeer de ruwheid, de grofheid van het materieele leven wordt overwonnen, hoe meer de plicht ons roept om ook naar innerlijke verfijning en verrijking van ons innerlijk leven te trachten. Het huis te verfraaien is wel goed, maar den bewoner in den diepsten kelder gevangen te houden, dat is zeer slecht en toch bevat menig fraaie, lichamelijke woning zulk een gevangene, die in een verdoovingsslaap een droomleven

leidt als een ingesponnen zijrups. Ja, de beuzelingen des uiterlijken levens, de zorgen en beslommeringen, de arbeid en de moeite kunnen, inplaats van den geest wakker te houden, op te wekken en te versterken, ook den geest als met een zijden draad omspinnen, dat hij als een schijndoode verlamd wordt. Dit geschiedt niet eensklakps, maar van uur tot uur, van dag tot dag en dan van jaar tot jaar. O, ik heb zooveel schoone jonge levens, vol aanleg, vol gaven aldus levend begraven zien worden, ingewikkeld in die dunne, fijne, zachte draden, die zoo onschadelijk schenen voor het gemoedsleven. Beuzelachtige gezelschappen, nietige vermaken, kleingeestige bezigheden, dwaze liefhebberijen, oppervlakkige vrienden, gemis aan levensernst en waardeering van het bestaan als weg tot een heerlijk, hooger doel, hooger dan deze aarde, hooger dan het platte alledaagsche leventje met zijne kleine en nietige drijfveeren en bekrompen belangen, en ziedaar, ook zelfs zonder groote afdwalingen of ergerlijke zonden gaat een schoon, rijk leven te loor dat nuttig en heerlijk had kunnen en moeten zijn, en men bereidt zich voor tot een bitter, diep naberouw als de levensdag ten einde spoedt en de nacht des doods komt, waarin men voor de aarde niets meer kan doen.

»Mijn arm, verbeuzeld leven!' zuchtte eens de geest van een rijk begaafd man, die beroemd was om zijn vernuft, en toch had hij er te weinig goeds mede uitgericht . . .

Mogelijk is het goed en noodig dat onze zoo rijk bedeelde eeuw bij den aanvang tot dieper ernst gedwongen wordt door de rampen, die de menschen over zichzelf gehaald hebben — den vloek van den oorlog.

Helaas! zij heeft ook verfoeilijke, helsche moordtuigen geërfd, die de dwaze mensch voor zijne broeders heeft uitgedacht om ze niet alleen te dooden, maar wreed te vernielen, zooals geen verscheurend dier zou kunnen doen. Welk een vernedering en ontaarding van ons ras.

O, beginnen wij deze eeuw met gebogen hoofd, met bedekt gelaat en op gebogen knieën, om ontferming smeekend voor de verdwaasde stichters van zooveel onheil . . .

Pas waren wij even bekomen van den Dreyfus-gruwel en drupte er een weinig balsem op die wond door te zien dat het recht nog dappere vertegenwoordigers had, die durfden wagen eerlijk en oprecht te zijn — en ziedaar, het onrecht wordt op nog veel breeder schaal ontplooid en wij zien de ongerechtigheid onbeschaamd voorttredende als de »geweld-drijvende goddelooze," uit den ouden Psalm.

Op de knieën over onzen toestand van tweedracht over de aarde. Is dat nu de vrucht van zooveel jaren in het licht van het Evangelie opgevoed te zijn, dat beschaafde volken zooveel jaren gepredikt hebben: »God is een Vader aller menschen! alle Gods kinderen zijn broeders!" Gewis de Engelen weenen ook nog — niet over het hunne, maar over het onze — over de Christenheid, de barbaarsche gedoopten, die zich niet schamen openlijk hun lust te boeten al moet het duizenden het leven kosten.

Neen, de nieuwe eeuw ontwaakte niet in een land des vredes, al hebben de volken nu 2000 jaren lang het lied des vredes en der liefde Gods gehoord, en al is humaniteit aller leus!

Zij aanvaardt een erfenis bevlekt met bloed en tranen — zij mag met rouwfloers en met boetekleed ontvangen worden.

En wat zal zij met die erfenis der eeuwen doen? — Zal zij die aanvaarden onder benefice van inventaris? — Zal zij verontwaardigd, die met den voet wegstooten? of zal zij heel lakoniek al de voordeelen in bezit nemen en op de kwade posten geen acht slaan en de schuldeischers den rug toe keeren.

Wat er onder de erfenis der eeuw schoon of heerlijk moge zijn, het zal niet alles den toets kunnen doorstaan en veel zal waardeloos blijken, al ware het met nog zooveel ophef begroet. Maar dit is zeker, dat zij een parel van groote waarde zich ziet toevertrouwd. Als die algemeen erkend en gewaardeerd zal worden, dan zal veel veranderen op aarde. Ze was bijna te loor geraakt, dat kostelijke kleinood, doch nu ze hervonden is, kwam ze in goede handen van vereerders, die haar boven

alles liefhebben en in eere houden zullen.

Het groote kleinood is de ontdekte gewisheid van ons eeuwig voortbestaan, ons door het Spiritualisme geschonken. O, het is altijd wel aan velen bekend geweest, maar de zekerheid dat de parel echt was ontbrak en is nu geconstateerd. Alle ontdekkingen en uitvindingen kunnen hunne hooge waarde en nut hebben — maar dat ééne woord is de sleutel voor alle levensraadsels, waarop wij ons anders blind moeten staren: onsterfelijkheid. — Dit is de grootste glorie der XIXde eeuw, dat zij ons eene nieuwe openbaring heeft geboden omtrent ons eigen wezen, dat de vatbaarheid bezit om zich in gemeenschap te stellen met de bewoners der onzichtbare sfeer. Het Medium begiftigd met zoo heerlijke gave zal de grootste geestelijke omwenteling op aarde te weeg brengen, indien die gave niet opnieuw misbruikt en verdorven wordt, zooals die voormaals in duistere eeuwen is vernietigd door onwetendheid en bijgeloof. De heksenprocessen zijn daar nog om ons te boekstaven hoe men 200.000 zoogenaamde heksen en toovenaars heeft gemarteld en verbrand, die nu blijken meestal onschuldige somnambules en mediums te zijn geweest, al hebben zij dikwijls ook hare onbegrepen gaven misbruikt.

Bij meer kennis en billijker rechtspleging is er een rustiger tijd aangebroken om in veiligheid de geheimzinnige krachten te onderzoeken en toe te passen, en het zal de groote verantwoordelijkheid der nieuwe eeuw zijn of zij wederom de oude dompers en doofpotten zal voor den dag halen om met het Spiritualisme te handelen zooals de geleerde wereld met het Magnetisme gedaan heeft, dat ze ruim honderd jaren verloochend en verguisd heeft, tot het eindelijk onder het masker van hypnose binnensluipen kon.

Wij vreezen dat niet, integendeel wij zien met blijde verwachting de rechtvaardiging van het Magnetisme te gemoet. Het zal de bevoorrechte wetenschap worden, als eerst de rechte man maar zal optreden, die het zuiver en edel opvat, moedig en verstandig verdedigt en in eere herstelt.

De menschheid kan niet vooruitkomen zoolang zij alleen het gemak en gerief en genot van het uiterlijke leven begeert en geen vermoeden heeft van hare goddelijke krachten en geestelijke vermogens — maar ten onderbrengen kan ze die niet; ze treden altijd hier of daar weer te voorschijn.

Mogen dan de kinderen der XXde eeuw eerlijk en oprecht, onbevreesd en trouw de erfenis der eeuwen beheeren en gebruiken. Wie weet hoever het menschdom het dan in honderd jaren kan brengen als in een tijdvak van vernieuwing en veredeling, die ons geslacht aan God en zijne bestemming nader zal brengen en ons in staat stellen onzen geestelijken aanleg heerlijk te ontplooien in ongekende grootheid en reinen glans.

ONZE RÉUNIE.

Hoewel wij in den laatsten tijd met velerlei ongesteldheden hadden te tobben, kwam de herstelling nog voor het einde des jaars voor mij en mijne lieve huisgenooten. Ook mijn echtgenoot kwam een zware verkoudheid weer te boven en ik zag mijn pas ontworpen plan van eene Spiritulistische Réunie nog doorgaan, ofschoon ik daaromtrent met eene teleurstelling had te kampen, want ik kon de eerste bijeenkomst nog niet bijwonen. Gelukkig nam onze geachte vriend Beversluis mijne taak op zich en deed in een warme toespraak de zaak alle eer aan en wij zouden wenschen hem menigmaal in ons midden te mogen zien.

Bij de tweede bijeenkomst was ik echter weder in staat te presideeren, ofschoon het wederom voor de vrienden een teleurstelling was mijn echfgenoot ditmaal niet te zien, die nog niet zoover hersteld was om de kamer te mogen verlaten.

Zoo dicht aan het Kerstfeest genaderd, drongen de gedach-

ten zich aan mij op, die de tijdsgelegenheid meebracht en sprak ik eerst onder dien indruk. Gaarne geef ik een beknopte schets van mijn rede, vooral voor vele vrienden, die niet tegenwoordig konden zijn met een overzicht van onze verdere discussies.

SCHETS VAN DE INLEIDING OP DE TWEEDE SAMENKOMST DER RÉUNIE, 22 December 1899.

Daar was een tijd waarin het Kerstfeest hoog gehouden werd in de Christenwereld — zeer hoog — als het grootste feest. Reeds lang van te voren werden en kerkdienst en prediking daarnaar geregeld. Het was het tijdpunt waarvan men rekende — vóór of nà den advent. De kerk volgde eene geleidelijke opklimming om tot dat groot en heerlijk feest de gemeente toe te bereiden — de komst des Heeren. Domini adventus. Hij zal komen. — Hij komt. — Hij is gekomen. Hij zal wederkomen. Deze gedachten werden aan de gemeente als aanschouwelijk gemaakt door dit symbolisch onderwijs, want de Kerk voelde zich geroepen de opvoedster der nog zoo ruwe en zinnelijke volken te zijn, en zij voldeed naar haar vermogen aan die roeping door gebruik te maken van tafereelen te schetsen, die de verbeelding konden treffen en in het geheugen gemakkelijk bewaard worden, zoowel door de bespreking der gewijde overleveringen, als geïllustreerd door schilderijen en beelden en een eeredienst vol symbolische handelingen.

Vier weken nam men tot voorbereiding van het geboortefeest van den Heiland en die vier Zondagen waren als tableaux van de vier gezichtspunten, die men den volke voorhouden wilde.

1°. Op den eersten zondag was de prediking gewijd aan de komst van den Verlosser op aarde in het vleesch — zijn geboorte.

2°. Op den tweeden advent ging men een stap verder en behandelde men zijn komst voor een ieder onzer; zijne ge-

boorte in onze harten — Christus in ons een gestalte aannemend, waardoor wij zijn beeld gelijkvormig worden.

3°. Op den derden advent komt Christus om de zijnen tot zich te nemen door den dood.

4°. Op den vierden advent schetst men de wederkomst. Christus komt om als rechter ten gericht te verschijnen en te oordeelen over boozen en goeden.

Onder deze mystieke voorbereiding naderde men hoog ernstig tot het feest. Deze vier weken symboliseerden ook den donkeren toestand der menschheid voor den opgang van het licht der wereld in de volheid des tijds.

Zoo wilde men de gemeente telkenjare voorbereiden als door een ernstige prediking van Johannes den dooper, die als boetgezant het land doortrok, zeggende: Doet boete en bekeert u, want het koningrijk Gods staat te komen. Maakt de baan effen en reinigt uw leven, opdat gij moogt behouden worden."

Deze sombere stemming werd opzettelijk aangekweekt door strenge vasten en vele vastgestelde gebeden en door het onthouden van alle vreugdefeesten, ja zelfs door zich te kleeden in rouw. Het was de afschaduwing van den toestand der zondige wereld om te meer te waardeeren het doorbreken der levenszon. En de natuur werkte mede aan deze donkere stemming door de kortheid der dagen en de duisternis der lange nachten, totdat eindelijk de feestlichten van den Kerstnacht verademing boden en vreugdeliederen en lofzangen de boetpsalmen vervangen mochten. Het kerkelijke jaar begon dan ook als een nieuw leven met het toenemend licht van de overwinnende zon.

Ongetwijfeld moet er een opvoedende kracht in dit kerkelijk leven geweest zijn dat voor de behoefte der nog tamelijk barbaarsche volken geschikt was, want oud, zeer oud is die eerdienst; reeds in 524 was die in volle kracht zooals blijkt uit de predikaties die ons bewaard zijn van een beroemd leeraar en wij betreuren het dat wij niet iets dergelijks behouden hebben dat op aanschouwelijk onderwijs voor het volk gelijkt. Met genoegen heb ik wel eens den indruk nagegaan

die bijv. de voorstelling met de dissolving views op kinderen en volwassenen maakte. Maar de behoeften van ieder levenstijdperk zijn onderscheiden en wat voor de kindsheid uitnemend geschikt is, past al minder voor de jongelingsjaren. Wil nu eene kerk onveranderlijk blijven en geen rekening houden met den wasdom van kennis en krachten, dan wordt die verouderd en versteend in een dood formalisme. Dit had niet zoo behooren te zijn. Er had vooruitgang kunnen zijn en geen stilstand of verwaarloozing van aanschouwelijke leervormen voor het zinnelijk volk, dat aan woorden niet genoeg heeft.

Want ofschoon er eeuwen zijn verloopen, die aanhoudend wisselende toestanden schiepen, de diepe behoefte van het menschenhart is niet veranderd en de behoefte aan godsdienst, dat is: aan een bewuste betrekking tot de bron van ons bestaan — is de hoogste en diepste eisch van onze zielen, en hoewel er van de oude vormen veel is versleten en afgeschaft, elk nieuw Kerstfeest komt toch met zijne liefelijke beelden als een echo uit een diep en rijk verleden tot de kinderen dezer eeuw, die honger en dorst lijden door gemis aan gezond voedsel, die een nameloos malaise voelen, dat zoovelen tot pessimisme, ja tot wanhoop brengt bij den minsten tegenspoed of den eersten levensstrijd of groote teleurstelling.

Elk Kerstfeest brengt ons echter nog een goed deel van heilige poëzie, met zijn reine tafreelen en gewijde overleveringen, met zijn rijkdom van beloften voor onzen vrede en ons heil, met zijne liefelijke verhalen, die ons van kindsbeen aan bekoord hebben. O, gezegend Kerstfeest! Mochten Gods Engelen thans luider dan ooit over onze arme, duistere onrustige aarde een lied van vrede zingen, want daaraan is meer dan ooit behoefte! . . . Het Eere zij God in den hooge! — Vrede op aarde? Maar hier hapert onze stem — in menschen een welbehagen? Groote Ontfermer! — in menschen, die nog zoo laag staan, dat ze met wil en weten gaan moorden en mishandelen de onschuldige broeders, die de zwakken vertrappen uit gewinzucht.

Wij beleven een allertreurigst Kerstfeest — duizende ge-

zinnen in nood, in kommer en rouw. En waarom? Door opzettelijke boosheid en ongerechtigheid gepleegd door een volk dat meer dan eenig ander letter- en kerkdienst in eere houdt. Nu blijkt het wat die strenge zondagsviering voor vruchten afwerpt — wat de vormdienst weinig invloed op het geweten heeft en op de daden.

Nog is het nacht! en wij vragen vergeefs of de dag nog niet aanbreekt, en wij gaan met onze gedachten terug 2000 jaren, toen het nog veel donkerder was op aarde, toen de Romein zijn geweldig juk op alle volkeren had gelegd zooals nu Engeland nog gaarne eens zou naspelen — maar dat kan toch niet meer slagen. Het rechtsgevoel is te sterk ontwikkeld over de geheele aarde en geen alleenheerschers zullen er meer kunnen zijn om alles naar hun willekeur te dwingen. De Napoleons worden onmogelijk bij het veredeld volksbewustzijn — en Engeland zal in zijn eigen strikken vallen en het recht zal ten laatste zegevieren.

De strijd van de Boeren heeft veel van de oorlogen van Oud Israël en nog meer van die der Waldenzen in hun beste dagen, toen het op groote schaal bleek: »wie zal tegen ons zijn zoo God voor ons is." Het is niet te vergeefs op den God des hemels te steunen, als onze zaak maar rein en recht is.

Doch al naderde ons Kerstfeest ditmaal droef en donker, laat ons hart zich openen voor de schoone schilderachtige tafreelen, die nooit uit ons geheugen zullen gaan wanneer wij ze als kind recht lief hadden.

Zie, daar trekt een klein reisgezelschap heen van wijzen of geleerden, komende uit het Oosten; liefst trekken zij voort in de stilte van den nacht bij het reine licht van den klaren sterrenhemel dien zij bestudeerden. Daar boven zien zij hun gids, de leidstar die zij volgen door een hooge inspiratie van profetisme voorgelicht — dat is de star, die volgens de aloude belofte over Israël zou lichten, die een groot en heerlijk vorst aankondigde — en zij voelen een onweerstaanbaren drang om dien vorst te zoeken, Hem hulde te brengen. Maar

Hij toeft niet in de paleizen der vorsten. Hij verschijnt niet aan de machtigen der aarde. Hij wordt gevonden in het nederige gezin van den werkman, in de schamele omgeving der armen. Maar ook daar ontvangt Hij de diepste hulde, de innigste eerbetooning van oprechte harten, ofschoon zij niet konden vermoeden hoever de scepter, de macht van dezen jong geboren koning in den loop der eeuwen reiken zou.

Ja, Hij bracht licht over alle volken. Wel mocht de aankondigende star groot en heerlijk zijn. En toch zou dit licht al te spoedig verduisterd worden door het herleven van oude wanbegrippen, het vasthouden aan zondige toestanden. Donkere wolken bestreden aanhoudend de star van Bethlehem, maar nooit ging dat hemelsche licht voor de menschheid verloren. Langzamerhand werd het heidendom gefnuikt en overwonnen en de star van het Evangelie verdreef telkens een zwarte wolk.

Van eeuw tot eeuw zijn er lichtdragers opgestaan tot de groote star der Hervorming over Europa begon te lichten. Maar de menschen hadden wederom de duisternis liever dan het licht, ofschoon hunne zielen onbevredigd blijven bij de kunstlichtjes, welke zij zelve ontsteken. Toch hield de Vader der lichten niet op, genadig en barmhartig zijnde, meer licht te zenden, en ziet daar blinkt een nieuw gestarnte, schooner en krachtiger dan ooit aan den hemel, en licht over alle volken, door millioenen met vreugde begroet die lang moedeloos in het donker omtastten. Zij, aan wie de bedeeling des Evangelies was toebetrouwd, hadden het licht weer onder een korenmaat verborgen en de menschen zeiden: »er is geen licht voor ons te verkrijgen door den godsdienst; wij zullen alleen licht krijgen door de wetenschap." Maar dat licht was koud. Het verwarmde, het vertroostte de droeve vermoeide harten niet. De vraag, de kreet, de eisch der zielen is naar g e w i s h e i d over de toekomst van ons bestaan, het doel van ons aanzijn.

Waar blijven onze dooden? — waar gaan wij heen als wij sterven? Zijn er nooit vertrokken vrienden teruggekomen? Zijn er proefhoudende bewijzen voor een beter, onsterfelijk leven?

Ja, God lof! zij zijn gegeven geworden. De star eener Nieuwe Bedeeling is opgegaan. Wij hebben ontwaard dat wij geest zijn en niet enkel vleesch — en daartoe moest het komen; de mensch moet zich zelf hervinden als kind van God, den Vader der geesten. Ziedaar het doel van die algemeene, geestelijke beweging onder alle volken, te gelijk ontstaan en bekend als Spiritualisme. Het mag geen terugkeer zijn op den weg der blinde heidenen; vooruitgang, wasdom, opklimming moet het zijn.

Slechts hij die zich zelf als eeuwige geest ontdekt, kan met vrucht het Spiritualisme onderzoeken en beoefenen. Zonder dat is het onnut en gevaarlijk, want de onheilige hand die zich uitstrekt naar deze hooge dingen, zal niet ongestraft blijven.

De kennis van ons geestelijk wezen zal ons alleen in staat stellen om veel te leeren begrijpen dat anders totaal onmogelijk is. Wij zullen dat punt voor oogen houden en er vaak op moeten terugkomen, want in onzen eigen boezem is de sleutel verborgen van ons bestaan. Wij behoeven dien niet veraf te gaan zoeken.

Na een korte pauze gaat Mevrouw van Calcar over tot de beantwoording van de vraag: Hoe zien de overledenen ons die nog in het lichaam zijn?"

Vervolgens worden de volgende vragen geopperd: Hoe Spiritualisten wel denken moeten over de onjuiste inscripties op onze begraafplaatsen en zerken? — Of het de geesten niet pijnlijk aandoet het lijden en tobben van nagelaten betrekkingen te zien, zonder iets tot hulp te kunnen doen?

Iemand van een kerkelijke richting doet de vraag of het Spiritualisme niet o n n o o d i g is, wanneer men zich geheel aan Jezus overgeeft en zich geheel door Hem laat leiden?

Hoe het Spiritualisme in overeenstemming te brengen met de woorden van Deut. XVIII? Men vraagt nader verklaring voor de bepaling: de mensch een drieëenheid: stof, ziel en geest.

Het overige van den avond wordt gewijd aan onderlinge samenspreking.

HET KERSTFEEST IN DEN KINDERTUIN.

't Is nog dag als we ons begeven naar het gebouw Weimarstraat 80 te 's Gravenhage, om eerst nog even iets van de toebereidselen en dan het kinderfeest zelf te zien, dat straks zal plaats vinden.

Beneden verzamelen zich reeds al de kleinen, rustig gehouden door gezang en verhaal en toch stil hunkerend om naar boven gebracht te worden, waar de heerlijkheid van den Kerstboom hen wacht.

Naar boven gaande zien wij daar nog in 't volle daglicht, hoog zich verheffend den denneboom — maar versierd en beladen; en reeds schittert en fonkelt wel alles wat daaraanhangt, maar 't is nog in 't matte licht van dezen kouden Decembernamiddag en zonder die bekoring der tallooze lichtjes door vaardige handen op het groen aangebracht.

Eenige jonge meisjes, allen kweekelingen der inrichting, bewaken den boom in afwachting dat het licht daarbuiten zal verdwijnen, want het feest zal ter wille der zeer jonge kinderen, wat vroeg plaats hebben.

Vóór dat het dus geheel donker is, worden de lichtjes, ontstoken, en als ze alle aan zijn, triumfeert de boom in zijn volle pracht en glorie.

Nog eenige oogenblikken en daar hooren wij het gescharrel der kleine voetjes en komen ze omhoog, die lieve hartjes lustig opklouterende tegen de trap, die bewaakt wordt door de kweekelingen van den kindertuin. Het werkzaam oog en de flinke hand dier aardige jonge meisjes, brengt ze veilig opwaarts en daar, als ze den hoek der kamer omkomen, waar de glansrijke boom hen tegenstraalt, is de indruk op elk der kleinen zeer onderscheiden.

Verrast opzien doen ze allen zonder onderscheid, maar dan even staan blijven, de handjes verlegen zoekend jurk of blouse of wel die der onderwijzeressen, alsof ze zich beveiligen moeten voor zooveel licht.

Groot en wijd zijn de blijde oogen open, maar stil, heel stil van verbazing blijven de half geopende mondjes. Geen stemmetje laat zich nog hooren in de gespannen verwachting van wat verder komen zal.

Vriendelijk vraagt de Directrice, zich tot de kinderen overbuigend, of ze het nu niet mooi, niet heel mooi vinden! Zij knikken en lachen vergenoegd, met een stil gegiegel, maar de welbekende stem krijgt nog geen luid antwoord. Altijd kijken ze naar het glanspunt in het midden van de zaal en hoe langer zij er naar kijken, zoo schitterender worden de gezichtjes bij het ontdekken en onderscheiden van allerlei mooie dingen. En nu ze zachtjes rondom den boom zijn gegaan nemen de kinderen plaats op de kleine bankjes, heel netjes als gewoon, in orde en gehoorzaamheid, zonder vrees of dwang.

Als ze nu allen zoo gezellig zijn gezeten, treedt daar tusschen al die jeugd een oude dame, bij de kinderen wel bekend en lacht ze vriendelijk toe en met haar welluidende stem, wel reeds getuigend van vele levensjaren, maar nog krachtig en helder, spreekt zij terwijl al de oogjes op haar gevestigd worden. »Als onze kleintjes nu eens een poosje erg stil blijven, dan zal een lieve dame heel mooi voor ze zingen. Nu maar goed geluisterd, hoort kindertjes." Het is mevrouw van Calcar, de stichteres der inrichting en als zij spreekt ziet men het aan de vroolijk glinsterende oogen der kinderen dat zij het doen zullen. Ja, zij blijven een oogenblik rustig afwachten, maar ze kijken eens rond om te ontdekken wie zingen zal.

Verre weg — boven ons — klinken daar snaren en hoort men een liefelijke vrouwenstem; heerlijke, sympathieke tonen schijnen al nader tot ons te komen, glashelder en rein. Het is het cantique de Noël van Adam, gezongen door mejuffrouw Marie Greup, zooals haar fraai geluid als van uit den hooge

het vertrek binnendringt is de indruk verrassend schoon en aangrijpend, en als ik zelve mij even los maak van het gevoel, door die heerlijke stem op mij te weeg gebracht, zie ik de schare der kinderen rond. Zij zoeken het geluid en zien op en achter zich; hunne gezichtjes ontspannen glimlachend en de handjes en voetjes komen ook los van het oplettend netjes zitten, een oogenblik te voren met zooveel ijver betracht. Geen woord der kleinen onderbreekt het lied. En als de laatste toon is weggestorven blijven ze nog rustig; maar op een wenkje van de onderwijzeres beginnen al die lieve mollige handjes te klappen en tintelen de oogjes van pret bij het applaudisseeren. Zij wachten nog op iets. Het lied der kweekelingen moet nog gezongen worden — de Engelenzang. De kindertjes hadden dat niet geleerd, omdat ze nog zoo klein waren, maar ze hadden het afgeluisterd toen de meisjes het repeteerden. Doch nu konden zij zich niet langer stilhouden in hun vroolijke stemming. Zij moesten nu blijk geven dat zij het lied ook wel kenden en daar mengden zich nu geheel vrijwillig, verscheiden kleine stemmetjes in het lied: »Eere zij God! in den Hooge!" Sommigen keken schuchter naar de directrice alsof zij met de oogjes vroegen: »mogen wij wel meedoen?' anderen keken schalksch rond, alsof zij zeggen wilden: »wij kennen dat lied heel goed." En zij zongen van goeder harte mede toen ze nergens afkeurende blikken ontmoetten. Het was zoo koddig die heele kleine fijne stemmetjes hier en daar te hooren, al was het niet altijd in den haak; toch was er iets aandoenlijks in deze nog onbegrepen woorden van vereering zoo onwillekeurig van de kinderlipjes te hooren, dat ons herinnerde aan het woord der Schrift: »Uit den mond der jonge kinderen hebt Gij U lof toebereid!"

En wederom applaudisseerde het jonge kleine goed met veel ijver.

Daarna tot rust gekomen zouden zij hun eigen liedje aanheffen, een liedje reeds zoovele malen bij menig Kerstboom gezongen, sedert mevrouw van Calcar het te Sommelsdijk voor

haar eersten kindertuin vervaardigde. Een enkele wenk der Directrice is genoeg en al de kinderen heffen aan met kennelijke voldoening.

Al is het in den winter
Hier staat een boom die bloeit,
God heeft hem ons gegeven
Hij is voor ons gegroeid.
Al is het buiten donker,
Hij straalt in kleurenpracht,
En honderd lichtjes blinken
Als sterren in den nacht.

De stemmetjes nog onbeholpen en teer klinken toch mooi en sympathiek, want de woorden zijn juist van toepassing op de schitterende pracht der kleuren, die fel uitblinken in het licht van al de vlammetjes, die fantastisch neerstralen op de kleine gezichtjes en figuurtjes. Als ze dan het derde couplet aanheffen.

Wij hebben in den hemel
Ons allerbesten vriend,
Hij schenkt ons dezen feestdag
Daar Hij de kinderen mint.
O, Kerstboom volgeladen
Wat draagt ge een rijken schat
Nu gaan wij vroolijk plukken
Gij hebt voor ieder wat.

Ja, dan komen bij die laatste woorden handjes en voetjes in beweging en gaan aller oogen vol verlangen naar de voorwerpen, die straks hun eigendom zullen zijn. Hoog rood zijn de wangen en een weinig kaatst die gloed terug op de opgewekte aangezichten der onderwijzeressen, want zij zijn van harte ingespannen, geheel opgaand in 't genot hunner leerlingen. Maar ook nog een ander gelaat wordt helder verlicht door dezen boom van vrede en liefde. Wij zien de zilveren haren glanzen van haar die met grenzeloozen ijver en toewijding de

baanbreekster was voor Fröbels opvoedingsleer en nog altijd zulk een warm hart voor de jeugd heeft, voor al hun lief en leed. Merkwaardig is de lieve, goede geest, die onder de kinderen heerscht. Er behoeft niet bestraft of terecht gezet te worden; geen kind doet een ander kindje leed of is ontevreden.

Als wij ons even terugdenken in de bewaarscholen van vroeger jaren en zien we hier de blijde jonkheid in vollen luister, dan zouden wij het licht dat haar op dat oogenblik zoo rijk bestraalt, wel willen laten voortblinken voor al haar nog restende levensjaren. Waarlijk, ik had mevrouw van Calcar, zooals ze daar bezig was — te midden van die heel jonge kinderen, wel willen afbeelden — want nu is de uitdeeling aangevangen en lachend ziet ze 't aan, hoe de groote schaar door de onderwijzeressen gehanteerd, ja wel verwoesting aanricht aan den boom, maar telkens een blij kindergezichtje maakt, als popje of tol of speeltuig of lekkernij een eigenaar vindt.

Als alles is rondgedeeld wil elk zijn schatten aan mevrouw van Calcar ter bewondering aanbieden. En ze is vol belangstelling voor hun vreugd of een kind haar de nuffige poppetjes der meisjes of de helklinkende trompet der jongeus laat zien. Maar dat is ook wat der kinderen vreugd verhoogd, dat zij voelen dat men in hun blijdschap mede opgaat. Zeer zeker weten die kleinen niet hoe groot een weldaad zij ondervinden boven vroegere geslachten, toen de eerste ontwikkeling weinig geteld werd, waardoor zooveel schoons verloren ging en niemand scheen te denken aan »de macht der eerste indrukken,'' voor mevrouw van Calcar dat gewichtige punt voor aller oogen in het licht begon te stellen.

Wij ouderen weten dat wel, die haar arbeid gadesloegen en zijn dankbaar voor onze kinderen, die er de voordeelen van trokken.

De harde schooltucht is heengegaan en de bittere tranen door wreede straf geschreid, behooren tot het verleden, nu uitlokkende arbeid de ledigheid alom verbannen heeft en het kind niet enkel als een zinnelijk, maar te gelijk ook geestelijk

wezen wordt opgevat dat van zijn eerste kreet af voortgaat indrukken in te zuigen en krachten te ontvouwen bij zijn kinderlijk bedrijf.

Vriendelijk is het woord der hoofdonderwijzeres, hartelijk, goedgezind elke handeling der hulponderwijzeressen en innig de band, die de kleinen aan haar hecht. Er is geen gemaaktheid — het is alles de natuurlijke ontplooiing van het kinderlijk hart.

Het uur daar doorgebracht was vol genot en rijk aan indrukken. Zonder twijfel zullen alle vrienden der jeugd gaarne zich een oogenblik verplaatst hebben in dezen liefderijken lusthof der onschuld, terecht kindertuin genaamd, maar ook in den meer intiemen omgang van mevrouw van Calcar met hare kleine beschermelingen.

DEN HAAG Dec. 1899. Joh. Gerstenhauer.

UIT DE AANTEEKENINGEN VAN OXON OVER INSPIRATIE EN MEDIUMSCHAP.

Onder de beste mediums van Engeland mogen gerekend worden de heer Morsse en de onlangs overleden Dr. Stainton Mozes, die onder den naam van Oxon verscheiden belangrijke werken schreef.

Uit zijn nagelaten papieren worden nu van tijd tot tijd zeer leerzame uittreksels publiek gemaakt, waarvan wij onze lezers hier een kleine proeve mededeelen.

Het bevat een mededeeling van een geest die in het geestelijk leven een bijzondere studie maakte van den omgang van geest met geest in de hoogere sferen, evenals onze vriend Benjamin Franklin een studie heeft gemaakt van de stoffelijke middelen van communicatie. Men dwaalt wanneer men aan geestelijken invloed slechts datgene toeschrijft wat waarneem-

baar is. De echte inspiratie vloeit in de ziel wanneer die zich het minst bewust is van uitwendige zaken. De stem der hoogere geesten, omgang hebbende met de ziel is stil, geluidloos en dikwerf onopgemerkt; zij wordt slechts gevoeld in haaruitwerkselen, maar is onbekend in hare werkingen. Want alle inspiratie komt onmiddellijk voort uit Hem, dien gij God noemt — dat is te zeggen, uit den grooten, allesdoordringenden Geest, die in en door en onder ons allen is. Gij leeft inderdaad evenals wij in een grooten oceaan van geest, waaruit alle kennis en wijsheid in de menschelijke ziel vloeit. Dit is het inwonen van den Heiligen Geest, waarvan in uwe Heilige Schriften gezegd wordt: »Hij woont bij u en zal in u zijn."

Dit is de groote waarheid, waarvan wij vroeger reeds spraken: Gij zijt Goden — doordien gij een deel bezit van dien allesdoordringenden, allen onderwijzenden Geest, die de openbaring is van den Almachtige, het in u wonen van God. Uit dit groote rijk des geestes wordt het geestelijk lichaam gevoed en onderhouden. Het drinkt daaruit zijn voedsel in, evenals het physieke lichaam onderhouden wordt door de lucht die het inademt. Deze ether, indien gij het zoo wilt noemen, is voor het geestelijk lichaam wat de lucht is voor den physieken mensch. En uit dit alles doordringende rijk des geestes, is alle menschelijke wijsheid afkomstig, voornamelijk door de hulp van ons, de dienende geesten. Zij die het meest ontvankelijk, het minst stoffelijk en meest geestelijk zijn, kunnen deze wijsheid het gemakkelijkst indrinken. Dit zijn zij, die door de menschen geniaal worden genoemd; zij die nuttige ontdekkingen doen, die uitvinden hetgeen het menschdom van dienst kan zijn. Deze allen ontleenen hunne inspiratie aan de wereld der geesten. De uitvinding bestond reeds daar, vóór zij door den mensch ontdekt werd. De vonken van het genie, zijn slechts weerkaatste vlammen uit de wereld, waar de ideeën ontkiemen. De inspiratie van den dichter, redenaar en schrijver, is slechts de ingeving van den beschermengel, die hetgeen zij voortbrengen in hen vloeien doet uit de Bron der Wijsheid.

Het is op deze wijze dat de goddelijke boodschap steeds

werd overgebracht. In oude tijden heeft de mensch daarin de stemme Gods herkend. Maar hij heeft aan dien invloed paal en perk gesteld, door eigenwijsheid.

Thans ziet en gevoelt hij dien niet meer, hoewel hij toch evenals vroeger, wel degelijk bestaat. Hij herkent dien niet meer in de groote daden, die de geschiedenissen van alle eeuwen versieren, die vonken van inspiratie, uit het Land der Geesten. En toch zijn overal onder u geïnspireerden, voertuigen van geïnspireerde gedachte, en gij weet het niet.

Mediumschap is eene ontwikkeling van een ander soort van talent; de gave van het gevoelig geopende oor voor geestelijke leiding en inspiratie, gaat over in mediumschap en is het gewillige instrument voor geestelijke manifestatie.

Naarmate het medium vatbaar wordt voor directen invloed is hij geschikt om als middel te dienen waardoor directe communicaties kunnen worden verkregen; en naarmate de individueele geest wordt vereenigd met den grooten geestes oceaan is het uitwerksel meer direct en bruikbaar.

De menschelijke eigen dommelijkheid moet worden opgeheven, evenals de uwe thans is, voor er eenig waar en duidelijk onderricht kan worden gegeven. En hierdoor komt het dat zulke boodschappen, evenals die wij thans door u geven de stem der geesten zijn, overgebracht met de kleinst mogelijke inmenging van menschelijke dwaling.

Slechts dan, wanneer de passieve geest ons toestaat het lichamelijke werktuig te gebruiken, zooals hij doet wanneer hij zelf werkt, kunnen wij de gewenschte resultaten verkrijgen; en dit is slechts mogelijk wanneer een toestand van volmaakte passiviteit, even ver verwijderd van scepticisme als van lichtgeloovigheid is verkregen.

Deze vatbaarheid van het geestelijk wezen voor geestelijke invloeden is wat gij mediumschap noemt. Het is nog zeldzaam, maar niet zoo zeldzaam als gij u verbeeldt. Veel dat voor mediumschap doorgaat is slechts zelfbegoocheling en bedrog. Veel ook wordt beheerscht en ten kwade gekeerd door de onontwikkelden of door de tegenstanders, op boosaardige

wijze zoo verdraaid dat ons werk in discrediet geraakt. De echte en kostbare gave is zuiver geestelijk en moet worden gebruikt voor geestelijke doeleinden; niet uit winstbejag, of uit nieuwsgierigheid of om lage of onwaardige doeleinden.

De eigenaardigheid van het mediumschap is enkel van geestelijken aard en niet lichamelijk, daar het voorkomt in alle soorten van lichaamsgestellen, bij mannen zoowel als bij vrouwen; bij magnetische en electrische menschen; bij gezette en stevige, zoowel als bij magere en zwakke personen; bij ouden en bij jongen; in alle toestanden en onder allerlei omstandigheden. Reeds dit brengt er u toe om in te zien dat het geen physieke zaak is; en deze overtuiging wordt nog versterkt door het feit dat deze gave nog blijft voortbestaan zelfs na den dood van het aardsche lichaam. Zij die op uwe aarde mediums zijn geweest behouden die gave en gebruiken die bij ons. Zij zijn de veelvuldige bezoekers van uwe wereld, zij zijn het gemakkelijkst voor de communicaties, en het is door hen dat geesten die deze gave niet hebben, instaat worden gesteld om met de aarde gemeenschap te oefenen. Zij zijn de mediums voor ons, zooals gij die zijt voor de menschen. Wij zullen nu hiervan niet meer zeggen, hoewel er later nog veel meer van te zeggen valt.

Denk er echter aan dat de gaven van talent en genie en mediumschap kostelijke en onschatbare hulpmiddelen zijn voor den vooruitgang, die gekoesterd en geleid moeten worden met biddende zorgvuldigheid, en die wanneer zij bedorven en verkeerd geleid worden, vreeselijke gevaren opleveren. In hunne verschillende graden hebben zij de bedoeling om hunne bezitters nader bij God te doen leven en bij zijne engelen, en gemakkelijker door hen geïnspireerd kunnen worden, maar zijn zij meer vatbaar voor de invloeden ten goede, zij zijn ook vatbaarder voor aanvallen van de boozen; er moet dan ook meer zorg voor hen worden gedragen en ze moeten getrouw beschermd worden. Gij zult u wel herinneren wat wij reeds zoo dikwijls gezegd hebben over de zorg die voor de mediums

moet worden gedragen. Wij kunnen het niet genoeg herhalen dat het eene levenskwestie is dat zij zooveel mogelijk beschermd moeten worden. Hiervan hebben wij reeds veel gezegd. Lees dit en overdenk hetgeen er gesproken is. Het is waar en noodzakelijk voor u.

GETUIGENIS VAN HET MEDIUM H. A. FERRY.

In antwoord op uwe vriendelijke uitnoodiging om mijne gewaarwordingen mede te deelen als ik onder geestelijke invloed ben gedurende mijne geïnspireerde voordrachten, wil ik u het volgende mededeelen:

Ik ga nooit zitten voor automatisch schrijven voor ik de geestelijke tegenwoordigheid voel, hetgeen gewoonlijk gebeurt als ik alleen ben of als mijne vrouw, die ook medium is, bij mij zit. De geestelijke invloed wordt dan openbaar door een kalmte van ziel, die eensklaps over mij komt, soms vergezeld van een prikkelend gevoel, hetwelk in het midden van mijne rechterhand begint en overgaat op den arm en gevolgd wordt door een voortkruipende trilling of siddering langs mijn rug naar beneden.

Dan weet ik dat iemand verlangt te schrijven en ik neem pen of potlood en wacht de communicatie af. Wanneer het zuiver antomatisch ls. (zooals in de eerste periode van mijne ontwikkeling) dan wordt mijn arm stijf en ik weet niet welke woorden er geschreven worden. Gedurende het schrijven denk ik onafhankelijk, en woorden, geheel tegen mijne verwachting worden geschreven. Deze feiten bewijzen mij dat ik direct woorden van de geestelijke leidslieden ontvang, voor zoover het zuiver automatisch schrijven is. Ik heb verlangd naar de namen van den schrijvenden geest, en was verwonderd, als zij werden geschreven, zooals in vele gevallen gebeurde, ofschoon

ik nooit het bestaan van de individuen heb geweten, wier namen geschreven werden.

Maar zal iemand zeggen: Gij wist ten minste den naam als zij die begonnen te schrijven. Ik antwoord dat waar de naam een ongewone was, ik het niet heb geweten voor ik het later overlas.

Wat nu mijne ervaring betreft met impressionaal schrijven is de zaak geheel anders. Op eens word ik mij bewust van een verlangen om te schrijven, hoewel ik een oogenblik te voren niet de minste gedachte had dit te doen. Gewoonlijk voel ik iets alsof ik moet geeuwen en geeuw inderdaad een paar minuten, en dan passief wordend en de pen opnemende komt een onderwerp tot mij en een schoone stroom van gedachten vliegt snel door mijne ziel, maar ik moet uitdrukking geven aan deze gedachten, schrijvend in mijn eigen woorden, waarbij zij hunne grootheid en schoonheid dikwijls verliezen. Als ik onder dezen invloed ben, voel ik mij als overgebracht naar hooger sferen van gedachten en ben mij nauwelijks bewust wat er om mij heen voorvalt. De invloed verlaat mij even snel als zij bezit van mij neemt — en ik ben nog eenige oogenblikken verblind.

Wat nu mijne openbare voordrachten betreft, noem ik mij een inspiratoriaal medium, daar ik geloof dat ik niet een trance-medium kan genoemd worden in den strikten zin van het woord. De gewone methode van werken door mijne leiders is antwoorden te geven op vragen, of over onderwerpen te spreken, gekozen door de vergaderden, en gewoonlijk geven de leiders dan een toespraak, waarvan mij de titel is gegeven door automatiek schrijven.

Ik weet volstrekt niet welke vragen zullen gedaan worden, en toch, wanneer onderwerpen mij opgegeven zijn, dan is het mijn regel nooit er mijne gedachten over te laten gaan, of iets te lezen dat op de zaak betrekking heeft, zoodat ik met een goed geweten kan zeggen dat ik mij nooit prepareer en den platform beklim zonder kennis van het onderwerp.

Mijne ervaring als ik onder contrôle kom is als volgt: Ik

voel een kalm en vredig gevoel over mij komen en word slaperig; mijne oogen sluiten zich en blijven dicht gesloten en ik voel mijne individualiteit veranderen op een wijze, die voor mij zeer merkwaardig is, vooral wanneer ik onder den invloed ben van een zekeren niet alledaagschen geest. Ik voel mij dan grooter en kloeker; mijne ziel wordt helderder en ik word mij bewust van een groot beslist karakter. Ik voel mij krachtig om elke komende vraag te beantwoorden. Mijne stem verandert, het geluid aannemende van de stem zoo goed bekend aan hen die den geest kenden, toen hij nog in het aardsche leven predikte. Men heeft mij gezegd dat zijne geheele manier en voorkomen herkenbaar is gedurende de toespraak en dat ook de woordenkeus zeer merkwaardig is. Ik voel mij voor dat oogenblik dat individu te zijn. Laat mij hier ten bewijze van het bovenstaande mogen zeggen, dat wanneer ik onder den invloed ben van dezen particulieren geest, verscheiden n i e t-Spiritualisten, bij verschillende gelegenheden, mijne stem, manieren en het karakteristieke van mijn voordracht hebben herkend en mij later hebben gevraagd of het niet B. was die door mij sprak, daar zij zich niet konden vergissen in zijn stijl en wijze van argumenteeren.

Bij een zekere gelegenheid vroeg een heer in de vergadering, die den controleerenden geest in het aardsche leven gekend had, den voorzitter, een clairvoyant, of hij den geest zag. De voorzitter antwoordde bevestigend. Hij beschreef den geest en de omstandigheden in verband met zijn heengaan hem door den geest gegeven, wat alles volkomen waar was. De clairvoyant had den geest nooit gezien of gehoord in het aardsche leven.

Hier hebben wij dus de identiteit bewezen door manieren en phraseologie, en overeenstemmende met mijn eigen gevoel van de individualiteit van den geest.

Wat nu de ideeën aangaat, die door mij overgebracht worden, daarover denk ik niet als ik onder contrôle ben. Werkelijk, ik luister en soms voel ik mij als stond ik b o v e n mijn hoofd, luisterende naar mijn spreken. De gedachten en ideeën

worden zoo snel uitgedrukt, dat als ik een oogenblik in mijn normalen toestand kom, ik niet weet wat er gezegd is, of wat vragen er beantwoord zijn, hoewel ik mij bewust ben, terwijl ik spreek.

Bij andere gelegenheden, wanneer de leider zeer langzaam spreekt, herinner ik mij, als ik in mijn normalen toestand terug kom alles wat er gezegd is.

In ieder geval van contrôle schijnt mijn individualiteit te veranderen, en hoewel mij bewust, ben ik niet mijzelf. Dit is voor mij een bewijs van individueele geestelijke werking. Nu komen wij tot het belangrijkste punt, namelijk: »Hoe weten wij, hoeveel er in deze zaak komt van de geestelijke contrôle of van mijzelven.''

Een van mijne toetsmiddelen ligt in clairaudience of het gehoor. Ik heb een dochter die clairvoyant is en clairaudient en ook een vriend die dezelfde gaven bezit, en bij vele gelegenheden heeft deze vriend de geestelijke stem gehoord en daarna mijne stem, herhalende de woorden door den geest geuit. Ik heb mijne leidslieden gevraagd mij hunne manier van werken mede te deelen en hoe zij mij gebruiken in be trekking tot mijne kennis en de hunne. De uitlegging mij gegeven is als volgt: Wanneer een vraag aan ons gedaan wordt, en het antwoord is binnen de sfeer van onze kennis en wij kunnen die verklaren door onze onderzoekingen, dan inspireeren wij u eenvoudig of maken u geschikt om het antwoord te geven, maar altijd steunen wij die antwoorden door toegevoegde macht en kracht. Maar wanneer zaken worden opgegeven, die boven den kring van uwe kennis zijn, dan controleeren wij in woorden, zoowel als in ideeën en gedachten, zooals bewezen wordt door den clairaudient, die onze stemmen hoort en de uwe.

Gedurende de voordrachten wordt mijn geheele wezen opgeheven. Ik schijn voor dat tijdstip van alle aardsche dingen losgemaakt. Mijn verstand wordt vernieuwd en ik voel mij vol blijdschap, en dit zijn voor mij een van de gelukkigste oogenblikken van mijn leven, want ik luister met genoegen naar

de woorden die ik hoor uiten en die boven mijne bevatting zijn. Ik geloof dat een groot deel der werking afhangt van de macht der controleerende geesten of wij ze direct van hen kunnen ontvangen, en zeer veel hangt ook af van het instrumen door de contrôles gebruikt. Er moet volkomen vertrouwen en affiniteit zijn. Een van mijne leidslieden kan zoo goed met mij in rapport komen dat zijne eigenaardigheden door mij gegeven worden — maar er zijn twee andere leidsleiden, die alleen mijn stem naar hunne individualiteit kunnen veranderen en mijne kennis verhoogen.

Daarom is de herkenbaarheid voor de identiteit van dezen minder sterk. Deze geesten zijn langer aan de andere zijde en meer geavanceerd. Ik ben niet in staat om een normale toespraak van eenige beteekenis te houden zonder voorbereiding en met hulp van aanteekeningen.

De toevloed van bijgevoegde gedachten en hoogere kennis, welke het medium uit de geestenwereld ontvangt is, geloof ik, alleen bekend bij het medium, dat weet hoever zijn eigen kundigheden gaan. Maar ik geloof niet dat het zeer moeielijk is voor anderen om de mate der kennis van het medium te berekenen over een gegeven onderwerp en de vragen te stellen over gelijksoortige onderwerpen, als het medium onder geestelijken invloed is. Voor mij zelf is het bewijs duidelijk genoeg, omdat ik weet dat de gedachten, uitgesproken als ik onder contrôle ben, ver mijne normale spreekkrachten te boven gaan.

Om mijne ervaringen in weinig woorden saam te vatten kan ik zeggen:

1°. Ik ben mijzelf bewust gedurende mijne voordrachten en neem een verandering waar van individualiteit.

2°. Ik ben mij volkomen bewust, wanneer het onderwerp mijne normale kennis te boven gaat, daar ik gewoonlijk evengoed luister naar de voordracht als iemand anders. Maar in de meeste gevallen, als ik tot mijn normalen toestand terugkeer, herinner ik mij slechts weinig van wat is gegeven —

inderdaad, in de meeste gevallen duren de toespraken van 50 tot 60 minuten, en dit schijnt mij niet langer dan 5 of 10 minuten te zijn.

3°. Vreemdelingen hebben herkend de manieren en phraseologie van de contrôle (in het publiek zeg ik nooit wie mijn contrôle is).

4°. Mijn leidslieden zeggen mij dat zij mijn kennis verhoogen met hunne hoogere kennis, en wanneer het noodzakelijk is hun eigen woorden gebruiken.

5°. Dit is bewezen door andere mediums, die clairvoyant of clairaudient waren. Een geest (een predikant) is door vijf verschillende clairvoyanten gezien, en aan een van hen gaf hij zijn naam volledig op; anderen hebben den geest hooren spreken en mij hooren herhalen wat er gezegd werd.

RÉUNIE.

De samenkomst zal plaats hebben op Vrijdag 19 Januari 's avonds 8 uur.

De vijfde op 2 Februari.

De zesde op 16 Februari.

De zevende op 2 Maart.

De achtste op 16 Maart,

De negende op 30 Maart, enz.

Bij verschikking zullen de leden hiervan bericht ontvangen.

DE WETTEN VAN DE GEESTELIJKE GEMEENSCHAP ZIJN IN DE NATUUR GEGROND.

Onlangs gaf iemand mij zijne verbazing te kennen dat de groote ziener A. J. Davis, die toch zelf een sterk medium was, zoo weinig in zijne biographie heeft gewag gemaakt van de verschijnselen die vanaf 1°. April 1848 van alle kanten als losbraken onder den naam van geestmanifestaties.

Mijn gevoelen is daaromtrent dat hij destijds nog te veel in zichzelf gekeerd leefde, en te weinig met de wereld in aanraking kwam om de grootheid van het verschijnsel eensklaps te kunnen overzien, dat zich trapsgewijze voor hem ontsluierde en dat zelfs voor den kundigsten wereldkenner niet kon gewaardeerd worden in zijn omvang en beteekenis voor alle volken.

Daarbij komt dat hij destijds reeds de gemeenschap met de onzichtbare wereld van de meest verheven zijde kende, en dat al die banale berichten over tafelbeweging en klopgeesten, die meest weinig beteekenende communicaties gaven, hem niet interresseerden. Juist zooals het mij gegaan is, toen ik mij met meer weerzin dan belangstelling van zooveel onbeduidende verschijnselen afkeerde. Zijne geestelijke opvoeders wilden echter niet dat hij aan dit teeken des tijds vreemd zou blijven en gaven hem last om zich naar het dorp Stratfort te begeven, om daar ook persoonlijk de zooveel geruchtmakende physische verschijnselen waar te nemen.

Goed bezien waren die verschijnselen zoo banaal niet als ze eerst wel schenen te zijn zoolang men er het doel niet van begreep, ze niet wist te classificeeren. Waren het wonderen of waren het natuurkrachten die men aanschouwde? Men moest nog de analogie ontdekken die er is tusschen den aard en de wijze van de gemeenschapsoefening van de geestelijke en de na-

tuurlijke wereld, door electrische kloppingen en den aard en de wijze van de mededeeling tusschen twee verwijderde plaatsen op aarde, door den magnetischen telegraaf. Om deze overeenkomst te herkennen, moet men vooreerst dit begrijpen, dat ieder geschapen ding in zekere verhouding tot alle andere dingen staat; dat alle hoogere vormen der ontwikkeling positieve invloeden op de lagere vormen uitoefenen — zooals de planten op de mineralen, de dieren op de planten en de mensch op alle lagere rijken in de natuur. Wanneer wij hooger opklimmen op de schaal der ontwikkeling, zoo blijkt deze wet bestendig te zijn en daarom is het duidelijk uit den aard der zaak dat de geestenwereld in een positief electrische verhouding tot de natuurlijke wereld staat, waarvan zij een hooger vorm en meer volkomen ontwikkeling is.

Wanneer de geesten het lichaam verlaten, veroorzaakt die overgang bij hen geen verlies van intelligentie of krachten — integendeel, daar elke stap in hunne geschiedenis, gedurende hun verblijf in het stof, door de wet van vooruitgang gekenmerkt is, terwijl kennis en kracht in juiste evenredigheid met de verfijning des geestes ontwikkelen — zoo is het rationeel om aan te nemen, dat hunne kracht over de verfijnde elementen in de natuur en hunne kennis der wetten welke deze besturen aanmerkelijk vermeerderd is door hunne onmiddelbare assimilatie met de verfijning en kennis, welke de tweede sfeer van ons bestaan doordringen. Wel is waar kunnen de geesten niet in onmiddellijke aanraking met grovere substanties komen, maar zij zijn in staat daarop door de hulp van magnetisme en electriciteit met groote kracht in te werken.

Het kan dus niet ontkend worden dat, als men toegeeft, dat de geest na dit leven voortschrijdt, de bewoners der geestenwereld de macht hebben, wanneer de voorwaarden voorhanden zijn, met hunne vrienden, die nog in het lichaam zijn electrisch te verkeeren.

Wanneer de natuur door de bestendige verfijning der materie mediums ontwikkelt, door wie mededeelingen gedaan kunnen worden, dan zullen de geesten bereid gevonden wor-

den op ons verlangen te antwoorden. De mediums worden soms begunstigd door zekere plaatselijke gelegenheden, zooals bijvb. in lokaliteiten, die men vroeger spookhuizen noemde, waar de electriciteit door bijzondere oorzaken zoo dun en verfijnd is geworden, dat de geesten hunne tegenwoordigheid en kracht op verscheiden wijzen kunnen openbaren.

De Fox-kinderen en honderd anderen zijn mediums omdat de electrische atmospheer, die uit hen uitstroomt, slechts weinig grove electriciteit bevat en meer magnetisch is.

De geesten, die in een positieve verhouding staan met ons, zijn instaat door deze mediums of geleiders, huisraad aan te trekken en te bewegen, de snaren van instrumenten in trilling te brengen en door hunne wilskracht ontladingen van magnetische stroomen te bewerken en klopgeluiden of tikkingen voort te brengen, gelijk aan dat van den magnetischen telegraaf, welke de letters van het alphabeth gebruikt.

Er zijn menschen, die ofschoon niet bijzonder moreel of intelligent ontwikkeld, zonderlinge vaardigheden van spieroefeningen en krachtwonderen bezitten. Zoo is het ook met de mediums, die voor het voortbrengen van echte geestkloppingen gebezigd worden — hun sterk organisme wordt gebruikt om krachtuiting, het bewegen en verplaatsen van voorwerpen en tonen voort te brengen, waardoor zij ons hunne tegenwoordigheid openbaren.

De vitale electriciteit, die uit het negatieve organisme van het medium uitstroomt kan gebruikt worden als een accumulator voor den invloed van deze geestelijke electriciteit, welke de geesten door hunne wilskracht in rechte lijnen ontladen naar de plek of het voorwerp, waar zij het geluid of de electrische ontlading willen verwekken voor den cirkel van vrienden op aarde.

Een goede gezondheid wordt daarvoor meer vereischt dan deugd of kennis, maar de beste physische toestand kan geschokt worden door schrik of angst of onrust van wat aard ook. De vitale electriciteit wordt uit het geestelijk principe door het zenuwstelsel slechts dan in grooten overvloed uitgeademd, als de geest volkomen p a s s i e f is, als alles stil is en

rustig in de natuur, in het huis en vooral in de kamer der gedachten: het hoofd, en als geen gemoedsbeweging of vermoeienis of zorg de ziel verontrust en noodzaakt de atmospherische uitstrooming in te trekken, welke van nature ons lichaam omgeeft. Een angstige of gespannen toestand is een positieve toestand, die hoogst ongunstig is voor geestelijken invloed, want in plaats van uitstraling komt er dan samentrekking.

Zeer warm weder of een te warme kamer is hoogst ongunstig voor deze electrische uitstrooming. De overmatige hitte veroorzaakt eene afmatting en vermindert de kracht van de bemiddelende elementen, welke de physische organisatie der geesten (het geesteslichaam) met die der menschen vereenigen. En niet eerder, tot de gespannen toestand des cirkels en alle angstige twijfelingen onder de aanzittenden ophouden en de mediums geheel rustig en lijdelijk zijn, kunnen de tonen of bewegingen verwekt worden.

Hoe menigmaal is men verbaasd dat de werking, die gewoonlijk bij goede condities oogenblikkelijk aanvangt, uitblijft — maar dan ligt dit meest aan den gespannen toestand, de innerlijke onrust der tegenwoordigen, of aan eene verkeerde plaatsing of combinatie der aanwezige elementen en moet een andere schikking beproefd worden.

Men denkt gewoonlijk dat voor de geesten geen tijd of ruimte of afstand meer bestaat. Dit is een dwaling daar zij nog wel degelijk met tijd en ruimte rekening moeten houden. Zij kunnen ook niet op twee plaatsen te gelijk zijn en zij moeten ook tijd gebruiken als zij afstanden willen afleggen in het geestenland, en deze afstanden zijn zoo groot dat wij er ons geen denkbeeld van kunnen maken; doch waar wij per spoor weken en maanden voor zouden behoeven, daar hebben zij minuten voor noodig. Nochtans is de tijd samengevloeid met de eeuwigheid, zooals de droppel zich in de zee verliest en toch niet vernietigd wordt.

De geestelijke wereld is eene werkelijke plaats, heeft uitgestrektheid en localiteiten naar de onderscheiden gesteldheden,

heeft beweging als om een as, heeft diameter, heeft een zon en een firmament met sterren bezaaid — heeft avond en morgen — of perioden van rust en activiteit, heeft allerlei inrichtingen voor algemeene belangen en bezigheden voor hare bewoners, heeft haar eigen plaats in de menigte van zonnestelsels, welke in de diepte van het onmetelijk universum wentelen.

Het geestenland is een schoon oord, een bekoorlijk land met rijke natuurtooneelen, maar wat het tot een hemel maakt, dat is de zieletoestand waarin men er verkeert.

Men kan op aarde gelukkig zijn in een hut, als uw geheele wezen in harmonie is, maar gij kunt in geen paleis gelukkig zijn met wroeging of angst. Zoo is het ook in het geestenrijk; men zou in de hoogste hemelen niet gelukkig zijn als men den hemel niet in zich voelde.

De geesten moeten in harmonie zijn met het oord dat zij bewonen, om er gelukkig te zijn. Ja, wat meer is, onze geest behoort reeds op aarde tot die geestengroep of sfeer welke hem wacht. Hij is reeds lid van een of ander gezelschap dat hem opnemen zal als een verwant en geliefd lid. Wij behooren op aarde nog tot de tweede, derde of vierde sfeer waarmede wij door ons karakter, ons streven en ons arbeiden in sympathie zijn gekomen en vanwaar nu reeds de hulp en de kracht en de inspiratie uitgaat, welke ons voorlicht en staande houdt tot wij onze taak volbracht hebben.

Vandaar komt het dat wanneer een broeder geest zijn dierbaren op aarde wil bezoeken, over wie hij met liefde waakt, de bevrediging van dien wensch slechts onder de voorwaarde toegestaan kan worden, dat er eene harmonische verbinding tusschen hem en het geestelijk princiep, het innerlijke leven van zijn vriend bestaat, en dan wordt er tijd gebruikt en ruimte doorgegaan om dit proces ten uitvoer te leggen voor zulk een bezoek.

Wij kennen allen het groot verschil in de snelheid van onze vervoermiddelen, die door toenemende snelheid de afstanden schijnen te verkorten. De stoom wordt vooruitgesneld door de

electriciteit — maar wat is deze bij de snelheid van den menschelijken geest.

Wat wordt er van den afstand van tachtig mijlen tusschen uwe vrienden op aarde, die door middel van een magnetisch telegram samen spreken; vraag en antwoord volgen onmiddellijk op elkander en er schijnt geen afstand of tijd meer te zijn. Nog veel sterker wordt dit verdwijnen van afstand als twee vrienden, waarvan de een hier beneden en de ander aan de overzijde is, die 10.000 mijlen van elkander verwijderd zijn door de telegraphie, door kloppingen samenspreken, dat nog de laagste en meest rudimentale vorm is van geestcommunicaties, want de geesten kunnen ons laten schrijven al zijn ze niet op aarde. Zij kunnen hoorbaar tot ons spreken, al is hun woning in de tweede of derde sfeer, mits onze levensfeer maar met de hunne samenstemt.

Wanneer iemand zijne gebeden en vurigste wenschen omhoog zendt met onbaatzuchtige bedoeling, dan zullen zij de luisterende geesten in het geestenland bereiken als er de ware harmonie der zielen bestaat. Door de aantrekking van het gelijkgezinde zal de Engel daarginds die gedachtenuitstraling voelen en opvangen en door een ontlading van een gedachtenstroom op de rustig golvende magnetische elementen of ether, die de tusschenruimte vult, en de aardsche afzender van het geestelijk telegram zal daardoor een frissche inspiratie ontvangen van gewaarwordingen in zijn eigen ziel en zich na zijn gebed verkwikt en versterkt gevoelen en er het antwoord op ontvangen.

Geheel anders is het natuurlijk met de aanzittenden, die door tuptologie een antwoord moeten uitspellen, dat uit den aard der zaak lakoniek koud en dood moet schijnen door den telegramstijl en het sobere, onbevredigde ja of neen, dat zooveel aanleiding tot misverstand moet geven, omdat het een zeer onvoldoend eerste begin voor nieuwelingen zijn moet en schrikkelijk verliest door de langwijlige methode van het alphabet af te tikken en de woorden te spellen.

Meest wordt het niet begrepen of verward dat de geeste-

lijke vriend met wien men spreekt niet altijd naast ons in de kamer staat, omdat dit dikwijls gebeurt, vooral met pasgestorvenen of nog op aarde toevende geesten.

Doch bewonen zij de derde of vierde sfeer, dan komen zij zelden in de atmospherische omhulling der aarde — maar zij zoeken een geschikt punt in hun eigen verblijfplaats, die met de stroomen van aardsch magnetisme of met de electriciteit der aarde en ook met de vitale electrische atmospheer harmonieert, die uit het medium en uit de cirkels uitstroomt.

Als deze condities aanwezig zijn, dan kan men als van aangezicht tot aangezicht met de verwijderde geliefden verkeeren en dan komt het ons voor dat de geest werkelijk bij ons in de kamer is, en het is in geestelijken zin ook inderdaad de waarheid en toch zijn zij werkelijk niet aan onze zijde.

Dit neemt niet weg dat vele, zeer vele geesten, persoonlijk in onze atmospheer, ja in onze steden, straten en huizen vertoeven — dat er zijn die tijdelijk als onze bewakers in onze woningen verblijven als hun dit opgedragen of toegestaan wordt en zij in de condities vallen om dit te kunnen en te mogen doen. Maar om op de edelste en verhevenste wijze met de geestelijke wereld in aanraking te komen is het niet genoeg dat de geesten tot ons komen, wij moeten ook tot hunne innerlijke sfeer opgeheven worden door innerlijke vorming en ontwikkeling en loutering van gemoed en verstand. Wij moeten trachten op te klimmen op den heiligen berg, wiens toppen tot de onzienlijke sfeer rijken om de ontvankelijkheid te verkrijgen om van daaruit onderwezen en verlicht te worden.

Er is hiertoe echter ook eene geschiktheid in ons organisme noodig, die niet verkregen kan worden door eenige training, africhting of discipline, maar aangeboren is en meest erfelijk in geslachten. Men kan dien aanleg wel aankweeken en ontwikkelen, maar ook tegenwerken en bederven en bezoedelen, maar g e v e n kan men zich dien niet.

»N'est pas profète qui veux." Zoo ook is men geen ziener, geen medium, geen psychometer, als men dat wel zou wen-

schen, maar als de physische en moreele organisatie er voorgeschikt is en de ontwikkeling de richting kan nemen naar het hoogste en heiligste, dan komt geestelijke verlichting en onderwijzing in de ziel, die toebereid is om op den drempel van het ongeziene gaven te ontvangen voor zichzelf en anderen. Dan kunnen wij in gemeenschap komen met wezens van hooger orde, die ons onbaatzuchtig streven ondersteunen met de geheiligde overwinnaars, die gekroond zijn met licht en kracht na den strijd der aarde, want alle beschermengelen waren eens menschen als wij, die in hun eerste rudimentaire oefenschool ook geleden en gestreden hebben zooals wij. Zij hebben de vreugd en smart der aarde gesmaakt, de verzoekingen, de teleurstellingen en de gevaren ondervonden, anders konden zij ons nu niet te hulp komen, wanneer de kamp ons al te zwaar zou worden. Zij sterken en bemoedigen ons meer dan onze zichtbare vrienden dat vermogen, oefenen zegenrijken invloed uit op de ons omgevenden en, hoewel nooit onze persoonlijke vrijheid belemmerend, brengen zij ons vaak tot een besluit, waartoe ons de moed zou ontbroken hebben.

Geheel anders is het werk dergenen, die zich op uiterlijke manifestaties toeleggen om den hardnekkigen, zinnelijken mensch tot opmerken op te wekken, ja te dwingen, en daarom waardeeren wij ook de pogingen van die categorie van geesten, die vaak op last of onder toezicht van hoogere geesten de physische manifestaties volbrengen, die voorwaar niet zonder beteekenis zijn, maar men moet daar niet bij blijven stilstaan; zij zijn middel en geen doel. Dat de menschen ze niet altijd tot nut en leering aanwenden is jammer genoeg, maar zulke dingen geschieden niet bij geval of zijn niet nutteloos, al schijnen ze ons soms onzinnig; leering is er altijd te halen uit elke nieuwe openbaring van krachten die wij niet vermoed of gekend hebben.

Uit dat oogpunt beschouwd laten wij hier dan ook nog een en ander over de zonderlinge manifestaties uit de eerste periode van het Spiritualisme volgen.

DE PHYSISCHE MANIFESTATIES TE STRATFORT.

De verschijnselen in het dorp Stratfort ten huize van den predikant Phelps, kwamen in vele punten overeen met de phenomenen, welke honderd jaren vroeger plaats grepen bij den bekenden Wesley, stichter der Methodisten, in 1750. Zie Jaarg. 5. blz. 376. Wij treffen hier onder anderen dezelfde liefhebberij aan van de geesten om kleedingstukken uit kasten en laden bijeen te halen en daarvan in ledige kamers op kunstige wijze poppen of gestalten te fabriceeren, die of geknield of op stoelen gezeten waren rondom de tafel, alsof ze baden.

Wij hebben hier te lande ook wel eens gehoord van dat kleederen uit de kasten halen, maar zonder de geestigheid van een artistieke schikking die op verrassende wijze een Methodistisch gezelschap wedergaf.

De dochters van Wesley, die sterk mediamiek schenen, schreven die kloppingen toe aan een in dat huis overleden ouden heer Jeffroy en herkenden in het kloppen zijn signaal. Ook het stuksnijden van kleederen en het verstoppen van allerlei kleine dingen, die later onverwacht midden in een kamer van de zoldering schenen te vallen, is in Holland wel voorgekomen.

Davis ontwaardde duidelijk dat de werkingen altijd in de nabijheid der twee kinderen van Phelps plaats grepen, een knaap en een meisje. Zwart krip was om den knop van de deur gewonden en de spiegel met doeken bedekt als in een sterfhuis. Zeldzamer waren de vreemde letterteekens op de muren ingedrukt in een onbekende taal; alles bleek het werk van onwetende, weinig goedhartige kwelgeesten.

Het jongetje werd soms met de strooken, welke men op onbegrijpelijke manier van zijne kleederen gemaakt had, aan

een stoel vastgebonden, eens zelfs in een boom opgehangen.

Daar nu de meeste menschen een geest voor een geheel onstoffelijk wezen houden, wordt het onbegrijpelijk hoe zij stoffelijke dingen bewegen kunnen. Waarom werken zij slechts in tegenwoordigheid van zekere personen en niet bij iedereen?

Wij antwoorden. Een geestelijk wezen is geen onstoffelijk wezen; zijne organisatie is wel degelijk uit moleculen saamgesteld, zoodat wij ze zien en hooren, kunnen spreken, ademhalen, wandelen, zich bewegen, ofschoon zij in een hooger levenstoestand en verfijning zijn dan wij. Hun geesteslichaam is veel vlugger, krachtiger en lichter dan ons vleesch en bloed; ook is het niet ontastbaar of onzichtbaar voor personen, wier innerlijke zinnen geopend zijn, zooals ziende mediums en somnambules. Het geestelijk lichaam is evengoed een stuk werkelijkheid als ons lichaam van vleesch en been.

Dat de geest met anorganische en materieele substanties in aanraking kan komen, kan iedereen waarnemen.

Til een gewicht op — wie of wat verricht dat werk? Uw geest, het geestelijk beginsel in u, dat wil. Gij zelf beweegt uw spieren en zendt er een electrischen stroom door, die uw arm doet oprijzen, want uwe spieren kunnen niets doen als de geest het hen niet beveelt. Is het nu zulk een groot wonder als een geest een tafel of een stoel beweegt?

Davis merkte op dat de mediamieke kinderen in Stratfort, beide in die dagen, dat de verschijnselen zich het sterkste ontwikkelden, bij afwisseling sterk beladen waren met vitaal magnetisme en vitale electriciteit. Het magnetisme dat positief is en de electriciteit, die negatief is, plachten beurtelings in hun systeem voorheerschend te zijn en daardoor wisselden ook de verschijnselen af. Eens dat hij met den knaap een trap opging, trof plotseling een sterk kloppen of knappen onder den linkervoet zijn oor, wat het kind zeer verschrikte, die dat toeschreef aan een boozen geest, zooals hem geleerd was; doch Davis bemerkte dat zijn lichaam gelijk een sidderaal een kleine hoeveelheid of een zwakken stroom uit zijn voetzool ontladen had, welke electriciteit door het plotseling in aanraking

komen met de electriciteit van de atmospheer, den sterken knal te weeg bracht, dien wij hoorden.

Wanneer het magnetisme in het organisme dezer kinderen voorheerschte, dan vlogen gewoonlijk spijkers, sleutels, scharen naar hen toe, en wanneer de electriciteit heerschte, dan zag men deze voorwerpen in een tegenovergestelde richting wegvliegen — maar hij bemerkte dat in veel gevallen het kamergereedschap dat geworpen werd eerst van zijn eigen plaats door de inwerking van wachtende geesten bewogen werd, waarbij de richting waarin zij zich bewogen, altijd van den electrischen of magnetischen toestand der kinderen op die tijden bepaald werd.

Het kwam Davis voor dat de ongelukken en schade, in het huis aangericht en aan booze geesten toegeschreven, soms door electrische ontladingen en magnetische aantrekking ontstonden, maar ook wel door de onvergeeflijke kwaadaardigheid van nijdige personen.

Wat men moedwillige verwoesting van eigendommen noemde, hield Davis in de meeste gevallen voor uitstroomingen van vitale electriciteit, die haar evenwicht zocht in de atmospheer. Zoo werden glasruiten en vele kleine artikelen gebroken. Dit neemt niet weg dat de geesten hierin de hand kunnen gehad hebben, zooals bij de beweging van de tafels.

Honderdmaal wordt gevraagd : hoe bewegen de geesten de tafels — doen zij dat bloot door wilskracht of met hunne handen — hebben zij armen en handen en vingers zooals wij ?

Die laatste vraag moet bevestigend beantwoord worden, maar iets anders is het of zij die handen daartoe behoeven te gebruiken ; in ieder geval heeft een geest geen grof-zinnelijke organen, maar een dergelijk, oneindig verfijnd en het is in zijn aanleg en krachten en functiën zoo georganiseerd, en wanneer een geest een voorwerp wil bewegen dan concentreert hij zijn eigen magnetisme en positieve elementen zóó dat zij het magnetisme van de atmospheer aangrijpen ; op dezelfde wijze verbindt zich dat atmospherisch magnetisme met de electriciteit der lucht, en deze wordt dan op het voor-

werp gericht dat de geest in beweging wil brengen.

Het atmospherisch magnetisme en de daaraan verwante electriciteit vormen daardoor om zoo te zeggen de zenuwen en spieren, de hefboomen, welke de geesten gebruiken, wanneer zij hunne nabijheid willen openbaren aan onze grove zintuigen.

Wanneer dus klop- of tik-geluiden gehoord worden en men zekerheid heeft dat geen menschelijke hand ze veroorzaakt, dan is het redelijkerwijze aan te nemen dat een met ons bevriende geest uit het geestenland electrisch de bewegingen en geluiden op natuurlijke dingen voortbrengt — door de bemiddeling van het aard-magnetisme en de verwante electriciteit.

Men hoort tegenwoordig telkens weer van het steenwerpen in Indië, maar stellig is daar altijd een electrisch persoon in betrokken van wiens uitstraling de geesten zich bedienen om de voorwerpen van hem af of naar hem toe te werpen.

In Woodbridge in New-Jersey werd voor eenige jaren een jonge vrouw krank en met die krankheid schenen dergelijke verschijnselen verbonden. Geheimzinnige tonen werden in hare nabijheid gehoord en voorwerpen op onbegrijpelijke wijze bewogen; de vensterruiten sprongen in hare nabijheid in stukken; deurscharnierpennen werden losgerukt en soms naar haar toegeworpen of een andermaal vlogen de dingen van haar weg; maar vooral werden knallende slagen onder hare voeten vernomen als zij de trappen opging. Dit ontstelde haar zoozeer dat zij door angst voor die geheimzinnige verschijnselen krank werd, maar deze krankheid genas haar van hare overvloedige electriciteit zoodat alle verschijnselen ophielden.

HET VREDESCONGRES EN DE OORLOG.

Bij het uitbreken van den oorlog hoorde men vrij algemeen het vredescongres bespotten. Men meende dat het nu bleek hoe dwaas zulk eeu idee was om langs een minnelijken weg van gezamenlijk overleg van onpartijdige scheidsrechters politieke kwestiën op te lossen om oorlogen te voorkomen.

Deze geringschatting van een zoo schoon en den menschwaardig streven kwam mij zeer ongepast en onbillijk voor.

Het uitbreken van den oorlog leverde de bewijzen hoeveel licht ontvlambare elementen er nog alom aanwezig zijn, maar die daarom juist openbaren, hoe weinig er nog maar noodig is om zelfs de meest beschaafde Christenvolken tot de grootste barbaarschheden op te zweepen, bewijzen hoeveel onreine zelfzucht er nog in de gemoederen voorhanden is — bewijzen hoe zwak het element van humaniteit nog is — maar het bewijst niet dat die edele pogingen van liefdevolle harten bespottelijk of hersenschimmen waren.

Het verschijnsel van een vredescongres vertroost ons reeds over de kranke menschheid als de eerste stap tot de verwezenlijking van de gedachte, de zuivere inspiratie; het is een voorteeken van naderende gezondheid, van ontwakend hooger bewustzijn en getuigenis van haren zedelijken aanleg voor betere gevoelens van menschlievendheid en broederschap. Het is een glimp van licht, dat afstraalt van het verheven ideaal dat nog in de menschheid leeft, de omsluierde bewustheid van een hoogere bestemming tot een staat van harmonie en eendracht, die het hoogste streven van alle volkeren verdient te worden. Maar de harmonieering van de maatschappij hangt af van de harmonie van het individu, het in evenwicht brengen van al de elementen van onze ziel tot een samenstemmend geheel.

Is dit onmogelijk? — Neen, want in den mensch liggen de kiemen tot alle deugden en krachten, omdat de mensch, hoewel een eindig wezen, de afglans is van den Oneindige en al de attributen bezit om zich te volmaken, en elke schoone kiem, die wij in ons gemoed ontwikkelen, draagt bij tot den wasdom van ons geestelijk wezen.

Indien die hooge bestemming niet in ons verschiet ons tegenblonk, al ligt dat verschiet nog zoover, dan zou er niet in elken godsdienst, bij iedere natie een zekere voorstelling van een gelukstaat, een elysium, een eldorado, een utopia zijn met een liefelijk visioen van vrede en verzoening door opheffing van alle vijandschappen, een tijdperk waarin wolf en lam te zamen zullen weiden en het kind met den leeuw zal spelen. Maar welke benaming men er ook aan heeft gegeven, al deze onderscheiden uitdrukkingen hebben hun oorsprong in het inwonende bewustzijn in de ziel en zijn dus rein menschelijk. Alle sekten hebben in hunne leersystemen gewezen op een periode van vrede en eendracht, eenmaal te bereiken in verre toekomst. Het begrip is niet klaar, de schilderij niet zuiver afgewerkt en geeft maar een zeer gebrekkige en gedeeltelijke voorstelling van die schoone toekomst. Maar reeds het bestaan van een gedachte aan een volmaakten staat, een hemel, eene zaligheid, een duizendjarig vrederijk, onder alle natiën en sekten en in alle perioden van de menschelijke geschiedenis, bewijst ons dat de elementen en kiemen dezer idealen eeuwig in den mensch sluimeren en in zijne natuur gegrond zijn en in overeenstemming zijn met den goddelijken geest, die de menschheid op hare onmeetlijke ontwikkelingsbaan voortdrijft.

De volle ontwikkeling, de rijpheid van dat idée kan niet bereikt worden door de menschheid voor en al eer er meer vrede, meer eenheid en harmonie in de maatschappij gebracht is door de dooding van het kleingeestig, nietig egoïsme, door liefdevolle toewijding aan het welzijn van anderen. Dit is het goddelijke doel en oogmerk, maar ook het geheime en hoogste verlangen des menschen, en als het bereikt zal zijn in den loop der eeuwen na veel strijd en arbeid, dan zal de mensch

al zijne vermogens tot harmonie gebracht hebben; hij zal vrede hebben met zich zelf, met zijn bestaan, met zijne naasten, met de natuur en met God, zijn Vader.

Verre moge dat heerlijk verschiet nog voor ons uitliggen, het moge soms schijnen of wij er ons verder van verwijderen dan het naderen, wij zullen het bereiken, want daartoe leven en streven wij bewust of onbewust — daar ligt ons doel en onze bestemming.

Laat elk het noemen zoo hij wil, de wederkomst van Christus, het duizendjarig rijk, het nieuwe Jeruzalem — de stad Gods — de hemel der zaligheid — geen woord drukt het uit, geen tonen zijn nog voldoende, maar onze ziel verwacht en zoekt het en zal niet rusten voor zij het heeft gevonden.

Een krachtige impulsie, een groote stap in deze richting, was het Vredescongres, dat onder woorden bracht wat duizenden reeds lang gevoeld hadden: de mogelijkheid dat beschaafde volken hun verschillen door overleg konden opheffen en die voordragen aan een Raad van onpartijdige scheidsrechters, die naar eisch van recht en billijkheid het conflict oplosten. De mensch moet zich altijd langzamerhand gewennen aan nieuwe en groote gedachten.

Het was dwaas te verwachten dat dit zwak begin eensklaps groote resultaten zou opleveren, dat onmiddelijk de wapenen opgeborgen zouden worden en de legers opgeheven!... Nog bij lange niet. Daar is nog te veel giststof aanwezig; de ziektestoffen moeten eerst uitwerken. De ruwe hartstochten moeten opwoelen en koken om het vuile schuim te doen opborrelen, opdat alles openbaar worde en gereinigd.

Toch is die daad niet vergeefs geweest; groote schoone denkbeelden zijn uitgesproken en alom verspreid. Men zal niet rusten, niet werkeloos nederzitten omdat men niet terstond de vrucht ziet rijpen, die nog ontkiemen en bloeien moet. Neen, nu de gruwelen, de onmenschelijke wandaden van den krijg op nieuw onder aller oogen komen, zal de oorlog meer in verachting en verfoeiing komen dan ooit te voren en wij hebben allen grond om na deze worstelingen veel beter grondslagen

voor een blijvenden vrede te zien leggen, tusschen de zich noemende beschaafde Christenvolken.

Wat kan het machteloos individu intusschen doen om den wereldvrede te helpen voorbereiden? In eigen kring vrede maken, vrede houden, door in eigen gemoed, na elken strijd, de rust en den vrede na te jagen, als het hoogste goed, als de eerste voorwaarde tot geluk.

Dat begreep de groote Apostel zoo goed, toen hij schreef: »zooveel in u is, houdt vrede met alle menschen!" Dit bedoelde onze heerlijke Meester als hij leerde: »de zon ga niet onder over uw toorn. Verzoen u met uwe tegenpartij terwijl gij nog zamen op den levensweg zijt!" — Vergeef! — Hoevele malen? Zeventig maal zeven maal! — Vergeef en vergeet — zooals gij wilt dat God u allen alles zal vergeven.

Laat de tooverstaf van Jackson Davis ook onze levensstaf worden. En wat is die wonderstaf? — Het bewaren van onze zielevrede, het redden van onze innerlijke kalmte en het evenwicht in ons binnenste onder alle onaangename indrukken en teleurstellingen, beleedigingen, miskenningen en al wat ons buiten ons zelven kan brengen.

Dan zal onze levensaura ook op onze omgeving vrede en kalmte, moed en hoop afstralen en de vijandige aanvallen van opvliegende naturen zullen op ons afstuiten en ons niet ontvonken in twist en tweedracht. Hoe lang zullen wij nog moeten hooren van krijg en broedermoord? Laat elke tijding ons te meer aandrijven om den vrede lief te hebben, te herstellen en na te jagen, opdat ons gezin en ons gemoed ten minste niet in tegenspraak zij met de bedoeling van ons leven hier beneden en onze bestemming voor dat land des vredes, waarheen wij onze oogen opheffen en van waar onze hulp en vrede uitgaat.

Desniettemin mogen wij ons goed recht verdedigen en den overweldiger weerstaan. Toevallig komt mij daar onder de oogen, de plechtige eed door de Transvalers gezworen in 1879 die nu wel in herinnering gebracht mag worden en wij hier laten volgen.

EED DOOR DE TRANSVALERS GEZWOREN OP HUNNE ALGEMEENE VERGADERING VAN 12 APRIL 1879, TE WONDERFONTEIN.

In tegenwoordigheid van den Almachtigen God, den kenner der harten, en biddende om Zijne genadige hulp, zijn wij burgers van de Zuid-Afrikaansche republiek, plechtig overeengekomen, voor ons en onze kinderen, ons te vereenigen in een heilig bond, wat wij bezegelen met een plechtigen eed.

Veertig jaren is het geleden, dat onze vaders de Kaapkolonie verlieten, om een vrij en onafhankelijk volk te worden. Het zijn veertig jaren geweest van kommer en lijden. Wij hebben Natal gesticht, den Oranje-Vrijstaat en de Zuid-Afrikaansche republiek (Transvaal) en driemalen heeft de Engelsche regeering onze vrijheden vertrapt en onze vlag, gedoopt in het bloed en de tranen onzer voorouders, is door haar neergehaald.

Als door een dief in den nacht is onze vrije republiek ons ontstolen.

Wij kunnen dit niet dulden en mogen het niet.

Het is Gods wil, dat de eendracht onzer vaders en de liefde voor onze kinderen, ons noodzaakt aan onze kinderen, ongekrenkt, weder het erfdeel onzer vaderen na te laten.

Het is om die reden dat wij hier zijn vereenigd en elkaar de hand geven als mannen en broeders, plechtig belovende getrouw te zijn aan ons land en aan ons volk en met vertrouwen op God samen te werken, tot den dood toe, tot herstel van de vrijheid van onze republiek.

Zoo waarlijk helpe ons God almachtig." *)

---

*) Uit de Juridische novellen. Het volkenrecht door Mr. William I. Ten Hoet.

STRIJD OVER DEN VREDE.

Mij kwam daar de open brief weer in handen van Mevrouw B. Waszklewicx van Schilfgaarde aan den Heer Felix Ort, welke zij in Mei 1899 publiceerde.

Het is een krachtig woord tot de Tolstoïanen en Christelijke anarchisten? met veel overtuiging en gloed geschreven en wij veroorloven ons er deze merkwaardige zinsneden uit over te nemen, waarmede wij ons geheel kunnen vereenigen. Wij doen dat mede met het oog op de aanbevelingen van Tolstoï's werken in Spiritualistische tijdschriften, hetgeen ons hoogst ongepast voorkomt, daar zulke excentrieke dwepers onze zaak niet kunnen dienen maar wel veel kwaad doen.

»Wanneer een enkel denkbeeld, met uitsluiting van alle anderen, een man van talent vastgegrepen heeft, wordt zijn geest verduisterd, zijn denken verward en zijn verstand niet langer in evenwicht gehouden door een juist en helder oordeel.

Men behoeft slechts het portret von Tolstoï aan te zien om tot de overtuiging te komen dat men voor zich heeft een man met een ijzeren wil, wiens geheele kracht zich samendringt in een enkel denkbeeld. Zijn gelaat draagt den stempel eener buitengewone stijfhoofdigheid en eene uitdrukking van algeheele toewijding aan ledige theorieën en fantastische illusies. Zijn geheele optreden in de laatste jaren is een streven naar het onmogelijke, eene neerdrukkende openbaring van wilskracht, niet in evenwicht gehouden door cultuur en rede.

Ditzelfde najagen van het onmogelijke, zonder rekening te houden met het bestaande, kenmerkt alle volgelingen van Tolstoï in meerdere of mindere mate. Hun ideaal is iets dat in de lucht zweeft, dat elken vasten bodem mist.

Met omhoog geheven oogen vliegen zij erop toe en stooten zich jammerlijk aan alle hinderpalen der serieuse werkelijkheid. Maar zelfs vleugellam vliegen ze voort, verblind als ze zijn door de fata morgana van het fantasiebeeld dat hen aanlokt.

Lijnrecht tegenover dit fantastische idealisme staat het gezonde idealisme dat zich grondt in de werkelijkheid. Ook dit ziet een heerlijk doel voor oogen, dat verre, verre schijnt, maar dat hoe onbereikbaar voor het oogenblik, toch te bereiken zal zijn door langzaam voorttreden, door stap voor stap den weg te veroveren die er henen leidt. Vele zijn de hindernissen, nooit zal de praktische idealist dit ontkennen, maar stuk voor stuk moeten deze uit den weg geruimd, niet overvlogen worden.

Waar de fantastische idealist slechts op zijn eigen vleugels vertrouwt, neemt de praktische idealist elk hulpmiddel, elke helpende hand te baat, die zich hem aanbieden, om een der hindernissen op te ruimen en erkent dankbaar den steun van welke zijde die ook komen mag, en nooit vergeet hij rekening te houden met bestaande toestanden, met de zwakheid van den mensch en met de groote waarheid dat de natuur steeds geleidelijk werkt, nooit met sprongen.

Evolutie is de Wet overal, op materieel zoowel als op spiritueel gebied. Het eene stadium ontwikkelt zich geleidelijk naast het andere en de ware idealist heeft niets te doen dan deze evolutie te helpen volbrengen, kracht puttend uit het heerlijk doel waar hij de oogen steeds op gevestigd houdt, en uit de levensschittering die daarvan uitgaat.

Op het eerste — mijns inziens het valsche — standpunt staan de Tolstoïanen, die nu, op dit oogenblik, in den onvolmaakten toestand der maatschappij, in dezen tijd van egoïsme, van gisting van allerlei oproerige elementen van fellen strijd om het bestaan, roepen: »Weg met de legers! Weg met de justitie! Weg met politie! Weg met het gezag! Jezus heeft gezegd: »Wederstaat den booze niet" ergo, moeten wij, Jezus' discipelen, den booze zijn gang laten gaan, in het geloof dat de booze daardoor eenmaal tot inkeer zal komen.

»Weg met het persoonlijk eigendom! Weg met de grenzen! Weg met vaderlandsliefde en nationaliteitsgevoel!" En zij vergeten ten eene male dat, al leven wij in een zoogenaamd Christelijke Maatschappij, deze absoluut niet van Christus geest doordrongen is en het ook, hoe betreurenswaardig dit ook zijn moge, in de eerste eeuw, niet zijn kan. Het moderne leven is te complex, stelt te veel eischen van allerlei aard, waarmede rekening gehouden moet worden. Naardien het onmogelijk is de menschen du jour au lendemain in engelen om te scheppen, zoude, zoo de Tolstoïanen slechts voor éene week meesters der wereld waren, de Maatschappij eene reuzenschrede achterwaarts doen en de eenmaal ontketende anarchie niet zoo licht weer in boeien te slaan zijn.

De praktische idealisten, en tot hen reken ik het mij eene eer te behooren, handelen geheel anders. In het onderhavig geval is ook mijn ideaal: wereldvrede, ontwapening. Het staat in een ver verschiet, ternauwernood kunnen mijne oogen de groote heerlijkheid en de waarde er van schatten. Ik zie den weg die er henenleidt bezaaid met hindernissen, zoo talrijk, zoo zwaar, zoo groot, dat alle hulp die zich aanbiedt er een van opzij te ruimen, gretig wordt aangenomen. Misschien wordt die hulp verstrekt door menschen wier oogen noch zoo hoog, noch zoo ver rijken als de mijnen. Zij vinden het bijv. voldoende zoo maatregelen genomen worden een volgenden oorlog minder bloedig te maken. Wel komt er in mij de gedachte op dat, zoo die oorlog minder verschrikkelijk zal wezen, men er ook minder voor terugschrikken zal, maar toch mag ik die toegestoken hand niet afwijzen. 't Is een hindernis minder, één stap vooruit op den weg die leidt tot de triomf der humaniteit.

Wereldvrede! ontwapening! ja, zoo heet ons ideaal, ja, zoo staat in onze banier, die wij niet loslaten, geen oogenblik, die wij krachtig vasthouden, haar dragend hoog en fier. Maar op welke basis moet die wereldvrede gegrondvest zijn? Op die van het RECHT. Zonder recht is vrede een holle klank, een galm, een zeepbel, schitterend van kleur, doch zonder innerlijk

gehalte. Niet in den oorlog ligt de wortel van het kwaad, maar in de rechteloosheid der Staten, die den oorlog mogelijk maakt. Wenschen wij dus den vredestempel te bouwen, zoo is het eerste vereischte dat wij den rechtsbodem gereed maken, waarin hij gefundeerd moet zijn.

Hier tijgen we dus aan 't werk met onverzettelijken moed, met onverflauwden ijver. Arbitrage willen wij in de eerste plaats, scheidsgerechtshoven, en spreken de stelling uit: Rooven, moorden, brandstichten, onrecht voor het individu, is duizendvoudig onrecht voor den staat, zoo deze dit onrecht op duizendvoudig groote schaal drijft.

En weder werken wij dankbaar samen met hen, die absoluut niets anders willen of wenschen dan het stelsel van arbitrage te zien aangenomen in kleine kwesties en er geen heil van verwachten waar groote belangen der natiën op het spel staan. En bij dit alles hebben wij de vaste overtuiging trouw te zijn aan onze leuze, ons ideaal geen seconde uit het oog te verliezen.

En zoo gaan we voort. Langzaam, langzaam aan. De werkers zijn zoo weinigen, onze kracht zoo klein, de hindernissen zoo moeilijk uit den weg te ruimen en menig bange zucht ontsnapt aan onze borst. Waar vinden wij handen om mede te helpen, waar de bezieling anderen tot dit schijnbaar hopeloos, troosteloos werk aan te sporen."

Doch wij raden den lezer aan die belangstellen in het gewichtig onderwerp, zich de brochure à 10 cent aan te schaffen. Wij verheugen ons dat de kloeke schrijfster zich door geen tegenstand of miskenning heeft laten afschrikken om een vredes manifestatie tot stand te brengen. De oceaan bestaat uit droppels; het kleine is het begin van het groote. Taai geduld, ongeschokte volharding moeten ons schild zijn en onze beste wapenen zijn, ons geloof en onze liefde voor de goede zaak die wij voorstaan. Geen onzelfzuchtig strijden voor menschenheil zal onvruchtbaar blijven, als wij maar niet uit den natuurlijken gang der dingen willen springen en op bijpaden afdwalen.

STEENEN VOOR BROOD.

Ik ben het altijd volkomen eens geweest met Borger, als hij zong: »Ik wensch geen stap terug te treden op d' afgelegde levensbaan" — maar onlangs werd ik toch gedwongen om uit te roepen: »Kon ik nu eens voor één dagje twintig jaar teruggaan — dan zou ik die goede menschen, die Zondag op een spiritistische redevoering onthaald zijn, eens wat nader toelichting geven. Ik zou gaarne mijn getuigenis afleggen in de vergadering van den Arbeidersbond, want ik geloof dat ik hen voedzamer brood zou kunnen aanbieden dan hen daar werd voorgezet, door hen de diepe en ernstige beteekenis der Spiritualistische verschijnselen te ontsluieren. Toch heeft de heer de Clerq zijn best gedaan en is eerlijker geweest dan menig ander, die zich aan dit onderwerp heeft gewaagd.

De spreker begon met de vooronderstelling dat zijne hoorders wel nieuwsgierig zouden zijn om iets van het Spiritisme te hooren en dat bleek ook uit de onverdeelde aandacht, waarmede er geluisterd werd, ofschoon velen dapper voortgingen met rooken.

De heer de Clerq gaf een getrouw verhaal van het eerst uitbreken van deze beweging in 1848 in Rochester en naar waarheid teekende hij de snelle, algemeene verspreiding van de zoogenaamde geestkloppingen en de tafelbeweging. Hij bleef niet bij de physische verschijnselen, maar besprak het automatiek en direct geestenschrift, wijdde uit over de bijzondere genezingen enz. Zooveel mirakelen hoorende, riep een toehoorder uit: »'t is of wij hier een pastoor hooren; nu zal Maria van Kevelaar met haar wonderen ook nog wel komen." Een ander zeide: »'t lijkt wel wat op de verhalen van het Oude Testa-

ment, daar lees je ook van stemmen en van schrift op den muur." Daarop vroeg een praktisch man waarom de geesten niet eens openbaarden, waar goud te vinden was . . .

Wat echter de hoorders ernstig moet aangegrepen hebben, was de rondborstige verzekering dat de spreker al de wonderen niet verwierp, maar betuigde die als gebeurde feiten aan te nemen op grond van de verklaringen van de grootste geleerden uit alle landen, die de verschijnselen onderzocht hadden en naar waarheid bevonden. Hij zelf was geen medium, had nooit iets van deze buitengewone werkingen bijgewoond, want als hij op een séance kwam dan gebeurde er niets, maar de rede gebood dat, waar onafhankelijke, algemeen geaccrediteerde geleerden deze ontdekkingen bevestigden, die evengoed moesten aangenomen worden als alle andere berichten van ontdekkingen, die wij niet persoonlijk waarnemen konden. Wie onzer is in Amerika geweest — wie ziet iets van den oorlog in Afrika? en wij gelooven eraan op gezag der geloofwaardige ooggetuigen; zoo zijn wij ook gedwongen waar de grootste natuuronderzoekers de feiten constateeren ze te erkennen als mogelijkheden."

Maar die gezonde logica was te kras voor de meesten. Eene vrouw nam het woord en verklaarde dat al die dingen die verhaald waren, inbeeldingen waren van degeen, die zeiden ze gezien te hebben. »'t Is allemaal verbeelding!" verklaarde zij »als een mensch zich verbeeldt dat hij ziek wordt of dat hij hoofdpijn heeft, dan krijgt hij die: als je je bang maakt voor spoken, dan zie je de geesten — allemaal verbeelding!"

Nu, deze vrouw stond op het hooge standpunt van vele geleerde professoren, die zooals Hartmann verklaarden: »ik wil het niet onderzoeken, want ik weet dat het niet kan zijn! — en zoo hebben wij ze hier ook in menigte.

Maar een werkman trad op en zeide: Neen, dat gaat niet op; verbeelding is het niet. Ik ben zelf wel op een séance geweest en daar kreeg ik door een schrijfmedium een communicatie van mijn vader en mijn overleden vrouw. Zij schreven

hunne namen, en zie je, dat heb ik met mijn eigen oogen gezien — dat was geen verbeelding. De namen stonden er, maar ik geloof het daarom toch niet dat de dooden weerom komen.

Weer zei een ander: »ik heb ook eens een medium zien werken; die schreef heel gauw, maar 't waren allemaal leelijke woorden en vloeken. (Natuurlijk denkt men dan aan den duivel.) Nog een ander vertelde van zijne ervaringen dat er toch ook veel betere dingen voorkwamen. Het publiek scheen geheel niet meer verbaasd dan men bij een oud verhaal is. Ze hadden er allen wel eens iets van gehoord — maar te weinig om er belang in te stellen en meest verkeerd ingelicht. Nu kwam de vraag: »Wijs ons dan een medium aan!" Helaas, die kende de spreker hier niet »maar er moeten er wel zijn." »Gij moet naar Amsterdam gaan," riep er een. »Neen, dat is daar allemaal bedrog" werd geantwoord.

»Hoe komen wij dan tot meer kennis?" »Neem zelf de proef,' was de raad van den spreker en lees er over. De heer de Clerq had een boek met afbeeldingen van de proeven van Home met professor Crookes. Waarschijnlijk: »een nieuw veld voor de wetenschap" en nog een dun pamfletje. Hij scheen zelf nog een vreemdeling in deze zoo rijke litteratuur der laatste halve eeuw. Een heer drong aan op lezen en beval het nieuwe werk van den ziener Davis aan.

Daarop stond een heer op die ten sterkste het zelf proefnemen ontraadde als uiterst gevaarlijk voor de gestellen; men werd er krankzinnig door en kon zich allerlei nadeel op den hals halen; men stond bloot voor allerlei verleiding en misleiding — in een woord — niet onderzoeken! was het beste.

Doch daar kwam een ander tegen op, die er een weinig meer van wist en verzekerde dat de gevaren alleen voortkwamen uit misbruik, maar wie ernstig en met zuivere bedoelingen proeven nam in een vertrouwden kring zou er geen leed door ondervinden — maar men moet er eerst wat meer van weten — dus beginnen met lezen.

Eindelijk trad een bejaard man naar voren in armelijke klee-

ding en vroeg in grooten ernst aan den spreker: »Gij hebt ons zooveel vreemde dingen verhaald, maar zeg mij nu eens, is er toch door al die wonderbare dingen een enkel bewijs gevonden dat wij een ziel hebben, die voortleeft als wij sterven? . . . .”

Die vraag drukte den geheelen toestand uit van al die menschen: het verlangen naar een vasten grond en zeker plechtanker, een waarneembaar bewijs voor de onsterfelijkheid, daar komt het in onzen tijd op aan. Jammer, duizend maal jammer, dat een spreker, die zoo eerlijk naar waarheid de feiten had opgesomd, de verschijnselen had afgeteekend niet zelf er door tot de echte conclusie was gekomen — en ja kon zeggen. Ja, en honderdmaal ja! Wij hebben door deze verschijnselen het onomstootelijke bewijs gevonden dat de dooden terug kunnen keeren onder zekere omstandigheden en zich aan ons kunnen openbaren. Maar wat was het treurig antwoord? »Ja — dat moet de wetenschap nog uitmaken.”...

»De wetenschap!” riepen al deze onwetenschappelijk gevormde lieden teleurgesteld. »Wat hebben wij daarmede te maken.”

»Ja, de hoogescholen moeten het uitwijzen,” verzekerde de spreker. — »Er moeten professoren voor aangesteld worden om dit te onderzoeken — een academische leerschool voor de zielkunde . . .

De academie — de professoren — de wetenschap — moeten die naar de ziel nog gaan zoeken? . . .

Arm volk! hongerig zijt gij saamgekomen en hongerig moet gij heengaan, want men heeft u steenen voor brood gegeven, terwijl toch het levende brood als manna van den hemel regende gedurende een halve eeuw. Hoe jammer dat er niemand was om dien ouden man met gewisheid te verzekeren: »Wij weten het thans met volle zekerheid, dat zij allen leven die van ons heengingen, dat wij hen allen wedervinden en herkennen zullen, als wij op onzen tijd ook geroepen zullen worden om dien grooten stap te doen.

Men ziet hieruit hoe onvoldoende het zich noemende wetenschappelijk spiritisme is, met alle physische verschijnselen,

die geen mirakelen zijn, maar ook volgens natuurwetten zich ontwikkelen. Maar wat geeft het mijn troosteloos hart of alle meubelen verzet worden en alle tafels draaien, of het klopt aan alle zijden, als ik die telegraphie niet leer verstaan en in gemeenschap kan treden met de mijnen, die achter het scherm zijn, dat ze voor ons verborgen houdt.

Wij hopen dat de onvermijdelijke periode van plompe rudimentaire manifestaties weldra ten einde zal spoeden. Als de menschheid zich een weinig zal opheffen en losmaken van aloude vooroordeelen, dan zullen meer verstandelijke verschijnselen ons deel worden door de ontwikkeling van vatbaarheden voor intuïtie, inspiratie, van telepathie en invloeiing van berichten en waarheden door onze eigen hersenen — dan zal het geestesoor- en oog zich allengs bij velen kunnen openen om de nabijheid onzer vrienden zelf waar te nemen, die maar reikhalzend wachten op onze aandacht en waarneming van hunne nabijheid en invloed. Voorwaar de dagen zijn gekomen, waarvan de profeet als Gods tolk zeide: »zie, ik verwek een honger in het land, maar niet naar stoffelijk brood" — maar naar het brood des levens, dat de hongerende zielen voeden en verkwikken kan, om vol moed en troost door het leven te gaan en den dood niet te vreezen.

Een oud vriend in België gaat vaak des Zondags naar Seraing om met de mijnwerkers te spreken en séance te houden en goede mediums onder hen te ontwikkelen; toch zijn er bij die reeds zeer goed schrift voortbrengen in hun eigenaardige taal. Onverwacht voelt mijn vriend zich aangegrepen om ook te gaan schrijven en krijgt deze woorden: »Nu weet ik wat er achter de schermen is." — Verwonderd Hollandsche woorden te krijgen, vraagt hij: »Wie zegt dat?" — »R. v. E," wordt geschreven. Hij herinnerde zich dien naam wel gehoord te hebben, maar wist niet wie het was. Hij vraagt: »Wat hebt gij achter de schermen ontdekt?' »Ik heb ontdekt dat het Spiritisme voor de armen en eenvoudigen een blijde boodschap zijn moet en ik dacht dat het allereerst voor de geleerden bestemd was."

Het medium schreef mij wat ik van die communicatie dacht, en ik verklaarde daaruit volkomen mijn ouden vriend R. v. E. te herkennen, die veel te veel boeken omhaalde en naar geleerde autoriteiten zocht, opdat het Spiritisme bij de wetenschappelijke lieden in eere zou komen, maar vergeefs. De groote geleerdheid brengt wel niet altijd tot razernij, maar veelal tot een bar vooroordeel, tegen alles wat niet schoolsch, niet academisch is. De tijd zal weldra aanbreken dat ook de armen hun deel van deze kostelijke openbaringen zullen erlangen als God de eenvoudige geïnspireerde sprekers verwekken zal, die daarvoor geschikt zijn, zooals er reeds in Engeland en Amerika velen gevonden worden, om den armen ons nieuw Evangelie te brengen.

GETUIGENIS VAN HET MEDIUM WALTHER HOWELL OVER DE GEÏNSPIREERDE REDENAARS.

Emerson spreekt ergens de gedachte uit, dat wanneer wij met Dante door paradijs, vagevuur en hel wilden vliegen, wij dan te vreden moesten zijn om deze sferen door een gekleurd glazen venster van een Roomsch Katholieke kerk te zien. Wij zien het verloren paradijs en het teruggekregen paradijs door een Puriteinsch medium, wanneer wij den gevleugelden genius van een Milton willen vergezellen. En wanneer wij de hand van Emanuel Swedenborg vatten en door hem geleid worden door de hemelen en de hellen, worden hier onze brillen wederom door een Luthersche tint gekleurd. Water dat over minerale gronden loopt, wordt getint door het ijzer, zwavel, sodium enz., waarover het heenvloeit.

Evenals nu het licht wordt gekleurd door de middelstof, waardoor het ons bereikt en het water een smaak krijgt van het mineraal, waarover het loopt, zoo schijnt ook de gedachte veeltijds gekleurd te worden door de idiosyncrasieën of eigen-

dommelijkheden van het medium door wien ze worden overgebracht.

Wij zullen geholpen worden in de oplossing van het vraagstuk, in hoeverre de mededeeling, door trance- of inspiratoriale sprekers gegeven, wordt aangedaan door de individualiteit van het medium, wanneer zij die een spanning van hunne spiritueele longen door hoogere lucht ervaren, zoover als mogelijk hunne toestanden bewust worden, wanneer het sujet toegankelijk is voor geestelijke invloeden. Trance mediums kunnen alleen hunne normale wijze van denken en spreken met zulke specimens van hunne abnormale uitingen vergelijken die van tijd tot tijd geopenbaard worden.

Dan ook zal de kritische onderzoeker wanneer de gelegenheid zich aanbiedt, het normale met het abnormale voortbrengsel van mediamieke personen vergelijken,. Dit laatste evenwel is niet gemakkelijk, want de voortbrengselen van de mediamieke personen zijn zoo ingeweven met de gedachten en gevoelens van degeen die hen inspireeren, zelfs wanneer zij niet onder contrôle zijn, dat het moeielijk is te beslissen waar het medium eindigt en de geest begint; en in het geval van trance- en inspiratoriale toestanden van het medium, is dit inderdaad niet gemakkelijk te beslissen.

Daar zijn graden van trance, en ik hel over tot de meening dat het karakter van de uitgedrukte gedachte en de manier van uitdrukking zeer aanmerkelijk van het normaal denken en spreken van het medium zal verschillen, ja er geheel mee in strijd zijn, al naarmate de trance toestand diep is.

In een toestand van extase of inspiratie schijnt er een verhooging te zijn van ons normaal spraakvermogen, en al de krachten der ziel schijnen versterkt te worden. Aan deze verhoogde macht van taal en verheffing van vermogens, wordt ongetwijfeld toegevoegd een deel van geestelijken invoed. Waar geestelijke contrôle niet duidelijk merkbaar is en geschikt tot bewijs, is het niet verstandig te spreken van buitenaf komende intelligenties. Wij kunnen de uitgedrukte gedachten en gevoelens naar hun eigen verdienste schatten, en waar kennis ons

instaat stelt om de waarheid te bevestigen of de dwaling te ontdekken, zal het oordeel juist zijn.

En nu, hetzij een verklaring gegeven wordt door een mensch in het lichaam of uit het lichaam, betreffende waarheid of dwaling, maakt de dood geen verandering, maar als zij den terugkeer van een geest betreft, dan is de allerbelangrijkste vraag — Was het de verklaring van een geest, hetzij dan waar af valsch?

Onze beste sprekers verschuilen zich niet langer onder de schaduw van groote namen, maar treden liever in het licht van groote waarheden. Misschien echter kan ik het best tot de oplossing van het probleem naderen door zoo klaar mogelijk mijn eigen toestand te verklaren als ik op het podium sta. Uwe lezers gelieven in gedachte te houden dat elk medium verschilt — en daarom moet mijn geval voor mijzelf gelden en niet voor een ander.

Jarenlang hebben mijne toehoorders hun eigen onderwerp mogen kiezen. Dikwijls echter verlangt een Vereeniging een onderwerp dat zij van te voren bekend laat maken.

Dan ervaar ik dat een thema mij soms dagen niet wil loslaten, en ik ben niet instaat mij van dat onderwerp vrij te maken, dat mij dus wordt ingedrukt, en dan besluit ik dat dit het onderwerp is waarover ik moet spreken en ik zend het ter aankondiging af. Wanneer ik nu zeide dat ik verder nooit meer over het onderwerp dacht, dan zou ik u misleiden; maar somtijds bevind ik dat al de gedachten, die ik over het onderwerp heb gehad, geen deel uitmakten van de lezing die ik hield, terwijl ik bij andere gelegenheden opmerk dat deze zelfde gedachten ingeweven zijn met het onderwerp voor de lezing. Wanneer gedachten, die ik van te voren gedacht heb, gebruikt worden, worden zij gebruikt zooals bouwlieden het bouwmateriaal gebruiken onder de directie van een architect. Mijn toespraak is een gedachtengebouw, waarvan het plan is in de handen van een hooger genius. Wanneer het onderwerp door de toehoorders is gekozen, dan kan er niet zulk een voorafgaand overdenken plaats hebben, maar dikwijls ontdek

ik de inmenging van gedachten, vroeger uitgedrukt in andere gesprekken, zooals een werkman, hardsteen, steen of ijzer ontdekt, die een deel hebben uitgemaakt van een vroeger gebouw.

De combinatie is nieuw; het materieel gedeeltelijk oud.

Als ik op den platform sta, schijn ik de woorden eerst mechanisch te uiten, maar dan dadelijk opent zich een wereld van gedachten voor mijn blik en hare vormen worden al duidelijker en levendiger. Naarmate de gedachtenwereld levendiger is, wordt de uiterlijke wereld — de zaal, de toehoorders en het applaudisseeren onduidelijk, hoewel niet geheel uitgewischt — want een stoornis of iets anders buitengewoons, zou mij onmiddellijk tot uiterlijke bewustheid terugbrengen. De woorden die ik gebruik zijn minder factoren van bewustheid dan gedachten. Ik merk ook op dat ik in dezen toestand nog een eigen keus schijn te hebben, want als een serie van gedachten, die mij persoonlijk onaangenaam zijn, zich aan mij voordoet, in verband met behandelde ideeën, dan kan ik van den eenen tot den anderen overgaan, evenals de voetganger zich afwendt van dat pad, dat leidt tot niet aangename gedeelten van het landschap, tot de meer liefelijke. In deze werelden van gedachten ontmoet ik soms onsterfelijke personen die ik gewoon ben op deze sfeer van gedachten te ontmoeten. Waar ik een voordracht moet uitspreken die door snelschrijvers wordt opgenomen, ervaar ik onveranderlijk dat deze redeneeringen, wanneer zij vergezeld worden door visioenen van geesten, eenige gelijkenis hebben met hunne wijze van denken toen zij nog op aarde waren. Er is zooveel van mijzelf in deze voordrachten, dat ik niet gaarne zie dat er lange verslagen van gemaakt worden; maar er is ook zooveel bij, dat mijzelf overtreft in deze voordrachten, dat ik nederig mijn eigen bekwaamheid aan een hoogere macht dank weet.

De onderzoeker zal het moeilijk vinden om de vraag te beslissen, hoever het medium afhankelijk is van de geestenwereld, want wat een medium op dit oogenblik is, is grootendeels het resultaat van jaren van geestelijke leiding. Sommigen onzer weten uit persoonlijke ervaring hoeveel verkregen bekwaamheid

wij verschuldigd zijn aan de besturing der engelen. Neem mijn eigen geval als een voorbeeld. Ik ben blind geboren, zelfs miste ik de eerste beginselen van elementaire opvoeding, en toch ben ik voortgegaan in den naam van het Spiritualisme de schoone tijding van onsterfelijkheid in dit en andere landen te prediken als een blijde boodschap voor duizenden.

Zeker, de dag van het Pinksterfeest is niet ten einde. Tongen van vuur zijn overal. Terwijl de verstandswerking van het medium is te onderkennen en als de gestalten door een gekleurd vensterglas merkbaar zijn voor den toekomst, en schijnt toch het licht van den hemel er door en wij verblijden ons in zijn glans.

Misschien als onze oogen meer gewend worden aan de hemelsche stralen, zal het mediumschap doorschijnender worden en dan niet door een donker glas, maar dan zullen wij staan van aangezicht tot aangezicht met de waarheid. Het schijnt een wet bij alle geopenbaarde waarheid van de geestelijke zijde, dat de gedachten der engelen voor ons dof zijn als zij naar de aarde dalen, en zij nemen kleur aan, geschikt voor de verstandelijke en zedelijke kanalen, waardoor zij tot ons komen.

ZIEN ZONDER OOGEN.

In de »Revue des Revues" deelt Dr. L. Case bijzonderheden mede over een uitvinding, door den sedert lang in Londen wonenden Russischen professor, Peter Stiens, gedaan, namelijk blinden te doen zien, zelfs wanneer ze beide oogen geheel verloren of nooit bezeten hadden. Tot dusver bestond het genezen der blindheid in het herstellen der gestoorde waarnemingskracht van het oog als instrument en de gezichtszenuwen. Professor Stiens daarentegen werkt in het geheel niet op de oogen, maar hij brengt het zien te weeg door met een kunstmatig apparaat een beeld in de hersenen te brengen, zonder bemiddeling der oogen. Tot nu toe zijn geen bijzonderheden over zijn proefnemingen en onderzoekingen gepubliceerd. Alleen aan Dr. Case werd toegestaan een kijkje te nemen.

Deze bericht daarvan. Professor Stiens bracht mij in een kleine, donkere kamer en bond mij een doek stijf voor de oogen, zoodat ik niets zien kon. Ik hoorde hem heen en weder loopen, een lucifer aansteken enz. maar bemerkte zelfs geen schijn van licht. Daarop voelde ik dat hij een toestel aan mijn slapen drukte en terstond nam ik een zwak licht waar dat de voorwerpen in mijne onmiddellijke nabijheid zichtbaar maakte. Ik zag een hand voor mijne oogen en ik kon de vingers tellen, die naar mij gericht waren.

Allengs werd het nog lichter en kon ik de menschen in de kamer onderscheiden. Ik had den indruk, dat ik bij langer duur van de proef mijn gewoon gezichtsvermogen zou terugkrijgen; langs mijn slapen had ik het gevoel als van een electrischen stroom. Plotseling werd het toestel weggenomen en was dadelijk alles weder duister."

Professor Stiens wilde zijn bezoeker geen nadere inlichtingen omtrent het toestel geven, omdat er nog verbeteringen aangebracht moeten worden. Alleen deelde hij hem mede, waarop zijne uitvinding berust. De mensch ziet niet met de oogen, maar met de hersenen; de oogen nemen enkel lichtbeelden op, welke de gezichtszenuw naar de hersenen leidt in welke zij worden waargenomen. Blinden kunnen nu reeds door betasten een duidelijk beeld van den vorm van voorwerpen krijgen; hun andere zintuigen worden scherper. Lagere dieren met zwak gezichtsvermogen, zien als het ware met hun geheele lichaam. Men kan daarom een blinde doen zien door de beelden der voorwerpen tot zijn hersenen te doen komen. Hierop berust het toestel dat de beelden van voorwerpen inplaats van op het netvlies, overbrengt op een plaatje en dan door een electrischen stroom naar de hersenen leidt, zooals de telephoon de menschelijke stem voortplant en weder afgeeft. Het toestel zou aldus ook kunnen dienen om lichtbeelden telegraphisch over te brengen, en evenzoo gelooft de professor, dat de telephoon dienstbaar kan gemaakt werden om dooven te doen hooren. Als voorbeeld noemde hij nog dat men in den droom met gesloten oogen duidelijk ziet, enkel met de hersenen.

HET EERSTE DIRECTE GEESTENSCHRIFT VERKLAARD DOOR A. J. DAVIS.

Na een reeks van de meest gevarieerde verschijnselen in het huis van Dr. Phelps te Stratfort te hebben geobserveerd en getoetst, stond het bij Davis vast dat die verschijnselen door geen andere oplossing te verklaren waren, als door er het werk van intelligente wezens in te erkennen. Doch nu deed zich de vraag bij hem voor: waarom bezoeken de geesten de menschen om zulke schijnbaar onbeduidende handelingen te verrichten?

Deze vraag werd op den 15den Maart 1850 op de eigen origineele wijze beantwoord, welke alle verschijnselen gekenmerkt had. Er viel namelijk plotseling een groote, witte knol of raap voor de voeten van een heer neer, die het huis bezocht om getuige van de zonderlinge verschijnselen te zijn. De knol was bedekt met zuiver bewerkte karakters of figuren, welke hier zijn nageteekend.

»De teekens waren grooter en moeten niet aangemerkt worden als een in de geestenwereld gebruikelijk schrift, maar bloot als figuren, bestemd en gekozen om de opmerkzaamheid op te wekken. Ze zijn dus geheel willekeurig en hebben geen verwantschap met eenige oude of Oostersche taal. Het zijn nieuwe teekenen des tijds, welke de mensch met vertrouwen mag verwachten wanneer daarvoor de uiterlijke of aardsche toestanden hunne ontwikkeling begunstigen zullen," zegt Davis.

3 X ═ [X

Toen ik deze figuren voor de eerste maal zag, vond ik er overeenkomst in met die teekens, welke ik op een rol gezien had, welke mij 7 Maart 1847 getoond werd. (zie Tooverstaf).

De verklaring der teekens werd mij ook nu bij intuïtie gegeven en deze beteekenis was als volgt: »Gij kunt een groote verscheidenheid van verschijnselen van ons verwachten."

En dit is een antwoord op de vraag betreffende het doel van de geestelijke bezoekers en waarom zij schijnbaar onbeduidende dingen doen. De geesten wenschen een groote verscheidenheid van verschijnselen te weeg te brengen en het is duidelijk dat het juist die onbeduidendheid is, die het meest bij iedereen de aandacht opwekt en een algemeen onderzoek uitlokt, terwijl een enkel grootsch verschijnsel, dat slechts aan weinige hoog ontwikkelden te beurt kan vallen, de groote menigte koud zou laten en niet overtuigen.

De geesten waren er zoo op gesteld dat de vermelde uitspraak in het gemoed van al de familieleden zou worden ingedrukt dat zij die herhaaldelijk geschreven hebben, nu eens op een zakdoek, op de kousen, op het buis, op de muts van het jonge medium en het werd altijd met de grootste nauwkeurigheid en zuiverheid van lijnen geteekend, hetgeen een bepaalde bedoeling te kennen gaf.

Maar altijd en altijd weer werd gevraagd: wat is het doel van deze verschijnselen, en het antwoord werd door de geesten ook herhaald.

Zoo werd op 31 Maart 1850 op een trap van het huis dit teeken gevonden

[X X ═ C

hetwelk naar de mij gegeven verklaring beteekent:

»Ons gezelschap wenscht door onderscheiden mediums gedachten te openbaren."

Ook werd nog in deze woning ontdekt het woord SELAH en direct onder dat woord

X ═ [X C ·]

De beteekenis van het woord Selah, dat in de Psalmen voorkomt, is nog nooit door de schriftuitleggers voldoende opgelost; men meende dat het zooveel beteekende als pauze in

de muziek, omdat het vaak aan het eind van een afdeeling voorkomt. Maar de geesten gebruiken het in den meest verheven zin en bezigen het voor »antwoorden" — »luisteren" — »achtgeven" — »herhalen', wat beteekent dat de geesten wenschen goed verstaan te worden en hartelijke, broederlijke antwoorden te ontvangen — met andere woorden: de geesten wenschen dat de aardbewoners het eens met hen zijn mochten — zij wenschen een weerklank te vernemen, een echo te hooren op hunne goede en hemelsche leeringen onder de arbeidende klassen en in de zedelijke en verstandelijke doolhoven der menschen. De teekens onder het woord selah beteekenen geestelijk verklaard:

»Verscheiden mediums deelen u uit ons gezelschap gedachten mede."

Op denzelfden dag werden de volgende teekens op Hendriks huisje door hen afgeteekend:

X C ⌉ Selah

Wat beteekent: dat zij op hunne onderscheiden geuite gedachten een antwoord, een weerklank hoopten te vinden, of dat zij de zegenrijke harmonie hierin mochten ontdekken, in de zielen en in de woningen der menschen, gelijk een muziekstuk van onzichtbare instrumenten blijde mochten weergalmen.

Maar de volledigste en meest bevredigende mededeeling onder allen, welke in dit huis voorvielen van 10 tot 31 Maart 1850 was aldus geteekend:

[X] X ═ ⋞

Deze geheimzinnige spreuk luidt in onze taal:

»Een verheven gezelschap van Engelen wenscht door bemiddeling van een ander gezelschap dat dichter bij de aarde is, zich op de meest verschillende wijzen met de aardbewoners in gemeenschap te stellen."

De laatste boodschap werd met vele anderen op Zondag 31 Maart medegedeeld. Maar de ouders, die de beteekenis dezer

dingen niet vatten en buitengewoon overspannen waren door het gebabbel der onwetende, bevooroordeelde bevolking, hielden het voor geraden om der rust en vrede wille in huis en in het dorp, het voor schandaal gehouden verschijnsel te onderdrukken en de kinderen een tijd lang van huis te laten gaan, te meer daar zij ook bevreesd waren voor deze werkingen op de mediums — want daar zij geen recht begrip hadden van hetgeen er eigenlijk met hun zoon en dochter gebeurde en hoe ze hen moesten behandelen onder deze vreemde invloeden, vreesden zij gevaar voor hun gestel.

Zoo werden dan de knaap en het meisje naar eene naburige stad gebracht om daar eenige dagen te blijven.

Op den dag dat zij terug zouden keeren, bezocht ik wederom de pastorie en de knaap kwam eerst drie kwartier later met zijn stiefvader aan. Gedurende zijne afwezigheid was er weinig van belang voorgevallen en het kwam mij voor dat de ouders tegen zijn tehuiskomst opzagen (ofschoon zij hem zeer gaarne bij zich hadden), vreezende dat alles dan weer zou beginnen wat zij »storingen" noemden.

Vroeg in den morgen, voor ik de woning bereikte, bemerkte een klein meisje, het jongste kind, toen zij zich gereedmaakte om naar school te gaan, een stuk papier dat zoo pas beschreven scheen te zijn, want de figuren waren nog vochtig. Zij raapte het van den grond op bij de voordeur en liep terug om het hare moeder te geven, die het mij bij mijn aankomst ter hand stelde.

Nauwelijks had ik mij met het geschrift in de kamer nedergezet of ik voelde een sterke gedachtenstroom over mij komen, waardoor in mijn geest de verklaring van het schrift werd ingedrukt.

»Vrees niet voor zijne terugkomst, het gevaar is voorbij. Wij verlangen niet terug te komen om u te storen. Houdt ons niet voor g o e d of voor b o o s tot wij zelven u verkondigen dat wij ons geluk vinden in liefde voor de geheele menschheid."

De teekens, waarin deze tijding werd gegeven, geleken eenigszins op Chineesche karakters, maar bij vergelijking bleek er toch geen overeenkomst te zijn. Blijkbaar was het doel dezer woorden de vrees der ouders op te heffen omtrent Hendrik, die zenuwachtig was geworden, en dit was het gevaar waarop gedoeld werd, en verder bevatte de boodschap: een wenk om het oordeel over het goede of booze op te schorten, tot de geestenwereld zelve voor deze familie en voor de geheele wereld zich nader bekend zou maken en hare eigenaardige zending zou bewijzen.

Er stond nog meer op het papier aan het adres van Davis, die het erkende als wel op aarde geschreven, maar niet door een menschelijke hand. Het luidde aldus: »Gij kunt dit mede naar huis nemen; de verklaring zal later komen."

Dit geschrift bevat drie onderscheiden mededeelingen, die van drie verschillende gezelschappen in de tweede sfeer uitgingen, welke belast schenen met de taak om de aardbewoners te helpen om tot meer geestelijke kennis of geesteslicht te geraken.

De eerste mededeeling, die ik in staat was te verstaan, was eene vermaning aan de ouders dezer mediamieke kinderen, wier physische en electrische toestand het voor een bijzondere klasse van geesten gemakkelijk maakte, vooral de eenvoudigste bewijzen van hunne tegenwoordigheid te leveren en daardoor hun verlangen te kennen te geven een nadere, meer vertrouwelijke en daardoor gunstiger bekendschap en omgang met de menschen aan te knoopen. Om dit zeer gewenschte doel te bereiken zoeken zij zulke mediums of werktuigen die zij tot algemeen nut zouden kunnen gebruiken en daardoor brengen zij zulke verschijnselen te weeg als door hun mediumschap maar kan volbracht worden; want het is een soort van magnetische geesttelegraphie die de theologische en religieuze toestand der wereld nu hoog noodig heeft.

Het is de zedelijke en wetenschappelijke zending der meest gevorderde geesten in deze eeuw om het wijd uitgestrekte gebied, ja allesomvattend rijk der oneindigheid te doorvor-

schen; zulke geesten kunnen het tot stand komen van een geestelijk verkeer met de onzichtbare sfeer evenmin verhinderen als zij het verkeer tusschen Europa en Amerika kunnen beletten, want in deze hoogere sferen der geestelijke kennis spannen liefde, kracht en wijsheid samen om de menschheid bij te staan. Wanneer in den beginne eenige van de middelen tot mededeeling tusschen de twee werelden onvolkomen en onbevredigd schijnen, geef ons dan de gelegenheid die te volmaken en meer daar heen te richten om het doel te bereiken, en dwaling en misverstand zal al minder voorkomen en minder het aardsche verstand verwarren.

De tweede mededeeling welke op het papier voorkomt luidt als volgt: Wie onder u wil het oor leenen aan deze dingen, wie wil achtgeven, luisteren, belangstellen en vragen naar de toekomst (der menschheid).

De derde mededeeling was nog duidelijker geschreven dan de voorgaande.

»Laten alle natiën zich vereenigen en laat al het volk zich verzamelen — laten ze hun bezwaren eerlijk uitbrengen tegen deze openbaring, opdat hunne vrees gerechtvaardigd moge worden — òf — laten ze deze dingen vernemend getuigen: het is de waarheid.

Uit de kracht en schoonheid dezer woorden kunt ge opmaken wat reeds vele, zeer vele geestelijk gestemde lieden geloofd hebben dat er een gewichtige invloed voor het sociaal religieus en wijsgeerig streven uit dit magnetisch kanaal zal voortvloeien, dat thans geopend is tusschen de twee werelden, tusschen deze planeet en de bewoners van het geestenrijk. Maar hier kan gevraagd worden: »Hoe weet gij wie die geesten waren, die deze verschijnselen in het huis veroorzaakten?"

Ik antwoord dat ik met mijne geestelijke waarnemingsvermogens in staat was, gedurende mijn bezoek in dat huis, vijf geesten te ontdekken, die afgezondenen uit het geestenland waren. Twee van dezen waren na aan Hendrik, het jonge medium verwant, de overigen kwamen tot deze familie, niet

door den band van bloedverwantschap, maar door een eigenaardige betrekking van vriendschap en sympathie, welke tusschen hen bestond en die gaarne hunne zending vervulden volgens de wet van aantrekking door zielsverwantschap.

Toen ik deze geesten zag, kreeg ik deze intuïtie, dat door een reeks van omstandigheden het aan deze familie kenbaar zou worden, wie deze geesten waren. Intusschen beschreef ik een van deze bezoekers — niet zooals ik hem nu verheerlijkt zag, maar zooals hij mij toonde dat hij bij zijn leven op aarde er had uitgezien, en uit mijne beschrijving werd de vader van Hendrik herkend door zijne moeder en stiefvader.

De positie van den eerwaarden heer Phelps was zoo onaangenaam in zijne sterk dogmatische gemeente, dat de gezamentlijke huisgenooten besloten alles te verzwijgen wat verder mocht voorvallen; maar de manifestaties waren van dien aard dat dit niet kon volbracht worden, want het lag niet in de bedoeling der geesten dat de communicaties doodgezwegen zouden worden — integendeel zij riepen alle natiën op om te luisteren, om acht te geven wat de geesten tot de gemeente zeggen wilden.

Dr. Phelps was ook wel begeerig om te leeren wat de natuur en de bedoeling dezer krachtuitingen waren, maar hij was niet bestand tegen de geweldige tegenkanting van eene bijgeloovige bevolking en tirannieken kerkeraad, die hem verweet zich met satanische verrichtingen af te geven. Zoo brak hij dan op en begaf zich met zijn gezin naar de schoone stad Philadelphia, terwijl het huis lang zonder huurder moest blijven.

Het was te betreuren dat bij twee zoo voortreffelijk met mediamieke gaven bedeelde jongelieden, die krachten moesten onderdrukt worden en het ware voor hun eigen vitaal-electrisch-magnetischen toestand te wenschen geweest dat zij die gaven onder een verstandige leiding, regelmatig ontwikkeld hadden. Dikwijls was ook tot dit gezin de vermaning gekomen: »hun licht niet langer onder den korenmaat te stellen."

Dat menigeen den moed ontbrak, in die eerste dagen van geweldig verzet, om onbewimpeld voor zijne waardeering der geestelijke gemeenschap uit te komen, is licht te verklaren.

Met genoegen kunnen wij echter op vele voortreffelijke spiritueele werken wijzen, welke later den naam van Phelps zoo geliefd en geëerd hebben gemaakt onder de edele vertegenwoordigers van de Nieuwe Bedeeling. Hadden zij maar hunne kalmte en geduld bewaard, dan hadden die jonge mediums in Davis en zijne gidsen een goeden leidsman kunnen vinden om hen door geleidelijke magnetische behandeling te versterken voor hun physiek, zoodat ze zonder schade te lijden aan hunne gezondheid of hersenleven zich harmonisch ontwikkeld hadden.

Het directe geestenschrift openbaarde zich in Europa het eerst volkomen bij de familie von Guldenstubbe, bestaande uit broeder en zuster. De baron Guldenstubbe kreeg het schrift in 1856. Ook in Holland bleef het niet uit en wel het treffendst bij den heer van Herwerden te 's Gravenhage.

Vraagt men nu hoe de geesten dat schrift gereed maken, met welke pennen, inkt of papier, dan kan daar nog moeilijk op geantwoord worden. Soms schijnen zij iets van ons schrijfgereedschap te bezigen, maar veelal laten zij het ongebruikt en schrijven door middel van ons onbekende natuurwerkingen van chemischen aard. Licht en electriciteit spelen daarbij alweder een groote rol naar het schijnt.

OVER DEN TRANCE-TOESTAND, DOOR HET MEDIUM J. B. TETLOW.

Het gebeurt zeer dikwijls bij de zittingen van onderzoek dat mediamieke personen in een soort van slaap of verdooving der uiterlijke zinnen komen, die men trance heeft genoemd.

In den trance-toestand is het medium niet zooals het den toeschouwer schijnt, geheel zonder bewustheid; inderdaad, deze neemt dikwijls inwendig toe in kracht, naarmate het gevoel voor de uitwendige dingen tot een lagere eb wordt gebracht. De meeste menschen vergeten of weten niet dat mediums even als ieder ander: geestelijke wezens zijn en dat mediumschap een resultaat is van organische eigenaardigheden, bestaande in groote ontvankelijkheid voor invloeden en indrukken, die het evenwicht en de gewone betrekking, die tusschen lichaam en geest bestaan, tijdelijk opheffen of liever wijzigen. Wanneer een medium in trance komt en naar het aanzien bewusteloos wordt, dan is hij daarom niet uit zijn huis verjaagd door een indringer, die het in volle bezit tracht te nemen, maar hij is eenvoudig bereid en gewillig om zulke invloeden, gedachten en woorden te ontvangen als hem worden medegedeeld. Het welslagen in dezen vorm van mediumschap is afhankelijk van twee voorwaarden: diepe geestelijke ontvankelijkheid en het innerlijk gehoorvermogen.

Persoonlijk bezit ik beide eigenschappen, en wanneer ik in trance ben, dan ben ik ongeschikt om physisch te handelen, maar verstandelijk werk ik beter. Vaak voelde ik mij alsof ik buiten het lichaam was en toch met en door hetzelve werkende, en voortdurend schenen dan gedachten of woorden in mij te vliegen. Ik was niet in staat andere woorden te bezigen, en toch, het is vreemd om het te zeggen, werd mijne

eigene, door opvoeding verkregen ontwikkeling meer of minder merkbaar. Dit schijnt mij toe alleen verklaard te kunnen worden door de kracht der gewoonte. Mijne trance-ervaringen waren altijd als droomtoestanden, waarin iemand bewust is, maar niet in staat om iets te doen in verband met den droom, of mij iets er van wakker wordend te herinneren — en toch, wanneer men wakker is, herinneren wij ons het feit dat wij hebben gedroomd.

Maar ik geloof dat er verschillende graden van trance zijn. Gedurende de laatste jaren geschiedde mijn openlijk spreken in een toestand van inspiratie. Ik ben mij bewust van de tegenwoordigheid mijner hoorders, maar zie de menschen alleen in een wolk — dof. Ik weet ook dat ik spreek, maar ik word gedreven om te spreken, en als de impulsie ophoudt, houdt ook alle gedachte op — en ik heb gezegd. Gedurende den tijd dat ik spreek ben ik mij bewust van eene van buiten komende kracht, die in mij wordt uitgestort, die versterkt of ook wel terugdrijft mijn eigen gedachten en gevoelens, naar het verlangen van de over mij komende macht.

Vele jaren geleden werd mij clairaudient medegedeeld door mijne geestelijke leidslieden dat, als ik feiten wilde verzamelen, zij het gebouw zouden optrekken. Ik meende hieruit te moeten opmaken dat, als ik las en mij meer ontwikkelde, zij in staat zouden zijn mij tot grooter dingen te kunnen gebruiken en zoo las ik wat ik maar machtig kon worden. Soms scheen ik bezeten te worden door een geweldigen honger om een zeker boek te lezen, en terwijl ik het las, was ik mij bewust van een overschaduwenden invloed die door mij las Op andere tijden wenschte ik een boek te lezen, maar wanneer de geestelijke leidslieden beter vonden dat ik het niet las, komt er een gevoel van weerzin in mijne ziel en ik ben genoodzaakt het boek weg te leggen. Deze buitengewone gevallen gebeuren niet dikwijls, maar zij zijn vaak genoeg voorgekomen, ook belangrijk genoeg om er gehoor aan te geven, zoodat, wanneer ik dit gevoel begin waar te nemen, ik er gevolg aan geef en er niet tegen strijd. Wanneer ik onder invloed kom

word ik genoodzaakt verschillende geestelijke personaliteiten voor te stellen, correspondeerende, zoo ik geloof, met het eigenaardig type van het mij beheerschende individu.

Mijn stijl van spreken, wijze van argumenteeren, beeldspraak, namen of iets anders, zijn alle mij ingedrukt door de controleerende kracht. Deze controleerende kracht schijnt het eerst te werken op mijne hersenen; zij veroorzaakt een krampachtige spierbeweging en roept een verhoogden toestand van gevoeligheid te voorschijn, die nu en dan overgaat tot clairvoyante en clairaudiënte toestanden.

Als ik clairvoyant ben zie ik een teekening en mij wordt ingedrukt hoe die te verklaren; wanneer het clairaudient vermogen is opgewekt, dan hoor ik iemand duidelijk spreken en ik herhaal wat gezegd wordt. Ik herinner mij nooit deze teekeningen noch het gesprek. Zij gaan uit mijn geheugen als ik weer normaal word. Ik herinner mij alleen dat ik iets heb gezien en iemand heb hooren spreken. [Over het algemeen ben ik echter bij mijne voordrachten eenvoudig in een sensitieven toestand en overweldigd door een inspireerenden invloed. Gedachten, gevoelens en indrukken vliegen in mij, en ik word gedrongen, onweerstaanbaar gedrongen om uit te spreken wat mij op deze wijze wordt gegeven. De taal is gewoonlijk mijn eigene, maar bestuurd en beheerscht door de inspireerende kracht. Soms, terwijl ik spreek, kan ik denken en kritiseeren, wat er gezegd is en vaak heb ik normaal meeningen die geheel in strijd zijn met wat ik zeg.

Een andermaal ben ik verbaasd over de nieuwe gezichtspunten omtrent vreemde onderwerpen, die over mijne lippen komen.

Wanneer de contrôle het niet wil kan ik geen beeldspraak, noch iets poëtisch, noch iets anders mededeelen. Als ik naar mijn wil tracht te spreken, word ik daarin eensklaps verhinderd. De kracht doet het bovenste van mijn hoofd aan en een gevoel loopt over mijn rug dat een wonderlijk ledig in mijn ziel veroorzaakt en ik houd op met mijn poging om de gedachte uit te drukken, die ik had willen uiten, en dan laat

ik den stroom maar vrij gaan van gevoelens, uitdrukkingen en woorden. Wanneer ik psychometrische proeven geef, ben ik mij meer bewust dan wanneer ik gecontroleerd word om te spreken. Ik ontvang mijne feiten betreffende de personen tot wie ik spreek door het verhoogde waarnemingsvermogen zoowel clairvoyante aanschouwingen en clairaudiënte indrukken. Zij die mediums zijn zullen uit eigen ervaring begrijpen wat ik gezegd heb — voor hem die geen medium is zal het moeielijk zijn om mijne toestanden en waarnemingen te vatten, omdat wij allen op onze eigen wijze denken en wij allen onze eigen gewaarwordingen kennen — maar wij kunnen ze niet dan onvolkomen aan anderen mededeelen.

ANTWOORDEN OP VRAGEN VAN DEN CHINEESCHEN WIJZE TIEN, DOOR HET MEDIUM J. J. MORSE.

Vraag. Zijn er ook blinden in uwe wereld? En hoe komt het dat zij, die blind geboren worden, geene gave van clairvoyance hebben, volgens de zielkundigen, zelfs geen gevoel voor zien, in hunne droomen?

Antw. Geestelijk blinden hebben wij in overvloed! — maar organisch blinden zijn hier niet. De vraag is echter bijzonder belangrijk. Ieder mensch op aarde als bewuste persoonlijkheid is in zekeren zin gebonden door de gesteldheid van zijne organen en beperkt door de mate en aard van hunne werkingen. Wanneer een of ander orgaan belemmerd wordt, gedurende de wording van de vrucht of in de formatie beleedigd is, dan kan de mensch die belemmering zijner vermogens niet overschrijden. Vooronderstel dat het gezichtsapparaat, het oog met zijne zenuwen, beleedigd is, zoodat er eene afwijking is in die werkingen der natuur en het instrument de normale verrichtingen niet kan ten uitvoer brengen, dan is de lijder, zoo

lang hij in dit lichaam woont, volkomen gebonden in duisternis. Maar zegt gij, de blinde heeft ook nog een geestelijk oog. Ja, dat heeft hij — maar het bleef o n o n t w i k k e l d door gemis aan o e f e n i n g. De mogelijkheid, de gelegenheid ontbrak voor den geestelijken mensch om dat oog te ontwikkelen en het bleef dus een onvolkomen oog — van daar de onmogelijkheid om zich langs dien weg met zijn omgeving in verbintenis te stellen. Blijft hij nu blind? — Zeker niet. — Het inwendig organisme staat hooger, het bezit meerdere krachten om zich te o n t p l o o i e n. Het was een onvolkomen, geen verwoest oog. Als de blinde de geestenwereld binnentreedt is hij gelijk aan een patiënt, die in een ziekenhuis behandeld zal worden voor ongemak aan zijn oog. Hij moet trapsgewijze gewoon worden aan het licht en allengs moet hij leeren de voorwerpen om hem heen te onderscheiden, en veel zal nu afhangen van de mate van zijne verstandelijke vermogens of hij zich spoedig aan deze nieuwe waarneming gewennen zal of niet. Wij spreken nu van blindgeborenen, maar indien iemand gedurende eenigen tijd heeft kunnen zien en daarna blind is geworden, dan zal hij na zijn dood terstond weer in het volle bezit van zijn gezicht zijn, daar de blindheid van het stoffelijk orgaan niet overslaan kan op het geestesoog.

Alzoo is er geen gevaar, dat gij, hetzij blind geboren of blind geworden, blind zult blijven als gij tot een volgend leven overgaat.

Niet minder belangrijk was de vraag:

Wat zou volgens uw inzicht het beste middel zijn om den voortgang van het Spiritualisme te bevorderen? Zou er veel te verwachten zijn van een instituut voor zielkundig onderwijs, of een school tot opleiding voor mediums, waarover men reeds zoo vaak gesproken heeft? — of van een academischen leerstoel voor zielkunde?

Tien antwoordde dat hij wist te waardeeren het vertrouwen door den vrager aan zijne zienswijze gehecht, doch hij meende dat er nog vooreerst te veel te zeggen viel over de zeer samengestelde elementen onder de Spiritualisten, eer hij tot

de behandeling van dat vraagstuk kon overgaan.

De Londensche Spiritualisten bijv. bevatten een opeenstapeling van strijdige variëteiten; daar zijn de prikkelbare gevoelsmenschen, de koelzinnige verstandsmenschen, de streng wetenschappelijke en de geheel onwetenschappelijke lieden — en deze allen tot de harmonie te brengen, die noodig is voor samenwerking, dit zou een arbeid en kracht vereischen, waarbij de werken van Hercules in het niet zouden zinken.

Tien dacht niet dat de hedendaagsche Spiritualisten reeds een genoegzame kennis hadden van de zielswerkzaamheden en geestelijke krachten, om van een leerschool of leerstoel voor psychologie een heilzameu invloed te verwachten.

En wat nu het oprichten van een kweekschool voor mediums betreft, veroorloofde hij zich op te merken, dat ieder goedgeleide geestelijke cirkel de beste kweekplaats zou zijn voor hunne ontwikkeling. Het moet wel in het oog gehouden worden dat de huiselijke kring het beste uitgangspunt moet zijn van deze beweging. Eene opleidingsschool zou dan alleen van nut kunnen zijn als al de resultaten van de onderscheiden Vereenigingen nauwkeurig geclassificeerd en overzien konden worden. Eerst later als er meer zuiver proefhoudende kennis algemeen zal zijn en daarbij een genoegzame onderlinge overeenstemming, dan zou eene zielkundige school wellicht regels voor eene methode kunnen ontwerpen, maar het tot stand komen van eene psychologische wetenschap hangt af van de ervaringen in den huiselijken kring of familiecirkels.

Bij het overwegen van dit vraagstuk moet er wel degelijk in aanmerking genomen worden dat mediums levende wezens zijn uit allerlei slag van hoogst prikkelbare menschen, sensitieven, en over het algemeen velen niet bedeeld met de grootste verstandelijke ontwikkeling of de zorgvuldigste opvoeding, en bij te veel onderwijs zou bij hen eerder dat weinigje verstand dat ze bezitten, uit hunne hersenen verdwijnen dan geregeld worden. Een kweekschool zou hun een kerker van de inquisitie schijnen.

Het is een bekende ondervinding dat men een medium

vrij en rustig moet laten en dat het welslagen van hun werk bepaald afhangt van hun ongedwongen toestand en stemming.

Als men hen met onderwijs vermoeide, zou dit hun angstig en onwillig maken.

Ik kan mij geheel met de zienswijze van Tien vereenigen en wil hier nog dit aan toevoegen, daar ik veel over de mogelijkheid van een regelmatige opleiding van mediums heb nagedacht, maar hoe meer mediums ik bestudeerde, zoo te moeielijker kwam mij dit vraagstuk voor.

Met pasbeginnende mediums is het wenschelijk zittingen te houden, niet om terstond tijdingen van onze vrienden te bekomen, maar om te onderzoeken welke wetten het mediumschap beheerschen, welken aard en karakter de gaven hebben, die wij waarnemen en over wier natuurlijken ontwikkelingsloop wij nog veel te weinig weten, al heeft men honderde mediums geobserveerd. Geen twee zijn aan elkander gelijk en zij kunnen dus niet opgeleid worden zooals dat voor schilderkunst en muziek gebeuren kan, omdat wij die vakken in systeem gebracht hebben en alle hulpmiddelen in onze macht staan; maar al bezaten wij dieper en vollediger kennis van het mediumschap, dan komt er bij dat het medium ons maar de eene helft, de aardsche zijde van het werk vertoont, en de andere helft, tot de onzichtbare sfeer behoorend, niet altijd dezelfde is en geheel buiten ons bereik. Men zou een medium een goede opvoeding kunnen geven, maar niets kan beletten dat hij gecontroleerd zal worden door een onwetenden en onontwikkelden geest. Vergelijk de geschiedenis van Varia. Dl. XIX en XX.

Kunnen wij dan niets voor mediums doen?

Zeer veel; wij kunnen hen in bescherming nemen, bewaren voor slecht gezelschap en verleiding, hen in goede omgeving brengen, maar wij moeten er geen pronkpaardjes van maken en hen vooral niet eensklaps uit hun stand rukken. De ervaring heeft reeds vaak geleerd dat dit meest op teleurstelling

zal uitloopen. Tot nog toe hebben de mediums die in handen van geleerden zijn gevallen om bestudeerd te worden, er zich gewoonlijk zeer slecht bij bevonden, daar de professoren geen dieper inzicht in hun toestand hadden dan de eerste de beste werkman. Geen van de beroemde mediums, die door prof. Crookes of Zöllner of Lombrozo zijn geobserveerd, zijn er beter op geworden, maar hebben nutteloos veel te lijden gehad. Mijne vaste overtuiging, op veeljarige proefneming met honderden mediums gegrond is deze: dat de beste mediums diegeen waren, die op aanwijzing en voorlichting van verlichte geestelijke leidslieden gevormd en voortgeleid zijn en vrij gehouden van menschelijke willekeur en onkundige overheersching, en beveiligd voor ontijdige proefnemingen.

Vervolgens kwam er een vraag of er door de geesten eenige bijzondere toebereidselen werden gemaakt voor het ontvangen van kinderen als zij deze wereld verlaten, en ook of er reeds te voren voorzien was in hun leiding en opvoeding.

De vrager wenschte ook te weten of er kinderen waren in de geestenwereld die niet geboren? waren in deze of eenige physische wereld.

De onderwijzer antwoordde dat er in vele gevallen uit den aard der zaak toebereidselen werden gemaakt, daar natuurlijk de ouders dikwijls hunne kinderen waren vóórgegaan en ook broeders en zusters heengingen vóór de andere familieleden.

Deze vroeger vertrokken betrekkingen dragen meer of minder kennis van den toestand van hunne bloedverwanten op aarde en zouden van een naderenden overgang over de grenzen worden verwittigd en in dergelijke gevallen gereed staan om de kleine vreemdelingen te verwelkomen. Maar er zijn helaas! honderd duizend kinderen in deze wereld, die niet met vreugde begroet kunnen worden door degeen die verantwoordelijk voor hun bestaan waren, en ongelukkig zijn deze gevallen niet binnen eenige klasse der menschelijke maatschappij beperkt. Vele van deze kinderen waren lichamelijk en zedelijk verwaarloosd. en zij stierven verhongerd naar ziel en lichaam. Maar dat iemand zou kunnen aannemen dat er voor zulke

verstootenen geen toebereidselen in de geestenwereld zouden worden gemaakt, verraadt een treurige onwetendheid van de mogelijkheden van dat leven. Zelfs op aarde zijn er genootschappen voor de bescherming van kinderen en jongelieden. De andere wereld is een betere dan deze; de menschen krijgen daar een ruimer en verstandiger blik op het leven. Het is dus niet te veronderstellen dat zij, die bekend zijn met de onuitsprekelijke ellende van een groot deel der beschaafde landen en onbeschaafde eveneens, geen poging zouden aanwenden om die ellende te verzachten. Gij moogt ons gerust gelooven als ik u zeg, dat er ontelbare genootschappen zijn, broederschappen en zusterbonden, die zich vereenigd hebben zulke vondelingen en uitgeslotenen der menschheid in de geestenwereld te bewaken, ze wegnemend uit de besmettende invloeden van de wereld, waarin zij geleefd hadden, en ze toevertrouwen aan inrichtingen — kinderkamers zou men zeggen — waar zij geestelijk gereinigd en gesterkt worden.

Zulke inrichtingen zijn inderdaad ontelbaar en hunne werkzaamheden omvatten alle gevallen waarop bedoeld is. Hij, (de controleerende geest) had nooit gehoord van kinderen in de geestenwereld, die nooit geboren waren op deze of eenige andere planeet.

Op de vraag naar den tijd van rust en slaap, dien zij noodig hadden, die na een langdurige en hevige ziekte naar de geestenwereld overgingen, zeide de contrôle dat zulk een slaap in het eerst volkomen bewusteloos was, maar in verdere stadiën, als de geestelijke en zedelijke krachten begonnen toe te nemen, dan werd het een slaap vol aangename visioenen en gelukkige droomen. Het was een herstellende slaap en een gevolg van de geestelijke uitputting, veroorzaakt door een lange periode van lichamelijke verzwakking.

Vervolgens de vraag behandelend van het bronnen vinden en den aard van de vermogens die daartoe noodig zijn, zeide de onderwijzer dat het een zuiver geval van psychometrie was en toe te schrijven aan den overvloed van sommige physische elementen in het organisme van den bronvin-

der, welke elementen beantwoordden aan die, welke in den grond onder zijne voeten voorhanden zijn. Het voelen van de bron was toe te schrijven aan een overeenstemming tusschen deze beide elementen.

»Is het mogelijk,' was de volgende vraag, »dat iemand zulk een slecht leven op aarde kan leiden, dat bij zijn dood het geestelijk lichaam zoo zwak en klein is dat het eenvoudig het lichaam verlaat en naar den oorsprong van het leven terugkeert???

De leeraar antwoordde: Wij hebben zulk een geval nooit ontmoet en wij kunnen nauwelijks gelooven dat God en de natuur de moeite zouden nemen een mensch te vormen, die zulk een mislukt voortbrengsel van hun arbeid zou zijn.

De volgende vraag had betrekking op reïncarnatie.

Is het waar, zooals sommige geesten verklaarden, dat geen volmaakte ziel tegen zijn wensch op deze aarde werd geïncarneerd?

Volkomen waar, antwoordde Tien, en het is evenzoo waar, dat, zoover als wij weten er zelfs geen enkele vertrokken ziel weer met zijn wensch werd geïncarneerd!

Op een vraag of het Spiritualisme invloed zou uitoefenen op de kerken, zeide de spreker dat men de vraag anders kon stellen, namelijk: welken invloed het Spiritualisme nu reeds op de kerken heeft gehad? Als men nauwkeurig de leerstellingen en denkbeelden, vooral de gevoelens omtrent de onsterfelijkheid nagaat, die in de Christelijke kerk een geslacht vroeger beheerschten en van die tegenwoordig de overhand hebben, dan kan men een zeer helder denkbeeld krijgen van den invloed, die het Spiritualisme reeds gehad heeft op het Christelijk geloof. Als de tegenwoordige leerstellingen konden vergeleken worden met het onderwijs dat gedurende de laatste vijftig jaren uit de geestenwereld ontvangen werd, dan zou de opmerker ongetwijfeld getroffen worden door de eigenaardige overeenstemming daarin. Hij zou waarnemen dat de invloed van het Spiritualisme groot is op de

verheldering van de godsdienstige denkbeelden van de negentiende eeuw en bestemd die omver te werpen of ten minste de menschen een ruimer en helderder inzicht te schenken en een beter begrip omtrent God, den mensch en over de onsterfelijkheid.

Op de vraag of een geest achteruitgaat door naar de aarde terug te keeren, zeide de controleerende geest, dat alles afhing van de reden waarom die terugkeert. Als hij terugging om toe te geven aan aardsche begeerten of lusten, dan zou zulk een terugkeer achteruitgang zijn; maar daarentegen, als hij terugkeerde om goed te doen of eenig kwaad te herstellen, dan zou die terugkeer gezegend op den geest werken.

De volgende vraag was: »Zal er een tijd komen, dat zij die zijn heengegaan, kunnen verschijnen zonder de hulp van mediums?

Het is niet aan te nemen dat geesten ooit in staat zullen zijn te verschijnen zonder de hulp van een medium, ofschoon er zeer zeker een tijd zal komen dat de menschen genoeg van het mediumschap zullen weten om al de schaduwzijden van dien toestand te vermijden en de werkingen volkomen onder contrôle te hebben, natuurlijk bij het in acht nemen van de best mogelijke condities.

MAAK HET SPIRITUALISME NIET TOT EEN NIEUWEN VORM VAN BIJGELOOF.

Onder de misbruiken van de mediamieke krachten en verschijnselen bekleedt een eerste plaats het te kort na elkander en te veelvuldig aanzitten voor geestcommunicaties.

De nieuwe ontdekking is dan ook zoo groot, zoo verrassend, zoo troostrijk dat de pas beginnende ontdekker in geestdrift ontgloeid wordt. Het denkbeeld is inderdaad verrukkelijk

voor het bedroefde hart, dat de scheiding toch niet een afsnijding is, geen vaarwel voor eeuwig en meer een verwijdering voor een poos, een uit het gezicht raken van onzen geliefden medereiziger; en heeft men eenmaal ervaren dat wij gedachtenwisseling kunnen hebben met onze vrienden aan de overzij, dan zijn er weinig personen die zelfbeheersching genoeg bezitten om van die gelegenheid geen onmatig gebruik te maken, vooral zoolang zij niet weten dat zij er die geliefden mede kunnen benadeelen en terughouden van vooruitgang en hooger geluk. Het eigenlievende hart zegt eigendunkelijk: »Waar kunnen zij gelukkiger zijn dan bij mij?" En daarom trekken velen in hunne blindheid te aanhoudend en onstuimig degeen, die God roept tot een anderen toestand terug, om nog zooveel mogelijk de zorgen des levens, waarvan zij nu ontslagen werden, met hen te deelen door hun bij alles om raad te vragen en de verantwoordelijkheid nog altijd op hen over te dragen die ze zelf moesten aanvaarden, wat voor menigeen zoo hoog noodig en nuttig is tot zelfontwikkeling en volmaking.

Voor dezen staat geschreven: »gij zult geene dooden vragen." Is nu de vertrokken vriend wijs en sterk, dan leidt hij zijne betrekkingen daarheen om zelfstandig te worden en niet op een ander te steunen, wetende dat hier de leerschool is voor de levenden, de school der verantwoordelijkheid voor onze woorden en daden.

Daarvoor is het een dubbel kwaad de geesten over alles en alles te raadplegen wat ons dagelijksch leven betreft en hunne uitspraak onvoorwaardelijk als den besten, ja onfeilbaren raad aan te merken.

Neen, zij die pas kortelings heengingen, zijn meest nog te aardsch om een vrijen blik te hebben op het leven en streven der menschen en spreken dus *naar dat ze wijs en goed zijn*, evenals de stervelingen. Dit misbruik houdt niet alleen hun zelfstandige ontwikkeling ten onder, maar belet tevens die der menschen, die niet opwassen tot ontwikkeling van een zelfstandig karakter en maar altijd als kleine kinderen

aan de hand geleid willen worden.

Trek de geesten niet neer tot alle beuzelingen van het aardsche zijn; bezoedel hen niet langer met het aardsche stof. Laat hen opwassen in den geest, opdat ze u later hemelsch brood mogen brengen dat uwe ziel voeden en sterken kan, wanneer zij vorderingen zullen gemaakt hebben.

Het al te vaak aanzitten is een gevaar uitlokken; de gemeenschap wordt ontwijd en niet meer heilig en ernstig gehouden — te alledaagsch — en oneerbiedigheid treedt in, eer men het bemerkt heeft.

Daardoor vermindert de ernst en krijgen verkeerde geesten gelegenheid binnen te sluipen en hun spel te drijven. Bedriegelijke tijdingen komen om vrees, schrik of wantrouwen in te blazen — voorspellingen van naderend onheil, van ziekte en dood, die niet vervuld worden — en men verliest het vertrouwen in de verschijnselen. Vooral is dit het geval als men zich begeeft tot eenigen vorm van waarzeggerij om de toekomst te weten, die God zoo wijs voor ons omsluierd heeft. Lage geesten die wat grootsch willen schijnen komen op zulke kringen of mediums af en het kinderlijk geloof zal weldra in bijgeloof overslaan. Vraag niet naar den dag van morgen en vermijd al zulke mediums, die door waarzeggende geesten geobsedeerd zijn. Vergeet niet dat Paulus ze uitdreef en onder de onreine geesten rangschikte!

O, hoe menige, aanvankelijk voortreffelijke huiselijke séancekring, heb ik zien afbreken met teleurstelling, twijfel en ongeloof, omdat men zelf de deuren had opengezet voor spotgeesten en kwaadwilligen, die als bekwame acteurs allerlei rollen nabootsten, waarmede men toch eindelijk bedrogen uitkwam.

Zoo ergens gematigdheid, spaarzaamheid en voorzichtigheid noodig is, dan is het bij dit gewijd onderzoek, dat eenmaal ontheiligd, zelden weer tot volle zuiverheid wederkeeren kan.

Toch worden menigmaal onschatbare wenken en raadgevingen gegeven door geestcommunicatie, wanneer er geen misbruik bestaat en men eigen oordeel blijft gebruiken om de

ontvangen boodschap aan een nauwkeurige kritiek te onderwerpen ten einde te ontdekken of alles wel klopt.

Het is eene dwaling dat de geesten altijd onze stemmen hooren kunnen, maar zij kunnen altijd onze gedachten en gezindheden en gevoelens waarnemen. Misschien zal iemand zeggen dat de geesten wel eens in een cirkel gevraagd hebben om den wensch op te schrijven of overluid uit te spreken, daar zij de gedachten niet duidelijk onderscheiden of opvatten konden. Dit hangt grootendeels van de rust in den cirkel af en nog meer van de geestelijke vermogens van den vrager, want er zijn zeer weinig menschen, die helder kunnen denken, zonder de gedachten onder hoorbare woorden te brengen.

Het is zeer moeilijk om uit ordelooze, onklare denkbeelden tot recht begrip van iemands meening te komen; slechts de goed ontwikkelde, logisch denkende mensch kan zijne gedachten zonder woorden duidelijk verstaanbaar maken voor geesten. Vele menschen moeten om iets voor zichzelf klaar en duidelijk te maken hunne gevoelens opschrijven of onder het spreken tot rijpheid brengen.

Denk ook niet dat eenigszins ontwikkelde geesten den ganschen dag bij ons zijn, tenzij voor een bepaalde bedoeling van hulp of bewaking, wanneer zij bepaalde beschermgeesten zijn.

Van een al te dagelijksch onderhoud met geesten hebben wij veel ellende gezien voor lichaam en geest en menigmaal hebben de geesten er zelf een einde aan gemaakt, als zij zagen hoe zeer het de eigen werkzaamheid, de energie der menschen benadeelde om altijd op eens anders advies te rekenen, zij het ook van een geleerden vriend.

Dubbel gevaarlijk is een al te veelvuldige zitting houden, als men slechts met het zeer gebrekkige hulpmiddel der tuptologie of kloppingen te doen heeft, waardoor zoo heel licht vergissingen ontstaan en verwarring. Er zijn echter mediums, die alleen maar voor tafelbeweging en schommelen zijn te ontwikkelen en zij kunnen, als ze goed zijn, ook groote diensten bewijzen, doch hier vooral komt het op de trouw en

waarheidszin aan, want hoe licht kan er invloed op de alphabetische communicaties worden uitgeoefend door de aanzittenden.

Men kan niet scherp genoeg waken tegen elke ziekelijke, dweepachtige opwelling, die fanatieke geesten zoo spoedig aantrekken om tot geestdrijverij op te zweepen. Het gezond verstand moet gebruikt, kritiek moet geoefend worden, want het is eigenlijk pas voor de eerste maal dat de menschheid op een vrij en veilig terrein staat om geheimzinnige krachten onder de oogen te zien en te toetsen, want altijd is dat onderzoek door het angstvallig bijgeloof en de duivelsvrees teruggedrongen of door een ijskoud scepticisme versmaad. De vrees voor de booze geesten was veel machtiger dan de liefde tot God, en door die vrees stond het Christendom vaak gelijk met het heidendom, dat geheel door demonenvrees beheerscht was, waarvan het nu vrij is. Ja, de duivelsvrees is nog onder de orthodoxe geloovigen de grootste keten die hen boeit en verhindert om te onderzoeken. De orthodoxen zijn bang om demonen, booze geesten toegang te geven tot hun huis en zij weeren daardoor ook de Engelen af die ons naderen willen met liefde en licht.

Desniettemin is de tijd aangebroken die de twee werelden nader tot elkander brengen zal. De geestelijke wereld en de stoffelijke wereld zijn voorbereid om elkander te ontmoeten, te doordringen en te omarmen op het veld van vrij onderzoek en geestelijke ontwikkeling, en zij, die het meest vatbaar zijn voor geestelijke verfijning, harmonie en geestelijke waarheid, zullen blijde aannemen en uitdeelen wat zij uit hooger bronnen zullen ontvangen. Nooit is er op aarde zooveel geestelijke werking en religieuze vrijheid gegund, nooit zooveel praktische algemeene liefde beoefend — wij zijn inderdaad nader tot de geestelijke sfeer gekomen.

De gesteldheid van deze planeet, de werking der groote elementen en krachten die geopenbaard worden op de gestellen der menschen evenals de drang des tijds, alles drijft ons voort in eene richting om op de uiterste grens van het zicht-

bare het onzichtbare te willen grijpen en tot ons trekken onder welken vorm ook. Werpt men zich op dat wonderbare veld zonder God, zonder heilig, eerbiedig opzien tot den Allerhoogste, dan grijpt men naar de tooverboeken en formulieren en verzinkt in dat akelig bijgeloof der afgoderij waarvan de Heiland zeide dat Hij gekomen was om de werken des duivels te verbreken, dat is door zijn reinen invloed alle andere lagere, onreine krachten te onderwerpen en er zich van vrij te maken als kinderen des lichts.

Bedroevend is het, in het belang van jonge en onervaren onderzoekers om de Spiritualistische bladen altijd opgevuld te zien met aanwijzingen van astrologie, horoscopie en chiromantie, ja wat er al niet uit die oude heksenketel nog is opgeschuimd en op aarde nog steeds rondslingert. Wij moeten den nieuwen wijn dezer nieuwe bedeeling niet verontreinigen door ze in de oude lederzakken te schenken, die uit de dagen der onwetendheid zijn overgebleven.

Het zuivere Spiritualisme heeft niets gemeen met al die vormen van verkeerde openbaringen die nooit heil brengen, maar altijd tot nadeel van ieder zullen zijn die er zich mede afgeeft, maar vooral nadeelig voor de edele, heilige roeping van het Modern Spiritualisme, dat al die bijgeloovige vormen versmaden en vernietigen moet.

Redacteurs moesten hunne verantwoordelijkheid dieper gevoelen en niet door aankondiging en aanbeveling de onkundigen in den waan brengen, dat Spiritualisme onafscheidelijk is van de meest onzalige bijgeloovigheden der oudheid.

EEN VETERAAN IN DE VERPLEGINGSWERELD.

Onder de edele vrouwen, die de sieraden der XIXde eeuw geweest zijn, verdient de achtenswaardige Florence Nightingale een eerste plaats door hare zelfopofferende menschenliefde.

Zij werd geboren in 1823 te Florence en was de dochter van een aanzienlijk Engelsch grondbezitter in Hampshire. Zij ontving eene zorgvuldige, verstandige opvoeding door hare moeder, die de dochter was van een der ijverigste voorstanders der slavenemancipatie. Geestdrift voor humaniteit zat haar dus van ouder tot ouder in het bloed en reeds vroeg gaf zij blijken van hare sympathie voor alle lijdenden; zij bezocht reeds in hare jeugd vele scholen en hospitalen en andere liefdadige instellingen en vertoefde op haar achttiende jaar eenige maanden in de diaconessen inrichting te Kaiserswerth aan den Rijn, waarvan zij een verslag gaf.

Na haar terugkomst in Engeland besteedde zij een aanzienlijk deel van haar vermogen aan de verbetering van de inrichting voor gouvernantes te Londen. Gedurende den Krim-oorlog onderscheidde zij zich door toewijding aan de gewonden en trad als ziekenverpleegster in het hospitaal op zoowel te Scrutari als te Balakklave.

Een kapitaal van 50.000 pond sterling werd in Engeland ten haren behoeve bijeengebracht en werd door haar besteed tot de uitbreiding van het St. Thomas-hospitaal om het dienstbaar te maken voor de opleiding van verpleegsters. Zij schreef hoogst belangrijke werken over de praktijk der ziekenverpleging en is thans op gevorderden leeftijd zelve lijdende aan de gevolgen van haar doorgestane vermoeienissen. Zij gaf niet alleen den stoot, die een nieuw tijdperk voor de ziekerverpleging opende, maar was ook persoonlijk altijd in liefde dienende,

zoodat zij de Engel der hospitalen werd genoemd. Hare verschijning in de ziekenzalen, als zij des nachts nog eens naar de ergste patiënten kwam zien, stortte de lijders een onbeschrijfelijken troost en bemoediging in, terwijl zij altijd een zegen achterliet door haar innige deelneming.

In The Girl's Realm komt een artikel voor over Florence Nightingale, waarvan het slot aldus luidt: Miss Nightingale is nu al bijna tachtig jaar. Zij is reeds jarenlang zwak en sukkelend als het gevolg van overspanning en van een ziekte, die zij te doorstaan kreeg na afloop van haar tocht naar de Krim. Ook voor haar geldt wat zij zelf indertijd heeft gezegd omtrent iemand, die zich geheel wijdde aan anderen: »de stichters en pioniers van alles wat goed en edel is, moeten martelaren zijn, ook al zijn zij de laatsten, die zich als zoodanig beschouwen."

In de stille afzondering van haar ziekenkamer volgt zij met levendige belangstelling den vooruitgang, die allerwege in onze hedendaagsche verplegingswereld valt waar te nemen, en wat voor haar inzonderheid een bron van innige blijdschap mag heten, is het feit, dat tal van vrouwen uit den beschaafden stand de ziekenverpleging als een beroep aanvaarden. Na haar jarenlange ervaring op dit gebied, getuigt zij, dat »de gelukkigste menschen, zij, die het meest hart hebben voor hun werk, die het dankbaarst zijn voor hun leven, hun geschonken, volgens haar overtuiging diegenen zijn, welke zich wijden aan het verplegen van zieken."

DE BEHANDELING VAN OBSESSIE OF BEZETENHEID

DOOR DR. A. A. KINSTOLF.

Dikwerf voelde ik mij teleurgesteld als ik de raadgevingen overwoog door sommige schrijvers gegeven aan personen, die inlichting verzochten omtrent de behandeling van geobsedeerden, daar het blijkbaar was dat zij schreven over een onderwerp, waarvan zij weinig of geene praktische kennis bezaten. Enkele schrijvers meenen dat er niet zoo iets bestaat als een slechte invloed uit de geestelijke sfeer, omdat wij alle slechte neigingen afleggen en bij den dood reine, gevleugelde engelen worden, wanneer wij het andere leven intreden. Anderen houden vol dat booze geesten geen macht hebben stervelingen eenig kwaad te doen en dat, al hadden zij er de macht toe, de goede geesten dit niet zouden toelaten. Maar, vraag ik, waarom laten goede menschen in het aardsche leven ondeugd en misdaad toe? Eenvoudig omdat zij machteloos zijn dit geheel te voorkomen. Dezelfde reden is er in het geestelijk leven.

Sommige schrijvers verklaren dat de bezeten persoon van een lage soort, van een onzedelijk karakter enz. zijn moet, om zulke slechte invloeden tot zich te trekken. Hoewel dit in enkele gevallen waar kan zijn, in de meeste gevallen, die ik behandelde, heb ik ervaren dat dit niet zoo was, maar dat de patiënten in een zeer sensitieven en negatieven toestand verkeerden. Daarbij waren zelfs personen met goede beginselen, van een goed, praktisch en moreel leven, maar door onwetendheid en gebrek aan weerstandsvermogen, vatbaar om door vijandige geesten aangegrepen te worden, van welke sommigen verlangden zich te wreken over een onrecht, dat hen aangedaan was in het aardsche leven, of wel om aan

aardsche begeerten te voldoen.

God heeft evenveel macht op de aardsche plane als in het geestelijk leven om het kwaad te beteugelen — en toch, wat zou de toestand van de maatschappij op aarde zijn, wanneer er geene door den mensch gemaakte wetten waren om booze en slechte menschen te beteugelen? — Hoe kan van een lagen, gemeenen, onzedelijken persoon, die alleen in teugel gehouden wordt door de wetten alhier, verwacht worden dat die terstond veranderd zou zijn door te sterven in een engel des lichts, wanneer hij vrij is van den aardschen rechter en niet geboeid in het geestelijk leven, en met het vermogen om nog te kunnen toegeven aan de booze natuur, die hij overgeërfd heeft of ontwikkeld gedurende zijn leven. In het geestelijk leven hebben zij de moreele overreding van de goede en waarlijk ontwikkelde geesten, evenals zij die hadden terwijl zij op aarde waren; maar de goede menschen en geesten zijn niet altijd in staat het booze te beteugelen.

Er zijn evenwel tegenwoordig schrijvers, en ik ben gelukkig dit te kunnen getuigen, wier woorden een praktische kennis van het onderwerp verraden en hun wijze aanwijzing en sympathieke raad geeft troost aan menige droevige en worstelende ziel, die verlangt en bidt om verlost te worden van den tirannieken invloed van kwellende geesten.

Omstreeks zeven jaren geleden kwam eene zeer sensitieve dame van twee en dertig jaren tot mij om door mij behandeld te worden. Op den leeftijd van acht jaren werd zij gecontroleerd door een klein Indiaansch meisje en gaf blijken van een schoon mediumschap. Hare moeder, eene modemaakster was bevreesd dat het hare zaak zou benadeelen als het bekend werd dat haar kind medium was, te meer daar het mediumschap gewoonlijk als iets beschouwd wordt, dat de kerk veroordeelt, en zoo maakte zij een einde aan de onschuldige invloed op haar kind. Hierdoor belette zij de verdere ontwikkeling van het mediumschap en verhinderde den hoogeren invloed om het organisme van haar kind te gebruiken, niet alleen om haar eigen ziel te ontwikkelen, maar ook voor het

welzijn van anderen. Dit belette niet dat de vatbaarheid bij het kind bleef bestaan; en in hare onwetendheid opende zij nu de deur wijd voor lagere krachten om hare dochter te gebruiken zooals zij verkozen. En van deze gelegenheid maakten zij gebruik met het resultaat, dat zij gedurende vele jaren onwel was. Een jaar voor dat zij onder mijne behandeling kwam, was zij gedurende negen weken zoo ziek, dat hare dokters en vrienden dagelijks haar heengaan verwachtten.

Op zekeren morgen vond haar moeder haar, toen zij bij haar in de kamer kwam, overeind in bed zitten met gesloten oogen, vermoedelijk onder de contrôle van een Indiaanschen geest, die bezig was haar hoofd en rug te masseeren en haar te genezen.

Binnen weinige minuten ging zij liggen en de Indiaan verliet haar, waarna zij langzaam hare oogen opende, op vreemde wijze rondkeek en vroeg wat zij gedaan had. Dit werd iederen dag herhaald tot zij weer instaat was uit te gaan. Twee weken voor zij tot mij kwam was zij weder in een zware ziekte vervallen. Een geneesheer werd geroepen, die verklaarde dat zij niet tot den volgenden dag zou kunnen leven. Hij bezocht haar 's avonds nog eens en herhaalde zijn vroegere verklaring, met bijvoeging dat zij al zwakker en zwakker werd.

Hij kwam den volgenden morgen nogmaals terug en was zeer verwonderd zijn patiënt gekleed te zien en op het punt om uit te gaan en eene vriendin te bezoeken.

Hij zeide dat dit het vreemdste geval was dat hij ooit had bijgewoond en hij kon het niet begrijpen, daar toen hij haar de laatste maal zag zij alle verschijnselen had van den naderenden dood.

Toen ik haar bezocht ontwaarde ik terstond dat hier een geval was van onontwikkeld mediumschap en bezetenheid met de volgende physische verschijnselen: Wat haar vleesch betrof was zij een geraamte geworden en had een droge kuch en gaf een groote hoeveelheid slijm en dikke, geele etter op.

Haar linker long was erg aangedaan en zij kon de zwaarte

mijner hand daarop niet lijden. Haar ruggegraat deed haar pijn en was zeer gevoelig voor aanraking. Een gedeelte van haar lever was ontstoken en gezwollen, het andere ingezonken en onwerkzaam.

Verschijnselen van verlamming waren ook aanwezig. Eenige dagen nadat ik haar begonnen was te behandelen, vergezelde hare moeder haar naar mijn kamer. Zij zeide dat zij een zeer zwaren dag had gehad en dat zij een machtige kracht of stroom had gevoeld, die op hare longen gericht was, maar dat zij niet sterk genoeg geweest was dit af te weeren.

Mijn vrouw is een medium en helpt mij bij de behandeling van zulke gevallen. Wij zaten in een driehoek en binnen weinige minuten, maakte zich de geest van eene vrouw die gestorven was aan longtering en verlamming en uiterst zwak was, meester van mijne vrouw. Ik legde haar op een brancard toen zij onder geestelijken invloed was. Haar pols, die acht en zeventig sloeg was in weinige minuten gedaald tot vier en dertig. De eene zijde van haar gelaat, mond en neus waren scheef getrokken naar eene zijde en de linkerzijde van haar lichaam was koud en stijf. Er was geen waarneembaar opheffen van de borst en de hartslagen konden bij aanraking zelfs niet ontdekt worden. Ik deed pogingen om den omloop van het bloed en de actie van hart en longen te doen toenemen. Spoedig slaakte zij een lange zucht, opende hare oogen en vroeg; »Waar is Henri?" — Waarop de moeder van mijn patiënt aanmerkte: »Is dat niet vreemd! Henri is de naam van mijn broeder en zijne vrouw stierf op dezelfde wijze als de geest, die zich door uwe vrouw personifieert. Haar gelaat was op dezelfde manier scheef getrokken. Zij ging naar het geestelijke leven toen mijne dochter acht jaren oud was. Ik kan nu duidelijk zien dat de betooveringen, die mijne dochter gehad heeft personificaties waren van deze tante en andere geesten."

Toen de geest in staat was om te spreken door mijne vrouw, bespeurden wij dat zij nog niet begreep dat zij in het geestelijk leven was overgegaan en dat zij nu een medium

controleerde. Zij was zeer verbaasd te vernemen dat haar geest uit haar lichaam was vertrokken en dat zij al vier en twintig jaren in het geestelijk leven was geweest en nog de verandering niet had begrepen! Toen zij meer kracht kreeg, vroeg ik haar het medium te verlaten en, zoodra zij overtuigd was dat zij haar eigen lichaam had verlaten, tot ons terug te keeren en het mij te vertellen. Zij verliet het medium gedurende vijftien minuten en toen terugkeerende, zeide zij dat het maar al te waar was en dat het een groote openbaring voor haar was.

Deze geest was zeer materieel van nature, niet geestelijk ontwikkeld en wist niets van het Spiritualisme toen zij in het aardsche leven was. Wanneer zij vroeger eenige kennis had gehad van de wet van contrôle, van mediumschap en den invloed van geesten op stervelingen, dan zouden hare aspiraties haar hebben geholpen om zich uit dezen toestand op te heffen — zij zou bewustheid gekregen hebben met de groote verandering die over haar was gekomen en in staat zijn geweest hulp te erlangen in het geestelijk leven van degeen, die haar tot een hoogere plane konden opvoeren, inplaats van aan de aarde gebonden en in dezen treurigen toestand gehouden te worden, en een prooi te zijn van onwaardige en wraakzuchtige geesten, om het mediumschap van dit jonge meisje af te breken en haar krank te maken door hare onzuivere, besmette fluides.

Hier had geen opzet plaats van hare zijde; zij werd gebruikt door boosaardige geesten om het jong, veelbelovend medium te bederven.

Binnen weinige minuten nadat de geest haar had verlaten keerde mijne vrouw tot haar normalen toestand terug.

Nu is de zaak: wanneer geesten dit meisje en mijne vrouw kunnen aangrijpen zooals boven is beschreven — dan kunnen zij ook andere sensitieve personen in meerdere of mindere mate aangrijpen. In dit geval (zooals in vele anderen) sprak ik door het medium met den obsedeerenden geest en met andere geesten die haar hielpen. Ik beriep mij op hun eergevoel en wees hen op het verkeerde dat zij deden, en verze-

kerde dat zij zichzelven hierdoor kwaad deden. Ik toonde aan dat zij door een waar en rein leven te leiden van welwillende goedheid anderen konden helpen in plaats van hen tot ellende en dood te brengen en zich daardoor te bezondigen.

Het resultaat was dat zij allengs hun waren toestand begonnen te begrijpen, waardoor een verlangen in hen werd opgewekt om uit hun lagen toestand op te rijzen — en zoodoende werden zij geholpen om den weg te betreden tot een hooger standpunt en tot een nuttig leven. De patiënt werd spoedig beter, ja kwam nu tot volkomen gezondheid, terwijl de geesten tot inkeer gekomen, niet langer iemand zouden benadeelen.

Mijne manier van behandeling van deze gevallen van obsessie en van obsedeerende invloeden, acht ik beter dan eenige andere methode van uitdrijving of liefdelooze uitwerping, omdat wij daardoor zulke geesten tot vooruitgang brengen — en dan worden zij uit dankbaarheid en hoogschatting voor wat voor hen is gedaan, niet alleen vrienden en helpers voor den patiënt, maar zij zijn dikwijls tot grooten steun voor de geestelijke groep van den genezer — waren zij daarentegen verdreven door geestelijke wilskracht en magnetisme alleen, dan zouden zij naar andere sensitieve personen gaan en wellicht later in sommige gevallen tot de patiënt terugkeeren zonder zich te verbeteren of op te heffen.

Hoe vreeselijk die slechte invloed ook moge werken, zij ontstaat doorgaans meer uit diepe onkunde dan uit bewusten, opzettelijken toeleg om iemand te benadeelen of ongelukkig te maken.

HOE KOMT HET DAT DE GEESTTELEGRAMMEN VAAK GEBREKKIG TOT ONS KOMEN?

»Het is niet te ontkennen dat de eerste geestcommunicaties zoo onbeduidend waren, dat ontwikkelde en geleerde personen het niet der moeite waard achten er hunne aandacht aan te schenken." Dit erkende Davis reeds in 1851. Ja, niet alleen waren vele antwoorden oppervlakkig, maar vaak zoo triviaal en ruw, dat zelfs de meest belangstellenden begonnen te twijfelen of men langs den weg van tuptologie of geestkloppingen wel ooit belangrijke waarheden zou ontvangen, en de twijfelaars meenden in die alledaagschheid het bewijs te vinden dat ze van de menschen zelf herkomstig moesten zijn. Men meende te mogen verwachten dat de geestenwereld gewichtige en verheven leering zou brengen, want men veronderstelde dat g e e s t e n, als hoogere wezens, altijd hooge en edele gedachten voortbrengen moesten.

Intusschen hoopten zich alom de bewijzen op, dat het toch werkelijk geesten van afgestorven waren, die deze geheimzinnige tonen voortbrachten, al waren de berichten dan ook weinig belangwekkend. Wie moet niet toestemmen dat dit feit groote tegenwerpingen uitlokte, tegen het nut en gewicht der vreemde verschijnselen?

Evenwel, het is onbetwistbaar dat de d r i n g e n d s t e b e h o e f t e dezes tijds is: een zinnelijk, een populair, voor elk toegankelijk en bevattelijk bewijs te ontdekken voor de waarheid van de onsterfelijkheid der ziel, en inderdaad is er geen middel uit te denken dat gepaster is om dit doel te bereiken, dan deze eenvoudige gelegenheid om vragen te stellen aan de onzichtbaren, ten einde te ontdekken of hier door die geluiden een redelijk wezen optreedt of niet en zich aan ons wenscht

te openbaren door electrische trillingen of kloppingen. Hoe eenvoudig het middel ook wezen moge, welk een indruk maakt het niet altijd op den vrager, als hij antwoorden of kloppingen hoort, die de dierbare familienamen wedergeven en verder de namen van vroegere woonplaatsen — van de laatste ziekte — van leeftijd en beroep. Is deze eenvoudige telegraphie niet zeer overtuigend? — En dan, als men zelfs meent dat er eene vergissing plaats heeft en een verkeerde naam is gegeven, gebeurt het dikwijls dat later zeer treffend de juistheid der opgave blijkt. Overtuigt dit zinnelijk bewijs niet vaak den hardnekkigsten materialist, als hij ontdekt dat zijn vriend niet dood is, maar nog denkt, oordeelt, luistert, gevoelt en spreekt? dat zijn geest niet is vernietigd of in het graf slaapt? Maar wellicht bevredigen deze lakonieke antwoorden ons nog niet ge heel en begeert men meer. Welnu, geef het niet op, maar zoek betere, sterkere bronnen als gij voorbereid zijt die te waardeeren en van de eerste schoolbanken der electrische kloppingen en bewegingen over te gaan tot een hooger collége voor geestelijk onderwijs.

Inderdaad is de tuptologie de voorschool en de rudimentairste methode die men bezigen kan bij dit ernstig onderzoek.

Pas beginnende geesten kunnen zich niet terstond op andere wijze van de mediamieke krachten bedienen en materialistische onderzoekers moeten ook in den aanvang niets hoogers hebben; maar het middel is volkomen berekend om de eerste grondwaarheden van het Spiritualisme te openbaren, al gaat het in zulke séance kamers vaak eenigszins rumoerig toe, juist zooals in elke kleinkinderschool.

Het zal menigeen verwonderen als hij verneemt dat deze geestestelegraphie door tonen voor vele bewoners in de tweede sfeer even nieuw en verrassend was als voor de bewoners der aarde. Davis deelt ons mede dat de bewoners van Mars, Jupiter en vooral die van Saturnus zich in een dergelijke gemeenschapsoefening met hunne naar hoogere sfeer vertrokken broeders verheugen, maar op veel volmaakter wijze. De heerlijke geesten van deze schitterende wereldbollen, die tot een

nog schooner oord zijn overgegaan, bepalen hun verkeer hoofdzakelijk ook tot de bewoners van dien bol, waarop zij geboren zijn en geleefd hebben, evenals onze geestelijke vrienden steeds een sterke voorliefde behouden voor de wereld waarop zij zich het eerst tot zelfbewustheid ontwikkelen mochten.

Daarom zullen die geesten, die nu hun verblijf in de sferen boven ons hebben, liever tot hun geboortegrond terugkeeren, dan naar eenige andere planeet in de wereld en dit schijnt een algemeene regel te zijn.

Wel kunnen ontwikkelde geesten van onze aarde onder zekere omstandigheden ontmoetingen hebben met bewoners van andere planeten of ook als het hun veroorloofd wordt die werelden bezoeken, maar dit zijn zeer bijzondere gevallen volgens hunne eigen verklaring. Vandaar komt het dat nog zoo weinig geesten in de sferen bekend zijn met de wetten en condities van de telegraphische gemeenschap met de aarde en geen begrip hebben van het feit dat deze electrische methode in de orde der natuur thuisbehoort.

De religieuse geschiedenis der menschheid bewijst het ons dat van de zijde der geestelijke wereld in alle eeuwen pogingen zijn aangewend door droomen, visioenen en verschijningen om den mensch te overtuigen van de onsterfelijkheid, maar de methode is in zekeren zin nieuw om zich in electrische verbinding met aardsch magnetisme te stellen en daardoor een positieve en negatieve betrekking te vormen door werking van hun wilskracht, zoowel tusschen hen en de menschen, ook zelfs met de anorganische substanties zooals ons huisraad. Deze waarheid is eerst kortelings bekend gemaakt aan de geesten, die op onze aarde geboren zijn en zij hebben het praktisch gebruik er van eerst moeten bestudeeren, en ziehier de voornaamste oorzaak van vele mislukte telegrammen uit de geestenwereld, door de ongeoefendheid en onkunde der geesten, die de menschen zoo vaak in hunne voorbarigheid toeschrijven aan moedwil, ondeugd, bedrog, boosheid enz. Bovendien is dit eene vrij algemeene dwaling, dat de pasbeginnende onderzoekers zich de geesten voorstellen als met

grenzenlooze kennis van alle mogelijke dingen uitgerust. In de hoogere sferen oefenen de geesten zich in liefde en wijsheid, zooals de mensch zich in wetenschappelijke en maatschappelijke dingen oefent.

Wanneer de menschelijke geest de aarde verlaat en de tweede sfeer binnengaat, dan is hij in het eerst geneigd in die richting voort te gaan welke hem op aarde bekoord heeft, doch wanneer die liefde of aandrift niet een goede, reine is, dan vindt hij de hulpmiddelen voor die bevrediging in de geestenwereld gelukkig niet — zooals de zucht naar drank, naar spel, pronk, weelde enz. — maar wanneer de geest met goede neigingen en edele begeerten de wereld der geesten intreedt, dan en dan alleen vindt hij bevrediging voor zijne neigingen tot het schoone en goede, ja, de vervulling zijner onbaatzuchtige wenschen is daar gemakkelijk en overvloedig — zooals een begeerte naar kennis, naar kunst, naar weldadige, nuttige bezigheden. Sommige geesten verlangen zich tot zekere speciale takken van kennis en wetenschap te bepalen, zonder daarom eenzijdig te worden, maar zij volmaken zich in die richting welke het meest met hun aanleg overeenkomt.

Zoo bijvoorbeeld was een van de geleidende geesten van Davis de geleerde Galen of Galenus, met een groot aantal vrienden van denzelfden aanleg, sinds lang bezig geweest om de groote waarheden der vergelijkende anatomie en physiologie te doorgronden in verband met de algemeene grondbeginselen van het universum.

Maar denk nu niet dat Mozes of een van de profeten, wetgevers of apostelen in dezelfde richting of mate zich ontwikkeld hebben op gelijke wijze.

De klasse van geesten die op aarde een sterke liefde voor zedelijke waarheden en wetten koesterden, gaat nog altijd in die richting voort en zij zijn in hun vak even uitmuntend ontwikkeld als Galenus in het zijne. Hun doel is zedelijken vooruitgang te helpen bevorderen en daarom is het niet oordeelkundig van deze groote zedemeesters te verwachten dat zij zich even gemakkelijk van de electrische vibraties bedienen

zullen om daardoor hunne gedachten op aarde bekend te maken aan verwante geesten, en dat zij in elk geval er niet zoo goed mee werken kunnen als die geesten wier streven in de richting van dergelijke uitvindingen lag.

Het zou dwaas zijn aan een musicus eene vraag voor te leggen over de kleuren of over de wiskunst; het antwoord zou niet bevredigend kunnen zijn.

De geesten kunnen zich niet altijd voldoende uiten door de gebrekkige hulpmiddelen, door de ongeoefende of verkeerd geleide mediums, maar ook door het beste medium is het onmogelijk den aardbewoner een volledig inzicht in vele geestelijke toestanden en zaken te geven; onze hersenen zijn geheel gevormd voor begrippen uit de zichtbare wereld en ongeschikt voor het bovenzinnelijke.

Wees daarom niet te snel met een veroordeelend vonnis over geesten of mediums uit te spreken als een antwoord u niet bevredigt, maar bedenk dat wij nog veel te weinig weten van de werking die wij pas kortelings ontdekt hebben en die zoo fijn, zoo teer, zoo ingewikkeld is, dat ons verstand die op aarde niet geheel doorgronden zal.

De tuptologie, hoe langwijlig ook, is de beste voorschool ook voor de vorming van Mediums. Men maakt uit ongeduld te veel haast om maar aan het schrijven of spreken te komen, doch dit zal zich altijd het best ontwikkelen als men lang met tuptologie bezig is gebleven. *Het gestel der Mediums moet zich hierdoor voorbereiden tot de andere vormen van geestcommunicatie.*

OVER DE ONTDEKKING DER ELECTRISCHE KLOPTONEN.

Millioenen menschen spreken over klopgeesten en geestkloppingen maar niemand weet wie de eigenlijke, eerste ondekker er van geweest is, of hoe die geluiden ontstaan.

Belangrijk is daarom de opheldering die A. J. Davis ons hieromtrent heeft medegedeeld in zijne verhandeling over de geestelijke telegraphie.

Op den 6de Januari 1851 mocht het den ziener te beurt vallen, eene mededeeling van Benjamin Franklin te ontvangen, die hij ons met de eigen woorden van den edelen geest wedergaf.

»Bij het nasporen," zegt Franklin, »van de talrijke manifestaties van geestelijke tegenwoordigheid onder de vele sekten en natiën der aarde, bemerkte ik dat het groote, algemeen principe van het verkeer met geesten, wanneer zij zich van tijd tot tijd geopenbaard hebben, nooit door de aardbewoners is begrepen. In mijne groote, ondoofbare liefde voor wetenschappelijk onderzoek ben ik bestendig met kalmen, maar gloeienden ijver van punt tot punt voortgegaan met deze nasporingen, geleid door het principe van het Panthea of het hoogste element, tot diep in de ontelbare combinaties en onderscheiden modificatiës. Ik heb de machtige werking van dit verheven element nagespeurd in het groote zenuwstelsel der natuur en zijn overgang van constellatie tot constellatie, van planeet tot planeet in zijn breede en machtige vlucht van de bewoners der hoogste cirkels der tweede sfeer tot de bevolking op de verafgelegenste werelden, en in zijn matelooze vlucht en veelvoudige werkingen — heb ik God erkend.

Deze wondervolle en de ziel geheel wegslepende beschou-

wingen zijn ook door individuen gemaakt die in verstandelijken aanleg en ontdekkingen ver boven mij verheven zijn, ofschoon deze geesten nog niet de aanwending van het Panthea als grondslag voor het verkeer met de bewoners der aarde bestudeerd hadden. Maar daar nu de tijd is aangebroken waarin vele geesten op deze planeet, de aarde, door de vorderingen voorbereid waren, om in de magnetische telegraaf een heraut te zien van groote ontdekkingen, zoo gaf ik mijne vrienden te kennen dat die kracht geschikt was om op deze geboorteplaats van den menschelijken geest, de leer der onsterfelijkheid te bewijzen, dat het glanzend licht van des menschen eeuwig zoekenden geest dan niet langer in het eerste stadium van zijn bestaan bewolkt zou blijven door de schaduw des doods en eene donkere onwetendheid, welke wij bij het ontbreken aan tastbare bewijzen, nog bij ons zelf op aarde ondervonden hadden, en ik deed een voorstel tot het openbaren van een materieel middel en eene werking die van algemeen nut zouden zijn voor alle geesten die wenschen mochten eenig verkeer met hunne vrienden op aarde aan te knoopen, daar men langs dien weg alle geesten naderen kan, terwijl slechts weinigen door innerlijk of, zuiver geestelijk verkeer te bereiken zijn in droom of visioen. Ik vond bij de Duitsche geesten de meeste sympathie voor dit voorstel en ik bewees aan den ganschen cirkel van verwante deelgenooten van mijn onderzoek, dat talrijke manifestaties van geestelijken aard in verleden eeuwen door het Panthea principe waren voortgebracht, ofschoon men de wetenschappelijke methode nog niet ontdekt had, waardoor men tot hiertoe ook geen bestendige en proefhoudende resultaten had kunnen verkrijgen.

Ik luisterde naar de bemoedigende beschouwingen van Fenelon en William Ellery Channing, die verklaarden dat zij ook uit hunne gelijktijdige nasporingen over de zedelijke en geestelijke behoeften der menschen, tot het besluit waren gekomen, dat indien een dergelijk anomaal verkeer gegrondvest kon worden, de menschen op eenige deelen der aarde daarop acht geven zouden en daardoor tot verlichting, wijsheid, een-

dracht en waarheid nader gebracht konden worden. Zoo was ik verzekerd en positief overtuigd dat de tijd gekomen was, waarop onze aardsche vrienden een zeker hoogtepunt van intelligentie bereikt hadden, dat hen aandrijven zou te onderzoeken van waar deze tonen kwamen en uit te vorschen wat die manifestaties veroorzaakt.

Ook was ik overtuigd dat thans de tijd voorbij was, waarin alle nieuwe dingen door onwetendheid aan den duivel, aan tooverij en demonen worden toegeschreven en dat in plaats van brandstapel en galg voor elke nieuwe ontdekking nu op aarde een breede en hooge platform opgericht kon worden van waar de stem der waarheid over alle landen weerklinken zou. Ook zag ik in dat de menschen niet langer alles verwerpen zouden, wat ze niet terstond verstaan, maar dat ze zich verzamelen zouden om te luisteren en de werkingen gade te slaan, die op hooger en onzichtbare bronnen van intelligentie en kracht wezen. Als ik dat alles inzag, ontvouwde ik de principen mijner ontdekking en sloeg tevens voor om de geschikte plaatsen en personen op aarde te gaan opzoeken, waardoor de gemeenschap met ons kon worden aanknoopt. Ik begeleidde daarop mijne talrijke Duitsche tochtgenooten eerst naar een standpunt van waar uit wij in ons voornemen als eene enkele ziel vereenigd door de uitoefening van onze wilskracht een anomalen stroom uitzonden en geleiden om in het huis van een uitstekend geleerde in Duitschland trillingen voort te brengen. Zacht bewogen wij eerst het bed waarop hij sliep; wij werkten vervolgens op zijn hoofdkussen en eindelijk veroorzaakten wij geluiden en tonen in zijne nabijheid als van vallende waterdruppels. Wij brachten vibraties of schuddende stootjes op zijn schouder en deden hem daardoor geheel ontwaken; maar door zijne bewegingen werd het magnetisch element verstrooid dat op dat oogenblik zijn geestelijk lichaam uitstraalde en dat wij voor onze proef gebruikt hadden en dit brak ons experiment af. Later bezochten wij meermalen dezen heer, maar nooit vonden wij de uiterlijke of aardsche toestanden weder zoo gunstig en onze verdere proeven in dit huis en in dat

deel der aarde waren vruchteloos.

Wij zochten dus andere oorden en werden door onze verwantschap en sympathieën met de electrische toestanden, welke wij noodig hadden om dit geestelijk verkeer te grondvesten bijzonder naar Amerika getrokken. In Buffalo gelukte het ons in een huis om eenige zwakke tonen te verwekken, maar wij konden er toch niet op dat tijdstip de gewenschte resultaten verkrijgen.

Wij knoopten dan verbinding aan met de meest geestelijk gestemde lieden in Cincinatie, maar wij konden het met alle inspanning niet verder brengen dan op enkele personen zwak te influenceeren. Wij vonden in die stad destijds niet de vereischte innerlijke en uiterlijke condities.

Wij togen over den westelijken staat van New-York en vestigden onze aandacht bijzonder op Auburn en Rochester, waar wij de gunstigste voorbeschiktheid ontdekten en daar openden wij onze eerste werkzaamheden, welke in zeker opzicht de aandacht der wereld trokken en het sceptische verstand beschaamden.

Wij verheugden ons over den uitslag onzer proeven en merkten op dat inzonderheid de tonen of kloppingen die nu alom waargenomen worden, scharen van nieuwsgierigen opwekten om naar de oorzaak te vorschen, ten einde te ontdekken, hoe zij ontstonden, maar wij konden veel misverstand en wanbegrippen niet voorkomen.

In hunne opwinding en onkunde omtrent de geestelijke oorzaak der verschijnselen werden de menschen in onzinnige verklaringen en dwaze theorieën verward, die nog altijd in omloop blijven. Ook konden wij niet voorkomen dat onze vibraties zeer nauwkeurig door de menschen nagemaakt werden, waardoor zij geheele volzinnen regelmatig uitspellen konden. Des niet te min werd de methode van zinnelijke mededeeling voldoende gegrondvest en leerden de geesten door klopgeluiden of tikken zich met hunne aardsche vrienden in betrekking stellen en deelden talrijke scharen in onze sferen voordurend met groote verrukking hunne gedachten en gewaarwordingen

aan de menschheid mede. Ja, de vreugde en voldoening, welke uit deze nieuwe toepassing van het Panthea principe in de onderscheiden gezelschappen onzer goddelijke wereld ontstonden, laat zich niet beschrijven. Hoeveel licht en vrede stroomden niet in verstand en hart door de gemeenschap met vele reine en wijze geesten.

Wanneer op aarde de menschen uitvindingeu doen, die hun verkeer gemakkelijker maken, zoodat energieke ondernemers nieuwe landen ontdekken, dan is de geheele natie dankbaar en wenscht men elkander vol geestdrift geluk — dan ondervindt men iets van de vreugde, welke ontelbare geesten in het hemelsche vaderland voelden, bij gelegenheid van het bekend worden dezer nieuwe methode om liefdevolle gevoelens en zalige gewaarwordingen mede te deelen aan de bewoners der aarde.

Wanneer de menschen waarheid en gerechtigheid bevorderen willen door deze methode, dan vermaan ik allen om toch de groote waarde en beteekenis te leeren kennen van die elementen, die zoowel de stoffelijke als de geestelijke wereld organiseeren en beheerschen — die onvergankelijke wetten, welke het gansche stelsel der materieele en hemelsche toestanden besturen te bestudeeren, te bewonderen en daaraan te gehoorzamen.

Ga voort in het goede, in wijsheid en waarheid en vrees niet.

Door u wensch ik thans de wereld te herinneren aan een opmerking, die ik eens aan een zeer dierbaar vriend maakte, toen wij beiden nog op aarde verwijlden.

Twijfel omtrent de onsterfelijkheid der ziel als een reëele en waarneembare toestand van bestaan, vervulde gedurende een langen tijd mijne gedachten. Ik wist wat het beteekende een twijfelaar te zijn aan een toekomstig leven, maar ik sprak er nooit over, zelfs niet met mijn vertrouwste vrienden.

Daar ik de noodzakelijkheid van een vasten grond of bewijs onder de menschen bespeurde, wenschte ik dat nog meer voor anderen dan voor mij zelf. Mijn verstand scheen mij vol-

doende voor mijn geluk en dat goed te gebruiken en te ontwikkelen was het streven van mijn geest in mijn aardsch bestaan. Maar op zekeren dag, ik herinner mij dien nog zeer goed, terwijl mijn geest met profetische verwachtingen en beschouwingen vervuld was over de vorderingen der wetenschap, de verbetering van de regeering, van de opvoeding — van den handel — van de vrijheid in het land, dat ik het meest beminde, voelde ik een sterk verlangen het geluk en den voorspoed van mijn vaderland over honderd jaren nog eens te mogen aanschouwen en sprak toen den wensch uit of het niet mogelijk zou zijn om een middel te ontdekken om mijn physisch lichaam voor een tijd van vijftig jaren in een soort van slaap te dompelen, waarna ik dan ontwaken moest om de volle uitkomst gade te slaan van den vooruitgang op elk gebied. Laat ik nu tot allen die zich dezen wensch herinneren mogen zeggen, dat t h a n s, 1851, mijn vroegere voorstellingen van mogelijken vooruitgang meer dan verwezenlijkt, ja v e r r e o v e r t r o f f e n zijn."

Franklin was geboren in 1706 en overleed in 1790. Zijn wensch werd dus reeds na een halve eeuw verwezenlijkt, want de kloppingen zijn op één April 1848 te Hydesville in Rochester het eerst tot hun recht gekomen in het blokhuis of de boerderij van de familie Fox. Ik heb van dat gedenkwaardige huis een afbeelding in mijn kamer hangen, en de teekenaar heeft met recht den geest van Franklin bij de deur geplaatst, terwijl de woning overwelfd is met scharen van geesten, die avondwolken vormen in de lucht.

OPVOEDING VAN GEVANGENEN.

Aldus luidt de titel van een brochure vertaald door Mr. A. de Graaf en uitgegeven bij Scheltema en Holkema te Amsterdam.

»Opvoeding van gevangenen." Er is hoop, er is troost in dien titel; er is een belofte voor de toekomst in dat denkbeeld, dat ongetwijfeld een inspiratie uit den hooge is, zooals zoo vele licht brengende ideeën van humaniteit in onze nog zoo donkere dagen en te midden van onze gebrekkige instellingen, waaronder zelfs de beste.

Is zoo iets mogelijk! zal men verzuchten. Het wordt beproefd, en gezegend zij de hand die er zich naar uitstrekte om het te ondernemen.

Voor het eerst werd dit toegepast in het Elmira-instituut in den staat New-York, door Mr. Brockway na jaren lang er rijke ervaring opgedaan te hebben in het bestuur der gevangenissen.

In 1876 verrees het Elmira-instituut, niet ver van Elmira in de schoone Chammunyvallei N.-Y. Reeds in zes andere Amerikaansche Staten zijn in navolging hiervan dergelijke inrichtingen geopend en naar aanleiding van dat schoone pogen werden reeds overal hervormingen in de wetten voor misdadigers min of meer toegepast.

De constructie van het uitgebreide gebouw is eenvoudig, maar met groote zorg uitgevoerd en praktisch zoowel wat ruimte, licht, lucht en ventilatie betreft.

Men laat geen recidivisten toe, alleen die voor de eerste keer gevonnisd zijn en niet te oud.

De veroordeelde gaat van het gerechtshof direct naar Elmira en hier wordt hij terstond naar de regels der inrichting

behandeld zonder op de lengte van straftijd of aard der overtreding te letten.

De duur van zijn verblijf wordt niet bepaald; de man heeft hier zijn vrijheid te heroveren door goed gedrag, hetgeen soms in minder dan twaalf maanden geschiedt

De kortheid van den duur van dezen gevangenistijd weegt op tegen de finantieele bezwaren aan deze inrichting verbonden. Bij goed gedrag wordt de man vrijgesproken op eerewoord na zes maanden van blijvend goed gedrag. De contrôle en administratie van het instituut is in handen van den directeur. Deze benoemt en ontslaat de beambten.

De geheele administratie is met zulk een zorg uitgedacht en de fijne draden zijn zoo juist dooreengeweven, dat alles met de grootste orde werkt en onregelmatigheden geheel zijn uitgesloten.

Straffen worden niet toegepast; deze worden vervangen door belooning voor plichtsbetrachting en verder door een uitvoerig systeem van aanteekeningen van af- of goedkeuringen, welke de gevangenen voor of achteruitbrengen, tot zij het predicaat »perfect" door alle krachtsinspanning bereikt hebben.

Zoodra iemand door een gerechtshof in den Staat is veroordeeld om naar Elmira te worden gezonden, worden beambten door het instituut uitgezonden om den schuldige in ontvangst te nemen en over te brengen. Hij wordt dan onderworpen aan een algemeene lichaamsreiniging en gekleed; wordt gephotografeerd, opgeschreven in alle registers, medisch onderzocht, gevaccineerd en dan voor een dag of twee opgesloten in een cel om hem eenigen tijd tot nadenken te geven. Daarna wordt hij voor den directeur gebracht, die dan zelf zijn eigen onderzoekingen maakt, die van wijder strekking zijn en de bedoeling hebben een dieper inzicht te krijgen in de innerlijke natuur, in den geest en het karakter van den man om in staat te zijn een wijze van behandeling toe te passen, die voor dat individu geschikt is.

Een volledige diagnose wordt opgemaakt van physieken, moreelen en intellectueelen aard. Er wordt getracht zich een

heldere voorstelling te vormen van zijn geschiedenis, van de oorzaken, van zijn val enz. met een verbazende zorg en nauwkeurigheid.

Nadat Mr. Brockway zijn onderzoek voltooid heeft, kent hij zijn man en zou door zijn ondervinding en zeldzame menschenkennis in staat zijn vast te stellen hoelang zijn gevangentijd zal duren.

De gevangenen worden ingelicht omtrent plichten en previlegiën van het instituut. Alles wordt hen op begrijpelijke wijze duidelijk gemaakt en Mr. Brockway zet hem, in zijn eigen belang, met volkomen helderheid alle voor- en nadeelen van zijn positie uiteen.

Niets heeft zulk een goede uitwerking als deze objectieve uiteenzetting. Het noodzaakt tot nadenken over zichzelf, wekt en ontwikkelt de natuurlijke en spontane aandrift om door eigen krachtsinspanning tot een zeker resultaat te komen, dat veel meer succes heeft dan alle mogelijke dwangmiddelen; deze persoonlijke aansporende methode van verbetering vormt vanzelf den weg tot zelfbewustzijn en zelfkennis.

De gevangenen zijn verdeeld in drie klassen; bij intrede wordt de gevangene geplaatst in de tweede of middelklasse, waaruit hij kan opklimmen tot de eerste of dalen tot in de derde of wezenlijke misdadigersklasse.

Dit proces van bevordering tot in vrijheidstelling is oneindig veel moeilijker dan het schijnt.

Het »Reformatory" is een tucht- en oefenschool en de ondervinding leerde dat: een van de zwaarste straffen voor misdadigers is — opvoeding! . . .

Deze tucht bedoelt echter uitsluitend het individu op te wekken en hem te dwingen door eigen krachtsinspanning zijn slechte eigenschappen te leeren kennen en verbeteren en zijn bevordering en in vrijheidstelling (eenig doel en zucht van den gevangene) hangt uitsluitend af van zijn wil, ijver en gedrag.

Het herkrijgen van vrijheid bezit een wonderbaarlijke kracht, die bij machte is de meest onontvankelijke en ingeslapen natuur op te wekken. Het is onmogelijk een beteren grondslag te

leggen om een afdoend systeem van opvoeding te bouwen.

Het mark- of goedkeuring systeem is een groote drijfveer om in den persoon die belangstelling in zich zelf te ontwikkelen, die kracht om zich zelf te helpen, die de opvoeding bedoelt. Door middel van dit marksysteem wordt het individu voortdurend op de proef gesteld.

Gedachten en daden, moreele, intellectueele en physische vermogens en het gebruik daarvan worden aan het meest nauwkeurig onderzoek onderworpen; alle gaven en krachten moeten gebruikt en in volle actie gehouden worden; iedere functie moet in het werk gesteld worden, want dit is de eenige weg om een abnormaal samengesteld wezen, volkomen te genezen en de onregelmatigheden uit zijn innerlijk wezen uit te roeien en om blijvende goede en juiste beginselen in hem te vestigen. Ook de mate van iemands werkkracht en behendigheid wordt berekend, zoo ook de zorg en de zuinigheid waarmee hij zijn werktuigen en materiaal gebruikt; dit alles komt hem ten bate bij zijn terugkeer in de maatschappij. Om zijn vrijheid te verwerven is er geen ander weg open dan die oefening van eigen wilskracht om te werken. Zij, die werkelijk vooruitgingen worden bevorderd, die het niet zijn, blijven staan; die achteruitgaan, worden achteruit geplaatst, juist zooals het gaat in de maatschappij. Brockway is niet alleen de leider van de inrichting, maar hij leeft te midden der bewoners; hij werkt met hen en denkt met hen ieder persoonlijk; hij wijdt zich iederen avond op een bepaald uur aan persoonlijk onderhoud met de gevangenen; op de meest humane wijze spreekt hij met hen over de zaken, die hen het meest ter harte gaan, raadgevend en moed insprekend naar dat het noodig is en zijn volle kracht met toewijding gevend aan de goede zaak.

Geen verleden, geen gisteren, geen straf voor het kwaad dat verricht is — alleen h e d e n e n t o e k o m s t; — B e l o o n i n g voor z e l f v e r b e t e r i n g — dat is het fundamenteele beginsel van het Elmira systeem — het motto, waarmede de Directeur ieder gevangene bij aankomst ontvangt en

waarmee hij hem telkens aanmoedigt en opbeurt.

De gevangenen blijven op deze wijze voortdurend in aanraking met menschen die in staat zijn sympathie voor hen te gevoelen en worden niet verhard door het opsluiten in cellen; de menschelijke natuur heeft bij tijden noodig haar innerlijkste gevoelens te kunnen uiten voor een aandachtig luisterend oor, willen de hoogere en moreele instinkten niet lijden en verdwijnen.

De dagverdeeling is naar vaste regelen en het diëet buitengewoon goed, want zegt Dr. Brockway, goed voedsel is voor ieder mensch van de hoogste noodzakelijkheid voor een geregeld leven.

Eenige voorrechten zijn aan de eerste klasse toegekend. De beleefde bejegening van mannen onderling is een uitnemende trek der inrichting.

Een goede bibliotheek is aan het instituut verbonden, waarvan veel gebruik wordt gemaakt; groot gewicht wordt er aan de school gehecht; het proces van bekeering moet beginnen in den wortel. Opgewekt moet worden het ontwaken van belangstelling in iets, dat buiten de sfeer ligt waarin iemand zich tot nu toe heeft bewogen; door krachtige inspanning moet de spontane opwelling worden een vaste ladder van goeden wil.

Niet alleen het verstand, maar geest, ziel en lichaam moeten ieder afzonderlijk en te zamen bewerkt, opgevoed en ontwikkeld worden, wil men iemand volkomen verbeteren. Het onderwijs te Elmira begint met de eenvoudigste, elementaire zaken: lezen, schrijven, rekenen; het breidt zich uit tot Engelsche taal, grammatica, hoogere wiskunde, geographie geschiedenis, politiek, litteratuur, rechten, staathuishoudkunde, electro-techniek, chemie, physiologie, philosophie, practische ethica enz. Ook gymnastiek en militaire oefeningen zijn later ingevoerd en merkwaardig is het succes ook daardoor verkregen in den verstandelijken vooruitgang die volgde op den lichamelijken. Groote, duidelijke photographieën van alle onderdeelen dezer inrichting zijn vervaardigd en verwonderlijk doet het aan de gevangenen stap voor stap te volgen op den door te ma-

ken weg tot verbetering; de verandering op te merken van houding en gelaatsuitdrukking; te zien de orde in de school en in al de lokalen van onderricht, waar nog dagelijks verbetering in wordt aangebracht.

Men ziet er handwerks- en ambachtslieden, glasblazers, beeldhouwers, decorateurs, allen arbeid toegepast op eene wijze, die de mannen later in staat zal stellen in de maatschappij hun eigen brood te verdienen.

Daar staan ze in militaire houding in de gymnastiek zaal, flinke, ordelijke menschen met goed verpleegd physiek. Op het laatst ziet men een zaal, waar ze aan netgedekte tafeltjes aanzitten »à la carte" opdat ze met eigen geld, volgens eigen diëet leeren kiezen wat voor hun zijn en hun beurs het best geschikt is, zoodat ze ook op dat gebied op eigen beenen leeren staan. Zoo zijn ze in eigen kring al geplaatst zooals ze in de maatschappij zullen komen te staan en niets is er gespaard om hun dien overgang gemakkelijker te maken. En ik wil thans besluiten met een woord van prof. Charles A. Collen, leider der klasse in praktische zedekunde, die aandacht afperst in zijne beschouwingen en besprekingen met zijne toehoorders.

»Eén Zondag," zegt hij, »zal ik nooit vergeten. Iemand, die een goede bekende is onder de gevangenishervormers bezocht mijn morgenklasse; wij deden allen ons best, ijverig worstelende met groote vraagstukken. Ik was gebleven om des middags de toespraak van onzen bezoeker te hooren. Nog nimmer hoorde ik zoo edele gedachten uitgestort, in zoo edele taal met zulk een krachtige welsprekendheid voordragen. Hij scheen het geheele veld van den godsdienst, in dieperen zin, te overzien.

En toen ik zag naar de aangezichten van die twee of drie honderd jonge mannen met een sympathie, die alleen ontstaat door samenwerking, schouder aan schouder, met hetzelfde doel, en zag den glans daarop en hun vochtige oogen en bespiedde het licht en de schaduw op hun opgeheven gelaat met hun snel begrip van fijne onderscheidingen en van diepe geestelijke

waarheden — allen veroordeelde misdadigers, maar mannen die ik had liefgekregen, toen zeide ik tot mijzelf: »Hier moet zijn: de grond van dingen die men hoopt; dit is het bewijs van dingen, die men niet ziet."

A.

Bezwaren tegen het Elmira systeem werden door Dr. E. Laurillard geuit in het »Paleis van Justitie" van 2 Juni j.l., terwijl Mr. A. de Graaf hierop repliceerde in de Vragen des Tijds, Nov. 1899.

Hoe men ook over deze inrichting moge denken, het is een heerlijke inspiratie die men hier tracht te realiseeren: opvoeding in de gevangenis — juist daar waar de wrange vruchten van de niet-opvoeding het meest openbaar worden.

Hier zoekt men althans naar de ware opvoeding, als zelfoverwinning, zelfbeperking, waarbij de leerling de bondgenoot van den opvoeder moet worden en moet leeren willen — door aanschouwelijk en proefondervindelijk te ontdekken dat er in het goede eene belooning ligt voor hemzelven en het kwade zijn straf voor hem medebrengt. Opvoeding tot zelfregeering en bedwang ter eene zijde, en ter andere tot opwekking, tot zelfvertrouwen en volharding om alle krachten in te spannen en zich bewust te worden hoe groote krachten men bezit.

Dit is geheel het systeem der geestenwereld in de opvoedende sferen en instellingen. Dit bedoelde Paulus als hij zeide: werkt uw zelfs zaligheid uit — maar een valsche moraal, afgeleid uit een valsche godsdienstopvatting, heeft ons met een verlammend, zieldoodend vooroordeel bedeeld, met een verkeerd systeem van opvoeding, dat alles in het aanbrengen van kundigheden en veel weten bestaat en het gemoed arm laat aan principen — aan karaktervorming, die eerste levensbehoefte.

Mocht deze inspiratie weerklank vinden in de harten van allen die met volksopvoeding belast zijn, maar vooral ook bij degeen, die op het gevangeniswezen en op de verbeterhuizen

van gevallenen invloed uitoefenen en zich beklagen over de vruchteloosheid van dien arbeid. Herzie uw systeem — verander uw methode en wellicht zult gij rijker oogst beginnen in te zamelen als gij allereerst den zondaar tot bondgenoot aan uw arbeid weet te verbinden, en hem of haar leert inzien dat zij zelven hun lot, hun toekomst in eigen hand hebben, naarmate zij willen medewerken en niet zich lijdelijk laten opvoeden, maar zichzelf willen opvoeden, dat is, vormen voor geluk.

ONVERWRIKBAAR VERTROUWEN OP GOD.

In de te Johannesberg verschijnende »Süd-Afrik. Corresp." schrijft de redacteur Fritz van Straaten uit het kamp voor Ladysmith :

»Een treffend bewijs van het onwrikbaar vertrouwen op God bij de Boeren heb ik weer dezer dagen gezien. Ons lager (Pretoria district) was samengekomen voor eene godsdienstoefening. De mannen stonden in een dichten hoop opeen. Daar begon het opeens in de lucht te sissen en te knallen boven onze hoofden, en rechts en links vielen kanonkogels. De Engelschen hadden waarschijnlijk de verzameling van menschen opgemerkt en schoten daar nu op. Ik maakte een der Boeren opmerkzaam op het gevaar en vroeg, of het niet beter zou zijn uiteen te gaan. Maar hij antwoordde : »Niet alzoo, broeder. Zoolang wij bidden zal de Heer ons beschermen, en zij zullen ons niet kunnen deren." Zoo zongen de Boeren, ondanks het hevig vuren, bedaard hun psalm uit, en daarna gingen zij uiteen, zonder dat er één was gekwetst. Maar toen ik naar mijn tent terugkeerde vond ik bij den ingang daarvan stukken van een ontplofte bom. Die had mij kunnen treffen, als ik niet naar de godsdienstoefening was geweest".

EEN ENGELEN-WACHT.

In den slag van Dundee op den 20n Oct. 1899 zag een der Transvaalsche burgers een huzaar van het 18e regiment zwaar gewond op het veld liggen. Toen de burger den gewonde voorbijreed schreeuwde de huzaar om water, waarop de burger, wiens naam Botha is, stil hield en hem zijn veldflesch toereikte. De man was echter te zwak die te nemen. Botha steeg daarop af, richtte het hoofd van den huzaar op en liet hem drinken. De man keek hem dankbaar aan en zeide: »Dank u'' en vroeg hem, in het Engelsch sprekende, wie dan toch die twee dappere veldheeren waren, die daar aan iedere zijde van het Transvaalsche leger rechts en links aan de beide flanken op en neer reden, de menschen aanmoedigende en bevelen gevende. Zij waren in wit tenue op witte paarden, met een vlag in de hand. Die vlag ken ik niet', zeide de huzaar. »Ach, wat hebben wij op hen geschoten'', sprak hij droomende, »maar het was alles voor niet, de beste scherpschutter kon hen niet raken''.

De Transvaalsche burger zeide, dat hij niets wist van zulke vechtgeneraals, had hen ook niet in het veld gezien. »Inderdaad hebben wij niet één generaal, die zich in het wit kleedt''.

»Dan moeten 't engelen geweest zijn'', sprak de huzaar, mompelde iets van »Davis'', »old fellow'', keek Botha geheel verward aan, viel achterover en was dood.

»God zal zijne engelen bevelen, dat zij u op uw weg bewaren,'' dacht onze burger, terwijl hij zijn paard besteeg, en peinzend voortreedt.

Eene Hollandsche dame die te Parijs woont schreef mij over hare geestelijke ervaringen onder anderen.

Dikwijls krijg ik bezoek van een gesneuvelden boer, die zich »van Wely'' noemt; zijne communicaties zijn karakteristiek. Tweemaal reeds bracht hij mij tijding van eene overwinning voor ik ze uit de courant las. Als hij spreekt,

want ik schrijf alleen wat ik h o o r, — het is geen automatisch schrift — gaan er als electrische schokken door mij heen. Het laatste bericht was:

»Een veel sterker macht dan de uwe noopt u het volgende te schrijven:

»Mene, mene tekel!" — de tijd komt waarin de hoogmoedigen der aarde hunne hoofden moeten buigen, waarin zij vernederd zullen worden. Gods arm zal hen slaan, Gods geesel hen tuchtigen; geen steen zal op den anderen blijven — geen huis gespaard blijven. Wie storm zaait zal storm maaien. God, de machtige zal regeeren en het rijk van den booze vergaan."

Op een andermaal zegt hij: »God is met ons, want wij vechten voor ons recht — en die voor zijn recht vecht, heeft een tweesnijdend zwaard in de handen."

HEEFT DE VREDES-CONFERENTIE FIASCO GEMAAKT?

Op deze vraag antwoordt het blad »Vrede door Recht": De Vredes-Conferentie heeft de diep sluimerende menschheid met een flinken stoot wakker geschud, maar nog slechts half tot ontwaken kunnen brengen — de donder van het geschut wekt haar geheel uit den dommel, en het oogenblik zal genaken dat zij zich niet meer zal laten knechten, maar zal eischen het recht om haar leven uit te leven en zich aan de ontwikkeling van al hare vermogens te wijden, zonder belemmerd te worden door het dreigen van een boven haar hoofd hangend oorlogszwaard."

De schilderijen »Voor den Vrede" van den genialen kunstenaar Ten Kate, die te 's Gravenhage tijdens de conferentie ten toon gesteld waren en algemeen in hooge mate de belangstelling ook der gedelegeerden opwekten — worden nu te Antwerpen ten voordeele der Boeren tentoongesteld. In 10 dagen werd die expositie door 10.000 personen bezocht. Het is een krachtige prediking voor iedereen.

SCHRIJFKRAMP DOOR MAGNETISME TE GENEZEN.

Ik ben nu reeds zeventig jaren met de pen vertrouwd geweest; mijne eerste schrijfoefeningen zijn nog in mijn bezit en gedagteekend 1830 en nog heeft het schrijven mij nimmer kramp veroorzaakt en ik ben voorwaar niet zuinig met papier en inkt geweest. Alleen bedien ik mij in de laatste jaren liefst van een zacht potlood dat ik tusschen den duim en de twee zachtgebogen voorste vingers houd, licht op de pink leunende. Ik schreef in alle mogelijke houdingen, ben niets gesteld op eenig soort van stoel of tafel of lessenaar of papier. Een zonderling verschijnsel wil ik hier mededeelen.

Wanneer ik in mijn jeugd wel eens stukken moest kopieeren, nam ik onwillekeurig het schrift over van het handschrift voor zoolang ik dat voor mij had, zonder dat het daarna den minsten invloed op mijn gewoon schrift uitoefende. Die onwillekeurige navolging was zoo sterk dat ik er eens grooten last van had. Ik zou namelijk voor mijn leermeester een gedicht copieeren dat hij inzenden wilde op een prijskamp van een letterkundig genootschap, maar het moest door een ander geschreven zijn als het aan de keurmeesters werd aangeboden. Nauwelijks opende men het stuk of de heeren herkenden den dichter aan het schrift van zijn leerling, hoewel anders mijn hand zeer van de zijne verschilde. Ik ondervond die uitstraling of invloed van het schrift vroeger sterker als ik brieven voor mij zag die ik wilde beantwoorden. Sommige werken zoo sterk op mijn schrift dat ik gevoel dat het onder den invloed van het model is geraakt en een zweem van overeenkomst krijgt. Ik moet er mij dan tegen inzetten om dien invloed van mij te werpen; maar lang niet van alle brieven voel ik die impressie en van de eene hand kan ik de neiging tot navolging veel lichter weerstaan dan bij de andere. Wanneer de persoon mij niet sympathiek is, is er geen invloed.

Vergeef mij deze kleine uitwijding over een zonderling zielkundig verschijnsel en laat ons op de spierkramp terugkomen of liever over de genezing ervan. Ik heb wel eens gedacht dat de losse houding der hand met lichte buiging der vingers een voorbehoedmiddel is dat er mij voor bewaard heeft, hoewel ik vaak van den morgen tot den avond zeer snel schreef en overigens veel aan spierkrampen geleden heb. Vele lijders heb ik gekend die schrikkelijk door die kramp geteisterd werden en nergens hulp of genezing konden vinden.

Er is een zeer afdoend en eenvoudig middel namelijk magnetisme. Ga nu, bid ik u, niet denken aan hypnose, maar versta mij goed — magnetisme. Gij behoeft er niet voor naar Parijs of Berlijn te gaan. Hier te lande wordt het ook genezen. Niet door wonderdokters, maar eenvoudig en natuurlijk door magnetische passen, magnetische massage van den arm en de hand door iemand die geneeskracht bezit.

Voor eenige jaren leerde ik een heer kennen, die in zijn beroep als boekhouder ontzettend belemmerd werd door schrijfkramp; ja, zelfs zoo dat hij geheel niet meer schrijven kon en dus zijn broodwinning bedreigd zag. Ik prees hem het magnetisme aan — maar waar was de vertrouwbare magnetist? Ik bezon mij even, liet de rij mijner bekenden eens de revue passeeren — ja, een professioneel magnetist waren wij in die dagen niet rijk, dien ik durfde aanbevelen. — »Maar hebt gij niet een vriend of buurman, sterk en gezond en welwillend, die uw arm eens onderhanden wil nemen?" vroeg ik. Hij wist er geen. Nu, dan zal ik eens met een vriend raadplegen of die u helpen wil. Ik zal hem wel zeggen hoe hij doen moet. Mijn vriend was bereid om het eens te beproeven en verkreeg het schoone resultaat van na eenige weken den boekhouder aan zijn arbeid te kunnen teruggeven. Dankbaar en overgelukkig schreef hij mij een brief in schoon schrift, die bewees dat hij verlost was. Die vriend is echter niet meer in Holland, maar sedert hebben wij hier eene Magnetiste, die reeds onderscheiden personen van die kwaal gered heeft.

Een boekhouder te Rotterdam, wiens hand geheel kromge-

trokken was, bracht zij door magnetische passen geheel weer in orde. Een tweede, niet minder hopeloos geval slaagde even gelukkig. De lijder kon zijne vingers niet eens meer gebruiken om de knoopen van zijne kleeding vast te maken, die daarom van koordjes voorzien waren — en toch was hij in drie maanden geheel genezen en heeft er ook nooit meer last van gehad. Elke massage is echter niet van dezelfde uitwerking. Als de werker niet is een geboren magnetist of genezend medium, zal het, vooral bij verouderde kwalen weinig geven — maar ik beveel als zoodanig gaarne aan Mevrouw Joh. Gerstenhauer, Koningsplein 50, als alleszins bekwaam op dit gebied en in het algemeen voor elke soort van magnetische behandeling uitmuntend geschikt.

GEESTELIJKE LEERINGEN,

DOOR HET MEDIUMSCHAP VAN W. STAINTON MOZES. (OXON).

Augustus 1874.

De schrijver stelde de volgende vraag aan zijn beschermgeest:

— Dikwijls heb ik gedacht dat mesmerische invloed veel kan verklaren. Gebruikt gij en uw groep die kracht om schijnbaar objectieve experimenten daar te stellen, zooals de gewaarwordingen van reuk, van licht, van muziek en geluiden?

— Wanneer objectieve feiten door ons worden voortgebracht, dan zijn zij ook objectief — zooals gij gemakkelijk aan u zelf kunt ervaren. Wij willen geenszins objectieve feiten veinzen of nabootsen door subjectieve indrukken. De geur, verzeker ik u, is reëel en de lichten zijn reëel. Die van Mentor en R. en den profeet zijn even werkelijk als de lamp die op uwe tafel brandt. De lichtende damp wordt gezien door uwe clairvoyante vermogens. De muzikale geluiden worden niet objectief voortgebracht, maar het geluid

is in alle opzichten zooals dit altijd wordt voortgebracht. Alleen wanneer gij door clairvoyant of clairaudient vermogen hoort of ziet met de innerlijke organen, zijt gij onderworpen aan eenigen invloed. En de verschijnselen gebeuren het gemakkelijkst en krachtigst als gij in een toestand zijt van onbewuste trance, (bij afsluiting van uwe uiterlijke zinnen).

De eenige bedoeling waarvoor wij zulke magnetische kracht gebruiken is om u te controleeren om te spreken of indrukken aan de ziel mede te deelen. Wij hebben tot u gesproken van de zinnelijke geesten, die zonder moreele bewustheid zijn en die er op uit zijn om te bedriegen.

Gij moet het verschil opmerken tusschen de geesten. Wij hebben vaak u uitgelegd dat ons werk en het hunne verschillend is in soort en bedoeling. Wanneer zij al eenige betrekking met ons hebben, dan is het die van antagonisme. Zij brengen schande en wantrouwen over ons en over ons werk.

Kunt gij materialisaties in onzen kring voortbrengen?

Het ligt niet in ons plan zulks te beproeven. Uw lichaam is niet zoo grof georganiseerd dat het wijs van ons zou zijn proeven van dien aard te nemen.

Wanneer onze kring weder bijeenkomt zullen wij elke poging onderdrukken voor uitputtende en geweldige manifestaties. Maar wij zullen eenige belangrijke experimenten toelaten in de voortbrenging van harmonische geluiden, wanneer gij, en elk uwer, zorgvuldig wilt letten op de voorschriften die wij hebben gegeven voor het houden van den cirkel. Het is van gewicht dat gij dit goed leert.

Ja, wij allen stellen belang in deze proefnemingen. Persoonlijk zou ik er nog meer belang in stellen als ik niet in trance kwam.

Gij moet uw eigen verlangen opofferen zoolang als het noodig is. Wij brengen u in slaap om u voor nadeel te behoeden en het uitstroomen van de vitale kracht beter te kunnen regelen.

October, 24, 1874.

Ik heb aandrang om te schrijven. Wil een vriend zeggen wat hij verlangt?

Heil, heil, heil! De zegen van den Gezegende ruste op u! Wij verlangen met u te spreken over zaken van het oogenblik en om dit veilig en zeker te kunnen doen, achten wij het verstandig de innerlijke zinnen te openen en u te onttrekken aan uwe wereld, door de lichamelijke zintuigen af te sluiten. Wij zullen dan door uw lichaam schrijven, terwijl gij van aangezicht tot aangezicht met ons kunt spreken. Blijf passief en vraag niet.

Wij zijn niet afwezig geweest gedurende den tusschentijd die verloopen is, sedert wij het laatst door u schreven. Wij zijn bij en om u geweest, maar wij hebben het niet goed geacht ons met u bezig te houden als vroeger. Houd nu op en wacht.

Het medium gaat door een phase van ontwikkeling. Hij is niet zooals hij vroeger was. — Onze invloed is niet van hem afgekeerd, maar is sterker op hem gebracht. Het wordt bij toeneming moeilijker om zijn organisme voor objectieve, materieele manifestaties te gebruiken. De ontwikkeling is vooruitgegaan, daarin dat het physisch element onderworpen is geworden aan het geestelijk. Het is noodig voor ons geweest met hem het proces van geestelijke ontwikkeling te doorloopen, want zulk een leergang was noodig maar niet voor altijd of voor lang. Wij hebben het onze vrienden verteld. Wij hebben het ook aan het medium gezegd. Wij hebben hem te ontwikkelen voor het werk dat wij ter hand hebben genomen. Wij hebben een geschikt instrument gevonden voor ons werk en het is noodig dat zijn hoogere natuur ontwikkeld wordt. Al onze pogingen zijn hierop geconcentreerd. En om ons plan ten uitvoer te brengen, moeten wij niet al de macht gebruiken voor manifestaties die hunne bedoeling hebben bereikt.

De geestelijke natuur moet ontwikkeld worden en te dien

einde moet er zoo weinig mogelijk van het physische element bijgebracht worden. Wij wenschen dat wij alle vrienden die binnen onzen invloed komen, konden overtuigen, dat naar gelang van de verhevenheid h u n n e r aspiraties, het karakter van de geesten is die tot hen komen. De geestelijke invloed van een kring reikt zelfs tot in de geestenwereld en naarmate zij gedirigeerd wordt, zijn de invloeden die zich om hen verzamelen.

God openbaart nooit eene waarheid aan geesten voordat zij goed voorbereid zijn. Zij moeten voortgaan stap voor stap, maar zij kunnen zich hooger opheffen door de pogingen van hun eigen gemoed. De invloed van den kring bepaalt ons vermogen en hoe geestelijker de innerlijke zintuigen zijn ontwikkeld, zoo te moeilijker is het te werken door zulk een medium, tenzij in een zeer kleinen, volkomen harmonischen kring, terwijl de zielen van allen ernstig gericht zijn niet op aarde en aardsche dingen, maar op geestelijke leering en vooruitgang.

Dit is het punt waartoe wij dit medium hebben ontwikkeld, en van daar zal het meer en meer moeilijk worden om hem in een kring te gebruiken, tenzij onder zeer gunstige condities. De manifestaties zullen het gemakkelijkst voor hem komen in volkomen passieven toestand en geisoleerd en wanneer hij geestelijk en lichamelijk verwijderd is van aardsche invloeden. De inwendige zinnen van den geest, zullen meer dan de physische krachten van het lichaam onze beste middelen van communicatie zijn. Vandaar dat wij getracht hebben de onafhankelijkheid van geest en de verheffing van geest te ontwikkelen voor onzen invloed op onze vrienden die wij ontmoeten. Gedeeltelijk zijn wij geslaagd, en wij zullen het verder beproeven. Wij hopen in staat te zijn van hen kracht af te nemen, welke wij niet langer van dit medium durven te nemen. Het dagelijksche werk en de zorg zal hem meer en meer ongeschikt voor zulk gebruik maken. En wij hebben ander werk voor hem te doen. Onze vrienden zullen zien dat onze pogingen in den laatsten tijd aangewend zijn tot een nieuwe phase van ontwikkeling. Wij zijn geholpen door andere geesten en

wij verzamelen gradueel anderen om ons, die op dit medium willen werken."

Gedurende den geheelen tijd, waarin bovenstaande communicatie werd geschreven, was mijn geest gescheiden van het lichaam. Ik kon op een korten afstand de hand zien als die schreef. Het is belangrijk nauwkeurig te verhalen wat er gebeurde.

De plaats is mijn eigen kamer. Het is na half drie. Ik voelde een indruk om te schrijven sterker dan ik in twee maanden gevoeld heb Ik zat aan mijn lessenaar en het eerste gedeelte van de communicatie was geschreven. Ik geloof dat ik toen in een toestand kwam van onbewuste trance.

Het volgende dat ik mij herinner was, dat ik als geest dicht bij mijn lichaam stond, hetwelk nederzat, de pen vasthoudende voor de tafel, waarop het boek geplaatst was. Ik keek er naar met groote belangstelling en ook naar de meubelen van de kamer. Ik zag dat mijn lichaam daar was en dat ik er aan verbonden was door een fijnen draad van licht. Al het materieele in de kamer scheen schaduwachtig en al het geestelijke scheen soliede en reëel. Achter mijn lichaam met zijn eigen hand gehouden over het hoofd en de andere over de rechterhand, die de pen vasthield, stond Rector. In de kamer daarnaast waren Imperator en verscheiden geesten, die mij langen tijd hebben geïnfluenceerd. Anderen die ik niet kende gingen uit en in en schenen het experiment met belangstelling gade te slaan. Van het plafond of liever door het plafond stroomde naar beneden een zacht aangenaam licht en dan werden stralen van een blauwachtig licht op mijn lichaam gestort. Toen dit gedaan was, zag ik het lichaam schokken en trillen. Ik werd geladen als ik het mag zeggen — ik merkte echter op dat het daglicht was verdwenen; de vensters schenen donker en het licht waarbij ik zag was geestelijk licht. Ik kon volkomen de stemmen hooren van de geesten die tot mij spraken. Zij klonken geheel als menschelijke stemmen, maar waren fijner gemoduleerd en klonken als van een af-

stand. Imperator verklaarde mij dat ik een actueel tooneel aanschouwde, hetwelk men mij liet zien om mij te toonen hoe de geesten werkten. Rector schreef en het geschiedde niet zooals ik mij had voorgesteld, door mijn hand te besturen of door indrukken op mijne ziel, maar 't geschiedde door een straal op de pen te werpen, die er uitzag als een blauw licht. De kracht aldus bestuurd, deed de pen bewegen in gehoorzaamheid aan den wil van den controleerenden geest. Om mij nu te toonen dat de hand maar een instrument was, niet noodig voor de proefneming, werd de pen van de hand verwijderd en in richting gehouden door de lichtstraal die er op geworpen was. Tot mijn groote verwondering bewoog zij zich over het papier en schreef als vroeger. Ik schreeuwde het uit van verbazing, maar werd gewaarschuwd mij stil te houden, omdat ik anders de voorwaarden zou breken.

Een groot gedeelte van wat hiervoor geschreven is, gebeurde werkelijk zonder de tusschenkomst van een menschelijke hand; en de rest zonder mijn eigen geest.

Imperator verklaarde mij dat de geluiden op dezelfde wijze konden gemaakt worden zonder de hulp van eenig materiaal. Ik hoorde de geluiden van zeer schoone bellen al dien tijd, en de lucht was vol van een fijne parfum, die nu niet merkbaar is voor mijne zinnen. Ik merkte niet op hoe het geluid werd gemaakt, maar ik zag in een verwijderd deel van de kamer bij het plafond iets als een doos, waaromheen een blauw electrisch licht speelde en het geluid scheen hiermede in verband te staan.

De geesten waren gekleed zooals ik ze vroeger heb gezien en bewogen zich geheel onafhankelijk van de materieele hindernissen om hen heen. Sommige opmerkingen werden tot mij gericht, maar ik had den moed niet om te spreken. Ik herinner mij dat ik zag. Grocyn, C. S. Mentor. Dr R., Philosophus, Prudens en anderen. Zij of eenige van hen formeerden een cirkel om de tafel waaraan mijn lichaam zat. Ik scheen mij zelf toe in het wit gekleed te zijn, met een blauwe ceintuur. Er was ook iets van purper aan mijn gewaad — ik ge-

loof dat het een soort van overkleed was. Elke geest was klaarblijkelijk zelflichtend en de kamer was zeer licht. Men verzekerde mij dat het niet gemakkelijk was zonder menschelijke hand te schrijven en dat de spelling van de woorden slecht was. Ik vind dat zulks werkelijk het geval is met de gedeelten die geschreven zijn zooals ik boven gemeld heb.

Ik herinner mij dat ik mij innerlijk verwonderde dat zulke geesten Engelsch spraken en in antwoord op mijne gedachte spraken velen tot mij, de een na den ander, in verschillende talen.

Zij waren niet verstaanbaar voor mij, maar werden door Imperator vertaald.

Hij toonde mij ook hoe geesten met elkander spreken als door transfusie van gedachten.

Nadat alles geschied was, werd mij bevolen terug te keeren tot mijn lichaam en op te schrijven wat ik zag. Ik herinner mij niet hoe ik terugkeerde tot mijn lichaam en veronderstel dat mijn geest in een toestand van onbewuste trance was gedompeld.

Ik voel een weinig hoofdpijn. Ik ben volkomen zeker van wat er gebeurd is en deel het eenvoudig en zonder vergrooting mede. Wellicht heb ik feiten overgeslagen, bijgevoegd heb ik er niet.

Ik zou gaarne willen weten of ik naar waarheid heb geschreven dan of ik onder een zinsbegoocheling ben?

Wat is geschreven is naar waarheid geschreven en is het verhaal van wat in waarheid gebeurd is. Wij wenschen u te leeren dat stof al heel weinig beteekent, dat geest alvermogend is. Streef er naar deze les te leeren. Laat varen het eerste begin van kennis en tracht naar volmaking.

Moge de Alwijze u helpen en u zegenen. Wij mogen nu niet meer zeggen.

† I. S. D. *en anderen.*

Wij ontleenen het volgende schoone artikel aan le Soir de Bruxelles :

SALVE REGINA!

REMEMBER !

Doyenne des souveraines, contemporaine de Napoléon Ier, ton règne interminable finit par une catastrophe : la faillite de l'Angleterre à la Justice et à l'Humanité.

Tu dois te sentir mal à l'aise -- si tu sens encore quelque chose — sous les regards de l'Europe et du monde penseur, concentrés sur toi et préparant ton histoire!

Les hymnes de ton jubilé se sont tues à peine, qui rendaient grâces au *Lord* pour ta conservation, que les canons meurtriers leur ont répondu et le *Lord*, un *Lord* anglais bien sûr, ne semble t'avoir conservée que pour massacrer un petit peuple héroïque.

Toi, dont le veuvage naguère remplit l'Europe de ses lamentations, dis, comment as-tu pu consentir à faire des milliers de veuves ?

Toi qui as neuf fois donné la vie, comment ne t es-tu pas souvenue de la douleur des mères?

Toi qui as vu grandir heureux et prospères tes princes et tes princesses autour de toi — comment as-tu pu faire des milliers d'orphelins ?

Vous avez hautainement, ó grands en purs vertueux, refusé de faire grâce à cette malheureuse Française qui avait tué *un* enfant : le sien.

Et vous, irréprochables chrétiens, pieux biblofères, vous, combien avez-vous tué d'enfant et de mères avec, depuis le 23 octobre dernier ?

Combien de milliers?

Où sont les potences qui puniront ces crimes ?

Des potences !

Eh ! non, ces crimes en grand sont autrement rétribués. On parle de statues, de titres, de hausse de dividendes. L'or et les distinctions vont ruisseler sur ces tueurs de pauvres gens. La Française devait expier son méfait unique et isolé à la potence.

Laissez passer la justice de la Reine !

Au bout du compte la Française n'a disposé que de son bien à elle, de sa chair et de son sang, et vous, ô vertueux serviteurs du *Lord*, vous, altiers prévaricateurs, vous avez massacré par milliers les enfants des autres.

Ah ! vieille Reine, neuf fois mère, qui n'as pas craint de tremper tes voiles de veuve dans le sang des époux et des fils, fais-les donc mettre en tas, tes potences et tes bibles pardessus, et de tout cela fais un feu de joie, car nous autres, d'Europe, nous ne croyons plus à la justice anglaise et votre hypocrite religiosité nous lève le cœur.

Souveraine britannique, à qui soixante-trois ans de règne n'ont pas enseigné un peu d'humanité, nous savons que tu n'est que la Résultante de ton peuple et qu'après toi, ton fils de Galles ne sera pas plus miséricordieux aux petites nations qui se trouvent dans le chemin de l extension anglaise.

Mais nous savons aussi que tout gouvernement peut, s'il le veut, réagir contre les instincts de la populace. Et ton gouvernement à

toi n'a fait que les exciter pour s'en servir.

Si tu es tellement Reine que tu ne pouvais même prêter à ton époux le titre de Roi, si ton privilège est si personnel, pourquoi ne pas en user?

Si tu devais régner *comme* femme tu devais régner *en* femme et en femme du XIXe siècle, et non pas te laisser masculiniser, non pas abandonner ton sceptre aux financiers, aux flibustiers, aux soldats ambitieux et vains.

Ils en ont fait un râteau de croupier ramassant l'or infatigablement aux quatre coins du monde. Ils en ont fait une massue avec laquelle on assomme les faibles qui défendent leur droit, les patriotes qui défendent leur pays . . .

Ah! globe-trotters, vous n'êtes que des globe-robbers. Vous êtes moins des touristes que des voleurs de grand chemin.

Vous nous avez montré que les plus basses passions s'accommodent du prétexte de patriotisme et que votre fameux loyalisme habite des âmes de brigands.

Allez prier le Seigneur!

Nous savions depuis longtemps, vieille Souveraine, que tu aimes l'or, que tu l'entasses en tes palais.

Combien de trésors précieux les Rajas serviles et craintifs n'ont-ils pas déposés à tes pieds!

Mais — les mines de Golconde, les perles de la mer d'Osman, les pierres précieuses des Ghâtes, l'or sué par les populations de l'Hindoustan ne te suffisaint donc pas? Il te fallait encore, il te fallait par-dessus tout cela l'or du Transvaal!

Souviens-toi, ô pieuse chrétienne, de la vigne de Naboth, souviens-toi de l'unique brebis du pauvre!

Remember!

Relis le livre que naguère tu écrivis sur la Mort et qui t'en fit gagner 80,000 autres (sterling, celles-ci).

Relis le, car ton sablier est presque vide et la fin de cette guerre du Transvaal, je te le dis, tu ne la verras plus . . .

Si les jours de tous sont comptés, tes heures même à toi le sont, ô Reine octogénaire.

Si ton âme n'est pas plus dure que les diamants de Kimberley, tu dois craindre la mort, l'équitable mort qui t'isolera de tes courtisans, de tes adulateurs et t'éclairera sur ta terrible responsabilité.

Tu dois craindre l'Immortalité aussi.

L'histoire juste et sereine, qu'une humanité meilleure prépare, te sera sévère. Elle te reprochera d'avoir laissé tomber ton sceptre aux mains de vils politiciens, d'avoir mis ton pied de femme sur la gorge d'un petit peuple héroïque.

Let us pray to the Lord!

Et maintenant, va! Entre dans le sombre royaume où des milliers et encore des milliers d'êtres humains, immolés pour ta gloire, t'accueilleront, où t'ont précédée Marie la Sanglante, Elisabeth la Sanguinaire.

Elles t'attendent sur ces rives éternelles où les choses de la terre ne sont plus rien — pour te reconnaître et te féliciter, ô Victoire la Rouge.

RENÉ GANGE.

TIJDINGEN UIT HET HEMELSCHE VADERLAND.

DOOR HUDSON TUTTLE. *)

De volgende schets is eene poging van een hemelsch wezen, om ons een denkbeeld te geven van haar glorierijk bestaan. De communicatie kwam van onze moeder, Jane A. Rood, en de bijzonderheden van haar heengaan zijn nauwkeurig opgeteekend. Ik zal uitvoeriger zijn wat betreft haar intrede in dien toestand, waarin het bericht gegeven werd, omdat het menige bijzonderheid toelicht, waarover nog zooveel verkeerde voorstellingen zijn.

»Ik viel in eene zachte sluimering waarin ik al het aardsche vergat en er een zalige kalmte over mij kwam. Ik zag veranderlijke, ringvormige lichtflikkeringen in de kleuren van den regenboog, en daarna eene lichtende wolkachtige massa, waaruit langzaam, als uit de handen van een artist, eene gedaante zich ontwikkelde, waarin ik die onzer moeder herkende. Twintig jaren of iets langer was het geleden, sedert wij om haar ziekbed stonden, te bedroefd om tranen te storten en met ontzag vervuld bij de tegenwoordigheid van den stillen gezant. Uitgeteerd door een langdurige ziekte had zij op het laatst geen pijnen meer en kwam er een hemelsche lach over haar bleek gelaat toen zij wist dat haar uur gekomen was waarop zij heen zou gaan. Wij dachten dat zij reeds gestorven was, want haar oogen hadden zich gesloten en zij ademde niet meer, toen zij op eens, met een stem als muziek, de beide volgende coupletten zong:

*) Hudson Tuttle is een Ziener van den eersten rang, die evenals zijn landgenoot Davis als een arme boerenknaap van onderwijs verstoken bleef tot de geesten zijne vorming en ontwikkeling op zich namen en hem tot een groot wijsgeer en diepzinnig natuurkenner vormden.

»Bright spirits await to welcome me home,
To that blissful region, where you, too, may come:
Weep not, for our parting is only to sight,
Our spirits may still the more closely unite.

»Perform well each day the task which to you
Is alloted, and murmur not if you must do
What now seemeth hardship, for soon you will prove
'T is labor of kindness and action of love."

Daarop sloten haar oogen zich weder en over haar gelaat kwam een blijden lach. Vergissing was nu niet meer mogelijk; wij hervatten onze aangewezen taak, overtuigd als wij waren dat het heiligschennis wezen zou, te weenen bij zulk een triumf over den dood. Wij gevoelden dat het ons vergund geworden was een glimp te zien eener verborgen realiteit. Evenals reizigers verrukt zijn als zij van de hoogte des bergs de vallei in schemerlicht gehuld zien en de zonnestralen in al haar glorie terug zien kaatsen tegen de kruin van een lageren berg, zoo schijnt het ons toe dat de vertrekkende geest iets heeft gezien van de glorie van het nieuwe leven dat hem wacht, en een lach achterlaat op het aangezicht van het lichaam, waaruit hij is heengegaan.

Hoe schoon was zij, hoe heerlijk stond zij daar in de gratie der jeugd en in de volle bekoorlijkheden van den volwassen leeftijd. Geen rimpels meer op haar voorhoofd, geen teekenen meer van zorg, angst of pijn; zij stond daar, schoon bij uitnemendheid.

»Wat is met u gebeurd, moeder? Hoe komt het dat gij zoo dezelfde zijt en toch niet dezelfde?'

Zij antwoordde: »Ik ben verjongd, ik heb mijn jeugd teruggekregen en mijn ervaring behouden. Ik weet niet hoelang het geleden is sedert ik van u weggenomen werd. Vijf-entwintig jaren, zegt gij? Zij komen mij voor niet zooveel dagen te zijn; maar ik zal u alles in volgorde vertellen. Er is veel gebeurd in dien tijd, maar van »tijd" heb ik geen goed denkbeeld meer. Wij rekenen hier niet bij jaren, maar bij hetgeen

wij volbrengen, bij hetgeen wij denken en uitwerken. Ik heb geen duidelijk denkbeeld van den verloopen tijd. Gij zegt dat het vijf-en-twintig jaren of iets langer geleden is! Als ik met de aarde in aanraking kom voel ik weer mijn aardsche lijden. Wat werd ik moe en zwak! Wat verlangde ik naar het einde! De liefde die gij allen mij toedroegt en mijn liefde jegens u, was de eenige band die mij aan het leven bond, en toen het einde naderde vergat ik dien zelfs ook. Hoeveel ik dien dag leed kan ik u niet zeggen, maar eindelijk kwam ik tot rust. De groote strijd tusschen het vleesch en den geest was voorbij en de laatste kwam tot rust. Ik dacht dat ik in slaap zou vallen, en toch was het geen slaap. Het was een rust van al de levensfunctiën, maar mijn geest was in volle werkzaamheid. Een tijdlang hoorde ik alles wat er gezegd werd door hen die in de kamer waren; maar daarna verdiepte ik mij zoo in de denkbeelden die bij mij opkwamen, dat ik al het andere uit het oog verloor. O! wat was dat een zalig gevoel van verkwikking en rust! Ik was zoo vermoeid geweest; ik had zooveel pijn geleden, dat ik onbeschrijfelijk gelukkig was er van bevrijd te zijn. Ik had hen hooren zeggen dat ik stervende was, en ik geloofde dat het zoo was. De dood moest spoedig komen, maar het was of hij niet komen wilde. In de duisternis die mij omgaf begon het te lichten, en ik dacht dat de morgenstond was aangebroken. Een heerlijk gevoel van vreugde doorstroomde mijn gansche wezen en het licht nam toe. Ik bleef rusten en kreeg nieuwe kracht. Ik ben weer beter, dacht ik, en misschien zal ik, als het ochtend wordt, de huisgenooten kunnen verrassen, door in eens van het bed op te staan. Het licht stroomde binnen met een zachte en weldadige warmte. De muren waren er geen beletsel voor. Ik zweefde in een wolk van licht, zacht en teeder gedragen als een kind in de armen zijner moeder. Daarop zag ik uit die wolk van licht zich gedaanten ontwikkelen, drie vrienden, die reeds voorlang gestorven waren, en waaronder mijne gezegende moeder. Het kwam mij niet vreemd voor hen te zien; toch wist ik dat het geen aardbewoners

waren. Toen zij bij mij kwamen, mijne handen in de hunne namen en mijn voorhoofd streelden, was ik verwonderd over hun schoonheid en de liefde die van hun gelaat afstraalde. Zij kenden mijne gedachten en antwoordden daarop:

»Ja, zeker zijn wij gestorven, en gij zult ervaren dat sterven beteekent te gaan leven.'

»Ik dacht dat ik stervende was; tenminste, zoo hoorde ik hen zeggen," zeide ik, lachende om de dwaasheid. »Maar ik ben weer geheel beter, ik ben nooit zoo wel geweest sedert mijn jeugd. Het is een genot de frissche lucht weer in te ademen en het nieuwe leven te voelen dat door mijn aderen stroomt. Maar waarom lacht gij?" vroeg ik. Zij antwoordden: »Weet gij niet dat het nieuwe leven dat gij zijt ingegaan, beteekent dat gij gestorven zijt? Wat hebt gij nog veel te leeren, lieve zuster."

»Ja, ik moet nog alles leeren; mijn leven is vol geweest van zorgen en moeite."

»Die zijn geweest voor anderen," was het antwoord. »En dat zijn schatten in den hemel. Voor ons is leeren niet moeilijk. Als wij ons zelf in den geschikten toestand van ontvankelijkheid brengen, vloeit kennis in onzen geect. Hier bestaat geen zware, vermoeiende studie. Als wij maar in den geschikten toestand verkeeren, kunnen wij alles leeren wat hoogere geesten weten."

»Dan moet ik mij dadelijk in dien toestand brengen," gaf ik ten antwoord, »want ik heb er behoefte aan."

»Niet zoo haastig, lieve zuster," zeiden zij op zachten toon; »daarvoor is tijd genoeg; nu hebt gij rust noodig. De pijnen die gij hebt te verduren gehad, spiegelen zich af op uw geest, en gij zijt nog niet volkomen hersteld."

»Uit hetgeen gij zegt, maak ik op dat ik de zoo gevreesde verandering ondergaan heb," zeide ik, lachende om het dwaze van het denkbeeld. »Wanneer ben ik dan gestorven, en hoe komt het dat ik mijne vrienden en verwanten hier niet meer bij mij zie?"

»Heb geen vrees," gaf mijne lieve moeder ten antwoord.

»Gij ziet hen niet omdat wij ver van hen verwijderd zijn. Het zou niet goed voor u zijn om daar lang te verwijlen en getuige te zijn van hun droefheid. Wij hebben u weggebracht, opdat gij eerst herstellen zoudt en sterk worden."

Daar ik bemerkte dat wij zwevend voorwaarts gingen, wat ik tot nu toe niet had opgemerkt. omdat ik ondersteund werd, vroeg ik: »Word ik zoover weggevoerd dat ik niet meer terug kan keeren?"

»Wees daar niet bang voor," zeide zij op haar vroegeren welbekenden toon, »alles wat wij vragen dat ons geen kwaad kan doen, wordt dadelijk toegestaan. Het verlangen van het hart wordt niet onbeantwoord gelaten. Weldra zal alles duidelijk voor u worden."

Wij bleven voorwaarts gaan en ik zag een ontelbaar aantal geesten komen en gaan, alsof zij haast hadden met een opdracht te vervullen. Eindelijk stonden wij stil op een hoogte, waar zich aan mijne rechterzijde een amethistkleurige zee uitstrekte en aan mijne linker een onafzienbare vlakte. Het hemelgewelf had een purperkleur als het morgenrood, en het licht viel onbeschrijtelijk zacht en liefelijk over alles — er was vreugde overal, en allen die wij tegenkwamen straalden van genoegen. Geen woorden kunnen beschrijven hetgeen ik zag, noch de snelle veranderingen mijner emoties. Er is op aarde niets waarmede het landschap te vergelijken was. De schoonste kleuren op aarde verdonkeren er bij en de helderste hemel is als een duistere wolk. Overweldigd door al hetgeen ik zag weende ik van blijdschap, en mijne reisgezellen met mij.

»O!" zeide er een, »hoe heerlijk te weten dat dit alles realiteit is; geen twijfel, geen onzekerheid meer; geen angst, geen kommer meer; een leven dat op zichzelf het hoogste geluk en voor ons de hemel is."

Ik schrok bij dat woord, want mijne denkbeelden over den hemel stonden mij opeens voor den geest: »De hemel! wanneer gaan wij daarheen? Waar is de hemel, en hoe zullen wij er komen?"

»Wees niet ongeduldig, lieve zuster; wij zijn reeds in den hemel. Waar geluk is, daar is de hemel. De hemel is werken; werken doen van reine, zuivere liefde, en wie dat doet bergt den hemel in zich."

»Waarmede moet ik beginnen?" »vroeg ik, want ik ben zwak en onbeteekenend"

»Voor anderen te leven; daarmede volbrengt men de gansche wet. Dat is het wetboek der engelen, waarin niets gevonden wordt wat zelfzuchtig is. Voor anderen werken is voor ons zelf gewin. De edele, reine engelen, die uit hun sferen van licht nederdalen, arbeiden voor anderen in onzelfzuchtigheid. Wanneer een mensch zoo onzelfzuchtig is dat hij geheel voor anderen leeft, verheft hij zich daardoor hemelhoog. Voor zichzelf te werken, maakt den mensch gelijk aan het dier; hij vergadert geen schatten die onvergankelijk zijn."

Hoe verheugd was ik bij deze woorden. De droesem der aarde was spoedig verdwenen. De sfeer mijner aardsche werkzaamheden, die mij zoo klein had toegeschenen, verwijdde zich. Ik had gesympathiseerd met lijdenden; en degenen die zwakker waren dan ik, had ik een helpende hand toegestoken. Geringe diensten die van weinig beteekenis schenen, ja, mijn gansche leven dat zoo eenvoudig en nederig was geweest, zag ik nu in een ander licht.

Mijne reisgenooten moesten glimlachen toen zij mijne gedachten lazen, en een van hen zeide: »Lieve zuster, uwe zwakheid was uw kracht. Het zal u weinig moeite kosten om te doen wat gij altijd gedaan hebt. Wie onzelfzuchtig wezen kan te midden der beslommeringen van het aardsche leven, hoe grootsch moet hier zijn taak niet zijn, waar hij ontheven is van de zorgen en moeiten des aardschen levens!'

Terwijl wij dit gesprek hielden kwam er iemand uit eene andere groep naar ons toe, rijzig, schoon, stralend van licht, in gezelschap zijner reisgenoote die nog schooner was. Zij noodigden ons uit bij hen te komen. »Hoe schoon zijt gij," zeide ik onwillekeurig tegen haar.

»Dat doet mij genoegen," gaf zij ten antwoord; »want

schoon zijn wil zeggen dat de gedachten rein en goed zijn, want deze spiegelen zich af op het gelaat. Maar daar is tijd voor noodig geweest, een lange tijd.'

»Hoe lang zijt gij al hier geweest?" waagde ik te vragen.

»Verscheiden honderde jaren. Ik weet niet hoe lang."

»En wordt gij hier niet oud?"

»Neen, wij verouderen hier niet. De geest kent geen ouderdom. Hij is niet gebonden aan tijd. Hij is een eeuwig wezen, het verleden concentreerende en de toekomst afwachtende."

Ik had mij zelf nog niet gezien sedert de verandering. Ik bracht mijne hand naar mijn gezicht; het was zacht en effen, niet gerimpeld. Het gezelschap moest hier hartelijk om lachen. Hij die ons was komen uitnoodigen zeide toen: »Lieve zuster, gij hebt die met uw lichaam achtergelaten. De reine geest heeft geen rimpels door zorg of ouderdom."

Ik zag naar hem terwijl hij sprak, en mijn oog viel toen op het kleed dat hij droeg. Ik had daar tot nu toe niet op gelet. Ik had zooveel aandacht geschonken aan het gelaat van ieder afzonderlijk, dat ik niet gelet had op hun kleeding, noch op hetgeen ik zelf droeg. Wat een verandering! Wat voor kleed was het dat ik droeg? Ik kan er geen juiste beschrijving van geven. Het bestond uit een waasachtige stof, waarvan de kleur in verband stond met den toestand van degene die het droeg. Ik was verheugd dat het mijne hemelschblauw was, want dat was ook de kleur der kleeding van ieder van het gezelschap, en daardoor wist ik dat ik was gelijk als zij. Maar wat was het? Was het een wolk, of bestond zij uit een licht geweven stof? Zij zat mij gemakkelijk, was zacht en verwarmend en ik voelde mij geheel anders als toen ik op aarde was. Wat verschilde dat zachte, wolkachtige kleed dat het licht zoo schoon terugkaatste, met de grove, oude kleederen die ik op aarde gedragen had!

Terwijl wij onderling aan het spreken waren, kwam er een geest naar ons toe die niet gelukkig scheen en er norsch en gemelijk uitzag. Zijn kleeding was in overeenstemming met zijne gedachten.

»Kunt gij mij ook zeggen waar de hemel is?" vroeg hij op hoogen toon. »Ik betaalde een priester om den hemel voor mij te winnen, en nu ik alles verloren heb moet ik dien hebben."

»Arme broeder," zeide de oudste tegen hem, »gij zoekt naar iets wat gij buiten uzelf niet vinden zult."

»Gij zijt een bedrieger!' gaf hij ten antwoord, terwijl hij brommende heenging.

De oudste broeder oogde hem droevig na, en zich toen tot ons keerende zeide hij: »Op aarde was hij een gierigaard, en wie kan de jaren tellen voor hij wedergeboren is? Hij verzamelde aardsche schatten en vertrouwde aan anderen toe te zorgen voor zijn hemelsche. De engel der vergelding heeft achter zijn naam geen enkele liefdedaad vermeld, geen enkele onzelfzuchtige handeling. Hij moet nu in zelfkwelling voortwandelen, zoekende en niet vindende."

»Was hij op aarde iemand die veel te zeggen had?" vroeg ik, omdat hij zoo trotsch en hoogmoedig was in zijn vernedering.'

»Duizenden beefden voor hem, die hij van zich afhankelijk had gemaakt. Hij bezat uitgestrekte bezittingen, huizen en landerijen, hypotheken en contracten. Hij was geslepen in het verkrijgen van geld en goed; maar hier bestaan geen hypotheken en contracten en behoort hij tot de armsten; zedelijk een idioot, geestelijk een dwerg, en een betreurenswaardig voorwerp van zijn hartstochten — hoogmoed en geldgierigheid."

»Hoe lang kan het wel duren voor er licht voor hem opgaat?"

»Ach! wie kan dat zeggen dan God alleen!" zeide mijn onderwijzer met een zucht. »Wie kan dat zeggen! Eeuwen kunnen daartoe noodig zijn. Hij moet eerst leeren er om te vragen; eerst leeren nederig en onderworpen te zijn en een besef krijgen van zijn gebreken die hem beletten voorwaarts te gaan. Hij moet leeren niet zelfzuchtig te zijn, en moet beginnen als een kind op aarde. Zijn taak zal moeilijk zijn,

omdat hij niet kan komen binnnen de sfeer van ontvankelijkheid zooals wij dat kunnen en kennis van anderen overnemen. Hij moet eerst van aard veranderen; eerst eene zedelijke vernieuwing ondergaan."

De komst van dit betreurenswaardig wezen had ons droevig gestemd, maar dit ging spoedig voorbij en de zon scheen helderder toen die wolk doorgebroken was. Een rustige sluimering had mij verkwikt, en mijn aardsche leven was als een droom. Ik kon mij haast niet voorstellen dat ik ziek was geweest, zoo sterk en opgewekt voelde ik mij, en arbeid was mij een genot. Mijn geest verruimde zich. De omgang met mijne vrienden werkte gunstig op mij; ik kreeg er ruimere denkbeelden door. Denken was leeren; verlangen was dorst naar kennis. Ik was in staat van de uitwerkselen tot de oorzaak op te klimmen. Ik kon de wet in de uitkomst nagaan. Iedere dag schonk mij nieuwe denkbeelden en mijne geestelijke horizon breidde zich al uit. Zelfs die ontwikkeling was ontspanning voor mij. Mijne faculteiten die op aarde slecht of niet ontwikkeld waren en allengs meer en meer verzwakten, ontplooiden zich nu. Hoe liefderijk droegen mijne vrienden er zorg voor om mij alles te leeren wat ik noodig had, zonder mij te vermoeien. Hoe gaven zij mij de volheid des levens, en brachten degenen bij mij, die mij het best konden leeren wat ik verlangde te kennen.

Eens op een avond kwam er een sterk verlangen in mij op om naar de aarde te gaan. Welke macht dreef mij daartoe?

»Is onze zuster bedroefd?" vroeg mijne lieve vriendin.

»O! zoo bedroefd! Ik ben zelfzuchtig geweest in mijne vreugde; hoe kan ik zoo vergeetachtig, zoo onnatuurlijk zijn? Mijn echtgenoot en kind; mijn zoon en dochter treurende om mij; en ik heb niet aan hen gedacht!"

Ik weende, en mijne vriendin, die zacht haar arm om mijn hals geslagen had, zeide toen: »Gij zijt onder onzen invloed en daarvoor niet verantwoordelijk. Het leed te zien van hen die gij verlaten hebt zou pijnlijk en nutteloos voor u zijn geweest; gij waart nog niet sterk genoeg. Nu zijt ge het wel

om alles te kunnen zien. Ik zal u vergezellen en gij zult bevinden dat hetgeen ik u gezegd heb waarheid is, en gij zult ons zegenen voor onze zorg voor u."

Wij kwamen aan een voorgebergte, vanwaar wij in de diepte de aarde in de ruimte zagen. Ik was ontsteld en beefde voor den afstand die diep en eindeloos scheen. Maar in een oogenblik was de reis volbracht en stond ik in mijn oude woning. Ik werd overstelpt door een vloed van menschelijke herinneringen. Hoe lief was mij nog mijn oude woning, het huisraad, de gezellig brandende haard en, bovenal, de familiegroep. Mijn echtgenoot zat daar, met de hand het gebogen hoofd ondersteunende; mijn dochter deed het werk hetgeen ik vroeger deed; mijn jongen en mijn dochtertje speelden met elkaar, de baby sliep. Ik had tranen in mijn oogen toen ik mijne vriendin vroeg: »Ben ik werkelijk uit mijn lichaam gegaan? Is er geen begrafenis geweest? Hoe komt het dat alles nog is gelijk als altijd?"

»Luister eens," zeide mijne vriendin, mij ondersteunende. »Het was October toen gij heengingt. Het prachtig gebladerte der boomen, dat toen scharlakenrood en geel was, woei af door de herfstwinden en de grond werd bedekt met een sneeuwkleed. Alles met u was toen reeds afgeloopen. Als gij naar het kerkhof gingt, zoudt gij daar een hoogte vinden waaronder uw lijk begraven ligt, naast het overschot van hen die u zijn voorgegaan."

Alles kwam mij zoo vreemd, zoo ongelooflijk voor, dat ik om het misverstand moest lachen; maar het volgend oogenblik schreide ik weer, toen ik naar mijn echtgenoot en kinderen zag. Ik ging naar hem toe, legde mijn hand op zijn hoofd en riep hem bij zijn naam. Ik riep zoo hard ik kon, maar ik bemerkte dat hij er niets van hoorde en ook niets voelde van de hand die op zijn hoofd lag. Daarop ging ik naar mijn dochter en sloeg mijn armen wanhopig om haar hals. Zij zong een lied dat wij samen dikwijls gezongen hadden; maar zij zong door en voelde mijn omarming niet. Ach! wat deed het mij leed dat ik mij aan niemand van de mijnen kenbaar ma-

ken kon! Ik, die van zoo ver gekomen was en wier hart van zooveel liefde klopte, vond geen gehoor! Mijne dochter eindigde het lied, en haar oogen stonden vol tranen. Ik las hare gedachten; zij dacht aan mij. Moeder! moeder! riep zij uit; waarop ik antwoord gaf. Het was dezelfde kreet die ik gehoord had achter den slagboom die het aardsche van de geestenwereld scheidt. Ik kon het niet langer aanzien; en terwijl mijne vriendin haar arm weder om mij legde om mij te ondersteunen, zeide zij:

»Kom, lieve zuster, gij kunt hier van geen nut zijn. Daar ligt uw slapend kind in zijn-bedje. Het wordt verzorgd alsof gij het zelf deed. Geef het een kus en dan gaan wij heen. Wees overtuigd, dat als gij hier ooit mocht noodig zijn gij dat zeker voelen zult."

Ik kuste mijn kind. »Laat mij nu nog een oogenblik vertoeven," zeide ik. »Ik zou nog zoo gaarne eens even op mijn oude plaats willen zitten in dien ledigen stoel en dan ga ik heen."

»Doe dat; en ik zal trachten uwe dochter eene impressie te geven."

Zij boog zich toen over mijne dochter, en door middelen die ik niet begreep gaf zij haar dezen indruk: »Uw moeder is bij u en heeft u nog even lief als toen zij nog op aarde was." Toen die woorden haar ingeblazen waren kwam een lach over haar gelaat, en naar het orgel gaande zong zij »Annie Laurie," het lied dat wij zoo dikwijls samen gezongen hadden. Hoe dankbaar was ik dat een straal van licht haar hart verblijdde en de gedachte aan mij haar nog dierbaar was. Ik was mijne vriendin van harte dankbaar voor haar verleende hulp, waarna zij zeide dat het nu tijd was om heen te gaan, daar anders de beproeving mijne krachten zou te boven gaan.

»Gij moet u bedaard houden, gij moet uzelf beheerschen," zeide mijne vriendin, »die droefheid dient tot niets. Geloof mij dat het veel beter zoo is. Ofschoon het een uur van duisternis voor u is, zal het licht er uit te voorschijn komen.'

»Ik kan er niets aan doen dat mijn gevoel mij overmeestert

uit liefde voor mijn echtgenoot en kinderen. Die liefde is sterker dan ooit. Kan ik niet bij hen blijven? De aantrekkelijkheid uwer verblijfplaats is niet te vergelijken met die mijner woning hier!"

Met het teederste mededoogen zeide zij: »Gij zijt nu in de aardsche sfeer en vereenzelvigt u te veel met den daar bestaanden toestand. Gij ziet door aardsche oogen. Zoodra wij deze plaats verlaten hebben, zult gij u niet langer ongelukkig gevoelen. Maar ik mag u niet dwingen om heen te gaan; ik heb niet het recht daartoe. Ik tracht u alleen te overtuigen om datgene te doen wat het beste voor u is. Hier wordt gij door niemand opgemerkt en bedroeft gij u voortdurend dat gij u niet kenbaar maken kunt. Als gij hier ooit van eenig nut kunt zijn zult gij daarvan kennis bekomen en terug kunnen keeren. Nu doen wij beter met heen te gaan."

Zij sloeg haar arm om mij heen; en of toen de aarde onder ons wegzonk of dat wij van de aarde opstegen was ik niet in staat te zeggen. Ik heb sedert dien tijd geleerd hoe de ruimte te doorklieven door wilskracht alleen; maar toen kende ik die methode niet en was afhankelijk van anderen. Als ik nu een plaats bezoeken of mij naar zekere vrienden begeven wil, ontstaat door het verlangen een attractie, die in de geestenwereld equivaleert met de magneetkracht op aarde.

Toen wij ons geestelijk tehuis weder bereikt hadden, werden wij omringd door onze geestelijke vrienden en brachten de vriendelijke woorden mijner moeder mij tot volkomen bedaren. Spoedig dacht ik zoo weinig meer aan het aardsche leven, dat ik mij er een verwijt van maakte dat mijne belangstelling in iets waarin ik nog pas zooveel belang gesteld had zoo spoedig verminderde. Hoe zou het wezen als ik al mijn geliefden op aarde geheel en al vergat. Ik schrok er van en beefde van angst bij de gedachte er aan.

»Wees niet bang," zeide mijne moeder, gij zult ze niet vergeten; maar over eenigen tijd zult gij uwe gemoedsaandoeningen beter kunnen beheerschen. Gij hebt nog veel te leeren; gij moet u oefenen in zelfbeheersching."

De jaren gingen voorbij en ik begon te gewennen aan het nieuwe leven waarin ik was, toen ik op eens een bericht ontving. De golvende ether bracht mij de woorden : »Moeder! moeder! moeder! Het was mijn jongste dochter, die den huwbaren leeftijd bereikt had. Ik voelde dat zij sterven ging, en aan de attractie gehoor gevende was ik spoedig bij haar. Zij lag daar op een bed bewegingloos, omringd door hare betrekkingen, terwijl haar koude hand rustte in die van haar neef. »Het is afgeloopen," zeiden zij, met tranen in de oogen.

»Zou het zoo zijn?" vroeg ik haastig. »Zal ik nu reeds een mijner kinderen bij mij hebben? O! Hemelsche Vader, ik dank u voor dit antwoord op mijn voortdurend gebed."

Ik lette nauwkeurig op hetgeen er met haar plaats vond, en zag het geestelijk lichaam zich uit het aardsche ontwikkelen. Ik kon geen bijstand verleenen; ik wachtte slechts om haar te ontvangen. Zij scheen te slapen; wat ik uit eigen ervaring wist dat zoo was. Langzaam verliet de geest het gevoelloos geworden lichaam, en toen ik zag dat mijn geestdochter tot bewustzijn gekomen was, kwam ik nader en zeide op zachten toon, »Clara.' Zij opende toen wijd haar blauwe oogen, en ik wist dat zij mij zag. »Clara, mijn lieveling, kent gij mij niet, uwe moeder?"

»Lieve mama," zeide zij met haar gewonen lach, u kennen? Hoe zou ik u niet kennen; gij ziet er wel veel jonger uit, maar overigens zijt gij dezelfde. Waar zijt gij zoolang geweest? Wij dachten dat gij gestorven waart!"

»Weet gij dat dan niet?' vroeg ik.

»Weten? Wat bedoelt gij?"

»Dat ik, wat men noemt, gestorven ben; en dat gij mij niet zoudt kunnen zien, indien gij dat ook niet waart!"

»Ik gestorven?" zeide zij, mij aanziende met denzelfden lach waarmede zij als kind hare verwondering uitdrukte. »Zie eens, mama, hoe ver er dat van daan is. Ik ben ernstig ziek geweest en had heel veel pijn; maar nu is alles voorbij en ik voel mij volkomen wel."

Wij stonden aan het andere einde der kamer, met den rug

naar het bed gekeerd; en ons omkeerende zag zij hare bloedverwanten, schreiende en het lichaam op het bed.

»Waarom staan zij daar te schreien?' vroeg zij, »en wie ligt daar op het bed? Ik begrijp er niets van, want het is of ik het zelf ben."

»Zij schreien omdat gij gestorven zijt; en dat lichaam dat daar ligt is het uwe dat gij hebt afgelegd."

»Keer ik er niet weder in terug? Wat moet ik doen, lieve moeder!"

»Neen, gij zult het niet meer noodig hebben. Voortaan woont gij bij mij en de engelen."

»Wat bedoelt gij toch, moeder, met te zeggen dat wij beiden gestorven zijn?"

»Niets anders dan dat, mijn kind. Wij zijn wat de menschen »dood" noemen.

»Ik begrijp er niets van, zeide zij, een oogenblik hierover nadenkende. Daarop ging zij naast haar neef staan, die de hand van het lijk nog in de zijne hield, en zeide tegen hem, »Neef Frank, waar schrei je toch om! Zie je niet hoe wel ik ben?"

Hij hoorde haar niet en nogmaals sprak ze tegen hem, hem tegelijk in scherts een tikje tegen zijn wang gevende. Toen zij eindelijk bemerkte dat zij niet langer in staat was zich te doen verstaan, wierp zij zich in mijne armen en begon bitter te schreien. Ik bracht haar zoo goed ik kon tot bedaren en begon mij er een verwijt van te maken dat ik haar van het geestesleven iets had willen leeren dat zij nog niet begrijpen kon. »Mijn kind," zeide ik, »wat ben ik blij dat gij weer bij mij zijt. Eens zullen zij allen komen. Wij zullen nu naar onze woning gaan, want het is niet goed om langer hier te blijven. Over eenigen tijd zult gij in deze mysteries onderwezen worden."

Ik wilde met haar heengaan, maar moest ervaren dat ik nog niet in staat was om Clara met mij mee te voeren. De methode kende ik nog niet voldoende om de attractie te overwinnen die de omgeving op haar uitoefende. Ik bad om bij-

stand en spoedig kwam er iemand om mij bij te staan. Wij namen haar tusschen ons in, sloegen onze armen om haar heen en door wilskracht alleen stegen wij met haar naar boven.

Toen wij onze woning bereikt hadden en allen kwamen om Clara te verwelkomen en zij overal pracht en schoonheid zag en hoe haar komst mij had verblijd, kwamen de tranen haar in de oogen en zeide zij: »Het is wonderschoon, moeder, en ik behoorde niet te klagen, maar gij weet dat het aardsche leven veel bekoorlijks voor mij had, en dat ik plannen voor de toekomst had gemaakt."

»Zeker, mijn kind," hernam ik, »uw leven op aarde was kort van duur en gij hadt lieve, beste vrienden, maar uwe plannen mochten niet in vervulling komen; wees verzekerd dat het veel beter is zooals het nu is.' Haar luchtkasteelen waren verdwenen, maar spoedig vond zij een veel grooter bron van geluk in een groep schoone kinderen die aan hare zorg waren toevertrouwd.

Ik zeide dat ik niet weder naar de aarde wilde gaan tenzij ik er noodig was, omdat het verdriet dat het gaf grooter was dan het genoegen Zelfs toen daar iets bijzonders voorviel ging ik niet. »Mijn echtgenoot," werd mij gezegd, »zou zich weer in het huwelijk gaan begeven."

»Het is goed,' zeide ik; het moeilijke aardsche leven valt hem te zwaar om het alleen te doorwandelen. Als hij een reisgenoote door het leven verlangt, mag ik mij daar niet tegen verzetten.'

Toch had ik er in den grond iets op tegen, anders zou ik wel zijn gegaan. Het zou mij zoo vreemd zijn geweest in mijne vroegere woning terug te komen en daar een ander in mijn plaats te zien. Het zou mij te sterk hebben aangegrepen. Over de zaak nadenkende, zeide ik:

»Neen, ik zal niet gaan. Laat hem gelukkig zijn. Ik wil niet komen in zijn sfeer van geluk.'

Toen ik eenige jaren later het bericht ontving dat wij op het punt stonden weder vereenigd worden, haastte ik mij naar hem toe te gaan. Toen ik bij hem kwam was hij reeds van het lichaam los gemaakt en tot bewustzijn gekomen. Hij herkende mij terstond en opende wijd zijn armen om mij te ontvangen. De jaren onzer scheiding waren voorbij; wij waren weer alles voor elkander zooals het vroeger was. Bij intuïtie wist hij, dat hij de verandering ondergaan had, en de eerste woorden die hij zeide waren:

»Ik ben zoo blij dat mijn taak op aarde volbracht is. Ik wist dat de hemel niet zoo groot was dat ik u niet zou hebben kunnen vinden, maar ik dacht niet u reeds zoo spoedig te zullen zien. Ik dacht niet u reeds t e r s t o n d te zullen zien, maar wel dat wij elkaar tegemoet zouden gaan."

»Ik hoorde uw roep," zeide ik, »en de hemel is niet zoo groot dat ik dien niet hooren en komen kon. Nu moeten wij gaan; en ik zal u naar een schooner plaats brengen dan gij ooit hebt kunnen droomen. Gij moet niet blijven om getuige te zijn van hetgeen hier verder gebeurt."

Hij lachte om mijne woorden: »Waarom, gij spreekt alsof de dood iets verschrikkelijks is. Dat is het zaligst oogenblik mijns levens geweest. Ik heb veel geleden voor ik stierf, maar toen de dood kwam bracht hij mij vreugde. Toen ik u zag noemde ik uw naam, het laatste woord dat over mijn stervende lippen kwam. Nu ik de poort ben doorgegaan wil ik vertoeven tot alles voorbij is. Ik verlang te zien wat mijn betrekkingen en vrienden doen, en te hooren wat zij zeggen. Het moet zoo vreemd zijn als iemand zijn eigen begrafenis bijwoont.

Daar hij niet wilde heengaan bleef ik bij hem; en weder in de aardsche sfeer zijnde had ik veel te lijden. Mijn echtgenoot volgde met belangstelling de plechtigheden; en toen die afgeloopen waren, zeide hij tot mij:

Ik ben blij dat mijn afgetobd en ziekelijk lichaam eindelijk naar zijn laatste rustplaats gebracht is. De kinderen waren zeer bedroefd, maar hebben verkeerde denkbeelden van den

dood; ik hoop over eenigen tijd in staat te zijn hun betere te kunnen geven. Harten breken niet van droefheid, anders zou het mijne gebroken zijn. En nu, mijn lieve, wedergevonden vrouw, wil ik met u gaan, waarheen gij wilt."

Ik behoef het verhaal onzer reis niet andermaal te doen, of te zeggen hoe de ontmoeting was met Clara. Haar vader was zoo verheugd, dat hij zich in zijn nieuwe omgeving terstond te huis gevoelde en zich aansloot bij ons gezelschap.

»Ik heb,' zeide hij, van het begin tot einde gewerkt en zorg en moeite gehad, en veel tijd had ik niet voor de ontwikkeling van mijn verstand; ik ben zoo onwetend als een barbaar. Ik zou wel dadelijk willen beginnen om iets te leeren. Waarmede moet ik beginnen?"

Wij moesten lachen om zijn haast, en een van ons zeide: »Daarvoor is tijd genoeg; gij dient eerst rust te nemen om uw krachten te herstellen."

»Rust! ik was nooit sterker dan nu; ik verlang naar bezigheid voor de ontwikkeling van mijn geest.'

»Uw taak zal geen moeielijke zijn. Verlangen is verkrijgen, en gij zult spoedig in harmonie komen met de gedachtenatmosfeer onzer verblijfplaats."

EEN WOORD TOT DE SPIRITUALISTEN EN SPIRITISTEN IN NEDERLAND.

Het is een bekend en niet te loochenen feit, dat de meeste menschen, ofschoon heftig strijdend voor hunne stoffelijke belangen, meestal lauw en onverschillig zijn, waar het de belangen geldt van hunne geestelijke natuur; dat velen, die zich »mannen der wetenschap" noemen uit de hoogte neer zien op hen, die »nog aan een ziel gelooven", en dat velen, die zich Christenen noemen met uitsluiting van anderen, die zij »ongeloovigen' achten, toch met minachting het licht, door het Spirit(ual)isme verspreid over de natuur van 's menschen geestelijk wezen, als dwaallicht verwerpen. En toch, ook in die kringen is stofvergoding en verwaarloozing van de geestelijke belangen zeer gewoon.

Tegenover deze geestelijke onkunde en onverschilligheid staan wij, Spiritualisten en Spiritisten, met de heerlijke zekerheid van onvergankelijkheid van ons wezen; met de kennis van de wetten, die de geestelijke wereld regeeren; met de bewustheid, dat wij in dit aardsche bestaan bezig zijn onze plaats en onzen toestand in het volgende, geestelijke bestaan voor te bereiden; met de kennis van de groote waarheid van het geestelijke leven als het eigenlijke leven en van het aardsche leven als voorbereiding voor dat leven, dat wacht, als wij het stofkleed afleggen. Wij allen gevoelen, welk een voorrecht het is deze kennis, gelijk het Spirit(ual)isme ze geeft, te bezitten; en in dit bewustzijn kunnen wij den tegenstand, de miskenning en den smaad dragen, ons van verschillende zijden aangedaan.

De vraag is echter of wij deze zoo rijk makende en licht verspreidende kennis verborgen mogen houden voor het groote publiek, om alleen in kleinen, beperkten kring, voor onze vrienden en bekenden iets van het ons geschonken licht te laten schijnen, dan of wij verplicht zijn als dragers van eene openbaring aan de geheele menschheid te doen wat wij kunnen om het licht te doen schijnen onder de menschen en zooveel mogelijk tot alle rangen en klassen der maatschappij de kennis te brengen van ons geestelijk wezen en van den aard van het leven, dat wij tegengaan.

Het kan niet ontkend worden, dat de veronachtzaming van de kennis van 's menschen geestelijke natuur, die in alle richtingen en kringen algemeen is, noodzakelijk brengen moet en brengt tot verwaarloozing van datgene, wat voor het volgende leven voorbereidt. Aan de ééne zij gelooft men, dat de vervulling van kerkelijke plichten of het aanhangen van een dogmatisch stelsel genoeg is om »in den hemel te komen", d. i. dus gelukkig te worden na het sterven; terwijl men niet beseft, wat door het Spirit(ual)isme zoo nadrukkelijk in het licht gesteld wordt, dat alleen de mate van onze reinheid, onze liefde en onze geestelijke ontwikkeling ons toekomstig geluk bepaalt. Aan de andere zij meent men, dat de dood het einde is van 's menschen bestaan, en weet het niet, hoe vreeselijk de gevolgen zijn van een leven, alleen voor stoflijlke en aardsche dingen.

En zoo gaan er aanhoudend duizenden heen uit dit leven naar het volgend leven, in blinde onkunde van dat leven en geheel onvoorbereid en ongeschikt er voor. En wij, Spiritualisten en Spiritisten, wij weten het, hoe zoovelen, die niet geloofden in een geestelijk bestaan noch in den Gever en Onderhouder van geestelijke krachten, daar in de geestelijke wereld aanlandend niet weten tot wien zich te wenden om geestelijk licht, terwijl zij ook niet of zeer moeilijk bereikt kunnen worden door hun geestelijke opvoeders. Wij weten. dat zij, die de hand aan hun lichaam slaan, meenende met dat lichaam ook zichzelven te kunnen vernietigen, een daad plegen, die hun toestand slechts verergert, daar zij zichzelven niet kunnen vernietigen noch ook het louterend lijden kunnen ontvlieden.

Wij weten, dat, zoo de kennis, die het Spirit(ual)isme geeft slechts algemeen ware, vele, zeer vele dingen anders zouden zijn, en velen, die nu diep ongelukkig worden bij hun sterven, hun leven anders inrichten zouden en beter bereid voor het volgende leven den dood zouden tegengaan.

Mogen wij, dit alles wetende, nog langer zwijgen? Mogen wij, in zelfzuchtige tevredenheid, de kennis ons geschonken voor ons zelven houden? Moeten wij niet uitgaan en het prediken als van de daken: »Daar is geen dood! Gij leeft voor een eeuwgiheid! Gij bereidt u hier uw toekomstig lot voor!"?

De ondergeteekenden, Bestuursleden van eene in Januari l. l. te Rotterdam opgerichte vereeniging, zijn overtuigd, dat langer te zwijgen ongeoorloofd is, en dat de handen ineengeslagen moeten worden om te komen tot propaganda van het Spirit(ual)isme op ruime schaal onder alle klassen der maatschappij Zij meenen, dat

door nog langer die propaganda na te laten, wij onzen plicht verzuimen en in strijd handelen met den wil van Hem, die de Liefde is en Wien wij dienen door den naaste lief te hebben. Zij gelooven, dat die naastenliefde weinig door ons getoond wordt, als wij die naasten in onkunde laten aangaande hunne hoogste belangen, en dat wij eens verantwoording zullen moeten doen van de ons toevertrouwde kennis. Zij gevoelen zich gedrongen alle geestverwanten aan te sporen menschenvrees of andere beweegredenen ter zijde te zette, en als één man zich aaneen te sluiten ter algemeene verspreiding der beginselen van het Spirit(ual)isme.

Zal die Propaganda werkelijk algemeen zijn, dan moet er geheel anders gewerkt worden dan tot nu toe in ons land geschiedde. Het particulier initiatief, hoezeer ook te waardeeren, kan in dezen niet genoeg doen. In vele, vele plaatsen van ons land is het niet mogelijk, tenzij dan met groote geldelijke offers, propaganda te drijven door openbare samenkomsten, daar er geen kringen zijn, van wie zoo iets kan uitgaan. De vereeniging »HARMONIA" moge samenkomsten organiseeren in de plaatsen, waar zij afdeelingen heeft, MEVR. VAM CALCAR moge op hare »conferences' en »réunies" een kring van vrienden geregeld toespreken, de vereenigingen »VERITAS" en »ONDERLINGE STICHTING' mogen ook op hunne wijze werken, tal van particulieren mogen elk in eigen kring propaganda zoeken, dit alles is nog niet wat wij noodig hebben.

Wat noodig is, dat is een over het geheele land zich verspreidende zendingsarbeid: wat wij behoeven, het is de mogelijkheid om overal, in alle plaatsen van ons land, openbare voordrachten te laten houden; het is de verspreiding van populair geschreven blaadjes en geschriften, die als traktaatjes en strooibilletten kunnen dienst doen om de kennis van het Spirit(ual)isme alom te verspreiden. Geen der bestaande Spirit(ual)istische tijdschriften in Nederland, hoe goed ook geschreven, is echter voor zulk een verspreiding geschikt. Wat wij noodig hebben zijn goedkoope, kleine blaadjes, geschreven op de wijze van de blaadjes, die door de orthodoxen worden verspreid.

Welnu, het een zoowel als het ander is het doel van de Vereeniging EXCELSIOR, waarvan de ondergeteekenden het Bestuur uitmaken. Deze vereeniging beoogt door woord en geschrift, d. i. door het organizeeren van openbare voordrachten, overal waar het maar mogelijk is, en de uitgifte van propagandablaadjes, de kennis van de geestelijke dingen en van het geestelijke leven onder het publiek te brengen, met ter zijde lating van vragen, waarover de Spiritualisten en Spiritisten het onderling niet eens zijn (b.v. de reïn-

carnatie). Zij zoekt de samenwerking van alle geestverwanten; en daar »eendracht macht maakt" wenscht zij niet beschouwd te worden als eene concurrente, maar als bondgenoote van de vereeniging HARMONIA en van andere vereenigingen. Er bestaat geen enkel bezwaar, waarom men b.v. niet lid van HARMONIA en tevens van EXCELSIOR zou kunnen zijn. Hoe grooter het ledental is, hoe meer finantieele kracht de vereeniging hebben, en hoe meer zij ook in verschillende plaatsen werken zal.

Helpt en steunt ons, geestverwanten! Treedt toe als lid tot onze vereeniging niet alleen, maar toont ook metterdaad, dat de zaak uwe volle sympathie heeft. Moet 't van ons gezegd kunnen worden, dan wij onzen tijd en ons geld niet over hebben voor de verspreiding van onze overtuigingen?

De toetreding als lid tot »EXCELSIOR" staat open voor personen van beiderlei geslacht, die den leeftijd van 18 jaren bereikt hebben, een onbesproken leven leiden, met den grondslag en het doel der vereeniging kunnen instemmen en door persoonlijk getuigenis de zaak van het Spiritualisme willen bevorderen. De contributie bedraagt minstens *f* 0.50 per drie maanden; een bedrag, dat voor niemand een beletsel behoeft te wezen; terwijl het aan ieder lid vrijstaat zich voor eene hoogere contributie te verbinden. Dit geld wordt, na aftrek der onvermijdelijke uitgaven voor vergaderingen, enz., besteed uitsluitend voor propaganda van de beginselen van het Spiritualisme.

Van harte hopen wij, dat onze pogingen met goeden uitslag bekroond mogen worden, en het ons spoedig mogelijk moge zijn in vele plaatsen van ons land de blijde boodschap van eeuwigl even en eeuwige liefde, die het Spiritualisme brengt, te doen prediken.

Het Bestuur van EXCELSIOR,

Ds. M. BEVERSLUIS te Barendrecht, *Pres.*
B. NIEWBURG te Barendrecht, *Secr.*
JONKVR. VAN HOLTHE TOT ECHTEN
GEB. KUYPER VAN HARPEN te 's Gravenhage, *Penn.sse.*
MEVR. WERDMÜLLER VON ELLG
GEB. DEKKER te Rotterdam.
A. W. VERSFELT te Rotterdam.

Het is mij verzocht deze brochure over propaganda over te nemen en ik voldoe gaarne aan dit verzoek, maar wensch nu ook de daarin voorgestelde plannen voor de verspreiding van het Spiritualisme hier te lande met de lezers van »Op de

Grenzen" te overwegen, want het geldt hier een zaak van het grootste gewicht, waaromtrent het goed is tot klaarheid te komen.

Ik ben overtuigd dat de geachte opstellers met de oprechtste, reinste menschlievendheid vervuld zijn, dat zij even sterk als ik wenschen het Koninkrijk Gods te bevorderen — maar, het zij mij vergund op te merken, dat een gewenscht en schoon doel op het oog te hebben, nog niet hetzelfde is als de meest gepaste middelen aan te grijpen om dat edele oogmerk te bereiken, en — van de keus der middelen hangt hier alles af en daaromtrent wensch ik eenige opmerkingen in het midden te brengen.

Over den inhoud van de eerste bladzij en de grootste helft van de tweede zullen wel alle geestverwanten het eens zijn. Doch bedenkingen rijzen als wij lezen: »Wij weten, dat, zoo de kennis, die het Spirit(ual)isme geeft slechts algemeen ware, vele, zeer vele dingen anders zouden zijn, en velen, die nu diep ongelukkig worden bij hun sterven, hun leven anders inrichten zouden en beter bereid voor het volgende leven den dood zouden tegengaan."

De vraag rijst hier, belooft men zich niet al te veel? De ervaring leert toch dat op verre na niet elkeen, die bekend is gemaakt met het Spirit(ual)isme, daarom zijn leven heeft verbeterd of zich voorbereidt op zijn dood, evenals er zoovele naamchristenen zijn, die den godsdienst wel kennen, maar niet in praktijk brengen.

Wij lezen verder: »Mogen wij dit wetende nog langer zwijgen? Mogen wij in zelfzuchtige tevredenheid de kennis ons geschonken voor ons zelven houden? Moeten wij niet uitgaan en het prediken als van de daken? Daar is geen dood! Gij leeft voor eene eeuwigheid. Gij bereidt u hier uw toekomstig lot voor."

Men veroorloove ons bij dezen op het geweten indringenden volzin, de opmerking te maken: dat er niet is gezwegen — dat geen overtuigd Spiritualist ooit zijn kennis in zelfzuchtige tevredenheid voor zich zelf placht te

houden — integendeel, het is een kenmerk van alle pas overtuigden, dat zij terstond aan het prediken willen gaan en men veel meer moeite heeft om hen tot zwijgen dan tot spreken te brengen, zoolang zij nog pas de eerste beginselen dezer kennis verkregen hebben. Door harde en bittere ervaring leerden velen, die vurig van geest aan het werk togen, dat men op dit pad te veel voetangels en klemmen vond, om al te hard vooruit te snellen, zonder voorzichtig te leeren toezien op wat grond men staat en tot wien men spreekt. Door deze kenmerkende karaktertrek van alle Spiritualisten meenden wij dat er tot heden nog geen w e z e n l ij k e b e h o e f t e was aan eenigen vorm van propaganda instellingen.

Het Spiritualisme plantte zichzelf voort, of liever, het werd het meest door de geesten zelf geopenbaard, waar zij maar een kans zagen zich kenbaar te maken door sensitieven. Snel en stil en degelijk wies het op en telt ook in ons land reeds duizenden aanhangers, al zijn die niet allen op de lijsten der genootschappen ingeschreven.

Wij lezen vervolgens:

»De ondergeteekenden, bestuursleden, van eene in Januari ll. te Rotterdam opgerichte vereeniging, zijn overtuigd dat langer te zwijgen ongeoorloofd is, en dat de handen ineen geslagen moeten worden om te komen tot propaganda van het Spiritualisme op ruime schaal onder alle klassen der maatschappij. Zij meenen dat door nog langer die propaganda na te laten, wij onze plicht verzuimen en in strijd handelen met de wil van Hem, die de liefde is en Wien wij dienen door den naaste lief te hebben! Zij gelooven dat die naastenliefde weinig door ons getoond wordt als wij die naasten in onkunde laten aangaande hunne hoogste belangen en dat wij eens verantwoording zullen moeten doen van de ons toevertrouwde kennis. Zij gevoelen zich gedrongen alle geestverwanten aan te sporen menschenvrees en andere beweegredenen ter zijde te zetten en als één man zich aaneen te sluiten ter algemeene verspreiding der beginselen van het Spirit(ual)isme. Zal die propaganda werkelijk algemeen zijn, d a n m o e t e r ge-

heel anders gewerkt worden, dan het tot nu toe in ons land geschiedde.

Het particulier initiatief, hoezeer ook te waardeeren, kan in dezen niet genoegen doen. In vele plaatsen is het niet mogelijk tenzij met groote geldelijke offers, propaganda te drijven door openbare samenkomsten, daar er geen kringen zijn van wie zoo iets kan uitgaan. De Vereeniging »Harmonia" moge samenkomsten organiseeren in de plaatsen waar zij afdeelingen heeft. Mevrouw van Calcar moge op hare Conferenties en Réunies een kring en vrienden geregeld toespreken, de Vereenigingen Veritas en Onderlinge Stichting, mogen ook op hunne wijze werken, tal van particulieren mogen elk in eigen kring propaganda zoeken — dit alles is nog niet wat wij noodig hebben. Wat noodig is dat is: eene over het geheele land zich verspreidende zendingsarbeid — wat wij behoeven, het is de mogelijkheid om overal in alle plaatsen van ons land openbare voordrachten te laten houden — het is de verspreiding van populair geschreven blaadjes, die als strooibilletten kunnen dienstdoen, enz."

Natuurlijk staat het ieder vrij om vereenigingen te organiseeren als men daar heil inziet. Het is zelfs een kenmerkend teeken des tijds om door vereeniging meer kracht te zoeken voor een of ander werk — maar het moet toch velen in den lande, die al jaren gearbeid hebben, zonderling aandoen als onverwacht een klein groepje van volijverige personen optreedt en alles ten eenemale onvoldoende acht, wat er in 50 jaren hier op dat gebied gewerkt is. Niet dat wij hen daarvan een verwijt willen maken, want zij hebben de vroegere pogingen niet mede doorleefd. Toch wenschen wij in gedachtenis te brengen hoeveel er tot op dezen dag is gedaan, door hen die noch door menschenvrees, noch om voor- of nadeel, eer of smaad zich hebben laten terughouden om hun licht te laten schijnen naar vermogen.

Wij denken aan den ijverigen Majoor Revius, aan Van Herwerden, aan Dr. Polak, aan Heuvelman en Van Gulik, aan Dr. Becht en Riko, Dr. Rutgers van der Loeff, Ds. Roorda

van Eisinga, aan Tideman, Ds. Hendriksz, Ds. Nieuwold, Ds. Meyer, aan Plate en Van Straaten als red. van het Spiritualistisch weekblad — maar genoeg, ik zou eenige bladzijden kunnen vullen met namen van ijveraars, die of op particulier initiatief of genootschappelijk poogden te werken. Al dat werk van Oromase, Veritas, Harmonia, Onderlinge Stichting, is toch niet vruchteloos geweest, want het heeft duizenden geleerd en verlicht. Hebben niet vele van onze begaafde auteurs sinds lang medegewerkt om de Spiritualistische denkbeelden te verbreiden, als Schimmel, van Maurik, Catharina van Rees in hare prachtige novelle »Schijn en wezen" — Betsy Perk en ook vele van onze artisten? — Welk een invloed is uitgegaan van het flink geredigeerde Tijdschrift »het toekomstig leven", waaraan vele bekwame personen arbeiden. Hoeveel blaadjes heeft Veritas niet gedurende meer dan 25 jaren verspreid met de belangrijke Stemmen van gene zijde des grafs? Hoeveel zegen heb ik op mijn maandblad mogen zien in een reeks van vier en twintig jaren! Welk een massa schriften worden er niet voortdurend uitgedeeld — voorwaar er wordt niet gezwegen; men heeft niet stilgezeten in dit kleine land, waar het Spiritualisme behalve »Sursum Corda' reeds vijf organen bezit. Men kan op dit punt ons geen plichtverzaken ten laste leggen.

Mij dunkt, wij maakten allen te zamen geen onbeduidend corps van bescheiden propagandisten uit, en door dien vereenigden arbeid heeft vooral in de laatste 10 jaren het Spiritualisme een waardige plaats ingenomen door zich ook van wetenschappelijke zijde te ontwikkelen en aan te bevelen.

Tot nog toe is er altijd stil, maar bestendig en zonder opzien te baren, gewerkt, zooals het ernstig karakter der verheven zaak ons voorschrijft, opzettelijk vermijdende den toon der dweepzucht en allen drang tot opwinding of elken schijn van geestdrijverij, die onze zaak in discrediet zou brengen. Doch nu verzekert ons de geachte schrijver der brochure dat dit alles niet genoeg is — zeker, er moet bij voortgang steeds meer gedaan worden, dat zijn wij volkomen eens — maar, de

verzekering dat er nu geheel anders moet gewerkt worden dan tot nog toe is geschied, verraste ons zeer. Hij verlangt dat er een beter weg zal worden ingeslagen, een korter weg, die regelrecht tot het doel moet voeren. Men houde ons ten goede dat wij die verwachting maar zoo eensklaps niet kunnen deelen, al is het mogelijk dat de jongeren het beter inzien dan de ouderen, hoewel die de bittere lessen der ervaring gesmaakt hebben. Maar onze bescheiden meening is dat men te ver gaat met te beweren, dat wij onze plicht verzuimen door na te laten eene algemeene propaganda te organiseeren onder alle klassen der maatschappij en dat wij door dat uit te stellen in strijd handelen met den wil van God — alsof dit middel bij machte zou zijn om alle maatschappelijke kwalen te genezen! en het dus liefdeloos is, dat middel niet met kracht aan te wenden en dat daarom alle ongeloof, zonde en ellende der tegenwoordige wereld voor onze rekening en verantwoording zou komen door onze lauwheid en zelfzucht! . . .

Konden wij ons overtuigen dat het aangeprezen middel het eenig en afdoende redmiddel was, wij zouden niets vuriger wenschen dan het te helpen toepassen, maar ik geloof dat men eerst nog wel eens kalm en ernstig mocht overwegen of er ook niet een schaduwzijde aan die onderneming is verbonden die tot groote omzichtigheid dringt om niet ontijdig iets te wagen, wat veel meer nadeel en gevaar dan voordeel na zich kan sleepen. Alle klassen der maatschappij met één greep te willen omvatten en aan allen dezelfde spijs toedeelen, dat komt mij niet doelmatig of uitvoerbaar voor. De noodzakelijkheid zal later waarschijnlijk wel spoedig tot splitsing noodzaken. Dezelfde middelen passen niet voor iedereen, of alle klassen van menschen. Als ik hier mijne persoonlijke meening mag uitspreken houd ik mij vast overtuigd dat, om veld te winnen en vasten voet te krijgen, wij bij de meer beschaafden moeten beginnen; dan zal van die kringen het licht zich al verder uitbreiden over de minder beschaafden, als die er allengs rijp voor zullen worden.

Wij willen niet voorbarig oordeelen over de nieuwe middelen en wegen die de propagandisten kiezen zullen. De vereeniging bestaat pas en er wordt gewerkt om het ledental te vergrooten. Wij wachten dus en zien toe. Alles zal natuurlijk afhangen van het beleid en de voorzichtigheid van de werkers. want dit is hier zeer noodig, omdat het Spiritualisme wel een groot licht is voor wie het weten te gebruiken — maar het is ook een gevaarlijk vuur, dat zeer verderfelijk kan worden, waar het niet goed geplaatst is en bewaakt wordt. Ik hoop dat de vrienden er ernstig rekening mee zullen houden, dat wij niet enkel een leer hebben te prediken, maar ook een nieuwe en moeilijke wetenschap, namelijk de kennis van het Medium, en hier schuilt het gevaar dat niet gering is te schatten. Niet altijd, ja zelden ontwikkelt zich het mediumschap zoo geleidelijk en goed verzorgd onder de meest begunstigende omstandigheden, als de oprichters dat persoonlijk ervaren hebben, en wie het niet kent in zijne onregelmatige en onstuimige uitbarstingen en die deze niet weet te overmeesteren en te kalmeeren, zal niet alleen vaak verlegen staan, maar er is kans dat menig medium door verkeerde behandeling ongelukkig zal worden, en hierin ligt naar mijn overtuiging het groote bezwaar om nu reeds eene algemeene propaganda op het platte land en in den kleinen burgerstand te ondernemen. Konden er in elke plaats maar ten minste drie of vier lezingen gehouden worden tot voorbereidend onderwijs en een degelijken kring gevormd worden, die homogeen en harmonisch was en door een kundig leider bestuurd wordt, dan alleen was het groot gevaar, zoo niet af te wenden toch veel te verminderen, dat er gelegen is in onberaden proefnemingen van niet genoeg voorbereide jongelui of nieuwsgierigen.

De gevaren zijn vele: 1°. voor het physiek, 2°. voor het moreel, 3°. voor de verstandelijke vermogens en zelfs 4°. voor het burgerlijke leven. Om iets aan te stippen. De voorbeelden bestaan, dat in kringen van onkundigen halve en heele nachten is geëxperimenteerd, omdat men

niet los wist te komen van de invloeden, die zich op de sensitieve personen geworpen hadden. Ik heb er gekend die, na aanzittingen met nieuwe proefnemers, aanhoudend tot allerlei bewegingen werden genoodzaakt, waar ze zich bevonden in huis of op straat of in hun werk, en onbekwaam werden voor hun taak door de schrijfwoede der obsedeerende geesten. Anderen behielden lang een slingerende beweging van den arm, die slechts door een doelmatige behandeling was te ontladen. Nog een ander bleef een zeer geruimen tijd met het hoofd knikken en schudden door de verkeerde werking van onkundige, woeste geesten en genas eerst na maanden lang te zijn gemagnetiseerd.

Een jong meisje bleef vier jaren onder de obsessie van een halstarrigen geest, die haar niet wilde loslaten voor zij na een nameloos lijden een krachtig magnetiseur aantrof om haar te verlossen.

Daar degeen die te zamen aanzitten een wederkeerig magnetischen invloed op elkander uitoefenen, komt het voor dat een onzedelijk mensch, vervuld met wulpsche voorstellingen, deze op onschuldige personen overdraagt, die niet begrijpen hoe ze aan zulke onreine gedachten komen en zoo schandelijke neigingen in zich ontdekken.

Neiging tot drank, tot spel, tot diefstal kan men overnemen, ja zelfs tot moord, vooral zelfmoord, in kringen die maar toevallig zijn saamgeraapt en waar de leden niet meer samenhang hadden dan de dobbelsteenen, die uit een beker vallen en men den kring niet heeft geheiligd door ernst engebed.

Het gebed is echter geen toovermiddel dat ons voor alle gevaren zal vrijwaren als wij er zelf inloopen. Er is hier een gevaar bij het aanvankelijk opgewekt en nog niet geregeld mediumschap, bestaande in een aanporring tot rusteloos jagen en drijven en aanprikkeling tot twist en haat, tot afgunst en hoogmoed en allerlei booze bedenkingen en excentriciteiten.

Maar ook de verstandelijke vermogens kunnen bedreigd worden door te vele en te lange en te onstuimige aanzittingen. Verzwakking van geheugen, verstrooidheid, verwarring

van denkbeelden, geheele ruïne van het zenuwleven kan er het gevolg van zijn, en voorwaar de helft der krankzinnigen zijn verkeerd geleide en aan zichzelf en fatale invloeden overgelaten mediums.

Dit een en ander stip ik slechts aan voor degeen die het in hun ijver onaangenaam mochten vinden dat ik ernstige bedenkingen tegen eene algemeene propaganda moet maken, omdat er nog te weinig ervaren personen zijn, die in elke kleine plaats de kringen der onderzoekers met kennis van zaken kunnen leiden, of zelfs vermoeden dat eene trancetoestand altijd gevaarlijk is, omdat de minste schrik of stoornis, verlamming of verlies van spraak kan teweegbrengen, en hoe groot is de kans dat obsessie en possessie zal voortgebracht worden door ongenoegzame hulp voor de Mediums? Wij kennen nog veel te weinig het wezen van de mediamieke krachten. De kundigste onderzoekers beginnen pas de wetten te ontdekken, volgens welke die ontwikkeling geleid moet worden — hoe zullen dan de onwetenden er mee omspringen?

Niemand denke toch dat ik een blind vooroordeel tegen vereenigingen koester, omdat ik er niet zooveel heil van verwacht als anderen. Er is voor geestelijke belangen alleen kracht in kleine harmonische vriendenkringen, die onmogelijk in groote genootschappen bestaan kan, omdat men elkander vreemd blijft, en op dit gebied alles op sympathie en affiniteit aankomt: verwantschap, vertrouwen, liefde, achting moeten de schakels samenvoegen, anders vallen ze toch spoedig weer uit elkander en te zamen moet men willen en kunnen streven naar de zeer moeielijke zielkundige kennis, die nog zoo jong is en eerst later het fundament kan worden van het gezonde Spiritualisme.

Wanneer onkundige proefnemers aan het werk gaan, verzuimen zij doorgaans de condities in acht te nemen. Algemeen is nog de onkunde van de praktijk. Zelden weet men een medium behoorlijk te demagnetiseeren of de déchargeeren om den invloed te breken en het gevolg is of dat de geesten niet aflaten kunnen van het medium — dat dan zal

lijden aan zware hoofdpijnen — ook wel krampen in de maagstreek, knagende pijn in den rug enz. Een ander gevaar is de verkeerde raad van bemoeizieke geesten, die reeds zoo menigeen ongelukkig heeft gemaakt. Een vermogend gezin werd doodarm door valschen raad, die hen dreef om 32 maal te verhuizen naar andere steden en landen en rond te zwerven tot alles verteerd was.

Een jong mensch van veel aanleg en groote mediamieke kracht is het slachtoffer geworden van allerlei fantastische ondernemingen die hem geïnspireerd werden en hem geheel en al te gronde gericht hebben door verkeerd geleid mediumschap.

Ik vraag den lezer of er met het oog op deze gevaren, geen grond bestaat om ernstig bedenkingen tegen een te snelle algemeene propaganda onder de burgers en boeren te wagen, die zoo weinig van de zielkunde zullen vatten of er over lezen kunnen.

Ja, er zijn ook in die lagere standen gezinnen die, door een innerlijke beschaving, eene voorbeschiktheid hebben voor deze kennis en ervaringen, doch dat zijn nog groote uitzonderingen, die wel vermeerderen zullen als wij geduld hebben en niet de aanblazing van zulke onstuimige geesten opvolgen, die de menschen aandrijven om er maar op los te gaan ten einde hun spel met hen te drijven.

Het allergrootste gevaar vloeit hieruit voort dat zoo zelden wordt aangetroffen de gave om de geesten te onderscheiden en de valsche leeringen en dwalingen af te wijzen, die ze aan de eenvoudigen als hooge wijsheid opdisschen en met fanatisme verdedigen.

Laat ons dan bidden dat God de welmeenende pogingen moge zegenen en licht geve om de gevaren te ontkomen en de zegeningen te beërven, die het Spiritualisme, goed begrepen en voorzichtig toegepast kan voortbrengen.

Er is onder het volk nog een groote mate van onkunde en vooroordeel dat alle vreemde werkingen of aan God zelf of aan den duivel toeschrijft; ook is er nog zooveel bijgeloof.

Het overheerschend ongeloof van deze dagen heeft dat wel oogenschijnlijk onderdrukt, maar heeft er niets beters voor in de plaats gegeven. Ontdekken nu de onkundigen dat er toch onzienlijke krachten bestaan, dan rakelen zij al de oude overleveringen en duivelskunst en hekserij weer op, geprikkeld door fanatieke geesten en wij loopen gevaar veel ellende daarvan te beleven. Langzaam moet het zuurdeeg het meel doordringen. Langzaam rijst de morgenzon op en het is niet overal gelijk volle middag

Zijn de bewijzen niet voorhanden dat, waar het Spiritualisme op onvoorbereiden grond is gevallen ook de vruchten uitblijven of zeer wormstekig zijn?

Later zal wellicht in elke stad en elk dorp een kring zich vormen uit sympathie voor deze waarheden en een eigen rein lokaal hebben, zooals nu reeds in Engeland het geval is op vele plaatsen. Doch laat ons niet zoo driftig vooruit loopen en op goed geluk aan het werk gaan, waar de grond nog geploegd moet worden voor de zaaier kan uitgaan.

Het Spiritualisme behoort tot de hoogere mysteriën van den godsdienst en van het leven des menschen als geestelijk wezen. Het brengt ons hemelsche parelen en wij mogen het niet op onze verantwoording nemen dat zij met voeten vertreden worden, door ze alom rond te strooien waar zij nog niet gewaardeerd kunnen worden. Reeds is het Spiritualisme te veel gevulgariseerd en geprofaneerd. Wij moeten het hooger en reiner houden. Het is te verheven en teeder om er ordinaire middelen, waardoor men uiterlijke dingen bevorderen en steunen kan, op toe te passen, want het is de godsdienst van de aanbidding in geest en in waarheid, die ons moet opvoeren van het stoffelijke tot het onstoffelijke, van het aardsche tot het goddelijke.

Spiritualisme moet in ons midden door zorgvuldige en voorzichtige aankweeking ontwaken, zooals de lente die het gelaat des aardrijks vernieuwt, en zoo moet het elk huisgezin, elk menschenleven vernieuwen; maar dit werk des geestes komt niet met geweld of met spoed.

In het ruischen van een zachte koelte zal de geest van God komen en het zal eenmaal licht worden uit de duisternis als in den scheppingsmorgen.

Maar uit liefde voor onze broeders en zusters zijn wij verplicht onzen vurigen ijver te matigen, ons ongeduld te bedwingen. Snelt nog niet te haastig voort, want van alle zijden bevestigen geestenstemmen wat door de rede en de kennis van de volkstoestanden ons gezegd wordt.

Het is nog. geen tijd om het Spiritualisme van de daken te prediken, en die het willen doen, mogen toezien, wat eene ontzaggelijke verantwoording zij op zich nemen als de onbeschaafde bevolking met deze nog te weinig bekende krachten gaat spelen tot hun eigen verderf.

Moge de uitkomst mijne vreeze beschamen.

Ik volbreng een smartelijke plicht daar ik mijne liefste vrienden moet waarschuwen, op gevaar af van miskend te zullen worden, maar ik ben gedwongen te getuigen van hetgeen mijn vaste overtuiging is, om zoo mogelijk eenige schade te verhoeden, die al te driftigen ijver voor onze heilige zaak over onze arme broeders en zusters zou kunnen brengen.

E. VAN CALCAR.

IS ER VERSCHIL TUSSCHEN SWEDENBORG EN DAVIS?

Iemand heeft mij gevraagd hoe men moet denken over het verschil dat er is tusschen de berichten en beschrijvingen van den Zweedschen ziener en den Amerikaanschen, en vond dat verschil zoo groot dat het moeielijk te vereffenen viel naar zijne opvatting. Indien zij beiden een blik hebben geslagen in het voor ons onzichtbare gebied, dan moesten hunne getuigenissen gelijkluidend en in alle punten overeenkomstig zijn, doch er is verschil. Wie heeft ons nu de waarheid gegeven en bij wien is er dwaling?

In antwoord op deze bedenking wil ik in de eerste plaats wijzen op een verschil in het tijdvak der aanschouwing. Niet alsof de geestelijke wereld veranderd zou zijn, neen, maar de menschheid is gegroeid en voorwaarts geschreden. Davis staat als op de schouders van Swedenborg en ziet met een meer onbevangen oog, met een verstand, onbeneveld door eenige dogmatiek of vooropgezette meening, begrip of voorstelling. Hij was jong en Swedenborg was oud. Davis was een natuurkind zonder kennis, Swedenborg een stelselmatig geschoolde geleerde. De geestelijke aanschouwing moest bij Swedenborg door een mist van menschelijke wetenschap heendringen en vond bij Davis een zuiveren spiegel. Davis had geen meeningen gehad, nooit over die onzichtbare wereld gedacht. Swedenborg was een zoekende geest, die zich onmogelijk geheel van zijne vooroordeelen en begrippen kon ontdoen. Davis had geen taal, geen woordenlijsten om zich te uiten. Swedenborg bezat een voorraad van woorden in onderscheiden oude en nieuwe talen.

Is het nu te verwonderen dat beide mannen hunne aandoeningen en aanschouwingen op zeer verschillende wijze on-

der woorden brengen. Dit kan niet anders en toch zijn ze beiden even trouw en oprecht en streng waarheidlievend.

Swedenborg kon zijne theologische wereldbeschouwing niet geheel en al loslaten; zijn geest had er zich naar geplooid en gevormd. Hij had de kerkelijke begrippen van zijn tijd in zich opgezogen met de moedermelk en ingeademd waar hij ook ging. Davis' hersenen waren ongestoffeerd; zijn gemoed was als de maagdelijke natuur, blank en open en opgegroeid in een vrij land, ademende in de moderne atmospheer van vrij denken en analiseeren met de nuchterheid van een klaar inzicht en helder oordeel.

Al hadden deze beide mannen tezamen een reis om de wereld gemaakt en ons hunne aardsche indrukken geschetst, hoe geheel anders zou de bejaarde Swedenborg alles aanschouwd en opgevat hebben als de jeugdige Davis.

Wij moeten elk profeet leeren opvatten en waardeeren in de lijst van zijn tijd en omgeving.

Merkwaardig is het wat Davis zelf omtrent het verschil van zijne mededeelingen met die van Swedenborg in zijn tweede deel der Principiën der Natuur, pag. 1020, zegt:

»Het natuurlijk universum beantwoordt aan het geestelijk universum en het eene is met het andere even nauw verbonden als het lichaam met de ziel, want iedere geestelijke sfeer is de formeerder, onderhouder en beheerscher van een natuurlijke sfeer die zij doordringt, en deze ordening gaat in alle deelen der schepping door.

In de vorige eeuw was er een geest, die genoegzaam verlicht was om deze verwantschap en betrekking te begrijpen tusschen de natuurlijke en geestelijke sferen en alle sferen in onderlinge verhouding en die man was Emanuel Swedenborg.

Hij bezigde echter woorden om deze waarheden uit te drukken, waarvan ik mij niet kan bedienen en ik heb getracht uitdrukkingen van een ander en juister karakter daarvoor te gebruiken. Hij bemerkte dat er verscheidene graden van goedheid zijn en dat de laagste zoover beneden de hoogste stonden dat deze boosheid schenen te zijn tegenover

de andere goede. Vandaar dat hij de drie laagste of louteringssferen »hellen" genoemd heeft, die van lage geesten bewoond worden en de drie hoogere sferen noemde hij »hemelen" door hooge en reine geesten bewoond.

Hij stelde zich die drie hellen voor als onder de ongenade des alwijzen Rechters besloten, maar toch met eene ontwijfelbare liefde bemind, terwijl de hoogere sferen de groote geestelijke zon het dichtst omringden en hunne bewoners waren in den liefelijken afglans van Gods vriendelijk aangezicht.

Swedenborg schetst ons ons ook de waarheid dat die heilige bewoners dezer reine sferen niet met die drie lagere verkeeren kunnen wegens de ongelijkheid van toestanden en vatbaarheden in trappen van verfijning of vergeestelijking, evenzoomin als de onreinen de reinen naderen kunnen of de duisternis met het licht gemeenzaam is.

Dit alles moet echter niet in absoluten zin opgevat worden, maar als bij vergelijking en niet zonder uitzondering.

Er bestaat overal groote verscheidenheid tusschen het lagere en het hoogere in alle dingen, en toch is het hoogste een meer ontwikkelde trap van dat wat het laagste in zijn wezen nog onontwikkeld bevat.

Het is dus meer het gebruik der woorden in hunne bijzondere toepassing, welke het verschil tusschen zijne en mijne berichten teweeg brengt, dan een werkelijk verschil en ik kan met zekerheid beweren dat onze denkbeelden in wezenheid dezelfde zijn en de zijne even zoo waar als de mijne, zooals door de ordening en harmonie aller zichtbare dingen bewezen wordt, en dat er eenheid is in ons denken door van elkander onafhankelijke processen en door geen andere oorzaak ontstaat het verschil, als door den invloed van de waarheden der zichtbare en onzichtbare natuur op onze verschillende persoonlijkheid in onze bijzondere toestanden. Hieruit en uit een gemeenschappelijke bron en door innerlijke verlichting uit de geestelijke wereld zijn de berichten van ons beiden afkomstig — en deze berichten vullen elkander wederkeerig aan."

Alleen oppervlakkige lezers, die bij de letter blijven staan,

mogen zich hieraan stooten, zij die geestelijk verstaan, zullen het vatten en waardeeren dat Davis Swedenborg niet heeft nagepraat, terwijl wij moeten wijzen op het feit dat Davis, toen hij dit werk dicteerde, niets hoegenaamd van Swedenborg of zijn schriften weten kon en dit getuigenis als somnambule heeft afgelegd.

Nog heeft Davis dit op Swedenborg vooruit, dat hij beter zijn eigen toestanden heeft begrepen en ons verklaard, terwijl Swedenborg nooit heeft kunnen onderscheiden de graden van zijn helderzienden toestand, die zooveel afdoen tot de mindere of meerdere waarde van zijne visioenen. Davis had een klaar inzicht in den aard en het wezen van het somnambulisme zoowel als van het mediumschap, en verloor zich nooit in zulke fantastische droomerijen als waaraan Swedenborg toegaf, onder anderen door zijn al te hoog opgevoerde en in alle details uitgewerkte voorstelling van het heelal als een g r o o t e m a n en door zijne leer van correspondentie.

Oneindig gezonder en verhevener is de opvatting van het geestelijk en natuurlijk universum bij Davis. In hem zien wij duidelijk den wasdom van de menschelijke vermogens na een eeuw en de verhelderde inzichten in den ontwikkelingsgang en de bestemming der menschheid.

ONRECHT LIJDEN.

Wij kunnen niets zoo moeielijk verdragen als onrecht.

Wanneer wij hooren van onrecht, dat straffeloos wordt gepleegd, begint het in ons te koken en te bruisen en wij zijn niet eerder tevreden, dan wanneer wij zien, dat het onrecht is gewroken.

Wat zijn wij in den laatsten tijd met onze gedachten aldoor bezig met Zuid-Afrika! Wij gelooven, dat daar tegenover de Boerenrepublieken schandelijk onrecht is gepleegd en nog steeds wordt gepleegd. Hoe meer de waarheid aan het licht komt, des te grooter wordt onze droefheid en des te meer hebben wij moeite om onze ergernis en verbittering ten onder te houden. Als w ij eens de macht in handen hadden, als w ij eens in den gang van het gebeuren konden ingrijpen, dan . . . ! Maar het onrecht gaat zijnen gang. De feiten lachen wat om onze droefheid! De Engelsche vlag, onder groot gejuich te Bloemfontein geheschen, wappert vroolijk in de lucht en hij, die de vlag hijscht, dankt God!

Heer, laat Gij dat alles toe? Heer, waarom doet Gij geen recht van den Hemel? Van den hemel streden de sterren tegen Sisera! Zóó was het vroeger, waarom is het nu nog niet zoo? Waarom moest het onweder Cronjé verdrijven uit zijne veilige schuilplaats bij de rivier?

Geen antwoord! Alles gaat zijn gang. Hoevele pijnlijke verrassingen bergt deze eeuw van onrecht wellicht nog in haren schoot!

Wat hebben wij dit laatste jaar al zien gebeuren in Frankrijk, waar nog telkens de nagalm zich doet hooren van dat onzalige proces, dat voor korten tijd de geheele beschaafde wereld in beroering bracht.

En hoe zijn de toestanden in Finland?

Wanneer wij alle deze dingen zien, o! hoe sluipt dan ongemerkt de ergernis ons hart binnen. Het is altoos weer het oude probleem van psalm 73: der goddeloozen voorspoed en der vromen ellende; de spotachtige vraag van het ongeloof: Zou er wetenschap zijn bij den Allerhoogste? — en de hemel, die geen antwoord geeft en laat spotten.

Lijden kunnen wij nog wel dragen, maar onrecht, onrecht . . .? Daar kunnen wij maar niet overheen.

Als wij zien, dat zij, die ons lief zijn, het slachtoffer van onrecht worden, zonder dat wij eenige hulp kunnen bieden, dan lijden wij, soms nog erger dan wanneer onszelven dat onrecht werd aangedaan. Medelijden is soms het grootste lijden, vooral wanneer wij onze machteloosheid zoo levendig gevoelen en ten bloede toe onze handen bezeeren om de ijzeren deur open te breken, die niettegenstaande al onze pogingen onwrikbaar vast in het slot blijft zitten.

En wanneer wij zelven het slachtoffer van onrechtvaardigheid, worden? Wij hebben ons in zekere naïeve onbevangenheid gegeven en ervaren nu, dat onze woorden verkeerd zijn uitgelegd, onze daden in een scheef daglicht zijn geplaatst, onze bedoelingen vijandig zijn tegengewerkt en dat misverstand en kwaadwilligheid ons van alle kanten omringt. Is dat alles gemakkelijk te dragen? Ach, hoe bitter wordt dan vaak de stemming van ons hart! Wij klagen, wij worden moedeloos, onze energie dooft.

Maar dat mag niet.

En dat willen wij ook niet.

Onrecht lijden is nu eenmaal het lot van ieder, die op deze wereld van onrecht woont. Wij zullen de wereld niet anders kunnen maken dan zij is. De wereld is zondig en zonde is in haar wezen onrecht. En nu willen wij ons niet door het onrecht laten neerdrukken, hetzij, dat wij het met anderen medelijden, hetzij dat wij het zelven lijden. Wij willen niet laten opkomen den twijfel, of God het wel ziet. Wij willen niet loslaten de overtuiging, dat God zich nooit vergist. Wij

willen blijven gelooven, dat Gods wegen altijd voeren door de diepte heen, dat Hij zijn heerlijkste werk verricht in de lijdensschool en dat Hij machtig is om in het onrecht eenen zegen te leggen, voor ieder, die het gehoorzaam, met het oog op Hem, ondergaat.

Wij gelooven dat, omdat wij Christenen zijn.

Christus heeft ook onrecht geleden, grievend onrecht. En dat voor ons! »Die geene zonde gedaan heeft en er is geen bedrog in zijnen mond gevonden; die, als Hij gescholden werd, niet wederschold, en als Hij leed, niet dreigde; maar gaf het over aan Dien, die rechtvaardig oordeelt.» Zie, daarin lag de kracht van Christus: Hij gaf het over. Hij droeg het onrecht zwijgend met het oog op God, die trots alle onrecht hier beneden daarboven de weegschaal der gerechtigheid vasthoudt.

Als wij de dingen maar kunnen overgeven. Als wij ze alleen dragen, dan bezwaren zij ons, dan dreigen wij er onder te bezwijken. Maar als wij ze kunnen overgeven, dan zijn wij van den drukkenden last bevrijd, dan neemt God uit het onrecht den angel weg, die onze ziel zoo pijnlijk wondt, dan worden de striemen, die het ons slaat, ons tot genezing.

Christus heeft ons een voorbeeld nagelaten, opdat wij zijne voetstappen zouden navolgen. En nu is dit Gode aangenaam, dat wij met het oog op Hem, in het geloof, dat Hij er van weet, het onrecht geduldig dragen, vooral wanneer wij het te dragen hebben van onze belijdenis van den naam van Christus.

Wat zijn wij ongeloovig. Wat verstaan wij nog weinig de prediking van het kruis. Predikt dat kruis ons niet het grootste onrecht, dat ooit is geschied? Predikt het ons niet het grootste offer, dat ooit de liefde heeft gebracht? En is dat kruis, dat de onheilige vreugd der wereld tot de hoogste uitbundigheid heeft opgevoerd, niet het overwinningsteeken geworden voor een iegelijk, die gelooft, voor een iegelijk, die het kruis aanvaardt, voor een iegelijk, die gehoorzaam den duisteren, diepen weg ingaat, welken God hem wijst?

Heer, leer ons alle onrecht, anderen en ons aangedaan, zien

in het licht van het kruis van onzen Heiland! Leer ons elke overwinning van het onrecht dragen in de kracht van Christus, die alle onrecht gedragen heeft in de kracht van U. Moet dan het onrecht zijne vreugdevuren ontsteken, zijne vanen doen wapperen, moet dan onze ziel lijden, zwaar daaronder lijden, Heer, het zij zoo, wij willen het overgeven aan U, die rechtvaardig oordeelt. En als wij in bitterheid des harten van den rechten weg afdwalen, breng ons dan terug tot den Herder en Opziener onzer zielen.

's Gravenhaagsche Kerkbode. C.

IETS VOOR DE LIEFHEBBERS VAN PHYSISCHE MANIFESTATIES.

In een van de drukste straten van Brussel vindt men een groot schoenenmagazijn, waar gedurende de laatste weken vreemde dingen voorvallen, die hoogst onaangenaam zijn geworden voor de bewoners. Zij hebben die stoornis echter zelf uitgelokt in hunne onwetendheid door onvoorbereid séances te gaan houden. De eigenaar van het magazijn kreeg bezoek van een vriendin, Mevr. W., die voor het Spiritisme zoo geënthusiasmeerd was geworden door het bijwonen van eenige zittingen, dat zij niets liever deed dan propagande onder hare kennissen maken, niet wetende wat die zaak inhad en waar het toe leiden kon als men zonder behoorlijke leiding van ervaren onderzoekers er zich toe begeeft, even zorgeloos alsof men een partijtje met de kaart gaat maken.

In het eerste lachte de schoenmakersfamilie er over, doch hare verhalen hoorende, wilde zij toch ook wel zoo iets zien. »Niets gemakkelijker," was het antwoord, »wij gaan maar aan de tafel zitten, leggen de handen er plat op, en als er hier mediamieke krachten genoeg zijn, zult gij de tafel na

eenige minuten zien bewegen en wij zullen met onze overledenen kunnen spreken."

Hoe ongeloovig de vier personen die haar aanhoorden ook waren, zij wilden haar wel eens op de proef stellen en zij begaven zich naar de keuken, elk voorzien van een stuk papier en een potlood en namen plaats, schertsende over hetgeen er zou gebeuren.

Slechts weinige minuten hebben zij aangezeten of zij voelen dat de tafel beweegt en achten het oogenblik reeds gekomen om te gaan schrijven. Elk neemt een potlood. De handen beginnen te trillen en maken krassen en allen roepen verbaasd: »Ik schrijf! ik schrijf!". . . . althans de handen bleven in beweging tot voldoening van Mevr. W. die reeds meende eensklaps vier schrijvende mediums te gelijk gevonden te hebben.

Nu gebeurt het menigmaal bij zulke proefnemingen op goed geluk dat de vereeniging van eenige personen, die elk wel eenig magnetisch fluïde bezitten een samenvloeiing geeft, die hen als het ware tot één medium maakt voor eenige oogenblikken, maar het is geen bruikbare kracht om iets van beduidenis te verkrijgen.

De vreugd was echter van korten duur en werd vervangen door een schrik, want de tafel begon na heftige schommelingen op te stijgen tot het plafond, terwijl op de kachel, op de ramen en andere voorwerpen geweldige slagen weerklonken en men ten slotte opsprong als bij het onverwacht ontploffen van een klapbus.

Al wat in de keuken aan den muur hing kwam in beweging en de huisbel werd met een schrikkelijke kracht bewogen, terwijl het neervallen van een koperen klok met gewichten de ontzetting der aanwezigen voltooide. De klok was verdwenen. De huisvrouw werd het ergste gekweld en gilde van angst en schrik. Mevrouw W. kreeg een hagel van jeneverbessen op haar gezicht en haar zuster een geweldigen stomp op haar neus.

Toen het gezelschap uiteenging en dus de magnetische uit-

straling verstrooid werd, hield de manifestatie op — maar daar bleef het niet bij, want de kracht was nu eenmaal bij dat mediamiek gezin ontwaakt en de geesten zetten hun spel meer dan drie weken dagelijks voort, telkens van program veranderend.

De geesten hadden ook eenige attenties voor de vrouw des huizes. Op een avond wierpen zij twee groote stoffers van de trap af. Deze manifestaties hadden niet enkel des avonds plaats, maar ook wel midden op den dag en zelfs in den winkel. Terwijl men de klanten bediende, werden soms al de schoenen, die aan koorden langs den muur hingen, heftig bewogen tot groote ontsteltenis van al de aanwezigen. Ook verdwenen er wel eens voorwerpen, onder anderen een rijglaars van een paar; doch de klok en de laars zijn later teruggebracht niemand weet hoe. De geesten maakten zich dikwijls zichtbaar. Men zag ze dan als lichtbollen — een voor een of in groepen, en dan zag men een grooten bol, rood of groenachtig, omringd van wel honderd kleine bolletjes. Elke bol had het aanzien van een ruw geboetseerd gelaat, dat bewoog en grimassen maakte.

De toestand begon onhoudbaar te worden voor deze gekwelde lieden. Zij riepen de hulp van den geestelijke in en hij kwam wel vier à vijfmaal. Dan werd er gebeden, gesproken tot de geesten, het huis werd met wijwater besprenkeld van den zolder tot den kelder — alles vergeefs.

Nu kwamen een paar ernstige Spiritisten op het denkbeeld in dat huis eene séance te houden met een uitmuntend medium en het overal te demagnetiseeren. Dit geschiedde en met het beste gevolg. Sedert namen de manifestaties af en eenige dagen na het vertrek van het medium, dat daar zoo gezegend gewerkt had, is alles volkomen rustig geworden.

MYSTIEKE GENEZENDE KRACHTEN.

MAGNETISME DOOR WILSKRACHT.

Eene Zwitschersche jonge dame te G . . . wonend, wachtte haar lijdenden broeder uit Italië terug, waar hij een geruimen tijd vertoefd had, in de hoop dat de zachte lucht zijn geknakte gezondheid zou herstellen. Helaas! hij keerde nog kranker terug dan hij gegaan was. Teleurgesteld over die droevige uitkomst, leende zij een aandachtig oor aan de verhalen aangaande de schier wonderbare genezingen welke bewerkt werden door een R. C. priester in een naburige plaats. Hij genas zonder medicamenten alleen door gebed. Als vrijdenkster vond zij dit middel ongerijmd, maar de feiten, die haar medegedeeld werden van zeer geachte en haar bekende personen lieten geen twijfel over. Het was waar dat de priester genezingen bewerkt had, door wat kracht dan ook, dat liet zij daar, en zij besloot hem te gaan bezoeken en zijn raad en hulp in te roepen.

De priester ontving haar zeer vriendelijk, moedigde haar aan om hem de geheele geschiedenis van het lijden haars broeders uitvoerig te vertellen en hij scheen met groote belangstelling en deernis haar aan te hooren. Toen zij alles verteld had, wachtte zij natuurlijk op zijn advies — maar hij zweeg, stond op en bracht haar naar een bidstoel in een aangrenzende kamer. De priester knielde neer en bad. De jonge vrijdenkster natuurlijk niet. Zij bleef staan, maar zij kon de oogen niet van hem afhouden en luisterde aandachtig naar zijne gebeden. Toen hij geëindigd had, stond hij op en tot hare verbazing nam hij een klein kristallen voorwerp uit een kastje, het heilige hart voorstellende en legde dat in hare hand — en nu nam hij een slip van zijn stola en drukte die

zacht tegen hare lippen en vervolgens tegen haar voorhoofd en ging nu weder naar zijn bidstoel en zette nog lang zijn gebeden voort, nu eens in het Duitsch, dan in het Latijn. Dit kwam haar wel wat zonderling, ja comisch voor, maar wat het wonderlijkste was dat haar hoofd op onweerstaanbare wijze begon achterover te neigen alsof het neergedrukt werd en wel zoo sterk dat zij omgevallen zou zijn, had de priester haar niet in tijds tegengehouden. Zij kon dat achterover neigen maar niet verklaren, want hoewel de priester de stola slechts zacht tegen haar voorhoofd bleef houden, bood zij een zoo sterken weerstand tegen dat achterover zinken van het hoofd, dat zij zeker wist dat geen ander haar met twee handen zoo had kunnen achterover buigen. Maar al haar verzet hielp niets. Eindelijk hield de drukking op en kon zij zich weer oprichten en voelde zich geheel normaal toen zij vertrok, en de priester noodigde haar uit over acht dagen terug te komen. Zij kwam, maar met het vaste voornemen om van den aanvang af haar hoofd sterk voorover te houden. Doch ditmaal verloor haar lichaam nog spoediger het evenwicht dan de vorige keer en het hoofd ging achterover, terwijl het haar was alsof een centenaarslast op haar hals en borst lag. Weldra kon zij zich geheel niet meer verroeren en vreesde te zullen stikken. Doch plotseling veranderde de houding en zoo sterk als zij eerst achterover hellen moest, werd zij nu langzamerhand voorovergedrukt geheel onmachtig er ook maar het geringste tegen te doen.

Eensklaps klonk nu de stem des priesters plechtig: »Ik beveel u in den naam van Jezus: kniel neder." — Haar eerste gedachte was: »dat doe ik niet!" maar op datzelfde oogenblik voelde zij zich door een geheimzinnige, maar onweerstaanbare macht gedwongen dat te doen. Met een zachten kreet van ontzetting zonk zij op hare knieën neder. Tranen sprongen uit hare oogen; zij wist niet hoe zij het had; ze was beschaamd en verlegen, vernederd en onmogelijk te beschrijven hoe zij te moede was, bij deze zonderlinge ervaring van een onbekende kracht. De priester bad ongestoord voort.

Na eenige oogenblikken werd hare houding weer anders; zij zonk nu geheel op den grond, juist zooals men op catholieke schilderijen de vrouwen aan den voet van het kruis ter aarde ziet liggen. Na eenige oogenblikken vatte de priester haar bij beide handen, en zij stond snel en gemakkelijk op alsof er niets gebeurd was.

Toen zette hij zich naast haar neder en sprak nog een poos over den kranken broeder en verzekerde dat hij beter zou worden, indien het Gods wil was, en zoo niet, zeide hij, als om haar op het ergste voor te bereiden — dan zou hij stellig niet veel meer te lijden hebben, maar zacht inslapen. Zij kwam te huis, tusschen hoop, en vrees, maar er was geen zweem van beterschap bij den lijder waar te nemen, integendeel had hij zware dagen.

Toch gaf zij den moed niet op, omdat zooveel geloofwaardige personen van treffende genezingen getuigden, waar de hoop reeds was opgegeven, en zij vroeg zich af of het waar kon zijn, dat de R. C. Kerk eene macht bezat als geene andere, want er zijn vele priesters die geneeskracht bezitten. Intusschen las zij een werk van Du Prel, die haar ongeloof breidelde en het geloof verlevendigde van een leven na den dood.

Na acht dagen bezocht zij den priester nogmaals. Hij hoorde haar weder met de meeste deelneming aan en besprenkelde haar daarop met wijwater, legde de stola tegen haar voorhoofd en begon te bidden. Na eenige sekonden reeds ging hoofd en bovenlijf weer achterover en zij dacht weer te stikken en in die hoogst onaangename houding moest zij tamelijk lang blijven. Daarna kwam een nieuw verschijnsel.

De priester had haar reeds bij het tweede bezoek gezegd dat zij zelf een zeer slechte gezondheid had, doch nu voegde hij erbij dat indien zij het verlangde, dat anders kon worden. Natuurlijk stelde zij te veel prijs op hare gezondheid om dat niet vurig te verlangen.

Nadat hij haar hare gewone houding had hergeven, beval hij opeens met vaste stem: »De zwakte of ziekte moet zich

in de ledematen openbaren" — waarop hij stil bij zich zelven bleef bidden.

De eerste minuut bemerkte zij niets bijzonders, maar op eens voelde zij een wankelen, eene onmacht in hare leden, zoodat zij zich onmogelijk op haar beenen kon staande houden en zij zonk op den grond neder.

»De zwakte zal over het gansche lichaam zich openbaren," sprak de priester op dezelfde wijze als pastoor Gasner de beroemde genezer. Weer bemerkte zij niet terstond den invloed. De priester bad altijd voort. Plotseling gevoelde zij zich zoo onuitsprekelijk ellendig dat zij, nog altijd op den grond geknield liggende, met beide armen zich aan den priester vastklampte en haar hoofd op zijne knieën liet rusten. Dat duurde zoowat twee minuten, terwijl de priester niet ophield te bidden. Toen greep hij hare beide handen om haar op te heffen en zij stond op alsof er niets gebeurd ware en was geheel hersteld. Maar haar broeder herstelde niet en is kort daarna zacht ontslapen.

Was het hier alleen wilskracht — werkte hier magnetisme? Passen werden wel niet aangewend, maar rapport werd wel aangeknoopt. Was 't gebed of geloof — of werkten hier al deze krachten te zamen? Dit is wel het waarschijnlijkst. Op de kalme onwrikbare wilskracht komt alles aan bij alle magische handelingen; doch die komt alleen voor bij geoefende werkers op dit gebied en wij mogen gerust uit de kalme onverschilligheid van den priester besluiten, dat hij gemeenzaam was met de verschijnselen van het somnambulisme. Die kromming van den ruggegraat is een zeer gewoon verschijnsel bij gemagnetiseerde sensitieven, maar wie dat voor het eerst ziet, ontstelt er doorgaans van en weet niet wat aan te vangen en het zou doorgaan tot het achterhoofd den grond bereikt had, doch door het vatten der handen en het leggen van den rechterhand op de maagstreek wordt het evenwicht weder hersteld. Het verschijnsel behoort tot de verplaatsing der magnetische polen, waarover wij vroeger gesproken hebben.

ONZE BERGEN.

Voor den Hollander zijn de schoonste bergen de duinen. — De bergen der ons omgevende landen mogen zoo indrukwekkend en trotsch zijn als zij willen, ze benauwen ons, ze stemmen zwaarmoedig; men voelt zich beklemd tusschen de hooge rotswanden en is aangenaam verrast, zoodra men maar weer een ruim uitzicht krijgt, al is het slechts door een smalle spleet tusschen de hooge gevaarten. Vrij om ons heen zien, een ver en wijd uitzicht is de behoefte voor alle kinderen der zeekustlanden en dat genot betwisten onze kleine bergen, onze heerlijke duinen ons niet, die ons van kindsbeen aan zoo bekoorlijk schenen en in onzen ouderdom nog geliefd blijven, al zijn ze oppervlakkig beschouwd arm en schraal bedeeld met de groene drapeering van het plantenrijk; maar in die soberheid spreken ze toch zoo eigenaardig tot het gemoed en weinige menschen treft men aan, die niet dwepen met de duinen, zooals Vader Cats kon doen.

Stuivend duin, onvruchtbaar zand,
Waar geen els is ingeplant,
Waar geen kerseboom in groeit,
Waar geen perzik heeft gebloeid,
Schoon gij al geen vruchten draagt, —
Toch hebt ge iets dat mij behaagt.
'k Houd u voor een wonderwerk!
Gij zijt zwak en echter sterk.
Schoon uw stof niet samenkleeft,
Maar met alle winden zweeft,
Dwingt gij toch den oceaan
Voor uw zwakheid stil te staan.
Daarom tot een kort besluit

Rijst er deze leerling uit:
Dat gij niet en zijt geplant
Door des menschen hoog verstand,
Niet door kracht, vernuft of kunst,
Maar door Godes eigen gunst;
Hem zij dan ook lof en dank,
Ons geheele zeestrand lank.

Maar, hoe zijn ze ontstaan — waar komen ze vandaan?

Uit de zee, denkt ge. Ja, dat schijnt zoo, omdat de zee aan het land terug geeft, wat haar niet behoort en er een rusteloos spel van geven en nemen, halen en brengen eeuw in, eeuw uit, mede gespeeld heeft, want de golven zijn aanhoudend aan het werk om de duinen te verplaatsen; zij doen duinrijen ontstaan en weten ze te slechten. Nu eens rusten de duinen op eeuwenouden veengrond van vergane bosschen uit den voortijd en dan op een duizenden jaren oud zeestrand, dat als versteend is. Hoe geheel anders zal het er voor een tiental eeuwen uitgezien hebben achter de duinen! — Men zag er toen geen woningen maar moerassen en poelen.

De duinenrijen loopen verder in zee dan wij zien, maar die onderzeesche duinen noemen wij zandbanken en de duinen die hoog opgebouwd zijn door de golven en door den wind zijn eigenlijk zandbanken op het drooge geraakt, want de duinen rusten nooit; zij zijn in de laatste eeuw zelfs wel twee uur gaans landwaarts gedreven. Gaat dat nu alles maar in den blinde als een onzinnig spel zijn gang? — Neen, o neen; ook in de formatie en historie dezer zanden heerscht Gods wet en wijsheid en heeft ieder verschijnsel zijn bepaalde oorzaak en bedoeling.

Ik heb dikwijls over het spel der golven verbaasd gestaan als ik duidelijk bespeurde dat de golf, die tot aan onze voeten bij het vlakke strand oploopt, nauwelijks halverwege terugkeert en maar voor een gedeelte het water terugvoert dat hij aanbracht, want het meeste verzinkt schuimend in het zand. Het is of de golven de lucht eerst uit de zandlaag van het strand drijven, waardoor de volgende waterstroom in den grond in-

gezogen wordt met dat sissend, schuimend werken, dat dan het zand met luchtbellen bedekt; toch wordt het zand met elke golf telkens achterwaarts gedreven en is daar door eenig voorwerp, een hoopje ontstaan, dan zal het zich met iedere golf vergrooten en zoodoende zal, wat eerst een klein hoopje zand was, allengs aanwassen tot een hoogen duin.

Wat is zand — hebt ge het wel eens der moeite waard gevonden om het goed te bekijken? ik bedoel met een vergrootglas te bezien? — Kleine glisterende kwartsbrokjes zijn het, van vergelegen gebergten afkomstig uit Noord en Zuid, uit Noorwegen en Zweden, maar ook uit Frankrijk, Zwitserland en Duitschland. Verbrijzelde gesteenten. Wie heeft den hamer er opgezet? Geen menschenhand; maar lucht en water zijn de werklieden geweest en hun invloed bracht voort wat men verweering noemt — zooals men van verteerd hout zegt: het is vermolmd. Raap een handvol op van die kleine kwartsstukken van onderscheiden soort en tint en vraag: hoe oud zijt gij? — waar komt ge vandaan — welke reizen hebt gij gemaakt, sedert gij een deeltje waart van een hemelhoog rotsgevaarte, dat tot in de wolken reikte, die het met eeuwige sneeuw ommantelden?

Wie denkt er aan dat de bodem van ons vaderland uit Skandinavië, uit de Ardennen en de Alpen gekomen is, in het tijdperk, door de geologen den ijstijd genoemd, toen het drijfijs met steenblokken en zand beladen voortdreef in de groote zee, die toenmaals onzen bodem bedekte en hem dwong om hun vracht van steenblokken, grind en aarde te laten vallen op de plek waar onze Noordelijke provinciën en Noord-Duitschland zijn ontstaan!

Tallooze eeuwen zijn er noodig geweest om deze brokken vuursteen en kwarts te vermorselen tot wat wij nu zand noemen en zoo onverschillig betreden alsof het houtzaagsel ware van gisteren, en welk een lange wonderbare wordingsgeschiedenis heeft dat nietige zandkorreltje doorworsteld om hier aan zijn roeping te komen voldoen in deze lage landen om een borstwering tegen den oceaan te helpen vormen!

Is het wonder dat het plantenkleed hier veel te overwinnen heeft voor er een klein hoekje gedecoreerd is; want de zeewind brengt veel zoutdeelen mede, die de kruinen der boomen doen verwelken zoodra ze boven de lijn komen van de heuvelen waarachter zij schuilen kunnen; dan begint de kruin te sterven en de bast schilfert af, de boom kan niet leven. De alleenstaande houdt het niet lang uit; maar eendracht maakt ook hier macht; dicht opeengedrongen bieden zij soms lang wederstand en de een beschermt den ander. — Maar zie dan eens hoe hard de buitenste rij het te verantwoorden heeft, die zich bukt over de volgende en aan den buitenkant de plundering door de aanhoudende aanvallen van den zeewind duidelijk vertoont. De duineik, die langs den zoom der duinen aan de landzijde tiert, schikt zich wijs naar de omstandigheden en kiest zijn partij; kan hij niet hoog zijn kruin verheffen, hij maakt zijn takken dik en lang, waar ze kans zien en beveiligt aldus zijn loof in de vallei, waar hij zijn groene tenten liefelijk opslaat.

Onvergetelijk zijn mij de wandelingen langs het duin te Wassenaar achter het landgoed Duinrel, waar de beek zulk een weelderigen plantengroei begunstigt. Wat tal van bloemen en heesters bloeien daar, wat overvloed van dalleliën en Salomonszegels, van viooltjes en duinroosjes. En dan hooger op de duinen, nog die kleine oasen in de wildernis — hoe wordt men verrast door geheele perkjes kleine fijne bloemetjes op al de plekken waar de konijnen en hazen vergadering schijnen gehouden te hebben om den bodem te bemesten. Welke aardige ontmoetingen kan men daar hebben met de bewoners der duinen; hier springt een haas, daar wipt een konijn u voorbij; ginds ontmoet gij het veldhoen, vlug hare kuikens verzamelend en schuil houdend in de struiken. In elk seizoen is er iets nieuws te zien of te hooren in deze liefelijke, gezellige stilte der eenvoudige natuur, hetzij gij het kneutje of sijsje hoort fluiten in laag hout of den duinpiper over uw hoofd roept. Het is er altijd schoon in elk seizoen en op elk uur — bij den opgang der zon of bij den ondergang — of de duinen met sneeuw en rijm bedekt zijn, of met geurige planten versierd, ge voelt

hier altijd iets geheel bijzonders, geheel eenigs als ge dat bulderen der baren uit de verte verneemt, die echo's van dat vol orkest der zee, dat hier luider spreekt dan elders, dan ligt er een majesteit over dien eenvoud, die uw hart goed doet en een eigenaardige stemming te voorschijn roept.

Ik zal ze nu wel nooit meer betreden die lieve duinen, maar ik heb er mijn deel van gehad, hetzij ik er eenzaam mijmerend ronddwaalde, of met een troepje vroolijke meisjes nog wedijveren kon om het eerst boven te zijn. 't Is meer dan vijf en dertig jaren geleden, maar 't heugt me nog als de dag van gisteren, hoe mijne reeds hoog bejaarde moeder ons volstrekt wilde vergezellen om met een paar jeugdige Amsterdamsche logeetjes eens een zonsopgang op de duinen te gaan zien. Ja, een zonsondergang heeft iedereen wel eens gezien, ofschoon vele stedelingen er nooit hun volle aandacht aan gegund hebben, tenzij zij dan juist eens aan het strand zaten thee te drinken — maar een zonsopgang dat is iets anders. Vele duizenden menschen leven in de steden, die daarvoor nooit vroeg op zouden staan. Dat is iets dat men buitenlands gaat genieten ; dat behoort bij het reisprogram van Baedeker ; op zekere fameuse hoogten moet men de zon zien opgaan. — Maar in ons eigen land is de zonsopgang iets voor de boeren, die zien het alle dagen als de stedeling slaapt. Nu, de jonge meisjes brandden van verlangen sedert zij op den top der hoogste duinen gezeten, een prachtigen zonsondergang gezien hadden, wilden zij de hoofdstad niet weer betreden zonder ook een o p g a n g gezien te hebben.

Mijn goede moeder, die de vroolijkste en vriendelijkste oude vrouw was, die er maar zijn kon, was even enthusiastisch als het jonge goed, en zoo werd de nachtwacht besteld om ons ten twee ure op te kloppen en den tuinman om ons tot gids te zijn naar het beste plekje — wij gingen vroeg naar bed om wat vooruit te slapen en stonden nog droomerig op, maar toch vast besloten.

Het was dien nacht zoo duister dat wij met een lantaarn gewapend, nog moeite hadden om onder het donker geboomte

van Duinrel niet van het pad te raken. Een dikke nevel belette alle uitzicht toen het licht had moeten worden en met moeite vonden wij den hoogen top dien wij uitgekozen hadden voor onze observatie.

Moeder, altijd even moedig, werd tusschen de twee jonge meisjes de hoogte opgetrokken, door nevel en struiken, om de heerlijkheid te gaan zien die ons wachtte. Maar helaas een ondoordringbare witte damp lag als een donzen sprei over heel de omgeving zoover het oog reikte, alsof wij in de wolken stonden en wij werden slechts gewaar dat we vochtig waren. — Doch geen gedachte van terugkeeren. »Wij zijn er nu voor dag en dauw voor uitgegaan en moeten er nu ook alles van hebben," zeiden wij eenstemmig; onze tuinman verzekerde met vast geloof, dat als wij maar geduld hadden, het een heel mooie morgen zou worden en wij hadden die bemoediging waarlijk wel noodig. Het eerst wat wij uit de witte massa om ons heen zagen te voorschijn komen, nadat we lang gestaan hadden in stille teleurstelling — dat was de wiek van een molen, die met vreugd werd ontdekt, en daar kwam de kerktoren ook, en nu begon er een rosegloed rondom ons en over ons uitgestort te worden, en met ongekende pracht rees de dagvorstin uit haar blank donsenbed. Volgens de tuinder hadden wij een zeldzaam schoonen morgen getroffen zooals er in ons land en zoo dicht bij zee bijna nooit voorkomt.

Hoe meer de nevel neersloeg in dauwdruppels op het liefelijke landschap, hoe verder onze blik kon reiken, en in onze geestdrift beloofden wij elkander en aan de lieve zon, dat wij haar het volgende jaar stellig weder onze opwachting zouden maken! — Edoch, dat goede voornemen is als zoo menig onvervuld gebleven — en heel kort daarna was de jongste en vroolijkste uit ons gezelschap, een bloeiend, schoon kind van twintig zomers, reeds opgeroepen om grooter glorie te aanschouwen in het hemelsche vaderland.

Maar ik heb de duinen ook gezien in hun prachtig winterkleed met blinkende sneeuw overtogen, — ook bij maanlicht en stargeflonker, zelfs bij ruw weder mocht ik daar wel dwalen,

altijd was het er heerlijk en onbeschrijfelijk aantrekkelijk.

Maar de jaren verstijfden mijne leden en met stramme beenen is het beter binnenshuis te blijven. Ik dacht er niet meer aan mijne lieve duinen weder te zien toen ik voor twee jaren, ongedacht nog van woonplaats veranderde en een der groote attracties van de nieuwe woning was: een heerlijk ruim uitzicht op de duinen! Welk een genot nu iederen avond de zon te zien wegzinken achter de golvende heuvelenrij met hare zachte tinten en wisselende schakeeringen — zoo maar rustig in mijn leunstoeltje voor het venster, al die pracht van het avondzonnegoud en purper te mogen gadeslaan! Dat genot kan ik niet beschrijven — dat was een ongedachte gevonden schat voor iemand die geheel huiszittend is geworden. Maar wat is bestendig hier beneden! Wie wordt niet achterhaald door de voortsnellende drift van den tijdgeest, die aanhoudend wisseling baart en ons boven al elk natuurgenot schijnt te betwisten door een drang om te bouwen, waardoor ons zelfs elk groen plekje geroofd wordt. Toen ik hier in de Weimarstraat kwam wonen en mijn intree deed in dit gezellig huis No. 82 was alles kant en klaar. Het huis was opgetuigd, ja met groen en bloemen versierd, maar hoe vriendelijk het er van binnen uitzag, ook daarbuiten was het heerlijk om naar te kijken. Geen overburen, maar een grasveld voor de deur, waar soms paarden of geiten graasden en daar achter een sierlijke rij gebouwen van de Regentesselaan tot aan de Christine stichting en daarlangs weer groote ruimte van groene velden, gestoffeerd met groepjes spelende kinderen en dit tafreel was omlijst door een reeks van zacht golvende duinen, zoo schilderachtig geschakeerd en zoo verrassend telkens door het zonnelicht en wolkenspel veranderd als een beweeglijke schilderij, die elken dag vervangen scheen te worden door eene nogschoonere. Soms schenen de toppen der duinen ver af en dan kwamen ze weer naderbij en vooruit. Nu eens ontdekte men nieuwe heuvelrijën wanneer een wolkschaduw, als met artistieke bedoeling beurtelings weer andere partijen, zoo sprekend door het groen te voorschijn brachten. Neen, 't was niet eentonig

dat eenvoudig landschap met zijn zacht smeltende wazige tinten; ik ontdekte er elken dag iets nieuws in. In de plechtige stilte van het nog ongecultiveerde terrein lag daar een bevallig hoekje natuur in de rust van zoete vergetelheid als een droom vol eenvoudige beelden opwellende uit een wijd verleden. Zoo vaak mijn blik daarop rusten kon, lag de stad en de geheele wereld ver van mij af, geheel achteruitgeschoven, want daar achter die duinen, daar ruischt de zee in grootsche pracht en het was of zij den stedeling met frissche luchtstroomen ook verheven aandoeningen van stemming en stichting aanvoerde.

Dat uitzicht was mij een dagelijksche verlustiging, als een onbelemmerde gemeenschap met de schepping; het was mij vaak of ik daar op die duinen nog ronddoolde en ik genoot zoo innig als men alleen van den sterrenhemel geniet. En wat de kroon op die glorierijke natuurpoort zette, dat was het dalen van de zon, haar goud en purperen glansen uitgietende op den horizon, en in schitterende kleurschakeering op de wolken, wanneer zij niet al te machtig aandrongen uit zee en zich opeenpakten om een ondoordringbaren wal op te werpen tusschen mij en de lieve dagvorstin, die ik gaarne mijn avondgroet bracht. Ik was altijd verbaasd als ik daar zoo peinzend zat te genieten van den heerlijken avondstond, dat geen van de talrijke wandelaars ooit het hoofd ophief, of het oog scheen te richten naar dien kant van de duinen om ook hun aandeel van het genot te nemen. O, neen, ze kijken naar een fietsrijder, naar een toiletje, naar een minnend paartje dat gaat wandelen; ze kijken naar de nieuwe huizen en de steeds aangroeiende steenhoopen en stapels planken; ze kijken misschien even in de richting van de gouden zon omdat het licht hen hindert, ze kijken naar den rozengloed des hemels maar even onverschillig als het paard of de geit . . .

Maar ik sprak van de steenhoopen — helaas, dat bouwmateriaal is het wapentuig, waarmede de stedelingen de natuur gaan verdrijven en waarachter zij zichzelven gevangen zetten.

Met schrik zag ik architecten naderen, opmetingen doen,

stokken steken. Ja, het was ten volle over mij besloten. Ik moest het groene grasveld missen! Daar zou een kerk verrijzen terwijl geduchte huizenrijen vooruit schoven naar rechts en links. De opening, die nog bleef bestaan tusschen de gebouwen, slonk dag bij dag: steenen en steenen waar men keek, die als een ringmuur ons insloten — ja gelukkig in een zeer gezellige gevangenis, maar toch een steenen afsluiting zoo hoog dat men er zelfs een groot veld van den hemel door verliest — die wijde hemel met zijn sterrenpracht wordt ook al in een enge lijst gezet, krimpt in als uit een koker gezien. De menschen moesten zich zelf en elkander toch meer rein genot overlaten.

Maar wie kan de krachtige golvingen van den tijdstroom weerstaan; zij voeren veel weg, maar brengen ook veel aan. Laat ons dankbaar herdenken wat wij eenmaal mochten genieten en berusten in al wat over ons voorbijgaat of wat wij achterlaten moeten. Wij hebben hier geen blijvende plaats, en terwijl alles om ons heen verandert — veranderen wij zelf nog het meest en moeten ons allengs geschikt en bereidvaardig maken om heen te gaan, waar zooveel meer nieuwe, en vreemde dingen ons wachten, dan de aarde te aanschouwen geeft. Dus maar loslaten — de touwen vieren tot onze levensbalon, die zoolang captif is geweest, geheel gereed is om op te varen zoodra de koorden losgesneden worden.

Wij groeten nog onze duinen al zijn ze aan ons oog ontrukt; de liefelijke herinnering blijft ons streelen, terwijl wij wachtend en hopend voorttrekken de eeuwige bergen tegemoet.

Terecht mocht Dr. Lauriliard zeggen: »de geloovige kan zoo niet wonen, dat hij niet het uitzicht blijft houden op het overschoone Meigroen des hemels.''

OVER DE OORZAAK DER ZONDE.

Wanneer de menschelijke geest in zichzelve niet zondig is, hoe ontstond dan het booze? Zie daar een diepzinnige vraag die onze aandacht overwaardig is en wie zou die beter kunnen beantwoorden dan de hoog verlichte ziener Davis, dien het gegeven is om het diepste wezen des menschen te ontleden en te doorschouwen van de eerste ontkieming, van het embrio af tot op zijn ontbinding en bevrijding van het stoffelijk omhulsel.

Hij zegt in zijn werk The Teacher:

Wanneer ik den menschelijken geest doorzoek en zijne krachten ontleed, vind ik geen aangeboren neiging ten kwade, geen werkplaats of bronwel van zonde en verdorvenheid, zooals sommige godsdienstleeraars daarin meenen te zien. Neen, maar integendeel ontdek ik daarin de beginselen van gerechtigheid en den aanleg voor het hemelrijk — den rijksten bodem welke voor de hoogste ontwikkeling vatbaar is en de schoonste kiemen, die voor onsterfelijken vooruitgang en ontwikkeling geschikt zijn. Ik heb den bouw en de neigingen van een volkomen harmonischen geest u reeds medegedeeld; maar ik ga thans over tot de beschouwing van de verschillende hindernissen en kwalen, waarmede de geest bij zijn te voorschijn treden uit den schoot der natuur en bij zijn opwassen tot een eeuwig individu in aanraking komt. Ik heb gezegd dat er een menschenklasse is, die naar hare constitutie lager en eene klasse die naar hare constitutie hooger staat dan de omringende invloeden, omstandigheden en opvoeding deze plaatsen, — en dat de individuen de maatschappij ontwikkelen en dat de maatschappij het individu ontwikkelt.

De waarheid dezer stelling zal door de volgende bladzijden duidelijk in het licht treden.

Om den oorsprong van het booze en zijne oorzaken en gevolgen in het licht te stellen, voel ik mij gedrongen, het volgend belangrijk voorval mede te deelen.

Ik las in een der Bostonner dagbladen een bericht over een vreeselijken moord, die zooals het Blad zegt: door een afschuwelijken schurk verricht werd, die reeds lang zichzelf en de maatschappij ten vloek was. Ik las ook het bericht over zijne executie, dat van eenige opmerkingen vergezeld ging, over de helsche straf die hij ongetwijfeld in de andere wereld zou ondergaan. Het verhaal van deze verschrikkelijke gebeurtenis drukte mij neder. Het oogpunt waaruit ik de misdaad zag, was gelijk aan dat, hetwelk bijna door elken politieken, wettelijken en kerkelijken leeraar wordt ingenomen. Ik beschouwde het geval naar het uiterlijk aanzien en werd tot het onverstandig besluit gedreven, dat de mensch werkelijk een boos schepsel met een oorspronkelijk verdorven hart is, van nature geneigd tot alle kwaad. O, hoe beefde ik voor dat denkbeeld terug! »Want geen mensch," zoo dacht ik, »kon zijn medemensch zulk een kwaad berokkenen, zonder in het diepste van zijn wezen slecht te zijn; en als dat eene individueele waarheid is, dan moet het ook een algemeene zijn."

Ja, nog twintig dagen lang was ik smartelijk aangedaan over dit bewijs van onze aangeboren zondigheid van slechte en booze neigingen, van eene voorliefde tot het kwade een lust om het te volvoeren — en wel vrijwillig, omdat zij uit het zieleleven geboren en daaraan geketend scheen. Ik bad aanhoudend om tot kennis der waarheid te komen en om de gebeurtenis en hare oorzaken uit een innerlijk en geestelijk gezichtspunt te mogen aanschouwen.

Eindelijk voelde ik mij op zekeren dag aangedreven om het stille dorpskerkhof te bezoeken om van alle uiterlijke storingen bevrijd te zijn. Ik gehoorzaamde dezen inwendigen drang tot afzondering. Ik zocht een geschikte zitplaats, hulde mijn hoofd in de kraag van mijn mantel — sloot mij geheel af van de zinnelijke wereld en de uiterlijke indrukken en dacht over het onderwerp dat mijn ziel vervulde. Terstond kwam ik in den geest en werd mijn geestelijk oog geopend: de afstamming, de geboorte, het leven, het karakter en de verschillende omstandigheden en ervaringen welke het gemoed van dien moor-

denaar beheerscht hadden, werden wij regelmatig en achtereenvolgens getoond.

In een kleine, onreine en van alle gewone geriefelijkheden ontbloote kamer, zag ik een kind in een ellendig wiegje. Het was lichamelijk niet in normale condities, vooral in den omtrek der hersenen. Ik zag dat de oorzaak dezer stooring lag in de onbedwongen zinnelijkheid zijner ouders, want zij hadden de wetten der voortplanting en der zwangerschap geschonden. Het was duidelijk te zien dat deze overtreding en deze ongebondenheid op de persoonlijkheid van het kind een diepen stempel had ingedrukt. Vijf jaren later openbaarde dat kind reeds in zijn spelen en spreken een geweldige hartstochtelijkheid en den onnatuurlijken prikkel tot wellust om dat bij de ouders de liefdedrift niet door wijsheid beteugeld werd. Het kind had nog geen kennis of zelfbedwang, en de ongeschiktheid zijner ouders kon hem niet steunen of bewaken door hunne eigene onwetendheid van de geboorte af.

Vijf jaren later zag ik dit kind in gezelschap met zijn makkers van denzelfden leeftijd en van dezelfde overgeërfde verkeerdheden, zulke halve wilden die als vijanden tegen de belangen der maatschappij g e b o r e n worden — zulke, die het offer der omstandigheden waren, welke alle personen en familiën, die de mindere schachten der beschaving vormen, omgeven en er hun invloed op uitoefenen.

Na nog verdere vijf jaren was deze knaap een onhandelbare en boosaardige jongen — een aanvoerder van bende baldadige jongens die bedriegerijen pleegden — en vaak het hoofd van volksoploopen en schandalen in de stad. Zeer vroeg kauwde hij tabak, rookte sigaren en dronk jenever van gebedelde of gestolen centen, want zijne ouders waren arm. In den beginne konden zij hem niet ter school zenden en later wilde hij niet. Hij stond daar als een vertegenwoordiger van ellendige afkomst en van noodlottige omstandigheden.

Nog vijf jaren later zag ik den jongeling als man in gestalte, maar niet in harmonische ontwikkeling van zijn lichaam noch van zijn geest. En in een oude bouwvallige woning, die

als de brouwerij in de stad New-York, een twintig familiën onder dak herbergde, zag ik zijne vrouw — want hij was getrouwd.

Twee jaren later en ik zag zijn kind. De moeder liet het aan de verpleging over van een medelijdende, maar niet betere buurvrouw, terwijl zij afgemat en vermagerd, aardbeien ventte in de straten van Boston. Ik zag haar in den avond terugkeeren met voedsel voor zichzelf en voor haar kleine en met geld voor brood voor het eerstvolgend ontbijt, maar de ruwe man, de dronken echtgenoot en slechtgezinde vader, eischte barsch en smadend haar zuur verdiende penningen en gebruikte die voor zijn eigen lust om er rum voor te koopen en daarmede de ontwakende gevoelens van zijn hart en van zijn innerlijk medegevoel te verstompen — en opdat zijn verduisterde en misleide ziel niet de ellende en het verval van zijn verwaarloosd lichaam zou gevoelen.

Zes maanden later zag ik hem; hij leed kou en honger en toen hij alleen was, weende hij; maar door anderen gezien, was hij grof, brutaal en verhard. Voelende dat anderen hem verachtten en verafschuwden, verachtte en verafschuwde hij zichzelf. Een volkomen stel kleederen had hij niet meer. Het eene stuk na het ander was opgeofferd om zijne overheerschende begeerte naar drank te bevredigen. Hij was inderdaad een slaaf, de drank was zijn meester. Een slaaf kan niet handelen zooals hij wil, maar zoo als het zijn meester goeddunkt, en beveelt.

Drie dagen daarna was hij zonder brandewijn, voedsel, vriendschap, kleederen en geld. Het echtpaar had hun kind verwaarloosd. Het natuurlijke voedsel had de moeder het niet kunnen geven. De vader zon op allerlei verschrikkelijke plannen en liep de straat op. In dit oogenblik zag hij een goedgekleeden en naar schijn welgestelden heer in een zeer gewone herbergje treden. De ongelukkige ijlde hem na en trad ook in de kroeg Hij nam met een uitdrukking van zorgeloosheid onbemerkt plaats. De heer was een vreemdeling en vroeg naar den naasten weg naar een plaatsje tien engelsche mijlen van de stad. Toen hij zijn gelag betaalde, opende hij ongelukki-

ger wijze een goed met geld voorziene brieventasch. Deze verzoeking was te zwaar. De man vergeleek zijne groote nood, ellende en honger met de gelukkige positie van den gegoeden man en het denkbeeld van roof en moord, vatte post in zijn verward brein; spoedig zou hij nu gered zijn en hij nam zich voor die kans niet te laten voorbijgaan, vast besloten zijn plan ten uitvoer te brengen. Hij had de aan den vreemdeling gegeven aanwijzingen gehoord, en snelde zonder een oogenblik te laten verloopen, denzelfden weg op. Toen hij de helft van den weg hem vooruit was, verborg hij zich aan den kant van een sloot en wachtte de komst van den wandelaar af.

»Ik behoef hem niet dood te slaan, zeide de ongelukkige, ik wil hem slechts bedwelmen en hem zijn geld afnemen. De wereld is mij het leven schuldig; zij geeft het mij echter niet, welnu, ik ben besloten het te nemen. Ik ben hongerig en moet iets hebben, anders sterf ik.' Het geluid van naderende voetstappen kondigde de komst van den wandelaar aan. Daar sprong hij uit den schuilhoek en pakte den vreemdeling bij de keel en eischte zijn geld. De sterke man sloeg hem ter neer. Deze onverwachte slag ontstak hem echter tot woede en wraak. Hij sprong terstond weder op, wierp zich op den man en wonde hem in der haast op verscheiden plaatsen met zijn mes, verminkte hem op een schrikkelijke wijze, doorzocht zijn brieventasch, beroofde hem van alles wat hij had, wierp het lichaam achter den haag en keerde naar Boston terug, om zijn wroeging door een groote hoeveelheid rum weg te spoelen, die hij nu koopen kon.

Ik zag hem weldra gearresteerd, verhoord, veroordeeld, ingekerkerd, verfoeid en volgens de wet ter dood brengen — ter dood brengen als een toonbeeld van menschelijke boosaardigheid.

Ik zag dat alles. En ik kan slechts zeggen: God beware ons voor zulk een rechtspleging! zij is menschelijk, niet goddelijk.

Ik bleef in dezen toestand, wel een uur na het medegedeelde visioen in nadenken verzonken over het gewicht en de beteekenis ervan — toen zich mijne toestand veranderde en het mij gegund werd zijn geest met profetischen blik te volgen.

In den eersten kring van de tweede sfeer van het menschelijk bestaan, waar de laagste typen van het menschelijk geslacht verwijlen en waar deze naar verbetering en veredeling leeren streven — ik bedoel de Negers' de Indianen, de zwakken van geest en verwaarloosden, de slecht geleide individuen uit alle klassen, uit elken kring en natie — onder dezen zag ik ook dezen donkeren geest; Hij was klein en zwak; zijn gestalte was onevenredig en niet geheel uitgegroeid; zijn houding en gang waren onvast; hij was bekleed met lompen in alle mogelijke met elkander in strijd zijnde kleuren en het was onaangenaam hem aan te zien. Als omkleedsel was gesymboliseerd elke ongunstige invloed en elke slechte omstandigheid die hem van zijne geboorte tot zijn graf omgeven en bewogen hadden, die op zijn ter neder gebogen geest ingedrukt waren of hem aangedaan hadden; niets was vergeten De slechte opvoeding had zijn lichaam voor de regelmatige ontwikkeling van zijn geestelijke elementen en hoedanigheden ongeschikt gemaakt — de noodlottige uiterlijke omstandigheden en tegen werkende invloeden hadden hem verhindert zijn ware stelling in het leven te vinden of een gellukkige reis door deze rudimentaire sfeer te maken.

De lieflijkste roos kan niet groeien als zij in een ijzeren bak is geplaatst en door de koude IJslandsche stormen wordt aangegrepen, zoo kan ook een menschelijke geest niet in liefde ten goede en tot waarheid opwassen, als hij in de muren van een slecht gebouwd en slecht verpleegd lichaam is ingesloten en door de ijzige atmospheer van verkeerde verhoudingen en omstandigheden wordt aangeblazen. Maar thans bestraalde en doorstroomden hem hoogere invloeden van liefde en licht, welke zijne uiterlijke omhulsels doordrongen — deze werden al dunner en dunner; zij werden eindelijk doorschijnend ;' zij begonnen zich op te lossen en vergingen tot niets — en zie, de in wit gekleede gestalte verscheen! De kiem van den geest vonkelde reeds als kristal in een granietrots verborgen. Ik zag dat hij van den beginne af van binnen rein en slechts van buiten boos was geworden; ik zag de reine ziel, de voor den hemel

bestemde geest; het uiterlijke leven had hem aan de onvolkomenheden en misvattingen der aarde prijs gegeven. Ik volgde hem door den eersten kring van berouw en goeden wil, en toen hij tot den tweeden opsteeg, kon ik reeds niet meer het geringste spoor van zijn onrein en duister omkleedsel ontdekken — maar hij was een veel flinker opgerichte gestalte, een meer evenredig volkomen wezen door het herstelde innerlijk leven. Ik was vol vreugde en dank. Het visioen hield op en ik keerde met een geheel ander inzicht over booswichten tot de uiterlijke wereld terug. Ik kon hem niet oorspronkelijk boos noemen wie op die wijze en in een beter toestand goed kon worden. Wat denkt gij wel dat de indruk van dat visioen geweest is? Ik wil het u zeggen, dat ik overtuigd werd dat de menschelijke zonde en afdwalingen niet zoozeer ontstaan uit een verdorven kiem of aangeboren boosheid, maar ontstaan door de slechte toestanden der omgeving, door de verkeerde opvoeding en leiding, maar dat het goddelijk beginsel dat in de menschheid woont, onverwrikbaar blijft bij al de ongenade van het onharmonische leven en zich vroeg of laat eens heerlijk ontplooien zal, ook in de diepst gezonkene misdadigers.

TWEE STERVENDEN.

Toen de geniale tragédienne Rachel na den hoogsten top van glorie bereikt te hebben, door de tering werd aangegrepen, voelde zij maar al te wel dat het uit was met lauwerkransen en diamanten parures, de zegeteekenen harer kunst, — maar ze had die dingen lief, zij had er al haar kracht en talent voor gegeven, zij had ze verdiend en nog eenmaal wilde zij die kostbare kleinoodiën zien.

Zij liet ze dan op haar ziekbed brengen en voor zich uitstallen, en terwijl haar handen er mee speelden, schitterden hare oogen en daar gleden al de heerlijke momenten van haar triomf voor haar geest voorbij en zij glimlachte weemoedig,

zuchtte zwaar, maar wendde zich er van af. Zij wenkte vermoeid, dat men alles moest wegnemen; de parelsnoeren ontglipten aan hare vingers en zij zonk in hare kussens. — Het was voorbij; — de wereld — haar wereld dreef weg met al haar heerlijkheid — en hare oogen werden beneveld als door een opkomende mist; droeve aandoeningen teekenden zich op haar sprekend gelaat, pijnlijke gedachten wierpen een schaduw op haar geheele wezen, en zij lag daar als eene geknakte en verwelkte bloem — eene ruïne.

Eensklaps verhelderde haar gelaat; hare gesloten oogen gaan wijd open; een electrische schok vaart door de uitgeteerde gestalte en nog eens herneemt ze al de gratie haar eigen bij bezielende gevoelens; zij heft hare handen hoog op, breidt hare armen uit; een hemelsche verrukking verheerlijkt haar bleek gelaat alsof zij iemand ziet komen en wil omhelzen, die zij liefheeft . . .

»Caroline, mijne zuster," spreekt zij: »Zoo is er dan een wederzien! Zoo is er een eeuwig leven! . . ."

In die omhelzing van hare zuster breekt de band, die den sterken geest aan het brooze lichaam nog bond. — Ze is heengegaan. Haar levensdrama is afgespeeld en haar laatste acte was de schoonste en beste; zij had ontdekt, aanschouwd wat er was achter de schermen onzer sterfelijkheid.

Maar ik zal u brengen bij een ander sterfbed — bij een der grootste en edelste wijsgeeren en denkers, bij Lessing —

Geen paarlen, geen juweelen zijn het loon van zijn edele geestesarbeid. Hij was zijn tijd vooruit en heeft dien beheerscht en bestraald met zijn licht, maar de wereld heeft hem geen goud of diamanten daarvoor gegeven. Hij heeft de kommer gekend al was hij geacht en bewonderd, maar wie waarheid zaait zal geen goud oogsten. Hij was een hervormer, maar hij brak meer af dan hij heeft opgebouwd. Hij heeft waarheid en recht liefgehad, maar in al zijn worstelen heeft hij niet kunnen overwinnen den twijfel, en toch bleef hij zoeken naar meer licht, en dat zoeken was niet zonder voldoening of zonder hoop, maar wat hij vond bevredigde hem niet zoo volkomen dat het hem zekerheid schonk, en nu verzoende hij zich met dat open vak, met dat gemis en dat ledig en

idealiseerde zijn standpunt, alsof onzekerheid veiliger was dan de gewisheid, die hem onbereikbaar scheen voor de mensch.

Hij is krank; afgetobt van borstlijden, de heldere geest voelt de schaduw des doods over zich komen; de denker kan niet meer denken; dat benauwt hem en hij verzucht: »G e e f m ij é é n e s c h o o n e g e d a c h t e, dat ik mij daaraan verkwikke”. . .

Schoone gedachte, ja, dat zijn de onvergankelijke parelen en kostelijkste juweelen — dat is het ware geestesvoedsel, het levende water. Zij zijn de sterren aan den donkeren hemel; zij geven ons het compas op den levensweg — als de menschheid in het stof dreigt te verzinken en door wanbegrippen en valsche ideeën teruggaat op den weg van het geluk. Zij stellen het tegenwicht aan de valsche profeten van het materialisme, die den dienst der zinnenlusten en van den mammon prediken en den mensch tot een dier verlagen dat geen andere wet heeft dan het instinkt van zelfbehoud.

Zij zijn de kracht die de menschheid vooruitbrengt en opheft. Dit geldt natuurlijk alleen voor s c h o o n e denkbeelden die t e v e n s waarheden zijn en geen bedrieglijke droombeelden, maar feiten op werkelijkheid gegrond en geen hersenschimmen.

Wat nu is schooner, invloedrijker gedachte voor den mensch die sterven gaat, dan de gedachte: er is een wederzien, een hooger leven, eene onsterfelijke realiteit aan de overzijde van het graf?

De e r v a r i n g van de stervende tragédienne gaf haar deze s c h o o n e g e d a c h t e en zij verkwikte er zich aan. Dat was meer dan de glans van parelsnoeren en diamanten. O, ze kon ze nu gemakkelijk loslaten; wat werden zij nietig nu zij die eene parel had gevonden — het wedervinden van geliefden, die zij voor eeuwig verloren achtte. Alle twijfel overwonnen, de zekerheid, de werkelijkheid was daar. — Wat de wijsgeer vergeefs in zijn brein en in de wetenschap had gezocht, dat werd geopenbaard door een enkelen blik.

AUTOBIOGRAPHISCHE SCHETS

VAN HET LEVEN EN DE ERVARINGEN VAN

EMMA HARDINGE BRITTEN.

CLAIRVOYANT EN INSPIRATORISCH MEDIUM.

Daar is een God die ons leven bestuurt,
Wij mogen het besnoeien zooveel wij willen.
SHAKESPEARE.

Mogelijk is er onder de meest toegewijde en meest onvermoeide propagandisten in de gelederen van het moderne Spiritualisme niet één, die beide van vrienden en vijanden meer belangstelling heeft ondervonden, ten goede of ten kwade, dan de schrijfster van deze bladzijden.

Mijn tijd was zoo aanhoudend in beslag genomen dat, terwijl het een deel van mijn plicht tegenover het publiek geweest is, mijn vijanden te antwoorden en niet zelden met hen in debat te treden, ik genoodzaakt was om, zonder er aandacht aan te schenken, de somwijlen voorkomende vergissingen en niet zelden de al te ruime loftuigingen mijner vrienden, stilzwijgend voorbij te laten gaan, in de hoop in latere dagen deze beter te zullen kunnen inlichten.

Daar autobiographieën dikwijls den schijn geven dat de schrijvers een al te hoog denkbeeld van hunne eigen belangrijkheid koesteren, een gevoel dat geheel vreemd is aan mijn geest en bedoeling, wil ik mijne ondervindingen inleiden door in de eerste plaats de bronnen op te geven waaruit mijn verhaal geput is en vervolgens de redenen aangeven, die mij op het denkbeeld brachten dat de bijzonderheden die ik kan mededeelen over de pioniers van de vroegste Spiritualistische beweging, wel kunnen opwegen tegen een mogelijk gebrek aan belangrijkheid van mijn eigen geschiedenis.

Met de begeerte om het hart van een beminde en eenzame moeder te vertroosten, van wier zijde mijne verre reizen mij onophoudelijk wegriepen, liet ik niet na haar ten minste eenmaal in de week de geschreven en gedrukte mededeelingen te zenden van de plaats waar ik mij bevond en van mijne ondervindingen en werkzaamheden.

Nu deze lieve moeder een beschermende Engel is geworden in het hoogere leven, ben ik in de gelegenheid geweest om hare letterkundige schatten na te zien en om uit deze dramatische verhalen alles uit te zoeken wat dienstig is om wegwijzers op te richten ten nutte van hen die na mij zullen komen. Ik begin dus om, toegevende aan de herhaalde verzoeken van de vele sympatbieke vrienden, die mijn moeilijk pad hebben helpen verlichten, zulke gedeelten van mijne biopraphische herinneringen uit te kiezen, die een licht werpen op het leven en werk van een pionier-medium uit de negentiende eeuw.

Cornelius Agrippa en andere middeneeuwsche Mystieken, hebben beweerd dat een Magiër om met succes te kunnen werken, een »geboren Magiër" moet zijn.

Wanneer ik mijne eigen ondervindingen naga, ben ik overtuigd dat deze opmerking evenzeer past op Mediums als op Magiërs, en waarlijk volgens mijne opvatting, zijn de beide benamingen gelijkluidend.

De geestelijke gaven, eigen aan personen die van hunne geboorte af mediamiek zijn, kunnen veranderen en zich wijzigen gedurende hun aardsche leven, maar nooit geheel vernietigd worden, en daar dit gelukkig mijn geval is en ik als »tooverheks geboren" ben, zooals sommige mijner publieke tegenstanders zoo beleefd zijn aan de wereld mede te deelen, heb ik vele veranderingen ondergaan, hoewel geen bepaald verlies van mediamieke ontwikkeling, gedurende mijn lange en zeer afwisselende loopbaan.

Wanneer ik een vluchtigen terugblik op mijn vroegste kindsheid werp, kan ik nu de raadselachtige verschijnselen in mijn jeugdig leven begrijpen, die mijne ouders evenzeer als mijne

onderwijzers verbaasden.

Begaafd met eene schoone stem en een hartstochtelijke liefde voor de muziek, was ik reeds als klein kind een punt van aantrekking en het onderwerp van buitensporige prophetieën van toekomstige glorie.

Terugziende op mijne vroegste herinneringen, komt het mij voor alsof ik nimmer jong, vroolijk of gelukkig geweest ben zooals andere kinderen. Het was mij een genot om alleen weg te sluipen en de eenzaamheid van bosschen en velden op te zoeken, maar bovenal om rond te dwalen op kerkhoven, in oude kerken en kloosterruïnen.

Hier hoorde ik zonderlinge geluiden, somtijds liefelijke muziek, die aan nieuwe composities van weemoedige liederen deed denken; somtijds waren het stemmen die onbegrijpelijke profetieën van toekomstige gebeurtenissen deden hooren, vooral van naderende rampen. Tusschenbeiden zweefden er gedaanten van zeldzame schoonheid of terugstootende leelijkheid over mijn pad in menschelijke gestalte en die een gelijkenis hadden met hen die eens op aarde hadden geleefd.

In den tijd van deze weinig kinderlijke ondervindingen werd ik door niemand mijner omgeving begrepen, hoewel de bedienden uit het gezin dikwijls onder elkander mompelden dat het toch vreemd was dat dit kind de een of ander hunner overledene familiebetrekkingen had beschreven, en ook, dat wat ik ooit vreemds voorspelde, het altijd uitkwam."

De gelukkigste tijd van deze onrijpe jaren was, zonderling om te zeggen, wanneer ik, wat dikwijls gebeurde, op het ziekbed lag, om dan in mijn d r o o m e n, zooals ik toen geloofde, in de liefelijkste groene velden te wandelen tusschen vreemde en zeer schoone menschen. Dit was zulk een genot voor mij, dat ik dikwijls mijn best deed om koude te vatten, opdat ik in bed zou kunnen blijven liggen om op reis te gaan naar mijn onbekend en verrukkelijk feeënland.

Nooit begrepen door hen die mij omgaven, werd ik reeds op jeugdigen leeftijd opgemerkt en »geroepen en ingelijfd" in een geheim genootschap van Occultisten om hunne zittingen

bij te wonen in Londen als een hunner clairvoyanten en magnetische sujetten.

Toen begon ik zelf te begrijpen waarom een jong meisje, dat tamelijk goed opgevoed was en met vele voorrechten bedeeld, met zulke eigenaardigheden van gestel, moest zijn gebrandmerkt, die haar onvermijdelijk uit moesten sluiten van allen omgang met kinderen van haar eigen leeftijd en stand.

Het genootschap der Occultisten, die ik nu slechts vluchtig kan aanhalen en die in »Ghostland" genoemd worden »de Orphische Cirkel", zochten naar kennis (door middelen die ik geen vrijheid heb te vermelden) en met die personen, die zij kozen. (Zie Prof. von Marx en zijn sujet).

De leden waren niet als zoodanig bekend buiten hun kringen; men droomde zelfs niet van het bestaan van dit genootschap, en degenen, die zij »verkozen" en bij zich aan wenschten te sluiten, waren alleen aan hèn bekend. Daar ik alzoo begunstigd werd, verkreeg ik de oplossing van mijne buitengewone vroegere ondervindingen, die door de daarop gevolgde ontwikkelingen van het Spiritualisme gestempeld werden als natuurlijk zienerschap. Behoef ik te zeggen dat de zoo mystieke krachten in mijn eigen persoon geheel en al begrepen werden door de »adepten' van den »Orphischen Cirkel" — zooals ik waag hen te noemen? Ik wil alleen dit gedeelte van mijn jeugdig leven toelichten door eenige regelen aan te halen van een artikel, geschreven door een van mijne Occulte vrienden en dat eenige jaren geleden in het »Medium' gepubliceerd werd.

»Als geestenzienster, somnambule, muzikale improvisatrice en als profetesse was het vreemde tooverachtige kind Emma Floyd een schrik voor hare kindermeiden en een raadsel voor allen die haar kenden. Het is waarschijnlijk dat erfelijke invloeden den boventoon voerden in de natuur van dit kind. Afstammende van den befaamden toovenaar uit Wallis, »Owen Glendower', bezat Emma evenzeer de kenmerkende hoedanigheden haars vaders, een zeekapitein en een man van phenomenale gaven van vooruitzien en andere hoedanigheden van spiritualistischen aard. Er waren verschillende omstandigheden

in Emma's jeugdig leven die zij nu als nadenkende vrouw, beschouwd noodzakelijk te zijn geweest om haar voor te bereiden voor haar tegenwoordige roeping. Op zeer jeugdigen leeftijd beroofd zijnde van de zorg van haar goeden vader, was het jonge meisje evenals hare overige familieleden gedwongen om van haar eigen talenten af te hangen voor haar levensonderhoud.

Hare buitengewone muzikale gaven deden hare vrienden besluiten haar op te leiden voor operazangeres. De uitoefening harer muzikale talenten en andere omstandigheden brachten haar in gezelschap van personen, ver boven haar in rang en opvoeding, en hierdoor, zooals zij zelve zeer bescheiden opmerkt, ontving zij velerlei voordeelen, die zij nooit zou hebben genoten als een eenvoudige muziek-leerlinge, en die, zooals zij nu inziet, van onberekenbare waarde geweest zijn om haar voor te bereiden als een werktuig voor het spiritualistisch rostrum.

Het was in den tijd dat dit jonge meisje de schoonste vooruitzichten had om een beroemde opera-zangeres te worden, dat zij al deze vooruitzichten vernietigd zag door hare niet te onderdrukken en aan zichzelf overgelaten somnambule. toestanden.

Gedurende haar studietijd te Parijs werd zij aangedreven in diepen slaap van haar bed op te staan, ontzettende hoogten te beklimmen, de besneeuwde straten door te loopen, te prediken, stukken voor te dragen en vreeselijke scénes te acteeren; dikwerf slaakte de somnambule afgrijselijke gillen en kreten, waarvan het uitwerksel was dat hare stembanden zoo hevig werden aangedaan, dat zij eindelijk haar schoone sopraanstem verloor en gedwongen was haar loopbaan voor de opera op te geven . . ."

Het is steeds een geliefd denkbeeld van mij geweest en niet alleen van mij, maar ook van anderen die wijzer zijn dan ik, dat wij in onze aardsche loopbaan verscheiden levens kunnen leven en zonder iets te verliezen van onze persoonlijke indentiteit, veranderingen kunnen ondergaan, die gelijk zijn

aan verscheiden keeren te sterven en een nieuw leven te beginnen. Ik ben er geheel zeker van dat ik de bitterheid des doods geproefd heb, toen mijn goede vader, aan wien ik hartstochtelijk gehecht was, van deze aarde wegging.

Met een brekend hart werd ik als elfjarig kind van huis weggezonden om mijn brood te verdienen als kweekeling onderwijzeres in de muziek. Ik had een afkeer van mijn leven en wenschte bij mijn vader te zijn, waar het ook zijn mocht, indien ik maar bij hem was, en ik besloot hem te volgen in den dood. Zoo gestemd stond ik op een donkeren nacht aan den oever van de rivier en werd slechts weerhouden den dood te vinden in de wateren van de Avon bij Bristol, door het hooren van de stem mijns overleden vaders, die mij gebood naar school terug te keeren, terwijl hij mij, zooals ik duidelijk voelde, bij de hand voortleidde.

Het scheen mij toe alsof ik toen gestorven was, en later een nieuw leven begon met mijne muzikale studiën in Parijs. Doch daar was het dat mijne onoverwinnelijke somnambulenatuur mij dwong tot middernachtelijk ronddwalen, onder wilde kreten, waarvan het gevolg was het verlies mijner veelbelovende stem. Op dien tijd, in mijne smart en verwoeste vooruitzichten, stierf ik voor het lijrisch tooneel en trachtte een nieuw leven te beginnen als pianiste en componiste.

Die lieve, goede Pierre Erard, de eerbiedwaardige stichter van het groote pianomagazijn te Parijs, gaf mij een fraai instrument te leen, op voorwaarde dat ik iederen dag in zijn magazijn zou komen om daar te spelen ten behoeve van de koopers.

Eindeloos was het aantal voorname en beroemde personen die bij Erard kwamen om de kinderlijke pianiste te hooren, maar toen het werd ontdekt dat ik ook een »magnetisch sujet" was, die door eene lichte beweging der hand boven mijn hoofd en zelfs door een onuitgesproken wensch van een mijner toehoorders, ieder stuk kon spelen wat men begeerde te hooren, werd mijne lieve moeder verbaasd en verschrikt door het nieuw en ongewoon talent. In haar angst sprak zij met een

geneesheer over dezen zonderlingen toestand — toenmaals zoo zeldzaam en verkeerd begrepen — en kreeg zij en andere mijner beste vrienden de verzekering dat ik onder den een of anderen »boozen" ja »satanischen" invloed was, en dat, indien men mij niet belette met deze dolle dingen voort te gaan, het zeker uit zoude loopen op krankzinnigheid of den dood. Natuurlijk, werd mijn loopbaan als musicienne gestuit, en keerde ik terug naar Engeland, koos het tooneel voor mijne broodwinning en werd actrice. Over de volgende jaren van zonderlinge en afwisselende ondervindingen bij het Adelphi theater en andere Londensche schouwburgen wil ik niet in bijzonderheden treden; als een treffend voorbeeld echter hoe het weefsel van het menschelijk lot uitgesponnen wordt, zonder den wil of de medewerking van de personen die er het meeste belang bij hebben, wil ik tot slot van mijne Engelsche theater-lotgevallen alleen aanteekenen, hetgeen meer dan een nog levende getuige zouden kunnen bevestigen, dat misschien weinig jonge meisjes in armoedige omstandigheden, die een werkzaam en moeitevol leven leiden, ooit meer blootgesteld zijn geweest aan de verzoekingen van een zedelooze aristocratie dan ik. Met eenige weinige goede trouwe vrienden en eene engelachtige moeder, die altijd aan mijne zijde was, gelukte het mij veilig heen te sturen door de Scylla en Charybdis van het Londensche theater-leven. Toch heb ik ten laatste nog eene geschiedenis te vertellen, die maar al te goed bekend is aan velen mijner metgezellen uit dit tijdperk, maar die echter nog nooit publiek gemaakt is, en die, naar ik hoop, even zeldzaam voorkomt, als zij vreemd en ongelooflijk schijnt. Door een wreed en gewetenloos vervolger in den persoon van een teleurgesteld wellusteling, werden verscheidene van de tooneeldirecteurs door wie ik geëngageerd was of waarmede ik in onderhandeling trad, er toe gebracht (door bijzonder blinkende gouden argumenten) om alle contracten met mij te verbreken, opdat ik, door den uitersten nood gedreven, mij zelve onder de »vriendelijke" bescherming zou stellen van mijn millionnair-vijand. Van woede sidderende eerder dan van de

wanhoop, waarop zoo koelbloedig was gerekend en mijn veerkracht behoudend, door mijn jeugd en de immer tegenwoordig zijnde onzichtbare machten, die, zooals ik nu zoo goed weet, mijn lot bestuurd hebben, verdroeg ik een tijd lang deze vreeselijke uitbanning. Maar op raad mijner brave en beminde moeder besloot ik ten laatste mij er aan te onttrekken. Op dien tijd had ik voor een groot deel mijne vocale gave teruggekregen, en daar eenigen tijd geleden Sir Michaël Costa sterk bij mij had aangedrongen om aan eene Italiaansche Opera te gaan, nam ik het besluit hem een bezoek te brengen en hem de bijkans ongelooflijke geschiedenis te vertellen die ten doel had mij van het Londensch tooneel te verwijderen en hem te verzoeken mij te helpen om onder een anderen naam een Italiaansche opera zangeres te worden. Toen ik aan Sir Michaël's woning kwam, hoorde ik dat hij die had verlaten en kon ik niets anders aangaande hem vernemen dan dat hij was gaan wonen in een van de straten die naar St. John's Wood leiden. In die richting voortgaande raakte ik in de war door al de verschillende wegen en terwijl ik nadacht welk pad ik zou inslaan, bemerkte ik een troepje menschen die bij een geopend tuinhek stonden op het midden van een stille straat en besloot ik eens aan hen te vragen, denkende dat ik daar wel iets zou vernemen van den persoon die ik zocht. Toen ik naderbij kwam, liep een van de groep, een tooneelspeler, die mij wel bekend was — de Heer G. H. — op mij toe, schudde mij hartelijk de hand, en voor ik een woord kon spreken, verklaarde hij dat hij verheugd was mij daar te zien en dat ik juist de persoon was die hij noodig had. »Noodig; voor wat, waarom en bij wien?" riep ik uit. G. H. antwoordde in een adem, dat Mr. J. H. Wallack in de nieuwsbladen een Engelsch gezelschap gevraagd had om mede te nemen naar het Keizerlijk Theater te Parijs, om de drama's van Shakespeare op te voeren; dat men mij noodig had en dat ik mee moest gaan. Natuurlijk, zeide hij, »was ik om die reden gekomen" en »hij was zeker" dat ik dadelijk geëngageerd zou worden. Voor ik een woord kan spreken om inlichtingen

te ontvangen of om tegenwerpingen te maken, werd ik door mijn babbelenden en enthusiasten vriend door een lange laan gevoerd, en voorgesteld aan den Heer en Mevrouw Wallack die op het terras stonden. Ik werd welkom geheeten, handdrukken werden gewisseld en in minder tijd dan ik noodig heb om dit te schrijven, had ik een contract geteekend voor zoo en zooveel weken om te spelen in het Keizerlijk Theater te Parijs met het Wallach's gezelschap. Binnen vier dagen moest ik vertrekken, terwijl de eenige bepaling die ik in staat was er in gevoegd te krijgen, tusschen een geraas van stemmen, uitleggingen en wederleggingen, was, dat de directeuren zouden toestaan, mijne engelachtige beschermster, mijne altijd trouwe moeder, op hunne kosten mede te mogen nemen . . .

Wederom, in het kanaal, tusschen Dover en Calais, was ik gestorven voor het Londensche tooneel en kwam ik te Parijs als een herboren wezen te voorschijn. Wij hadden vrienden en kenissen in de vroolijke stad, en hoewel het Wallack gezelschap financieel mislukte en niemand uitbetaalde, brachten wij verscheidene aangename weken in Parijs door, wanneer ik niet bezig was aan het theater, onder mijne muzikale metgezellen. Ik had mij niets te verwijten, maar moest nog andere ondervindingen opdoen, terwijl weder eene andere toon van voorbereiding werd aangeslagen, in afwachting van de mij wachtende toekomst. Magnetisme en magnetische proeven waren toen in de mode te Parijs. Weder werd ik uitgenoodigd om 's morgens te spelen in de piano-zalen van Erard en weder bracht mijne vatbaarheid voor occulte krachten mij onder de aandacht van de magnetiseurs, waaronder zich niet weinigen van de hoogsten uit den lande bevonden. Verleidelijke aanbiedingen van engagementen als magnetisch sujet werden mij gedaan, maar deze werden, door mijne goede moeder beslist van de hand gewezen, wier afkeer van mijne deelneming aan zulke proeven even standvastig als onverwinnelijk was. De laatste avond van de opvoeringen van het Engelsche Wallack gezelschap was aangebroken; bij deze gelegenheid speelde ik

in een klein karakter-stukje dat ik zelf geschreven had. Toen het geëindigd was, werd mij, door onzen intiemsten vriend, die zooals gewoonlijk achter de coulissen was, een heer voorgesteld, die met hem en mijne moeder stond te praten en haar trachtte te overtuigen dat de beste en meest aantrekkelijke plek op aarde voor de uitoefening mijner bijzondere talenten was het B . . . theater te Nieuw-York, waarvan hij directeur was. Hij had mij op verscheidene avonden, verschillende rollen zien spelen, vertelde hij, en was besloten mij te engageeren en naar Nieuw-York moest ik gaan en dat nog wel onmiddellijk.

Wanneer ik de dikke mist van de toekomst trachtte te doorboren, zooals ik in den laatsten tijd herhaaldelijk had gedaan, scheen alles mij ondoordringbaar duister toe, geheel omsluierd voor het menschelijk oog in de richting mijner geboortestad Londen — en toch scheen er altijd voor mij op te doemen een »nieuw leven" ergens en op de eene of andere wijze, een leven dat schitterde als een prophetisch visioen, doch waarvan ik den vorm of aard niet helder kon onderscheiden. Was het, vroeg ik dikwijls mijzelve af, in de magnetische uitvluchten naar andere en ver afgelegene werelden dat deze prophetische spiegelingen bewaarheid zouden worden?

Het stellige veto mijner lieve moeder had de kans verbroken dat ik een somnambule van professie zou worden. Zou het dan zijn in de Nieuwe Wereld dat ik het pad van ontdekking zou vinden, vanwaar tot op heden slechts verwijderde lichtstralen tot mijn gezicht waren doorgedrongen?

Toch deelde ik het op dien tijd algemeene vooroordeel van mijne landslieden tegen Amerika en trachtte ik koeltjes het enthusiasme van den Amerikaansche Directeur te verminderen door hem te belooven, zijn aanbod in overweging te nemen, en hem te laten weten, hoe wij, mijne moeder en ik er over dachten. »Dat zal niet gaan," antwoordde de Directeur, dien ik, in den geest bestempelde met den naam van »ingebeelde Yankee."

Mijne moeder begunstigde zijn aanbod en daar hij op het punt was zich weder in te schepen om naar New-York terug

te keeren moest mijn antwoord dadelijk gegeven worden. »Ik moest medegaan.” Hij zou den overtocht mijner moeder betalen even als den mijne en mij engageeren voor negen maanden, tegen een salaris dat mij, jong meisje, worstelende in den strijd om het bestaan — zeer fraai toescheen. Een oponthoud .op een kantoor, een haastig opgemaakt contract, zorgvuldig geschrevene instructies voor de zeereis, de beloofde bepalingen voor onzen overtocht en eindelijk de handteekening van mij en mijn nieuwen directeur, met eenige getuigen aan beide kanten en, mijn toekomstig levenspad en het begin mijner avonturen in de Nieuwe Wereld was afgeteekend voor de klok in Parijs twaalf sloeg op dezen voor mij zoo gedenkwaardigen avond.

Toen ik den volgenden morgen bij mijn ontwaken dit panorama van opeenvolgende gebeurtennissen overzag, kwam ik tot de overtuiging dat de herhaalde verzekeringen van mijne occulte medestanders juist waren, te weten — dat ik een goed magnetisch sujet was, en mijn directeur een goed magnetiseur. Daarop, uit mijn bed springende met het woord in mijne gedachte »Te zijn of niet te zijn,” hoorde ik eene heldere stem in mijn binnenste, die al mijn twijfelingen en moeilijkheden scheen op te lossen met deze steeds ware woorden:

»Daar is een God die ons leven bestuurt.
Wij mogen het besnoeien zooveel wij willen.”

TWEEDE HOOFDSTUK.

Een schrijver, veel grooter en wijzer dan zij die dit hoofdstuk schrijft, heeft gezegd:

»De fondamenten des Hemels zijn gelegd in de Hel.”

En een ander, — de beroemde Dante — omschrijft sommige van de bijzondere ondervindingen die ik ga te boek stellen, door de opmerking:

»Uit den weg der duisternis, komt het pad des lichts.”

Het is mogelijk dat ik bestemd ben de waarheid van deze beide bekende gezegden te bevestigen door de nederige voetstappen na te gaan van haar, die hare eigen levensgeschiedenis beschrijft in deze (thans nog) onbekende bladzijden.

Indien ik mij heb weerhouden om stil te staan bij de bijzonderheden mijner jeugd en opvoeding, behalve in hunne meer algemeene trekken, is het omdat ik geen recht zou kunnen laten wedervaren aan droevige, vreemde en zelfs schrikwekkende voorvallen, zonder namen te noemen, die ik niet gaarne met mijn eigen naam in verband zou willen brengen, en personen te vermelden, die hun rol hebben uitgespeeld in het verrassende drama mijns levens, en die verplaatst zijn naar schouwtooneelen ver verwijderd van de paden die ik geroepen ben geweest te bewandelen.

Sedert ik ben gescheiden van hen die nu zijn verdwenen, is het genoeg te zeggen dat veel vreugde en smart, fortuinsveranderingen en romantische avonturen mijn deel zijn geweest, zelfs voor het twintigste jaar van mijn veelbewogen loopbaan vervuld was.

Dit alles zou van weinig of geen belang zijn voor de lezers eener Spiritualistische levensbeschrijving; toch ben ik overtuigd dat deze wisselvalligheden noodig waren voor de vorming van een karakter, bestemd om het werktuig te worden voor de wezens van een wereld van welker bestaan men niet eens een flauw vermoeden had in mijne meisjesjaren.

Het is zeer zeker noodzakelijk geweest voor de toekomstige hervormster om in haar eigen persoon iedere gewaarwording der ziel te ondervinden, voor zij de mogelijkheden der zielskrachten in anderen zou kunnen verstaan.

En dit was zoo; aldus leerde ik mijne verschillende en dikwijls tragische levenslessen, zelfs vóór den tijd dat de meeste meisjes hunne intrede doen in het tijdperk van den vrouwelijken leeftijd. Nu herinner ik mij de dagen toen ik, vergezeld van mijne trouwe moeder, mij haastig inscheepte op de stoomboot »Pacific", bestemd naar het land van de ondergaande zon, en hoe het mij te moede was toen ik voor het eerst van

mijn leven op de groote waterwoestijn mij bevond, die mij scheidde van vriend en vijand.

Na een goede vaart kwamen wij aan wal, onder het onophoudelijk gedruisch en gewoel van New-York, en werden wij door een van onze mede-passagiers gebracht naar een stil verblijf dat hij ons tijdelijk in zijn eigen huis had aangeboden. Mijne arme moeder en ik keken elkander aan met weemoedige blikken, en barsten in bittere tranen uit, toen het geluid van een straatorgel de maar al te goed bekende tonen uitgalmde: »Home, sweet home". . . Eindelijk droogden wij onze tranen en beloofden wij elkander, het nieuwe leven, dat voor ons lag, zoo dapper in te treden, alsof wij nu waarlijk den strijd en de moeite van het verledene waren afgestorven, en ons best te doen om in een nieuw land en onder onbekende omstandigheden, te blijven gelooven dat het een inspiratie des Hemels was, die ons had gezonden naar de kusten van de Nieuwe Wereld.

De schouwburg waarbij ik geëngageerd was, was nog niet open voor het seizoen, dus hadden wij nog eenige dagen rust voor ons.

Hoewel wij zeer beleefd ontvangen werden door den penningmeester van het tooneelgezelschap en door hem gebracht werden, naar hetgeen hij meende een geschikte woonplaats te zijn, voorspelde ons het eerste voorval in ons nieuw leven, niet veel goeds. Bij mijn eerste onderhoud met mijn Amerikaanschen Directeur, den heer, die mij met zoo bijzondere kracht had gedrongen zijn aanbod van een tooneelengagement aan te nemen — vond ik zulk een hemelsbreed verschil tusschen onze beide beschouwingen van toekomstige verwachtingen en relaties, dat, indien ik de noodige middelen had bezeten, ik onmiddellijk zou hebben besloten naar Engeland terug te keeren.

Daar ik niet instaat was om dit ondoordachte plan uit te voeren, was mijn volgende zet op het schaakbord des levens een ernstige ziekte te krijgen. Mijne moeder en ik dachten beide dat deze ongesteldheid alleen aan overspanning was toe

te schrijven, hoewel de goede dokter die aan het theater verbonden was, ons verzekerde dat het de uitwerking was van het New-Yorksche klimaat, gedurende de heete Augustusdagen, op een gestel dat daar niet aan gewend was.

Tusschen de nagelaten papieren mijner geliefde moeder, vond ik de door haar zoo zuinig bewaarde uitknipsels uit verschillende couranten waarin mijn wijd en zijd uitgebazuinde naam voorkomt, en hierdoor herinnerde ik mij weder dat ik zeer hartelijk werd ontvangen door mijn Westersch auditorium, en het voorwerp werd van de warmste artikeltjes in de nieuwsbladen. Maar dat alles hielp hoegenaamd niets. Ondanks het feit dat ik mij in de gunst van het publiek bleef verheugen, en met succes optrad in verscheidene kleine karakterstukken die ik voor mijzelve had geschreven, werd het verschil van meening met mijn directeur hoe langer hoe grooter, en bereikte weldra zulk een hoogte dat de »gentleman" in quaestie mij eerst trachtte te vernederen door mij te dwingen in de meest onbeteekenende rollen op te treden, en bemerkende dat er een zeer sterke partij te mijnen gunste bestond, beide, onder het goedhartige tooneelgezelschap (dat hem zoo goed kende) en onder het publiek, besloot hij het veiliger hulpmiddel te baat nemen, van mij op zijde te schuiven — dat is mijn naam geheel van de tooneelbiljetten te schrappen.

Menig aanbod van nieuwe engagementen werd mij gedaan van andere schouwburgen, maar mijn contract was voor negen maanden, en men gaf mij den raad »geen oorzaak te geven" voor nieuwe beleedigingen door mijn engagement te verbreken.

Hier wil ik even stilstaan om mijne hartelijken en wel verdienden dank te brengen aan de »trouwe harten" van die »arme tooneelspelers". Zij begrepen mij allen, — hadden medelijden en zouden mij met liefde geholpen hebben, indien zij dit hadden kunnen doen. Maar een hoogere macht dan die van de aarde waakte over ons allen en hoewel de positie waarin ik mij bevond, bijna alleen staande in een werkelijk nieuwe wereld, zeer beklagenswaardig was, kan ik nu toch inzien dat al deze voor mij zoo onverwachte tegenspoeden en bittere

beproevingen slechts de middelen waren door de Voorzienigheid gekozen om het levensplan uit te werken dat eindelijk voor mij zijn aanvang zou nemen.

De betrekkelijke onbekendheid waartoe mijn »beminnelijke" Directeur mij had veroordeeld, had twee opmerkelijke resultaten. De eene was eene nieuwe kennismaking met zekeren Mr. Boaler, een Engelschman, die van mijn moeilijke positie had gehoord, en die mij uit vriendelijkheid een bezoek kwam brengen, en de andere was mijne introductie door dien heer aan eene welbekende dame in New-York, Mevrouw Jennie Watson, uit Great Jownes-street. De voornaamste reden waarom Mr. Boaler mij aan deze dame presenteerde was hare sterke begeerte om mijn directeur een pak slaag toe te dienen, iets wat zij, volgens hare verzekering eens had gedaan en hetgeen zij zeer gaarne te mijnen behoeve zou herhalen. Hoewel ik dadelijk het edel aanbod van de dame van de hand wees, nam ik haar vriendschap aan, die van dien tijd af, evenals die met den Heer Boaler, vele jaren heeft voortgeduurd, en een bron van onuitsprekelijk genoegen geweest is voor mijne moeder en mij, te midden onzer Amerikaansche wederwaardigheden.

Het tweede uitwerksel van de door mijn Directeur gevolgde politiek was dit, terwijl hij mij veroordeelde tot een betrekkelijk niets doen en daar ik toch behoefte had aan bezigheid en afleiding, verschafte ik mij die op de volgende wijze:

In het nieuwe pension, waar wij op aanbeveling van onzen vriendelijken Dokter waren gehuisvest, ontmoetten wij, daar wij natuurlijk gezamentlijk met vele andere gasten dineerden, een gehuwd paar, die, hoewel het aardige menschen waren, mijne verbazing en weerzin opwekten door telkens te spreken over hunnen omgang met de »Geesten der afgestorvenen.' Zij stelden dezen voor alsof zij nog in leven waren en zich gedroegen als waren zij nog zeer intiem met de menschen van de aarde die zij hadden verlaten. Om nu een juist inzicht te verkrijgen van de verontwaardiging en afkeer waarmede ik zulke taal aanhoorde, moet men begrijpen, dat hoewel ik al-

tijd geesten had gezien en gewend was geheimzinnige stemmen te hooren, ik zulke gezichten en geluiden nooit in betrekking had gebracht met de »geesten der afgestorvenen." Ik wist niet wie of wat de verschijningen waren die ik zag, of van waar de stemmen, de muziek en andere door mij gehoorde geluiden afkomstig waren.

Toen ik de uitverkoren Zieneres werd aan een zekeren Occultistenkring (waarvan ik reeds vroeger heb gesproken) was ik altijd in eene somnambulischen toestand, waarvan ik mij niets herinnerde als ik ontwaakte. Buitendien hadden mijne Occultistische vrienden mij geleerd dat er gewesten waren van »submundane of elementaire wezens" die op de aarde verschenen als geesten, spoken en demonen; dat er ook »supermundane" wezens waren, zooals engelen, planetaire en solaire geesten, maar dat de verschijningen die gezien werden in menschelijke gestalte, niets meer of minder waren dan »schimmen, schijngestalten of emanaties van de lijken, een gevolg van de schadelijke gewoonte om de lijken in de aarde te begraven inplaats van ze te cremeeren. *) Ik moet er nog dit bijvoegen, dat bij het totaal gemis aan eenige met goede bewijzen gestaafde en betrouwbare kennis van het geestelijk wezen des menschen, voor mij als voor millioenen medechristenen, de innige, geestelijke aspiraties van mijn gemoed slechts hunne uitdrukking vonden in de leeringen der orthodoxie en zulk een geloof als ik mij eigen had gemaakt door plichtmatig naar de predikatie te luisteren, op bepaalde tijden naar de kerk te gaan, of dienst te doen als organiste of zangeres bij de kerkdiensten. In één woord, ik was altijd een zeer »godsdienstig" meisje geweest, en het familiaar gepraat mijner nieuwe kennissen over »Geesten" die, zooals ik wist, of meende te weten, »bij God' waren of »naar de andere plaats", of die anders onder den grond lagen te slapen tot over eenige millioenen jaren — tot den dag der opstanding — ergerde ik mij zoodanig dat ik een gevoel had

*) Deze leer der Occultisten is ook aanvaard door de hedendaagsche Theosophen.

alsof het heiligschennis was onder hetzelfde dak te vertoeven met menschen die zulke taal uitsloegen.

Toen ik over deze gemoedsbezwaren sprak tot de dame van het pension, verzekerde zij mij dat de personen waarover ik mij beklaagde, die zij betitelde met den mij tot nu toe onbekenden naam van »Spiritualisten" tot hare beste en eerbiedwaardigste huurders behoorden, en zij wenschte dat ik ze eens afzonderlijk wilde bezoeken en met hen spreken, dan was zij zeker dat ik wel van meening omtrent hen zou veranderen. Eindelijk besloot ik als »een zaak van plicht en geweten" een bijzonder gesprek met hen te houden, en begon ik zooveel belang te stellen in de eenvoudige, onopgesmukte verhalen van de geestelijke gemeenschap en de alom verspreide manifestaties van de geestelijke phenomenen, dat ik ten laatste toestemde om Mr. Ranney, een eerbiedwaardig heer uit Canada, een van de zoo gevreesde Spiritualisten, te vergezellen naar een plaats waar ik, zooals men mij verzekerde, vokomen overtuigd kon worden van de waarheid van alles wat hij mij medegedeeld had.

Ondanks het aantrekkelijke dat het onderwerp over de mogelijkheid van den terugkeer der geesten van afgestorvenen voor mij bezat, waren er verscheidene gesprekken en heel wat argumenten toe noodig geweest om mij over te halen het »Geesten-depôt" zooals ik het verachtelijk genoeg noemde, waar ik de beloofde bewijzen zou ontvangen, te bezoeken.

Toen mijne bezwaren eindelijk overwonnen waren, vergezelde ik mijn nieuwen vriend naar een huis in de Kanaalstraat, dat er armoedig uitzag en na twee of drie kale smalle trappen te zijn opgeklommen, bevond ik mij in een sombere, slecht gemeubileerde kamer, waar een aantal, heel gewone menschen gezeten waren om een ronde houten tafel, terwijl zij met blijkbaar groote belangstelling acht gaven op de zware en herhaalde bewegingen. Hoewel dit, zooals men mij mededeelde een publieke séance-kamer was, toegankelijk voor alle vreemdelingen die den bepaalden toegangsprijs wilden

betalen, fluisterde mijn metgezel mij toe, dat de kring nu midden in eene »geestencommunicatie" was en wij rustig moesten blijven waar wij stonden, totdat die was afgeloopen. Dan zouden wij zeker worden uitgenoodigd in den kring te komen. Zonder het minste idée welke betrekking er kon bestaan tusschen een »geestencommunicatie" en een kloppende tafel, maar oogen en ooren goed openhoudend, hoorde ik een mager, treurig uitziend man aan het andere eind van de tafel, onophoudelijk de letters van het alphabet opzeggen, telkens weer van voren af aan, met een eentonige stem, totdat hij eindelijk ophield. Een van het gezelschap, die bezig geweest scheen met iets te schrijven, zeide met een heldere, luide stem: »De geest antwoordt," de Onsterfelijkheid zou niets meer zijn dan eene »fictie" indien er geene andere bewijzen voor waren dan hetgeen de Bijbel ons leert. Dit was voldoende voor mij. Deze akelige, spookachtige ongeloovigen waren bezig een aanval te doen op den Bijbel! Zonder het minste begrip te hebben welke vraag dit antwoord had te voorschijn geroepen, of door wien en op welke wijze dat antwoord was gekomen, had ik voor mij er reeds meer dan genoeg van, enkel door het hooren van de oneerbiedig dooreengehaspelde woorden, »fictie" en »Bijbel.'

Gelijk honderden anderen die ik later heb zien wegloopen, op het eerste oogenblik het beste dat zij iets hoorden wat hen niet aanstond, omdat het niet rijmde met hunne stereotype denkbeelden van geloof, in plaats van te blijven en naar de redenen daarvan te vragen, liep ik ook weg — of liever moest ik zeggen, nam ik de vlucht. Haastig liep ik de trap af, de straat op, en naar mijn eigen kamer, om op mijne knieëu te vallen en om vergeving te bidden voor het bezoeken van zulk een heidensche plaats en zulke heidensche menschen.

Het duurde eenigen tijd voor ik bijkwam van den schok die mijn »godsdienstig gevoel" had ontvangen, en toen, vermoeid van mijn gedwongen niets doen, kreeg ik een heerlijk idée om mij den tijd te verdrijven. Ik was gewoon geweest om te schrijven voor muzikale en dramatische bladen. Ik had

aan eenige mijner letterkundige bekenden in Londen stukjes beloofd over mijne Amerikaansche lotgevallen, en wat zou ik nu een kapitaal artikeltje kunnen schrijven door deze »Yankee-humbug" en »Geestenoproeperij" door hobbelende tafels, aan de kaak te stellen!

En nu, in het vooruitzicht dat mijn theater-engagement over een paar weken geëindigd zou zijn, begreep ik hoe wenschelijk het zijn zou om van de gelegenheid te profiteeren, en genoeg op de hoogte te komen van die »akelige dingen" ten einde in staat te zijn een verpletterend artikel te schrijven voor mijn terugkeer, over »Amerikaansche dwaasheden!

Om dit heerlijk en zeer prijzenswaardig voornemen ten uitvoer te kunnen brengen, luisterde ik gewilliger dan anders naar een mijner tooneelvrienden, Mr. Augustus Fenno, met wien ik dikwijls speelde in de stukken waarin ik mocht optreden. Deze heer was, niet alleen een zeer aardig makker, maar redeneerde ook gedurig tegen iedereen die naar hem wilde luisteren, over de »Geesten" — de verbazende dingen die zij konden doen en de wonderbare tijdingen die zij konden mededeelen.

Daar ik in een mijner gesprekken met Mr. Fenno gesproken had over mijn innigen afkeer en verontwaardiging over de woorden die ik gehoord had op de séance in de Kanaalstraat, waarop ik »het Woord Gods' den Bijbel had hooren beleedigen, haalde Mr. Fenno mij over om een ander medium te bezoeken. Dit was, zeide hij, eene bekende van hem, en en ik zou door haar niets anders vernemen dan de onomstootelijke waarheid.

Mijn besluit in gedachte houdende dat ik de geheele zaak in dagblad-artikelen aan mijne Engelsche landgenooten zou mededeelen, stemde ik toe een bezoek te brengen aan Mr. Fenno's, »rana avis," op voorwaarde dat hij mij er dadelijk zou brengen. »Dat wil zeggen," antwoordde Mr. Fenno," »voor ik de gelegenheid kan hebben het medium op uw bezoek voor te bereiden, door te zeggen wie gij zijt of wat zij tegen u moet zeggen?" »Juist zoo is het," antwoordde ik kort-

weg." »Heel goed," zeide mijn vriend lachend," het is ook beter zoo, dan zal alles wat gij zoudt mogen krijgen echt en onverwacht zijn," en zoo waren mijn vriend en ik op straat en op weg naar een ander huis in de Kanaal-straat, waar ik niet zou worden voorgesteld aan het medium, maar enkel toekijken, en mijne eigene gevolgtrekkingen maken.

Welke uitwerkselen dit bezoek op mij gehad heeft, moet ik bewaren voor het volgend hoofdstuk.

DERDE HOOFDSTUK.

DAGERAAD.

Ten tweede male beklom ik de smalle kale trappen van een huis in de Kanaalstraat, en met al mijn vooroordeelen, verdubbeld door de armoedige omgeving, betrad ik een kleine, eenvoudig gemeubileerde kamer, waar wij binnen werden gelaten, na verscheidene keeren geklopt en een poos gewacht te hebben, door een jonge dame, die door den Heer Fenno kortweg genoemd werd: de dame, nu bekend als Mevr. Ada Foye.«

Op Mr. Fenno's vraag of zij voor ons eene séance wilde geven, antwoordde zij toestemmend. Het medium, (zooals Mr. Fenno haar noemde) zag er zeer jeugdig uit en had in uiterlijk en manieren niets van dat spookachtige dat wij gewoonlijk verbinden aan het woord »heks". Nog minder gaf zij blijken van de listige en dubbelzinnige wijze van doen, die gewoonlijk het kenmerk is van een bedriegster — zij scheen bekend te zijn met mr. Fenno en zonder zich te verwaardigen eenige notitie van mij te nemen (de heer Fenno had mij slechts voorgesteld als »een jeugdige vriendin, die eene séance wenschte bij te wonen') wees zij mij een stoel aan bij een onbedekte tafel en begon een geanimeerd gesprek met mijn vriend.

Bijna onmiddelijk nadat ik was gaan zitten, kwam er eene reeks van geluiden, gelijk slagen tegen den onderkant van de

tafel. »O! daar zijn zij," zeide het medium — »uwe vriendin is zelve een groot medium" — Hierop keek ik naar het plafond om te zien of het niet op het punt was van neer te vallen op zulk een zondig schepsel als ik, die daar bestempeld werd met den naam van »groot Medium". —» Hier," voegde zij er bij — kaarten naar mij toeschuivende die bedekt waren met de letters van het Alphabet — »neem dit potlood — Ik zie dat gij ongeloovig zijt, wijs op de letters en zij zullen kloppen voor de genen die zij noodig hebben om woorden van te spellen."

»Zij?" zeide ik in gedachte. — »Wie zijn zij? Dat zou ik wel eens willen weten?" . . .

De kloppingen werden luid en hevig. Ik wachtte even totdat het medium en mijn vriend druk aan het praten waren over onverschillige onderwerpen; toen greep ik de kleine houten tafel, en keerde haar plotseling om, ten einde de veeren of de andere machinerie te ontdekken waarmede die geluiden gemaakt werden. Onmiddelijk verlieten de kloppingen het onschuldige tafeltje en het begon als het ware te donderen onder mijne voeten op den vloer. In een oogenblik lag ik op mijne knieën, langs den grond voelende naar de veeren die niet daar waren. In eens, als bij een tooverslag, verlieten de kloppingen de vloer en klonken langs de muren, den schoorsteenmantel, de deur en alle deelen van de kamer. Teleurgesteld, en verschrikt, viel ik in een stoel neder, toen er hevig geklopt werd in den rug van dien stoel, mij bijkans er vanaf dringend, en op denzelfde plek komende, waar ik zooeven mijn hand had gehouden. Ik wist toen, dat die geluiden niet door de eene of andere machinerie werden veroorzaakt, en ook niet in betrekking stonden met de jonge dame die ik was komen bezoeken. Medelijden hebbende met mijne blijkbare verwarring, zeide Mevr. Foye — en nu sprak zij, mij zeer vriendelijk aanziende: »Gij zijt zelve een groot medium, en de geesten, zooals ik geïnspireerd word u te zeggen, hebben een machtig werk door u te doen. Wees nu kalm. Wijs met dit potlood op het alphabet, en Mr. Fenno zal de letters opschrijven

waartegen getikt wordt. Kijk! — Ik ga een eind verder zitten, maar zal in het gezicht blijven."

O Hemel! Welk een tooneel volgde er toen. Al de vrienden die ik ooit gekend had — ja — al de kennissen, die ik toevallig ontmoet had, en waarvan ik al lang het bestaan had vergeten, keerden ongezocht terug, afgespeld door het tikken op bijzondere letters van het alphabet hunne namen, leeftijd, woonplaats en dood opgevend.

Af en toe werden er bewijzen geschreven, zoo snel als mogelijk was, door de hand van het medium, gebeurtenissen en geheimen, die slechts aan mij bekend konden zijn op de aarde; geheimen, diep verborgen in mijn hart, en slechts bekend aan mij en aan »de dooden". Met dit alles, in snelle opeenvolging verliepen meer dan twee uren. In dit tijdsverloop ging het geheele panorama van mijn leven voor mij voorbij met velen van hen met wie ik mijn levenspad had bewandeld en die men nu »dood" noemde; ze maakten zich kenbaar met eene nauwkeurigheid in kleinigheden, met een oprakelen van lang vergeten feiten, die door geen andere menschen op de oppervlakte der aarde konden worden gegeven.

De twijfel was vernietigd; het ongeloof te niet gedaan. Daar zaten wij — met ons drieën — twee er van geheel vreemd aan den levensloop, het karakter of de vroegere omgeving van de derde persoon. Toch waren in die kleine kamer onzichtbare scharen aanwezig — vrienden en vijanden — die allen hunne eigene geschiedenis mededeelden en zulke overtuigende identiteits bewijzen medebrachten, door geen enkel met gezonde zinnen bedeeld mensch te verwerpen. Allen kwamen, behalve een, de liefste van allen, mijn eenige, beminde broeder, de jonge zeeman, die een jaar geleden van mij was weggegaan, en wiens doodsbericht in een vreemd land, mij een verpletterende slag was geweest, die het opgewekte, vroolijke meisje, tot een treurende vrouw had gemaakt; doch hij, het tweede ik in mijne meisjesjaren, kwam niet.

Ik had een gevoel alsof ik de séance niet langer mocht voortzetten, want ik wist dat mijne metgezellen vermoeid waren

en dat wij dit gedenkwaardig bezoek moesten eindigen.

Toen gebeurde het dat ik, zonder zelfs den naam of betrekking van mijn broeder te noemen, mijne bittere teleurstelling te kennen gaf, dat h ij niet was gekomen, — Probeer het nog eens," zeide het geduldige medium. Een luid getik gaf het antwoord hierop. Ik greep de kaart, wees naar de eerste letter van zijn naam, maar de letters vormden zich tot een zin, die ik niet kon volgen. Daar zij echter door mijn nu in opgewondenheid verkeerenden vriend waren opgeschreven, lazen wij er het volgende uit: »Lieve Emma, zoek de groote zeeslang voor Tom." — O, genadige hemel! — Dit waren de laatste woorden, die mijn jeugdige zeeman tot mij gesproken had op deze aarde. Ik had ze lang vergeten en zou er misschien nooit meer aan gedacht hebben, indien ze mij niet in de herinnering waren gebracht door den eenigen persoon, die er van wist. Dit was de beteekenis er van: ik werd opgeleid als opérazangeres en zong bijna niets anders dan Italiaansch of Duitsch. De jonge zeeman had dikwijls zijn verlangen te kennen gegeven dat ik zekere »prachtige zeemansliedjes" zou leeren, die hij zoo mooi vond, onder welke »Tom Starboard" en »Een groote zeeslang" zijn idealen waren van muzikale schoonheid.

Het eerste had ik ingestudeerd, om hem genoegen te doen, maar had mij voor de studie van het tweede verontschuldigd, door te zeggen dat ik het stukje nergens kon krijgen. Tom was verzekerd dat zulk een »populair liedje" toch wel te krijgen zou zijn, en bij het afscheid nemen voor zijne reis, waarvan hij hier op aarde niet meer terug zou komen, riep hij terwijl ik mij over de trapleuning boog om zijn lief gezicht nog voor het laatst eens te zien, mij de hierboven vermelde woorden toe. En nu, hoe kon ik weer van hem scheiden!

Met een ongeduldig, smachtend verlangen om meer van hem te hooren, zeide ik: »Als gij het zijt Tom, zeg mij dan den naam van het schip waarmede gij zijt heengegaan." Geen geklop kwam hierop tot antwoord, maar het medium, een stukje papier opheffende, waarop zij snel iets had geschreven, lazen wij het volgende, g e s c h r e v e n n o g v o o r i k m ij n v r a a g

h a d u i t g e s p r o k e n: »Uitgezeild in H. M. S. de naam is van een kribbig meisje."

Wat beteekent dit in 's hemelsnaam? riepen mijne bekenden.

»Uitgezeild met Haar Majesteits schip »Vixen", (feeks) antwoordde ik; maar o, Tom, waarom spreekt ge zoo in raadsels?"

Wederom schreef het medium — »ik schreef deze woorden enkel om de beteekenis aan te duiden van den naam van mijn schip, Vixen, omdat later niemand zeggen kan, dat mijne antwoorden voortkwamen uit gedachte lezen. Mijne antwoorden waren schijnbaar te dwaas, lieveling om in uwen geest op te komen, maar gij weet de beteekenis er van, en dat niemand anders dan Tom ze zoo kan geven — en nu vaarwel voor heden. Ga weer naar moeder, en zij zal u vertellen, dat zij iets in haar blikken doosje heeft gevonden, dat zijn gewicht in goud waard is."

Afscheid genomen hebbende van het lieve medium, niet langer met onverschilligheid, maar met vele hartelijke kussen, en beide met de oogen vol tranen, kwam ik weder op straat, als een veranderde vrouw; de wereld en alles rondom mij was veranderd. Verbaasd als ik geweest was, had ik aan het medium en mijn vriend Fenno, allerlei vragen gedaan, zooals: »Waar wonen de geesten? — Vanwaar komen zij? — Zien zij ons, en zoo ja, waarom kunnen wij hen dan niet zien?" — Hierop en op nog vele andere, hadden zij korte antwoorden gegeven, die als het ware onderstreept werden door luide kloppingen, om aan te duiden dat de geestenwereld hier de zielwereld was van de aarde, onzichtbaar voor onze oogen, evenals onze ziel voor ons lichamelijk oog, en slechts voor ons kenbaar te maken door de manifestaties van stoffelijke dingen.

Hetzij ik tevreden was of niet met deze brokstukjes philosophie, liep ik de straat op met het bewustzijn, ja, met de zekerheid dat de lucht rondom mij vol was van geesten, vol van eene nieuwe, onzichtbare wereld, bevolkt met levende wezens, waarvan de menschen geen kennis hadden, daar men ze dood waant, en misschien eeuwig voor ons verloren. In werkelijkheid echter leven zij en omringen zij ons, bewaken

ons; soms, doch niet altijd, lezen zij onze geheimste gedachten, zien onze geheimste daden, — een wereld in een wereld — die onze straten vervult, en onze steden, de aarde, lucht en het uitspansel, terwijl wij voortleven, onbewust van hunne tegenwoordigheid, hen dood noemen, en meenen dat zij voor altijd verdwenen zijn.

In waarheid mag ik zeggen dat ik naar mijn tijdelijk tehuis terugkeerde als een ander schepsel, evenveel veranderd als de wereld en mijne geheele omgeving mij toescheen. Nauwelijks was ik in ons pension terug, of mijn moeder begroette mij met de volgende woorden: »Emma, lieve, ik ben zeker dat ge in uw schik zult zijn met hetgeen ik u te zeggen heb. Ik zocht in dat oude blikken doosje naar dat papier waarover ik u heb gesproken, en maakte een pakje open met de brieven van mijn lieven jongen, denkende dat het daar mogelijk tusschen gelegd was om het goed te bewaren, — en wat denkt ge dat ik vond? Iets wat zijn gewicht in goud waard is! vervolgde zij, zonder op antwoord te wachten. Kijk lieve, hier is die potlood-teekening, die Mr. Thomas Fhorne van onzen lieven Tom gemaakt heeft, toen die lieve jongen op het punt was zijn laatste reis te doen.'' Hier liet ze mij een kleine potlood-schets zien van onzen verdronken jongen zeeman, die hoewel door een liefhebber gemaakt, toch uitstekend geleek.

Wat mij echter steeds in de ooren klonk als eene stem uit den hemel, waren de veelbeteekende woorden, dat bij mijne terugkomst »Moeder mij zou vertellen dat zij iets gezocht had in haar ouden blikken doos, en iets had gevonden dat zijn gewicht in goud waard was.''

Bezaten die geesten dan prophetische gaven zoowel als die van clairvoyance? Na den kostelijken vondst gekust te hebben, die nog in mijn bezit is, en op mij neder ziet van den muur mijner kamer, terwijl ik zit te schrijven, deelde ik mijne moeder bedaard mede dat ik weder een geesten-medium had bezocht. Op dit bericht antwoordde mijne moeder met de nadrukkelijke verklaring, dat, hoewel zij mij gevolgd was over

de wijde wereld, en nog steeds gereed was dit te doen waar ik ook heenging, zij echter voor deze afschuwelijke en zondige zaak geen vonkje sympathie had. Indien ik het onderzoek er van wilde doorzetten, moest ik er mij op voorbereiden haar met het eerstvolgende schip naar Engeland te zien vertrekken, want onder een dak, waar zulke afschuwelijkheden worden uitgeoefend, zou zij nooit willen blijven.

Toen zij bemerkte dat ik meer geneigd was om met haar in te stemmen dan mij tegen haar inzichten te verzetten, begon zij mij te vragen naar den uitslag van de séance die ik had bijgewoond. In antwoord, las ik haar, zonder er iets bij te voegen, de vragen en antwoorden voor die er waren voorgekomen, met mijne aanteekeningen, en toen behaalde het gezond verstand de overwinning over bigotterie en vooroordeel. Mijne verstandige toehoordster, toen zij hoorde van de kostelijke kleine identiteits-bewijzen, bewijzen van haar zoon, echtgenoot en andere geliefde betrekkingen, waarin zij zich onmogelijk kon vergissen — en nadat zij mij door rechtstreeksche vragen een uitgebreid verhaal had ontlokt van het geheele tooneel — nadat zij mij verscheidene malen de »instructies" had doen herhalen, die ik had ontvangen om aan de tafel te gaan aanzitten tot ontwikkeling, zette zij zelve een klein tafeltje voor mij, waaraan zij en eene jonge dame die ons een bezoek bracht, zich ook nederzetten, en daar zaten wij met onze drie paar handen plechtig daarop uitgespreid, in angstige stilte »te wachten op de geesten."

Het zou even vervelend zijn voor mijne lezers als onmogelijk voor mij om al de zonderlinge bewegingen te beschrijven, die ons tafeltje maakte, wanneer wij met ons drieën, bijna na iederen maaltijd, naar onze slaapkamer vlogen en onze handen uitstrekten over dat geheimzinnige sprekende houten ding weleer genaamd »tafel'.

Thans echter scheen het begaafd te zijn met een veel krachtiger leven dan de drie stervelingen, die er — niet precies áán zaten, want het ding liep gedurig van ons weg, naar de hoeken der kamer en zelfs naar andere tafels, viel somtijds

onderste boven op onzen schoot, zweefde in de hoogte en trachtte dan met de pooten naar boven, weer naar beneden te komen.

Het grootste genot voor dit vreeselijk levendige stuk hout scheen echter te zijn, wanneer ik naar de piano ging om te spelen. Het zou onloochenbaar geweest zijn voor iederen opmerker, indien wij zoo iemand bij onze goddelooze plechtigheden hadden durven toelaten, dat de houten duivel niet alleen hartstochtelijk veel van muziek hield, maar deze ook bijzonder goed wist te beoordeelen. Niet alleen volgde het mij naar de piano, maar met een zijner hoeken raakte het liefkoozend mijn schouder aan, en sloeg de maat door op de vloer te dansen, met langzame of snelle bewegingen, volgens iedere maatsverandering die ik speelde.

Sedert dien tijd hebben mijne moeder en ik honderde malen onbezielde lichamen zien bewegen in de tegenwoordigheid van zekere mediums, zonder verbazing of vrees, maar om zulk eene magische opeenvolging van bewegingen te zien voor de eerste keer en nog wel zonder dat er iemand bij was, bekend genoeg met de zaak om die geheimzinnigheden toe te lichten, dit was naar men denken kan, eene inspanning voor de zenuwen, bijkans onmogelijk voor menschelijke krachten om te dragen.

Somtijds ook fluisterden zachte stemmen mij welbekende namen in het oor en vriendelijke gezichten zweefden een oogenblik voor mijn oog om ras te verdwijnen; en deze geluiden en gezichten gaven mij de verzekering dat dat verschrikkelijke kleine tafeltje slechts een soort van electrische batterij was, bewogen door onzichtbare werklieden, die ons noodzaakten om te onderzoeken wie toch de bewerkers konden zijn van zulke onverklaarbare phenomenen, indien het niet de geesten waren die wij hadden begonnen uit te lokken.

Wij werden er nog meer toegebracht om tot deze overtuiging te geraken, toen onze tafelbewegingen even plotseling ophielden als zij waren begonnen. Alles was weer stil. Geen teeken of beweging kon door onze houten tooverheks verkregen worden. In plaats daarvan, begon ik door het alphabet, dat wij van een goeden vriend gekregen hadden, alle soorten van

boodschappen, namen, en onverwachte zinnen uit te spellen. De kracht die vroeger geschuild had in het bewegelijke tafeltje scheen nu plotseling overgegaan op mijne beide armen en handen, mij noodzakende de letters aan te wijzen, die opgeschreven zijnde, tijdingen bevatten, juist op de zelfde manier als Mrs. Foye had gedaan.

Nu en dan werden er eenige kloppingen gehoord, juist onder mijne voeten, maar deze gaven mij zulk een onbeschrijfelijk gevoel van afschrik, dat ik de kamer uitliep, somtijds zelfs naar beneden of op straat. Slechts met de grootste moeite, en met de belofte de zittingen te doen ophouden, konden mijne moeder en mijne vriendin mij dan overhalen, weer in »die spookplaats" te komen.

Het duurde echter niet lang of deze vermoeiende proefnemingen werden veranderd in eene meer geregelde en aangename methode. Onze spiritualistische kring werd hoe langer zoo grooter, en onder deze bekenden was een muziek-handelaar uit New-York, zekeren Mr. Waters.

Deze heer was een ernstig en verstandig Spiritualist, en toen wij hem de moeielijkheden mededeelden, die wij bij onze proefnemingen ondervonden, verzekerde hij mij dat ik slechts noodig had »ontwikkeld" te worden om een bewonderenswaardig medium te zijn. Daar ik er niet geheel zeker van was of deze »ontwikkelingskuur" niet de eene of andere soort van chirurgische operatie inhield, vroeg ik eenigszins angstig om nadere inlichtingen omtrent hetgeen er aan mij gedaan moest worden. Mr. Waters antwoordde dat het slechts beteekende: het inbrengen van magnetisme in het gestel, door middel van een krachtig medium van ondervinding. Hij voegde en bij dat hij er een kende, die publieke séances hield, zekere mevrouw Kellogg, en dat hij mij, als ik dit wenschte aan haar zou voorstellen.

»Wanneer?" vroeg ik. »Morgen avond" antwoordde hij. »Waarom niet heden avond?" »Och, ja," zeide hij. Hij had nog iets te doen in zijn winkel voor hij dien avond vrij zou zijn. Ik kende zijn winkel, had er muziek gekocht en zou als

hij het goed vond hem vergezellen. Ik kon wel wat wachten, maar ik wilde Mrs. Kellogg dadelijk bezoeken of nooit.

»Dat wil zeggen, gij vertrouwt mij niet," hernam Mr. Waters lachend, »en zijt bevreesd dat ik haar zou voorbereiden op uwe komst. Nu, nu, maak maar geen verontschuldigingen, behoud maar die voorzichtigheid in geheel uw spiritualistisch onderzoek. Door zulke voorzorgen zult gij bewaard blijven voor duizend dwaasheden, waarin te driftige en onnadenkende menschen zijn vervallen in hunne behandeling van deze nieuwe geheimzinnige zaak.'

In een paar minuten waren mijne moeder en ik gekleed om uit te gaan, voegden ons bij Mr. Waters in de zitkamer en vergezelden hem naar zijn winkel; eenige oogenblikken daarna waren wij op weg naar het huis van Mrs. Kellogg, in het hoogste gedeelte van Broodway. Mrs. Kellogg was in dien tijd een welbekend en zeer geacht publiek medium en toen wij aan haar vertrekken aanklopten, hoorden wij dat zij juist haar gewone Dinsdagavond séance zou houden. Mr. Waters, werd als bekende van de familie, dadelijk toegelaten, terwijl hij slechts zeide dat hij wenschte dat de dames die bij hem waren het voorrecht mochten genieten, deel te nemen aan de séance. Nadat de gewone toegangsprijs betaald was, werden wij dadelijk beleefd verzocht plaats te nemen in een kamer, die reeds bijna vol vreemdelingen was. Toen ik in vreeselijke spanning mijn noodlot afwachtte, werd ik plotseling aangesproken door het medium, aan wie ik, op mijn eigen verzoek, niet was voorgesteld, met de woorden: »Kom hier, bij mij zitten, gij zijt een groot medium." Ik gehoorzaamde en ging aan »de tafel' zitten, en de dame begon tamelijk krachtig mijne handen te wrijven, het intusschen jammer vindende dat ik een zijden japon droeg. Waarom dit niet goed was, kon ik niet raden; doch voor ik een vraag daaromtrent onder woorden kon brengen, kwam er een zonderling, wazig gevoel over mij, dat zoo geheel en al mijne vermogens verduisterde dat eene poging om mij te binnen te brengen wie ik was, eindigde met mij te overtuigen, dat ik een zeer deftig oud heer was, in

welk karakter, zooals men mij later mededeelde ik eenige onomstootelijke bewijzen gaf van geestelijke identiteit aan verscheidene aanwezige vreemdelingen. Om al het geen er dien avond voorviel en hetgeen ik gevoelde op te noemen — het was de eerste avond van mijn ondervinding als »test-medium" — zou mij totaal onmogelijk zijn.

Genoeg is het mede te deelen dat de aanraking van Mrs. Kellogg's hand gelijk was aan die van den staf eens toovenaars, die het slapende vuur der magnetische kracht opwekte, die eenmaal aangestoken, immer bleef voortbranden met het gestadige licht van de mediamieke kracht die in mij was.

Gedurende de drie uren lange séance van dien avond, ontdekte ik dat ik de bewijzen kon geven van geestelijke identiteit, door personificaties, impressies, schrift en automatische bewegingen mijner vingers over het alphabet. Al degenen die tegenwoordig waren schenen veel meer belang te stellen in deze onverwachte ontwikkeling dan ik zelve, die om de waarheid te zeggen, zoo verbaasd was over mijne eigene wonderbare gaven, en ook zoo onder den invloed van de controleerende geesten, dat ik eerder geneigd was mijne eigene identiteit te betwijfelen dan die van eenigen geest, die ik, naar men mij zeide, verpersoonlijkte.

Maar ondanks al de treffende bewijzen van geestelijke kracht en identiteit die ik had ontvangen door Mrs. Foye — bewijzen die overtuigend waren voor iedereen behalve voor mij — ondanks de dagelijksche bewijzen die rondom mij zich hadden vermenigvuldigd, sedert die gedenkwaardige séance, kon ik niet gelooven. Het was niet omdat ik niet wilde — maar zooals ik nu inzie, omdat mijne eigene goede en wijze geestelijke leidslieden het noodzakelijk maakten door en door zeker te zijn van den grond dien ik zou betreden, en waarop ik anderen zou voorgaan; ik mocht dus niet te lichtvaardig zijn in het aannemen van de ongehoorde feiten die mij waren voorgekomen.

Dit alles zie ik nu »van aangezicht tot aangezicht", hoewel ik het toen, zooals ik naar waarheid kan zeggen, slechts als door een duister glas kon zien.

DES INDES A LA PLANÈTE MARS.

ETUDE SUR UN CAS DE SOMNAMBULISME AVEC GLOSSOLALIE.

PAR TH. FLOURNOY, PROF. DE L'UNIVERSITÉ DE GENÈVE.

Ziedaar een titel, die voor den boekhandel goud waard is en den nieuwsgierigen lezer een amusant luchtreisje belooft à la Jules Verne. Men bedriege zich echter niet. De geleerde schrijver is eerlijk genoeg om op het einde van zijn kritischen arbeid te verklaren bladz. 412!: »Dit boekdeel doet mij denken aan een berg die een muis gebaard heeft! en zijn omvang is niet te verdedigen, zoo het ons niet één pas vooruit heeft gebracht op het terrein van psychologie en physiologie." Maar of die pas wel in de ware rich'ing gemaakt is — zal de vraag zijn.

Wat wordt ons hier geboden? Een met zeer te waardeeren geduldige volharding en nauwkeurigheid gemaakte kritiek over een geheel verkeerd geleid en gebrekkig ontwikkeld medium, zooals men er helaas overal wel eens aantreft, maar dat ten onrechte door den schrijver voor het normale type van alle Somnambules en Mediums schijnt aangemerkt te zijn.

Het sujet is een braaf meisje, werkzaam in een magazijn van confecties te Genève, dat van haar vroegste jeugd af blijken heeft gegeven van aanleg tot somnambulisme en mediumschap. Onbegrepen door haar omgeving en haar zelve, waren die verschijnselen voor haar verontrustend, totdat zij, onder Spiritisten geraakt, als medium zeer gezocht werd en tot rust kwam over hare zonderlinge eigenschappen. Tot haar ongeluk schijnen hare vrienden meer enthusiasme dan kennis van den aard der geestelijke gaven bezeten te hebben en heeft niemand er aan gedacht dat zulk een aanleg even als elke andere gave vorming noodig heeft en maar niet terstond zuiver voltooid is — en aangewend kan worden. Was Hélène Smit van den beginne af regelmatig gemagnetiseerd, dan zou ze waar-

schijnlijk een zeer goede en nuttige somnambule of medium zijn geworden; doch terstond door nieuwsgierigen geëxploiteerd, verviel zij onder banale invloeden, zooals bijna bij alle pas beginnende mediums het geval is, die aan zichzelf of aan onwetende bewonderaars en proefnemers zijn overgeleverd. Alle takken van mediamieke gaven kwamen bij haar voor, zij was goed voor tuptologie — voor schrift, voor zien en hooren, ja sprak soms in een vreemde taal, maakte verzen en teekeningen, maar alles onvolkomen, omdat men al die snaren te gelijk wilde bespelen en geen enkele tijd gaf zich zuiver te ontwikkelen. Nauwelijks heeft ze een paar onbeduidende rijmpjes geschreven of eene vriendin die met Victor Hugo dweepte, veronderstelde dat het haar geliefde dichter wel zijn zou; evenzoo ongemotiveerd werd een andere contrôle voor Balsamo aangenomen, en zoo ook hield het medium zich zelf voor eene reïncarnatie van Lorenza uit den roman van Dumas — tot iemand haar opmerkzaam maakt, dat Lorenza slechts een fantasie-figuur en geen historische persoonlijkheid geweest is.

De kringen waarin men Helène noodigde waren ook niet goed geregeld; men liet er elk toe die het verlangde; men liep uit en in; er werd gepraat en gelachen — en niemand wist hoeveel voorzorg er noodig is om een harmonischen kring te vormen, zoo noodig voor een zich ontwikkelend sensitief medium. De séances waren zeer amusant; eerst kwamen er berichten voor aanwezige personen van zeer verschillende waardij, maar daaronder stellig wel eens treffende en overtuigende; vervolgens liet men haar maar over aan de tyrannieke geesten, die klaarblijkelijk een spel met haar dreven. Het is duidelijk dat haar somnambulischen aanleg onder zulke invloeden geheel in de war gebracht, nooit iets opleverde dat naar identisch bewijs zweemde en wat zij openbaarde als gezien en gehoord was zoo fantastisch en ongerijmd als de eerste droombeelden van slecht ontwikkelde somnambules dikwijls zijn, zoolang zij verkeeren in den toestand die de oude magnetisten den droomring noemden, waar de eigen fantasie spelend optreedt en de visioenen waardeloos zijn. Maar geen ervaren magnetist laat zijn sujet daarin omtobben. Hij neemt die wilde beelden weg en brengt haar door dat stadium heen tot dieper slaap en tot geheel andere, dat is zuivere aanschouwingen.

die of zeer goed te verifieeren zijn, als ze zich tot het aardsche bepalen of, zoo ze stijgen tot het supramundane een edel en verheven stempel dragen en nooit tot grilligen onzin afwijken. Was het wonder dat de professor onbekend met het echte somnambulisme en zuivere mediumschap en genoodigd bij een zoogenaamd fameus medium, dat als een zeldzaam exemplaar door hare vrienden geprezen werd — dat de professor tot het besluit kwam dat er geen andere intelligenties door haar spraken of handelen, maar dat alles een spel van overprikkelde, dwalende fantasie was, gevoed uit een zeer natuurlijke bron van haar eigen indrukken en herinneringen, bewaard door haar tweede ik of het onbewuste zelf. Hij schijnt die herinneringen te beschouwen als een stapel prenten die opeengepakt ergens verborgen liggen en die afdrukken van lang verleden indrukken uit hare kindsheid (des couches subliminales), zijn door een mediamieke autohypnotisatie weer opborrelende en naar de oppervlakte komend voor de hersenen een prentenbóek opleveren.

Hoe jammer dat hij het meisje zoo maar lijdelijk liet drijven op die wilde golven in haar subliminale fantasie en niet wist te bevrijden van de tyrannieke invloeden, die voor elk gewoon mensch merkbaar optraden en pogingen deden om haar organisme te beheerschen, haar keel te forceeren tot een mannenstem door een half uur van vreeselijke marteling en benauwdheid, zoodat het arme slachtoffer van een dwazen en heerschzuchtigen geest op haar knieën viel en met opgeheven handen bad dat die vreeselijke pijnigingen in de keel toch mochten ophouden. Niemand schijnt te hebben geweten dat men zulke wreede verschijnselen moet en kan doen ophouden. Zelfs de geringere hulp, die men aan de mediums kan en moet verleenen, ontbrak het arme meisje. Kwam zij in verstijving, men liet haar stijf — verzonk zij in diepen slaap, men liet haar slapen en bleven hare handen aan de tafel vastgehecht door attractie, niemand dacht er aan die los te maken door bademing. De ondeugende geest Leopold wierp haar eens op den grond door haar stoel eensklaps naar het andere einde der kamer te trekken, en toch bleef professor Flournoy bij zijn bewering dat alles alleen haar eigen subliminale fantasie was en geen vreemde persoonlijkheden door haar werkten wat natuur-

lijk een vreeselijke kwelling voor haar zijn moest, die zoo eenvoudig en eerlijk was en zeer goed wist dat een ander haar beheerschte. De séances waaraan het boek zijn bestaan heeft ontleend, waren gewijd aan de visioenen of droomen die de somnambule verplaatsten in Indië en waarin zij zelf de rol speelde van eene Indische vorstin. Zeker moet zij onder een groep van geesten zijn vervallen, waaronder Indische individuen medespeelden, die haar een pantomine lieten uitvoeren, welke haar vroeger bestaan, als Oostersche vorstin in tafereelen schetste. Zij gaf bepaalde tableaux van dien Indischen roman, haar huwelijksleven, den dood van haar echtgenoot en eindelijk haar betreden van den brandstapel om haar man in den dood te volgen. Het mooiste van de historie was echter dat zij eensklaps, tot geen kleine verrassing voor den professor — haar vorstelijken gemaal van voor eeuwen in hem herkende . . .

Kan men het den geleerden psycholoog euvel duiden dat hij in dat alles bloot een spel van hare fantasie heeft gezien — en toch kan zij dat alles onder geestcontrôle geleverd hebben, even als het schrift in vreemde karakters en zelfs vier kleine woorden in het Sanscrit.

De professer zocht den oorsprong van dat alles in de vele lagen van het geheugen, van het onbewust ik, dat alles opgezameld heeft. De spiritische vrienden weten daar en tegen alles te verklaren met haar vroeger bestaan in Indië en schijnen zelfs niet uit het veld geslagen met de koddige combinatie van den Geneefschen professor met den Indischen vorst.

Beklagenswaardig achten wij zulk een arm medium. Nog ongerijmder zijn hare imaginaire reizen naar de planeet Mars en hier zijn de berichten meer dan flauw-kinderachtig, zooals professor Flournoy terecht opmerkt, zooals een kind van tien jaren zou fantaseeren, wanneer hem werd opgegeven een ander model voor redelijke wezens uit te vinden.

De Marsbewoners zouden alles behalve bekoorlijk zijn en zeer klein met gezichten die niet langwerpig, maar in de breedte waren uitgezet, met zeer lange armen en schrikkelijk groote handen. Geen woord over de waargenomen lijnen op Mars. De planten door haar geteekend gelijken op de patronen uit het confectiemagazijn — de woningen zijn zooals een klein kind een huisje teekent — in een woord, walgelijke onzin — en

het zal voor de meest ervaren Spiritualisten moeilijk zijn te ontwarren wat droomerij van een verkeerd geleide somnambule daarin is of een werk van onontwikkelde spotgeesten, die wat wonders wilden produceeren om de lichtgeloovige toehoorders te verbazen.

Het zoogenaamde Marsiaansche taaltje is even kinderlijk. De figuren gelijken eenigszins op wat vele mediums afteekenen als de taal der geestenwereld. Bovendien is al wat gezegd wordt hoogst onbeteekenend, nooit een schoone verheven gedachte of iets dat boven het plat-alledaagsche oprijst. Geen zweem van bedrog bij het medium, alleen te groote lichtgeloovigheid en onwetendheid bij haar en hare omgeving. Zulke séances zijn zeer geschikt om de mediums of somnambules krankzinnig te maken en het publiek allerlei wanbegrippen in te boezemen.

Met een bewonderenswaardig geduld, een betere zaak waardig, heeft professor Flournoy al dien onzin trachten uit te rafelen om alles te rijmen met zijne vooropgezette theorie van de conscience subliminale, maar hem ontbrak naar onze overtuiging de rechte sleutel om dat raadsel te ontsluieren en wij hopen dat hij nog ooit een beter ontwikkelde somnambule en een zuiver afgewerkt medium zal aantreffen en dat hij dan met dezelfde volharding de belangrijke verschijnselen zal mogen bestudeeren — dan zou hij ongetwijfeld de psychologie vooruit kunnen brengen en wel met een *grooten stap*.

Talloos zijn de mediums, die beweren dat zij als Marie Antoinette geleefd hebben en onthoofd zijn en zoo was dat ook op het winkelmeisje ingedrukt door den zich noemenden Balsamo, die voor een eeuw zijn hartstocht voor de koningin niet overwonnen had en haar nu in Hélène beminde. Men ziet dat deze communicaties al van zeer romaneske natuur zijn en geheel waardeloos voor de geestelijke kennis.

Het is zoo, er zijn somnambules geweest die in hooge toestanden *door hare geleigeesten* naar andere wereldbollen zijn overgebracht, maar welk een verschil! met deze nagemaakte sterrenreizen. Er was voor Hélène maar noodig dat een heer zeide: »Ik zou wel eens willen weten hoe of het er op Mars uitziet" — of de reis werd aanvaard en wel door de hypnose van den geleigeest, die zijn sujet door suggestie allss kon laten zien wat hij wilde, terwijl hij haar veel deed

lijden om haar onder zijn macht te brengen en haar die visioenen te laten zien, die zijn onwetendheid gedurig verraden.

Wij zouden wel wenschen dat de kosten, die verspild zijn aan de uitgave van dit werk, besteed waren om een herdruk te bezorgen of eene vertaling van het voortreffelijke werk van Heinrich Werner genaamd: die Schutzgeister. Daar leest men wat de ware clairvoyance is en hoe het echte somnambulisme werkt en ons een rijk en schoon gebied ontsluiten kan, nu nog in schaduwen verborgen van vooroordeel en onkunde.

Mediums als Mlle. Gouedon en de Ferriëm verdienen dan voorwaar meer nauwgezette studie dan dit geheel verkeerd geleide Medium.

HET RAADSEL DES LEVENS EN DE RADELOOSHEID VAN HET MATERIALISME

DOOR DR. PAUL VON ZIMMERMANN.

VERTAALD DOOR DR. E. H. EKKER.

Een voortreffelijk werk van een kundig, schrander denker, met vaste hand, geestvol en aantrekkelijk afgewerkt.

De schrijver ontzenuwt met goede en krachtige argumenten de drogredenen van het materialisme, dat de menschheid de kroon van het hoofd rukt en haar verlaagt tot een speelbal van natuurdriften. Von Zimmermann geeft in vier schitterende voordrachten een geschiedkundige wijsgeerige rondreis door de geleerde wereld, gewapend met een geestige en grondige kritiek; hij brengt ons in gezelschap met alle groote denkers uit de meest verschillende scholen en laat ons de verschillende theoriëen zelf beoordeelen en voert ons tot een klaar zelfbewustzijn in het gevoel van onze zedelijke vrijheid en verantwoordelijkheid. Hij laat alle recht wedervaren aan den mensch als natuurwezen, maar wijst ook aan hoe naast het natuurleven, het geestelijk leven staan moet en door ons gekweekt moet worden. Mocht iemands geloof geschokt zijn door drogredenen der Materialisten, dan kan hij in dit voortreffelijk werk een tegengift vinden om tot een gezonde en krachtige levens- en wereldbeschouwing te geraken.

AUTOBIOGRAPHISCHE SCHETS

(Vervolg van bladz. 222.)

VIERDE HOOFDSTUK.

Gestorven zijnde spreekt hij nog tot ons.

Als hulpmiddel voor mijn verdere ontwikkeling had Mevrouw Kellogg mij den raad gegeven het alphabet te gebruiken en op vaste tijden aan te zitten tot oefening. Dit beloofde ik haar, maar daar ik geen gelegenheid had om het vol te houden, werd mijne overtuiging van den geestelijken oorsprong van hetgeen ik gezien en zelf teweeggebracht had, van uur tot uur zwakker en zwakker.

In een vorig hoofdstuk heb ik reeds vermeld dat ik naar Amerika was gekomen met het stoomschip »Pacific" van de Collinslijn. Sedert mijn aankomst in New-York had ik een vriendschappelijken omgang onderhouden met eenige van de scheepsbeambten, terwijl wij elkander kleine vriendschapsdiensten bewezen, ieder keer dat het schip weer in de haven kwam. De »Pacific" moest aankomen op den gedenkwaardigen dag toen ik als medium ontwikkeld werd, dat is op Dinsdag 19 Sept. 1856.

Woensdag ging ik naar de werf, hopende een pakje te ontvangen, dat mij uit Engeland was gezonden en dat ik ontvangen zou van een scheepsofficier met wien ik hartelijk bevriend was gebleven sedert wij hier waren aangekomen. Het schip was nog niet binnen en er was nog geen bericht van ontvangen; maar daar het slechts dertig uur over den tijd was en de winterstormen de oorzaak der vertraging zijn konden, koesterde men geen de minste vrees.

In dien nacht, juist toen mijne moeder en ik op het punt stonden om naar bed te gaan, kwam er een plotselinge en

ongewone trilling over mij en kreeg ik een onweerstaanbaren indruk dat een geest in onze tegenwoordigheid was verschenen.

Een gevoel alsof er water over mij werd gegoten vergezelde de huivering die ik ondervond en een gevoel van onbeschrijfelijken angst vervulde geheel mijn wezen. Ik smeekte mijn moeder alle lampen op te steken die bij de hand waren — toen om de deur open te zetten, opdat de nabijheid van de menschen in huis, buiten onze deur, mocht helpen om de akeligheid te verdrijven, waarmede de geheele lucht scheen doortrokken. Eindelijk zette ik mij op aanraden mijner moeder neder om met het alphabet dat wij ons verschaft hadden, een proef te nemen. Ik plaatste het zoo van mij af en naar haar toegekeerd, dat zij de onwillekeurige bewegingen van mijn vinger kon volgen, die door een vreemde macht scheen gedwongen te worden om de letters aan te wijzen.

Op deze wijze werd spoedig afgespeld: »Philip Smith, ship »Pacific".

Eenige oogenblikken hield deze manier van manifestatie op en tot mijn schrik voelde ik duidelijk een ijskoude hand die op mijn arm gelegd werd; toen werd, op eene wijze die zichtbaar voor mijne moeder was, mijn haar bewogen dat in lange krullen nederhing. Gedurende al dien tijd werd het hoe langer zoo kouder, en eindelijk zoo pijnlijk koud, dat het was alsof er een Noordpool atmosfeer in de kamer heerschte. Een poos later werd mijn krampachtig gesloten hand bevend, maar zeer snel bewogen om uit te spellen: »Lieve Emma, ik ben gekomen om u mede te deelen dat ik ben gestorven. De »Pacific" is vergaan en allen aan boord zijn omgekomen; er zal van dat schip en de bemanning nooit meer iets gehoord worden."

Ik sliep dien nacht weinig of niet en op aanraden mijner moeder ging ik den volgenden morgen dadelijk na het ontbijt uit om onze goede vriendin mevrouw Kellogg te raadplegen, zooals zij mij ernstig verzocht had als er eenige moeilijkheid mocht voorkomen, waarin ik haar raad noodig had. Ondanks het onverwachte van de boodschap die ik had ontvangen, en

de kracht waarmede die gekomen was, twijfelde ik toch nog aan de waarheid, en in deze gemoedsgesteldheid haastte ik mij mevrouw Kellogg te spreken.

Toen ik de twee trappen opklom, die naar hare vertrekken leidden, bemerkte ik dat ik gevolgd werd door een oud heer, die met veel minder gemak en spoed op hetzelfde doel afging. Op het portaal gekomen was ik zeer verwonderd dat mevrouw Kellogg mij uit hare kamer reeds te gemoet kwam met hare groote, blauwe, starende oogen, en stijf, alsof zij zich in denzelfden trance toestand bevond, waarin ik haar vroeger gezien had.

Recht op mij toeloopende nam zij mij bij de hand en zeide met een geforceerde onnatuurlijke stem: »Lieve Emma, ik kom om u te zeggen dat ik gestorven ben. De »Pacific" is vergaan; allen, die aan boord waren zijn omgekomen; van dit schip en de bemanning zal nooit meer iets gehoord worden!"

»Groote hemel!" riep ik uit, zoo hard dat mevrouw Kellogg er door wakker werd: »Kijk eens hier!" — en toen het papier te voorschijn halende dat ik meegebracht had, las ik luid en op een eenigszins opgewonden toon de boodschap voor, die ik den vorigen nacht had ontvangen met het facsimile van hare woorden, behalve dat bij haar de handteekening ontbrak.

Op dit oogenblik werd ons onderhoud gestoord door den ouden heer, die mij naar boven was gevolgd en die nu op harden toornigen toon uitriep: »Hoe durft gij het vergaan van mijn schip te voorspellen?"

»O, mijnheer Collins, zijt gij het?" zeide mevrouw Kellogg, van wie ik later hoorde dat de arme oude heer Collins niemand anders was dan de eigenaar van de schepen waartoe de »Pacific" behoorde. Hij was ook de eigenaar geweest van de »Arctic", waarmede zijn vrouw en kind zoo ellendig waren omgekomen bij een vreeselijke schipbreuk, veroorzaakt door de aanvaring van een ijsberg.

Zonder dat ik iets van deze bijzonderheden wist, begreep ik dat ik geheel »de trop" was in het tooneel dat zou volgen.

Ik fluisterde mevrouw Kellogg dus toe: »Ik heb deze communicatie gisteren door het alphabet ontvangen," gaf haar het papier in de hand en vertrok.

Later vernam ik nog dat de ongelukkige oude heer E. K. Collins na het verlies zijner vrouw en dochter met zijn schip »de Arctic', dikwijls met mevrouw Kellogg had gesproken over hun lot en dat hij vast geloofde in het Spiritualisme. Toch was hij boos geworden toen hij het verlies van de arme »Pacific" hoorde voorspellen, een paar dagen voor de verwachte aankomst. Ik behoef mijne lezers er niet aan te herinneren dat deze tijding maar al te zeer bewaarheid werd. Van het schip »Pacific" en zijne bemanning werd nimmer meer gehoord, niettegenstaande bedreiging van gerechtelijke vervolging tegen de bedriegers die het vergaan van het schip durfden voorspellen op gezag van geestcommunicaties, die ik en ook anderen, aan wie ik de feiten had medegedeeld, niet schroomden te herhalen. Philip Smith en een paar zijner medeschipbreukelingen waren de eenigen die van uit de veilige haven, waar hunne vrijgemaakte zielen geborgen waren, ooit den geheimzinnigen sluier ophieven van de wijze waarop zij in den oceaan hun graf hadden gevonden.

Van dezen tijd af en gedurende een tijdperk van achttien maanden zat ik gedurig aan voor allen die ik van dienst kon zijn als t e s t-m e d i u m of bewijs-medium, voor een groote verscheidenheid van manifestaties.

Deze volgden elkander te snel op en grepen mijn gestel sterk aan. Dikwijls zag ik de geesten en sprak met hen als met mijne medestervelingen. Ik schreef op verschillende manieren automatisch en door indrukken op mijn hersenen, sprak in verschillende toestanden in trance en half bewust, werd psychometer, clairvoyant en nu en dan genezend medium. Inderdaad behalve geweldige physische manifestaties, of, zooals ik altijd het meest verlangd had, het tikkend of kloppend mediumschap (tuptologie) — is het mij niet mogelijk een enkele phase van mediumschap op te noemen die ik niet doorgemaakt heb en waarin ik niet geoefend werd.

Hetgeen ik ondervonden heb in dit tijdperk van mijn leven, zou genoeg zijn om boekdeelen te vullen; ik kan daarvan in deze schets niet eens een korte beschrijving geven. Ik bezocht elk medium waarvan ik hoorde en was morgen, middag en avond op séances. Ik zette mijn onderzoek voort op zolderkamertjes, in salons en publieke vergaderzalen; werd dan eens tot den hemel toe opgeheven in extase en dan weer terneergedrukt tot de diepten van ellende, — vervolgd en gekweld door twijfel, in verwarring gebracht door tegenstrijdigheden en vergissingen. Maar bij dit alles bleef het groote feit bestaan: d a t o n b e l i c h a a m d e g e e s t e n m e t d e a a r d e k o n d e n v e r k e e r e n, en dat geesten, die nog in het lichaam waren, magnetisch op elkander konden inwerken, soms op verafgelegen plaatsen konden verschijnen en dikwerf mededeelingen konden geven met even groote nauwkeurigheid als de geesten van de andere wereld. Er was geen spiritualistisch phenomeen dat mij meer verbaasde en in de war bracht dan de communicatie met de geesten van de levenden.

Uit welke bron en door welke wetten zulke communicaties mogelijk zijn, willen wij nu niet bespreken. Mijn eigen ondervinding, bevestigd door vele anderen, geven ruimschoots getuigenis voor de waarheid der feiten. En zoo dikwijls kwam het bij mij voor dat de geesten van personen die nog op de aarde waren, door mij werden gezien en beschreven en zich manifesteerden, alsof zij werkelijk in de geestenwereld waren, dat ik soms geneigd was om het geheele phenomeen van het Spiritualisme aan dezelfde oorzaak toe te schrijven. Maar in zulke tijden van twijfel werd ik altijd gerustgesteld door de eene of andere openbaring, die volkomen de identiteit bewees van den een of anderen overledene — en van niemand dan van mijn broeder ontving ik zulke heerlijke, schoone, bewijzen van echte, ware gemeenschap met de wereld der Engelen en dat de fundamenteele waarheid deze is: dat de ziel des menschen g e m e e n s c h a p k a n h o u d e n m e t d e s f e r e n a a n d e a n d e r e z ij d e v a n h e t g r a f e n d i t o o k d o e t.

Bij al mijne ondervindingen en moeilijkheden had ik het

voorrecht wijze, geleerde en verstandige Spiritualisten te ontmoeten om mij raad te geven. Onder dezen noem ik met genegenheid en eerbied den edelen man, die voor mij zooveel geweest is als een geestelijk vader, den rechter Edmonds en de doktoren Gray, Hallock en Wilson, de heeren Partridge, Brittan en vele andere van de eerste, geleerdste en bekwaamste onderzoekers. Behalve dezen sloot ik reeds vroegtijdig een hartelijke vriendschap met de drie beroemde zusters Fox, mevrouw Kellogg, Ada Foye, J. B. Conklin en verscheiden andere mediums van professie, veel sterker en veel vertrouwbaarder dan velen uit den tegenwoordigen tijd. Daarbij maakte ik een deel uit van een groep van meer dan twintig mediums in New-York, die hunne diensten aanboden aan allen »zonder geld en zonder prijs." Het was iets zeer gewoons in deze heerlijke dagen van de groote geestelijke uitstorting dat onderzoekers een medium gingen bezoeken, hetzij van professie of niet, en die, als zij daar een communicatie van bijzonderen aard ontvangen hadden, de ronde gingen doen bij twintig of dertig toegankelijke mediums, om daardoor op allerlei verschillende manieren, hetzelfde bericht te ontvangen, hoewel dit bericht dikwerf in vreemde talen en op geheel andere wijze werd uitgedrukt.

In mijn bijzonder geval waren prophetische krachten en de openbaring van geheimen, somtijds van zeer gevaarlijken aard, onder de eigenaardigheden die aan mijn mediumschap verbonden waren. Ik kreeg dus dikwerf bezoeken van »detectieven" terwijl andere mediums, die teleurgesteld werden in moeilijke gevallen van onderzoek, ook hunne ondervragers naar mij zonden.

Een van de aangenaamste kennismakingen uit dien tijd, was, die met de familie van mevrouw E. J. French, een zeer goede clairvoyante, genezend en electrisch medium, die van af de eerste dagen van de Nieuwe Bedeeling begaafd was met buitengewone krachten als trance-, schrijvend-, tikkend- en physisch medium. Ik was aan deze bewonderenswaardige vrouw voorgesteld met het doel om haar te raadplegen over

de mogelijkheid om mijne stem als opera zangeres terug te krijgen. Terwijl men mij toegenaamd geen hoop gaf voor die zaak, raadden de geesten van mevrouw French, waarvan de voornaamste bleek te zijn Benjamin Franklin, de groote ontdekker der electriciteit, mij erstig aan om te gaan wonen (mijne moeder en ik) bij mevrouw French en hare drie lieve jonge dochters. Wij volgden dezen raad en namen kamers bij mevrouw French in een nieuw huis, waarin zij pas was komen wonen en vele jaren bleven wij bij haar en maakten een deel uit van haar familie, terwijl wij nauw verbonden waren aan haar leven en persoonlijke ervaringen.

Ik moet hier vermelden als een van de opvallende bijzonderheden van het vroegere Spiritalisme, dat de zaak voornamelijk gesteund werd door de geleerde en onderwijzende klasse der bevolking, en hoewel zij dikwerf schandelijk werden vervolgd, hunne huizen beschadigd en hunne vensterruiten gebroken en zij zelven uitgejouwd en bedreigd om hun geloof, kwam de tegenwerking meest altijd van de minst fatsoenlijke klassen en bepaalde zich meestal tot tijdelijke ergernis.

Een andere merkwaardigheid was deze: dat in die vroege dagen waarover ik schrijf, het een uitzondering was onder mediums, hetzij van professie of niet, dat zij ook maar in het minst de manifestaties nabootsten en het was volstrekt niet, zooals nu zoo dikwijls verzekerd wordt, de meest voorkomende praktijk. Ik heb de intuïtie dat, daar de mediums toen nog zoo geheel en al onbekend waren met de macht der geesten, zij bevreesd waren om te spelen met geestmanifestaties — zelfs indien zij dit hadden willen doen. Vandaar dat er nauwelijks één geval van bedrog voorkomt in die eerste dagen.

Terugkeerende tot mijne persoonlijke ervaringen, moet ik mededeelen dat er een tijd kwam, die uiterst belangrijk voor mij en mijne lieve moeder was om de nieuwe zet die wij hadden te doen op het schaakbord van ons levenslot. De tijd van mijn engagement bij het theater was op een week na verstreken. Door mijzelf zoowel als uit ontelbare andere

mediamieke bronnen werd mij ten stelligste verzekerd dat ik het tooneel moest laten varen, terwijl ook van verschillende kanten mij werd medegedeeld, dat ik moest optreden om voorlezingen te houden. Hoewel ik nu onweerstaanbaar gedreven werd om alle aanbiedingen van schouwburgengagementen af te slaan, was ik niet minder afkeerig van het door en door on engelsche idée om een vrouwelijk predikant te worden, zooals ik de rostrum-redenaars van mijn eigen sekse noemde. Wat . . . Zou ik, een Engelsche jonge dame, er op uitgaan om te prediken als een brutale geëmancipeerde vrouw!

»Ontzettend!" riep ik uit. Zoo scheen het toen aan het onverstandige meisje, dat nog onder den invloed was van tyrannieke vooroordeelen en de heerschende denkbeelden van de oude wereld. Ik protesteerde er tegen en zeide dat ik het nimmer kon doen en nimmer wilde doen. Neen! al zouden de hoogste Engelen uit den hemel mij die gehate taak ook opdragen! Ik had zekere eenigszins plechtige afspraak gemaakt met iemand in het »oude Vaderland,' (zooals ik gewoon was Engeland te noemen) en op een goeden dag ging ik zitten om een antwoord te schrijven aan den persoon in kwestie, die aangedrongen had op mijn terugkeer, met het voornemen hem te melden, dat ik over een maand bij hem zou zijn.

In plaats van deze tijding te schrijven, gaf ik hem echter, bij mijn volle bewustzijn, een beschrijving van een zeer rijke dame, die zelve mijn correspondent een huwelijksvoorstel gedaan had. Ik schreef hem over de zware, finantiëele moeilijkheden waarin hij toen verkeerde en smeekte hem onmiddelijk de rijke dame te trouwen, die zichzelf had aangeboden en niet meer aan mij te denken, want· »Ik zou in lange, lange jaren niet naar Engeland terugkeeren.

Hoewel ik mijzelf belachelijk en half krankzinnig noemde om zulk een brief te schrijven, moest ik dit toch doen en zond dien af.

Met omgaande post kreeg ik antwoord, met de verklaring,

dat alles wat ik had geschreven, volkomen waar was — en — de hemel weet — waar ik die tijding van daan had, vooral de juiste beschrijving van de bewuste dame — alles was waar, en daar ik niet wilde terugkeeren, had hij, de schrijver, besloten mijne aanwijzingen in den brief letterlijk op te volgen en een huwelijk aan te gaan met de dame.

Zoo eindigde deze zaak. Wat moest er verder gedaan worden?

Voor mijne lieve moeder moest gezorgd worden in de ballingschap, waartoe ik ons beiden had veroordeeld — maar hoe?

Dat was de moeielijke vraag.

Sedert het dringend verlangen van mijne geestelijke vrienden schenen er slechts twee kansen, die voor mij open stonden: het tooneel of terugkeeren naar mijne vrienden en Engeland. Er was niets anders dat mij aantrok om te blijven dan het vooruitzicht muziekleerlingen te krijgen, een werkkring waarin ik goed te huis was.

Een van mijn warmste en aangenaamste patroons in de Spiritualistische gelederen was de heer H. Day, in New-York algemeen bekend als de stichter van een groote India-rubber fabriek.

Den heer Day had een gebouw gehuurd in het drukke middenpunt van New-York namelijk No. 553. Broadway. Op de trappen van dit gebouw was een groot bord geplaatst, waarop vermeld stond: Maatschappij voor de verspreiding van Christelijk Spiritualisme.

Hoewel de heer Day de geheele Maatschappij uitmaakte, en het Spiritualisme daar verbreid, niet in het minste verband stond met de term »Christelijk", had het hem goed gedacht deze woorden te bezigen en om hieraan nog meer kracht bij te zetten, werd in datzelfde gebouw een weekblad uitgegeven, getiteld: »De Christelijke Spiritualist."

Een deel van het huis werd gebruikt voor den verkoop van het Blad en de geestelijke boeken en blaadjes, die reeds in 1850 uitgegeven waren. De bovenkamers werden ingeno-

men door de drukkers van het Blad en in de groote achterzitkamer van het gebouw had de edelmoedige huurder mejuffrouw Kate Fox geïnstalleerd, die met een inkomen van twaalf honderd dollars per jaar, uitgenoodigd was daar elken morgen openlijke zittingen te houden, zonder entrée.

Toen de heer Day mijn voornemen hoorde om mijne diensten aan het publiek te geven zonder betaling, stelde hij twee goedgemeubileerde kamers ter mijner beschikking voor mijne séances. Nog te trotsch zijnde, deze edelmoedige regeling van huurvrij te zijn, aan te nemen, bood ik hem aan zijn Blad te redigeeren en ik bleef dat doen zoolang ik deze kamers gebruikte.

Zie mij dus daar, vriendelijke lezer, elke morgen om tien uur met al de punctualiteit van een ambtenaar, mijn woning verlaten en mijn weg gaan naar het spiritueele depôt van de groote stad, een oogenblik stilhoudende op de eerste verdieping om daar de arme geduldige Kate Fox te hooren te midden van een capricieuse en ruwe menigte van onderzoekers uur na uur de letters van het alphabet herhalende, terwijl de niet minder arme geduldige geesten, namen, leeftijd en datums uitspelden om alle belangstellenden te voldoen . . .

Weinige minuten doorgebracht in dat kwartier, met eenige woorden van medelijdende sympathie, deden een geweldigen storm van kloppende begroetingen van de geesten ontstaan, terwijl ik naar de volgende verdieping klom en bleef staan aan de deur, waarop ik een groot plakaat had opgehangen met de woorden: Muzikale Akademie! Daar vind ik Abigaïl, een arme, oude stakkert, eens een eenvoudig medium, nog een Spiritualist, bezig mijn haard aan te maken. Wanneer ik haar beknorde dat zij zoo laat kwam, antwoordde zij onveranderlijk, dat zij miss Fox had moeten schoonmaken, den heer Munson (de boekverkooper beneden) had moeten reinigen en de drukkers had moeten uitvegen en zij kon geen oogenblik eerder bij mij komen Deze Abigaïl werd weggezonden met haar gewone belooning van eenige centen en ik ben alleen, dat wil zeggen wat de zichtbare wereld betreft. Over de onzichtbare groepen

om mij heen in dat huis, beladen als het was met magnetische kracht in elken hoek — zou ik een boekdeel kunnen schrijven en nog niet half de verschijnselen die daar plaats hadden kunnen mededeelen, of de wonderbare blijken van inspiratie beschrijven, die in die plaats op verschillende manieren gebeurde volgens de eischen van den tijd. In die kamers zat ik van elf tot een en later, als ik van mijn middagmaal terugkeerde in den namiddag, als medium, voor alle klassen, die mij verlangden te bezoeken, terwijl ik eindelijk nog, ten minste drie avonden in de week, bepaalde séances hield voor vrienden of op bijzondere uitnoodiging.

Het muzikale werk in de kamers, die mij gegeven waren, bestond in les geven aan zoovele leerlingen als ik maar krijgen kon.

Deze waren zeer talrijk geworden hoewel de renommé van het geestelijk depôt voldoende was om ieder af te schrikken (behalve de geïnitieerden) om zich in het spookhuis te wagen.

Ik had nog twee andere bezigheden op die bekoorlijke plek te vervullen. Ik had mijn diensten aangeboden aan de New-Yorksche Spiritualisten om bij de zondagsche vergaderingen op het orgel te spelen. Mijn aanbod van muzikale hulp, werd niet alleen gretig aangenomen, maar een goed salaris werd mij ongevraagd grootmoedig uitbetaald en een liefhebberijkoor van jonge lieden, wier muzikale smaak in die richting lag, kreeg ik onder mijne leiding. Deze lieve jonge zangers kwamen regelmatig eenmaal per week om zich met mij te oefenen. Toen ik na eenigen tijd de krachten van mijn talrijk koor had leeren kennen, componeerde ik geestelijke liederen, beurt-zangen, kooren en solo's voor hen, totdat eindelijk de reputatie van het »Dodworth Koor" zoo gunstig werd dat vele vreemdelingen kwamen om de muziek te hooren, zelfs wanneer zij geen belang stelden in de voordrachten.

Daarbij kwam nog het gereedmaken van de stukken voor het Blad, waarvan ik de uitgave op mij genomen had en zoo

was ieder oogenblik van mijn tijd, van den vroegen morgen tot den laten avond bezet. En al dien tijd was ik gelukkig, want ik was omringd door gezegende geesten. Bij de séances die ik gaf aan hen die mij bezochten, was ik in staat de treurenden te troosten, de boozen te waarschuwen, de goeden te bemoedigen en een waren, levenden godsdienst te leeren — namelijk het evangelie van een rein leven, en dat zonder boek, preekstoel of eenige andere autoriteit dan zulke verhalen als goede en booze geesten zelve gaven van hun werkelijke toestanden in het leven aan de andere zijde van het graf.

Ik had den naam gekregen van een wonderbaar test-medium te zijn, maar deze testen of bewijzen gingen geenszins uit van mijzelve of mijne kennis, maar wij hadden die te danken aan de goede geesten die mij controleerden. Ik moet zeggen dat hun werken niet wonderbaarder voor mijne bezoekers waren dan voor mijzelve; want met elke nieuwe zitting voor vreemdelingen werd ik meer en meer verbaasd over de macht, het genie en de juistheid der middelen, waardoor de geesten zich kenbaar maakten, en dat wel door vindingen die elke mogelijkheid van gissen en bedriegerij buitensloot. Bij het begin van de zittingen was ik even groot ongeloovige als mijne bezoekers, maar toen spoedig de bewijzen op allerlei manieren vermenigvuldigden, zou twijfel aan de werkelijkheid van de krachten die over mij kwamen, krankzinnigheid geweest zijn.

Een van de bedoelingen die door deze vreemde ervaringen bereikt werd was dan ook om mij de niet te betwisten verzekering te geven van geestelijke tegenwoordigheid en identiteit.

Daar practische voorbeelden te allen tijde meer uitwerking hebben dan droge redenen, zal ik een schets geven van een van de bijzondere manieren, waarop zij nu en dan gewoon waren hunne identiteit door mijn mediumschap te bewijzen.

In mijne latere ervaringen met duizende mediums in verschillende landen, kan ik er mij nauwelijks één herinneren die

niet gecontroleerd werd of ten minste geholpen door bijzondere geestelijke vrienden, die door de mediums beschouwd worden als leiders of beschermers.

Deze geesten, dat werd mij door mijne gidsen onderwezen, moest men beschouwen als overeenkomende met den geleigeest zoo dikwijls vermeld in de Joodsche schriften en die zich kenbaar maakten waar het noodig was. Om de werkzaamheden te begrijpen van deze beschermende »Gidsen", zoo werd nog verder verklaard door mijne geestelijke leeraars, moet men weten, dat er in de hoogere wereld ook medium-geesten werken evenals er sterfelijke mediums hier op aarde zijn. Met andere woorden, sommige geesten konden slechts een magnetisch rapport daarstellen met zekere stervelingen, mediums genoemd. Ik ontdekte dat mijn lieve zeeman broeder, die heenging op den leeftijd van zestien jaren en zijn aardsche leven nog niet had vervuld — mijn geestelijk medium was en mij altijd ter zijde stond — hoewel toch nog bij mij, als bij andere mediums, geestelijke vrienden van mijn bezoekers in staat waren mij te controleeren ten hunne behoeve.

Bij een zekere gelegenheid bezocht mij een van mijne vrienden, die dikwijls vreemdelingen tot mij bracht, met eene dame en vroeg om eene zitting.

Deze dame was een vreemdelinge voor mij, en volgens onze bepalingen werd bij haar binnentreden noch haar naam noch haar woonplaats aan mij medegedeeld.

»Ik ben een volkomen ongeloovige," zeide zij hooghartig, »maar mevrouw Waters wenscht dat ik in het Spiritualisme zal gelooven. Wat hebt gij mij te zeggen?"

Haar aan mijn tafel noodigende om mijn gewone manier van schrijven te zien, gaf ik haar twee of drie bewijzen, welke zij erkende juist te zijn — »maar — het zou toch ook nog wel gissen en gedachtenlezen kunnen zijn," voegde zij er bij.

Zij verlangde gemeenschap te hebben met een bepaalden geest en met dien alleen, en zij zou dan alleen gelooven als hij zijn naam opgaf. Hierdoor was ik, zoo als me-

nigmaal vroeger zeer onaangenaam aangedaan om de impertinente manieren van de dame; maar zonder dit te laten merken, stond ik op, en naar haar toetredende nam ik de linten van een muts die zij droeg en zeide: Ik bid u, mevrouw, zeg mij, welke kleur dit is? — terwijl ik tegelijkertijd op het eigenaardig gekleurd lint wees. »Wel," antwoordde zij, »dat is groen." »Jawel, maar wat soort van groen?" vroeg ik. »Pea-groen?" »Goed!" riep ik, »Pea-groen! dat ben ik, ik, maar er zijn er meer; zeg het meervoud van pea!"

»O,' antwoordde zij lachend, dat is kluchtig, »zijn naam was het meervoud van Pea — het was Pease."

»Goed," zeide ik nogmaals. »Welnu, mevrouw, hoe noemt gij deze kleur; wijzende op een vierkante ruit in haar japon.

»Wel, dat is zwart."

»Maar wat beteekent zwart?"

»Night, (nacht) zeker."

»Zie!" riep ik uit. »Dat ben ik. Knight-Pease-knight — dat ben ik."

»Waar; o hoe wonderbaar waar," riep de bezoekster, haar gelaat in haar zakdoek verbergende. Zijn naam was Knight en hij werd Pease genoemd naar zijn peetoom."

Andere bewijzen volgden; vernederd en overtuigd verliet mij de vreemdelinge.

Toen mijne bezoekers waren heengegaan zeide ik, die altijd in staat ben geweest door stem met de geesten te spreken — tot die geesten die ik voelde dat nog bij mij waren.

»Waarom kondt gij den naam van dien geest niet dadelijk als Pease Knight geven, en waarom maaktet gij zulk een langen omweg om die vrouw te overtuigen?"

»In de eerste plaats," antwoordde mijn geestelijke leider, »zou zij nimmer overtuigd zijn geworden, tenzij de geesten een naam hadden gegeven, welke niet bekend kon zijn aan een vreemd medium — en in de tweede plaats konden wij den naam toen niet vinden in uwe vocabulaire."

»Wat bedoelt gij met mijne vocabulaire?"

»Uwe hersenen, waarop elke gedachte, elk woord of daad

van uw bewust wezen is ingegraveerd."

»Is het dan mogelijk dat zulke woorden als Knight en Pease niet in mijne hersenen gevonden worden?"

»Zeker, zijn zij er, maar wij konden ze niet spoedig genoeg vinden, voordat de woorden werden uitgesproken en een lijn van verbinding was aangeknoopt; toen was het niet langer moeilijk de namen wakker te maken uit de groote hersen vocabulaire, en vandaar spraken wij woorden door uwe lippen aldus in het geheugen teruggeroepen."

Ik geef geen verklaring over dit vreemde geval, maar zeg alleen, wanneer ongeduldige en onwetende stervelingen vragen »waarom de geesten, die zooveel intelligentie kunnen ten toon spreiden — niet meer geven?" laat ons dan vragen: »Zijt gij volkomen zeker, waarom de geesten zooveel kunnen geven en niet meer? of hoe bij onze tegenwoordige zeer onvolledige kennis van geestelijke wetenschap, de geesten iets kunnen geven? Zij werken volgens wetten, evenals wij. Kennen wij deze wetten? — Zeker niet. Wees dus geduldiger, bescheidener, minder eischend en leer de wet voor wij bij niet slagen iemand beschuldigen, terwijl wij zelf de oorzaak zijn.

VIJFDE HOOFDSTUK.

HET DEBUT VAN DE OPENBARE SPREEKSTER.

Terwijl ik met mijne goede moeder in een vreemd land vertoefde en wij geheel afhankelijk waren van mijne verdiensten, kwam eindelijk het oogenblik dat er een verandering voor onze toekomst noodzakelijk werd. Ik was verheugd dat de goede geesten alles van mij gemaakt hadden wat zij door mij konden voortbrengen, namelijk een goed test-medium te ontwikkelen, dat kosteloos voor het New-Yorksche publiek werkte zooals zij mij hadden bevolen, en ik had met geduld al de

heftige gewaarwordingen bij sterke verschijnselen doorstaan, ervaringen, die de vroegere phasen van de gemeenschap tusschen geesten en stervelingen met zich brachten.

Bij deze als proef dienende lessen had ik veel meer de menschelijke zwakheid en geheime misdaden gezien dan de wonderlijke openbaringen van den geestelijken cirkel mij ooit hadden kunnen leeren kennen, en ik berustte in de verandering welke ik voelde dat even noodzakelijk was als onvermijdelijk. Eindelijk kwam mijn vreemd leerlingschap ten einde.

Terwijl ik met zorg overwoog wat de zekerste weg zou zijn om een werk te vinden dat mij meer voordeel opleveren kon, dan dat van muziekonderwijzeres, waren mijne vrienden zoowel in het hoogere leven als op aarde volhardend en ijverig in hun pogen om mij de positie te doen innemen van geestelijke spreekster op het rostrum. Het was te vergeefs dat ik tegenwerpingen maakte — dat ik niet een van die krachtige vrouwen was, die in het openbaar werken en met afkeer beefde ik terug voor de gedachte een vrouwelijk predikant te worden.

Mijn aardsche vrienden verzekerden mij dat mijne trancevoordrachten, zooals ik die in mijne kringen gegeven had, juist dat waren wat noodig was voor de openbare tribune, terwijl mijne geestelijke vrienden door woord en schrift verklaarden dat ik van mijne kindsheid af bestemd was en onderwezen door vroegere opvoeding voor dit bijzondere werk, terwijl mijne ervaringen als testmedium er slechts aan toegevoegd waren om mij voor te bereiden en geschikt te maken om een openbare leerares te worden voor de geestelijke zaak. Zij voegden er nog bij dat, daar zij van mijne opvoedkundige en andere bekwaamheden gebruik zouden maken ten bate van het publiek, de belooning van mijn werk even wettig zou zijn als de belooning van ieder anderen arbeid waarmede het brood wordt verdiend.

De voorwaarden die zij mij stelden waren echter dat ik niet langer zou werken als testmedium of de publieken platform zou maken tot een »schouwplaats" of godsdienstige bij-

eenkomsten tot een »tentoonstelling" door op die plaats proeven voor bewijs te geven.

Mijne geestelijke leeraars stelden in het licht dat de bewijzen door geestelijke vrienden aan bijzondere personen gegeven, een geheel ander stel van organen en hersenwerkzaamheden in werking brachten dan die welke philosophische onderwijzende geesten gebruikten om wetenschappelijke en godsdienstige toespraken te geven; vandaar dat het gebruik van hersenkracht in beide strijdige richtingen, niet alleen de helderheid van de mediamieke gaven zou schaden, maar er toe leiden om de verstandelijke en physieke kracht van het medium te benadeelen.

Toch beefde ik terug voor de verantwoordelijkheid van een leerares te worden van een nieuwen godsdienst of menschelijke zielen te leiden op onbetreden paden van gedachten over onderwerpen zoo belangrijk als die van het eeuwige leven. Eindelijk de volkomen onmogelijkheid inziende de menschelijke en geestelijke invloeden die op mij aandrongen te kunnen weerstaan, is het niet te verwonderen dat ik heimelijk er toe neigde om aan dien moeilijken strijd te ontkomen. Ik plaatste een advertentie in een Stadsblad, mijne diensten als muziekonderwijzeres aanbiedende of als muzikale gezelschapsjuffrouw in een familie, waar mijne moeder zou kunnen inwonen wanneer ik geen salaris verlangde.

De antwoorden die ik op deze advertentie ontving waren talrijker dan ik verwacht had, terwijl een heer mij een bezoek bracht, wiens voorstel en manieren buitengewoon aanlokkend waren. Mij een kaartje aanbiedende waarop was geschreven: Generaal Buller, Troy, New-York, deelde deze heer mij mede dat hij een muziekonderwijzeres en gezelschapsjuffrouw voor zijne jeugdige echtgenoote wenschte te vinden, die lijdende was en hartstochtelijk veel van muziek hield. Mijne moeder, voegde hij er bij, kon bovendien nuttig werkzaam bij hem zijn als gesalarieerde huishoudster.

Overgelukkig als ik was bij het vooruitzicht dat zich voor ons opende, was ik juist met hem beginnen te spreken over

de noodige schikkingen, toen mevrouw French, de bekwame clairvoyante dokteres, in wier huis wij woonden, onaangemeld de kamer binnentrad, met de starende oogen en eigenaardigen blik, die den diepen trance-toestand aanwezen, waarin zij gewoonlijk hare medische onderzoekingen deed.

Verbaasd als ik was door dit onverwacht binnentreden, zag ik opeens hoe verkeerd het was geweest dat ik mijn adres tot informatie had gegeven in een huis, waar de naam en de professie van de bewoonster zoo duidelijk op de deur stonden. Zonder te letten op mijn dwaze pogingen om mij bij mijn bezoeker te verontschuldigen voor dit ongewenscht binnentreden, richtte zich het in trance gekomen medium terstond tot hem en zeide: »Gij zijt een groot Spiritualist, mijnheer — zijt gij niet?' — »Een gedevoueerd Spiritualist, mevrouw," hernam hij, »dat kan ik u verzekeren, hoewel ik niet kan zeggen, dat ik een groot Spiritualist ben. Mijn naam is Edward Buller, en sedert eenigen tijd ben ik te Troy bezig spiritueele meetings te organiseeren — en bovendien was mijn lieve vrouw Margaret Buller een van de eerste mediums in onze omgeving.'

Mij aan mijn niet te ontkomen noodlot overgevend, zonk ik dit hoorende hopeloos en sprakeloos op een stoel.

Juist was mijne moeder binnengekomen, toen mevrouw French den generaal begon toe te spreken als een vriend en bondgenoot van den geest, die haar controleerde en die zich bekend maakte als Benjamin Franklin en hem mededeelde dat hij hier met voordacht door de geestenwereld was gezonden om mij te dwingen de taak te volbrengen, die de hoogere machten van mij verlangden. In welsprekende woorden wijdde de geest door mevrouw French nu uit over mijn vreemde en rijk afwisselende levensgeschiedenis en mediumschap. Hij verklaarde dat dit alles met voorbedachtzaamheid was geregeld en elke stap van mijn loopbaan door geestelijke leiding was gekenmerkt. Hij sprak opgewonden over wat hij mijne geestelijke gaven noemde, voorspelde mij een wondervolle toekomst en eindigde met zich tot den vriend te wenden, die

door de onzichtbaren gedrongen was om daar juist dien dag te komen, en besloot met hem uit te noodigen schikkingen met mij te maken om onmiddellijk op den platform te Troy te verschijnen in de hoedanigheid van een inspiratoriale spreekster. In dit alles stemde generaal Buller met evenveel geestdrift toe als het voorstel werd gedaan.

Hij verklaarde ons nu, hoe schijnbaar toevallig hij een Blad had ingezien, waarin mijn advertentie verscheen, maar hoe onweerstaanbaar hij was gedreven om hierop in te gaan.

Maar, voegde hij er bij, hij zou terstond naar Troy terugkeeren en mijn naam en eerste optreden aankondigen als het onder geestcontrôle sprekend medium voor den volgenden Zondag.

Nu wendde hij zich tot mijne lieve moeder, die uitermate verbaasd was over het vreemde van het tooneel, en deelde haar mede, dat hij den volgenden Vrijdagavond een vertrouwd vriend en buurman zou zenden om mij met de Hudsonstoomboot naar Troy te geleiden, en dat hij en zijn vrouw ons zouden ontvangen in hun eigen huis; dat hij zou maken dat mijn optreden uitmuntend zou slagen — dat dit werk een tijdpunt in de geschiedenis van het menschelijk progrès zou zijn — een tijdstip dat tot het nageslacht zou gewaardeerd en ingeschreven worden in de archieven der eeuwigheid.

Tegen dit alles en veel meer van denzelfden aard, wat ik als krankzinnige taal beschouwde, kon ik, al was er mijn leven mee gemoeid geweest, geen woord inbrengen. Mijn stilzwijgen voor toestemming aannemende, bracht het opgewonden drietal, dat om mij zat, alle schikkingen voor de toekomst tot hun eigen voldoening ten einde, mij achterlatende in een toestand van doffe wanhoop.

Ik ben overtuigd dat geen van hen den minsten twijfel had voor mijne volkomen bekwaamheid om te voldoen aan de eischen van de groote taak, die zij mij hadden opgedragen. Beiden, mevrouw French en mijne moeder hadden mij herhaaldelijk in trance lange redevoeringen in mijne vergaderingen hooren doen, en in hare hooggespannen voorstellingen

van den goeden uitslag, dachten zij niet aan het feit dat er een groot verschil is tusschen een groep bewonderende vrienden en een koel publiek van kritische vreemdelingen, onder wie velen geheel vijandig waren tegen de leer die ik predikte.

De dagen die voorafgingen voor den verschrikkelijken volgenden Zondag waren zeker de ellendigste van mijn leven.

Gedwongen als ik was en niet wetende wat te doen of hoe te handelen, poogde ik als een soort van voorbereiding voor mijn ontzettende taak een paar voordrachten te schrijven en bracht twee dagen en nachten door met het bewerken van het onderwerp dat ik mij voorstelde, wanneer ik dan toch gedwongen werd, zooals ik het noemde op den platform te Troy een voordracht te houden.

Daar ik van mijn vroegste jeugd af stemmen had gehoord en in latere jaren dikwijls had gesproken met de onzichtbare wezens, was het niet zoo heel verwonderlijk voor mij, een van de mij meest gemeenzame stemmen te hooren zeggen: »Waar is Emma zoo druk mee bezig om te schrijven?' — »Mijn schoone voordrachten te Troy," antwoordde ik knorrig.

»Zij zal ze niet voorlezen,' hernam de geest, »wij zullen haar haar gezicht ontnemen,"

Bij ervaring wetende wat deze onzichtbaren konden doen en ook zouden doen, liet ik het plan van voorlezen varen en trachtte mijn arme blaadjes in het geheugden te prenten. Met deze bedoeling liep ik den volgenden dag uren lang een ledige kamer op en neer om mijn les van buiten te leeren, totdat dezelfde onbarmhartige stem vroeg: »Waarom doet Emma zulke lange wandelingen?" — »Dat weet gij wel," hernam ik verstoord. »Ik poog deze verschrikkelijke voordrachten voor Troy van buiten te leeren." — »Wij zullen u uw geheugen ontnemen," was het antwoord ten slotte — ik zou dus moeten improviseeren en zoo verdween mijn laatste hoop.

O, die ellendige Zondag! Nooit kan ik den zieleangst vergeten dien ik ervoer toen ik in de wachtkamer werd geleid en voor het eerst dien dag alleengelaten.

Ik hield mijn Bijbel stevig in de hand, besloot als een

laatste toevlucht te beproeven twee of drie hoofdstukken voor te lezen en dan weg te loopen — ergens heen — waarheen ook — ver weg van die verschrikkelijke Spiritualisten.

Eindelijk naar den platform geleid, was mijn laatste herin nering dat ik luisterde naar een liefelijk quartet, schoon gezongen door de Harmonisten van Troy — en toen kreeg ik een dof bewustzijn dat ik buiten mijzelf stond aan de zijde van mijn lieven vader — gestorven toen ik nog een klein kind was, maar wiens edele gestalte ik volkomen zien kon, dicht bij mij, gesticuleerende en sprekende, terwijl mijn tweede ik dat alles nadeed en al de treffende woorden herhaalde die hij uitte.

Op al de woorden van begroeting en uitbundige loftuitingen, die in mijne ooren klonken toen de liefelijke tonen van de Troysche Harmonisten mij uit den slaap opwekten, waarin, zooals het scheen, hunne schoone stemmen mij gebracht hadden, kon ik slechts mompelen: »Prijs mij niet; het is de geest van mijn lieven vader, die sprak."

Nu had ik geen verdere twijfelingen of vrees voor dien avond-voordracht, hoewel ik mij toescheen twee individuen te zijn, en dat gevoel heb ik later dikwijls bij tallooze trance-voordrachten gehad. De lippen van het eene wezen uiten een opeenvolging van gedachten, mij somtijds bekend, maar meer nog nieuw en vreemd, maar altijd ongepremediteerd door mijn tweede ik.

Inderdaad ik ben meer een toeschouwster en gewoon toehoorster dan de oorsprong van de gesproken woorden. Dikwijls zie ik geesten die zich bewegen om personen in de vergadering, en ik kan somtijds de karakters van hen, die om mij zijn, waarnemen, vooral wanneer zij van een slecht of ondeugend type zijn. Ik kan denken onafhankelijk van de woorden die ik uit en schijn zelfs onder de redevoering, verwijderde plaatsen en personen te zien.

Van dezen eigenaardigen toestand kan ik geen verklaring geven; ik kan alleen zeggen: ik ken de goede geesten en kan hen vertrouwen door wie ik in dienst ben genomen, en

ik ben veel zekerder van hunne liefderijke bescherming en macht om mij voor alle kwaad te behoeden, dan ik ooit van menschelijke werkgevers heb durven verwachten.

Men zal hier wellicht vragen: Waarom kunnen niet alle menschelijke wezens hetzelfde vertrouwen hebben op hunne geestelijke vrienden? Ik heb mij in dienst gesteld van deze geesten. Zij waren rechtvaardige en goede menschen op aarde en zij zijn dezelfde, hoewel nog machtiger nu zij geesten zijn. Altijd en altijd hebben zij mij gewaarschuwd voor gevaren, waarin zij mij niet konden beschermen; maar zij hebben mij van de vele en groote moeilijkheden en wezenlijke gevaren, waaraan ik blootgesteld werd, onder hunne bescherming genomen en er mij altijd overwinnend uit geleid. Bij vele gelegenheden, wanneer ik niet feitelijk bezig was voor de »goede zaak" te werken, hebben mijne trouwe geestelijke vrienden mij den last gegeven altijd mijn eigen gezond verstand en goed oordeel te gebruiken, nimmer aan de geesten te vragen om eenig werk of verplichting te vervullen, waar ik het zelf ten uitvoer kon brengen — en terwijl ik getrouw werkte in de edele rijen van het Spiritueele leger, moedigden zij mij altijd aan, mijn eigen leven te leven en nooit te handelen tegen mijn gevoel van recht, tegenover God, den mensch en mijn eigen ziel. Deze geesten zeggen dat zij mij niet konden en ook, als zij de macht er toe hadden gehad, niet wilden ontrukken aan de gewone moeiten der menschheid of aan de smarten en het persoonlijk lijden, daar deze reinigen terwijl zij wonden — maar nog eens moet ik herhalen dat, terwijl ik het werk volbracht dat zij mij hebben opgedragen, ik niet veiliger door alle moeite en gevaren had kunnen geleid worden, al ware ik door een leger van reuzen bewaakt geworden. Tot hiertoe en zelfs tot op mijn eerste moeilijke voordrachten te Troy op 5 Juli 1857 had ik mij godsdienstig vastgeklemd, zooals ik het noemde, aan het orthodox geloof, waarin ik was opgberacht, en mijne ervaringen als test-medium hadden er ook niet toe bijgedragen om dat geloof te schokken. Werkelijk had ik soms met afgrijzen en

verontwaardiging geluisterd naar wat ik noemde de onchristelijke en ongeloovige gesprekken van vele mijner Spiritualistische gezellen.

Toen de Spiritualisten te New-York, opgewekt door de gloeiende beschrijving van mijn debut, zooals dat door de vrienden te Troy was gegeven, mij uitnoodigden om hunne tribune op den volgenden Zondag, 12 Juli, te beklimmen, nam ik dat aanbod aan, vertrouwende dat ik door mijne geestelijke inspiratie den ongeloovigen geest, welke ik voelde dat onder de New-Yorksche vrienden bestond, zou kunnen overwinnen, dat ik waarschijnlijk velen van hen tot het ware Christelijk geloof zou kunnen terugbrengen. De geesten hadden mij voor die bijzondere gelegenheid beloofd, dat ik ieder woord dat ik sprak, zou hooren, en dit gebeurde ook, maar het resultaat van deze New-Yorksche voordrachten was, dat: inplaats van iemand mijner toehoorders tot de orthodoxie te bekeeren, ik zelf er geheel van afkeerde en noch mijne onophoudelijke studie van de oude geschiedenis en de theologie, noch het scheppingsverhaal in den Bijbel zijn ooit instaat geweest mij weder te doen vervallen in de nevelen van het bijgeloof, uitgevonden door priesterschap — of heeft mijne zekerheid geschokt van mijn eigen persoonlijke verantwoordelijkheid, beide hier en hiernamaals voor al het goede en booze dat ik gedaan heb op aarde.

Gedurende twee jaren sedert ik mijn eerste voordrachten te Troy hield, ging ik zonder tusschenpoozen voort elken Zondag en vele dagen in de week te New-York, Philadelphia, Troy, Brooklyn en op zulke plaatsen te spreken die gemakkelijk toegankelijk waren, van uit mijn tijdelijk verblijf met mijne moeder en de familie van mevrouw French in New-York. En gedurende al dezen tijd bleef ik wekelijksche zittingen houden met vrienden en zangoefeningen met mijne jonge zangers en zangeressen. Mijn koor bestond uit jonge muzikale stadgenooten en deze werden eindelijk zoo talrijk, dat een van ons comité ons een prachtige zaal gaf. Ten minste eens in de week kwamen wij samen om de talrijke liederen

en lofzangen, die ik voor hen componeerde in te studeeren en te repeteeren. Bij deze koorvergaderingen hadden onze bijzondere vrienden en begunstigers vrijen toegang en zeer dikwijls steeg het aantal bezoekers tot een honderdtal personen. Bij deze gelegenheden werden wij vaak vereerd door de tegenwoordigheid van rechter Edmonds, Jackson en Marie Davis, de dokters Gray, Hallock en Wilson, Charles Partridge, S. B. Brittan en vele mediums, door welke de geesten ons teekenen gaven van belangstelling en woorden van bemoediging. Mijn koor werd ten laatste zoo verzot op de composities, die ik bepaald voor hen schreef, dat zij geen andere muziek wilden zingen, en wanneer ik nieuwe composities liet uitvoeren, klopten de geesten door eenige van de tegenwoordige mediums als met een donder van applaus.

Elken avond hield ik zelf séancezitting of woonde die van andere mediums bij, vooral in de vertrekken van mijn lieve vriendinnen, de Fox-zusters.

Op het tijdstip waarover ik schrijf, leefde de oude mevrouw Fox nog, de moeder van de beroemde zusters, hare beide dochters Kate en Margaretha. De oudste van de zusters, Lea was gehuwd met een rijk en zeer geacht koopman van de stad, Daniël Underhill, maar zij bleef hare vriendelijke woning openzetten voor hare bijzondere vrienden voor séances, en door de beste en krachtigste van alle levende mediums, werd het voorrecht om deze séances te mogen bijwonen, hoog gewaardeerd.

Daar mijne moeder en ik een intiemen omgang met den heer en mevrouw Underhill hadden, organiseerden wij gedurende eenigen tijd winteravond-recepties, welke gehouden werden in de vertrekken van Lea Underhill, eenmaal per week.

Bij deze aangename bijeenkomsten kan ik als onze getrouwste bezoekers vermelden de zusters dichteressen Alice en Phoebe Carrey, Horace Greeley, Raymond, uitgever van de New-York Times, Robbert Dale Owen, Fennimore Cooper, de romanschrijfster, de professoren Longfellow en Whittier, Washing-

ton Irving en een menigte van andere schrijvers, dichters en beroemdheden.

Door de voornaamste van de New-Yorksche Spiritualisten werd ik welwillend erkend en behandeld als het geestelijk kind van de stad — in waarheid en geestelijk was ik daar geboren. Onder de talrijke predikers op het spiritueele rostrum te New-York sprak ik het meest, en hoewel de zaal altijd gevuld was met het uitmuntendste deel van de stad, wilden mijne jonge zangers er niet in toestemmen mij van het orkestbeheer van hun koor los te maken, en ofschoon ik vaak de spreekster van den dag moest zijn en ook werkelijk was, rustten zij niet, als ik het rostrum niet verliet om zelf het harmonium voor hunne liederen te bespelen en nog eens terug te keeren bij het einde van den lofzang naar de tribune, den dienst besluitende met een van de heerlijke muzikale beden tot God en de Engelen, die het volk liet uiteengaan bijna even ontroerd als wij zelven.

Het was op een van deze vergaderingen dat de Eerw. Thomas L. Harris, die daar een gewoon spreker was, ijverig trachtte zijne hoorders tot zijne bijzondere ideeën van het Christelijk Spiritualisme over te halen. Dikwijls bracht hij mij kleine lyrische stukken om op muziek te zetten, maar zijne inzichten over de orthodoxie hadden nooit eenig uitwerksel op mij.

Ik was tegenwoordig, mijn koor leidende, toen deze heer, ontdekkende dat hij de New-Yorksche geestelijke Vereeniging niet door vleierij kon bekeeren, gebruik maakte van hun preekstoel om hen te beschimpen en te smaden. In het midden van zijn aankondigingen van Gods wraak over hun ongeloof, werd hij onderbroken door den president der Vereeniging (Dr. Warner) en gedurende eenige minuten dreigde er een tumult in deze anders zoo goed geleide vergaderingen uit te barsten tusschen de Christelijke partijgangers van Harris en de zoo heftig aangevallen »ongeloovigen', die hem hadden uitgenoodigd. Op het ernstig verzoek van rechter Edmonds verliet Harris de tribune met het weemoedig voorkomen van

een martelaar. Des avonds keerde hij echter met zijn groep van partijgangers terug, klaarblijkelijk met het doel om verwarring te stichten. De juiste maatregelen waren echter genomen om de aanvallers te verzekeren dat de zaal van Dodworth geen Methodisten kerk was en dat zij alleen hun plaats konden innemen als toehoorders en niet als propagandisten voor de leer van plaatsbekleedende verzoening. Ziende dat de ongeloovige Emma den preekstoel had ingenomen, ging de menigte heen en nam later een andere zaal voor Harris, waar hij gedurende eenige weken lezingen hield voor een klein groepje zijner dweepzieke volgelingen. Bij het einde van zijn verkeerde pogingen om zich een Apostelschap te verzekeren, wreekte hij zich door een lied te vervaardigen getiteld: »Het lied van Satan". In dit zonderling Christelijk (?) voortbrengsel voerde hij al de bekende New-Yorksche Spiritualisten op onder de titels van verschillende »duivels". Ik kwam daarin voor, niet minder tot mijn vermaak als tot mijn glorie als: »de duivel van de harmonie".

De heer T. L. Harris, moet ik hier bijvoegen, was eens een goed medium, een bekwaam dichter en een man van groote en verschillende talenten. Het uittreden uit onze rijen bedroefde mij zeer; maar zijn eigenlievende fantasie en de zucht om zichzelf aan te kondigen als een soort van Messias, met nog andere buitensporigheden, was volstrekt niet in harmonie met onzen redelijken godsdienst van. bewezen feiten, die ik reeds beschreven heb in mijn groote werken: »Het moderne Amerikaansche Spiritalisme" en »De wonderen der negentiende eeuw."

De daaropvolgende daden van den grooten man, voor zijn eigen rekening latende, moet ik nu overgaan tot een andere phase van mijne ervaringen, tot de gebeurtenis die mij wegvoerde van den vriendelijken en toegewijden kring mijner lieve New-Yorksche vrienden, voortgezweept op den oneindigen oceaan in storm en onweder naar de verafgelegen en onafzienbare velden. Verre reizen brachten mij te midden van gevaren en moeilijkheden, maar door de bijna wonderbare

tusschenkomst van Gods Engelenleiding en bescherming, kan ik nu kalm terugblikken op deze verwijderde periode van mijn loopbaan, zoo vol vreemde avonturen en voorzienige hulp om bij de herinnering nog eens weer te zeggen met den geïnspireerden Bard van Avon:

»Er is een God, die ons leven bestuurt, hoe wij er ook in mogen knutselen."

(Wordt vervolgd.)

OPVOEDING VOOR DE EEUWIGHEID.

Wat wordt er niet gedaan voor de opvoeding van den mensch voor het tijdelijk leven. Wat al tijd, moeite, zorg, inspanning, opoffering getroosten de ouders zich voor hunne kinderen om ze reisvaardig te maken voor den tocht over de aarde, om ze voor te bereiden voor een bestemming om een eervolle plaats in de maatschappij te kunnen innemen, om ze zekerheid te verschaffen voor een goede en voordeelige positie. Het eerste en voornaamste, ja vaak het eenigste middel, waaraan men denkt is: onderwijs, kennis te verzamelen — leeren — knap zijn! door veel weten. En toch ziet men overal menschen die niet geplaatst kunnen worden of telkens hun plaats verliezen, omdat ze er onbruikbaar voor zijn of hun levensgeluk verwoesten. Er hapert iets aan de opvoeding; ze zijn knap! dat is: ze hebben veel geleerd, en toch zijn ze ongeschikt en niet in staat die kennis aan te wenden om het levensdoel te bereiken, want ze hebben niet geleerd — de kunst des levens. Ze zijn soms wandelende woordenboeken, maar hebben geen oordeel, geen overleg of voorzorg, ze hebben niet leeren denken en uit eigen oogen zien. Nog anderen wier hoofd uitnemend is gestoffeerd, ontbreekt het aan karakter — of liever, hun karakterfouten staan hen in den weg,

om gelukkig te zijn en gelukkig te maken. Het ontbreekt aan levenswijsheid, aan zedelijke hoedanigheden, die zijn innerlijk onontwikkeld gebleven. Er is gebrek aan trouw, aan plichtbesef, aan geduld en volharding; daarom verwisselen zij telkens van vak of beroep — of levenstoestand. Hun eigenliefde maakt hen oploopend en onverdraagzaam. Ze zijn onaangenaam voor huisgenooten en makkers en worden ontslagen zoodra de chef hun missen kan. Het zijn vooral de nalatigen die te gronde gaan, de onverschilligen en gemakzuchtigen die alleen willen doen waar ze liefhebberij voor hebben. Wat kan er komen van den achtelooze die altijd denkt, het komt er zoo nauw niet op aan — het kan wel zoo — en zijn werk ten halve doet? Het zijn de lieden die altijd den tijd hebben en steeds te laat komen. Het zijn de slordigen, die niet op kleine dingen acht geven en alles verwaarloozen.

Waar de opvoeders deze onkruiden op het veld van het gemoedsleven hebben laten voortwoekeren, daar baat het degelijkste, kostbaarste onderwijs heel weinig en is kennis van geen nut. Het ongevormd karakter bederft alles.

De algemeene fout van het hedendaagsch opvoedingsplan is dat er eigenlijk geen opvoeding is, maar alleen onderwijs.

En geen wonder, het onderwijs koopt men voor schoolgeld — een ander moet het volbrengen; de ouders zijn gerust; zij sparen geen geld; zij getroosten zich opofferingen voor het heil der kinderen; ze zijn verantwoord. En toch, hoe vaak is het ééne noodige vergeten: een zedelijk fundament te leggen onder het gebouw, dat soms hoog wordt opgetrokken en een fraaien gevel heeft — en dat toch onbewoonbaar blijkt of instorten zal.

De mensch is niet enkel hoofd; hij is ook hart; hij moet niet enkel een gecultiveerd verstand, maar ook een goed gevormd hart hebben, zal hij als mensch aan zijn roeping beantwoorden in het huisgezin en in de maatschappij.

De zedelijke grondslag wordt gevormd uit beginselen van trouw, eerlijkheid, waarheid, rechtvaardigheid, erkentelijkheid,

eerbied, toewijding en volharding, eigenschappen, die uit één stam voortspruiten — zelfbeheersching — zelfverloochening. De zelfliefde moet teruggebracht worden tot liefde des naasten — de eigenbaat tot belangstelling in het welzijn, het lief en leed van anderen — en de dankbaarheid zal de kroon zetten op deze zedelijke hoedanigheden, die den mensch verheffen van een slaaf van lust en willekeur tot die plichtgetrouwheid, die den zedelijken mensch kenmerkt, die zich zelf vergeten en eigenbaat en belang opofferen kan in toewijding voor anderen.

Wanneer zal bij al de massa van ons volksonderwijs, ook een afdeeling van zedeleer, van plichtkennis gevoegd worden? Wanneer zullen de ouders die taak aanvaarden den akker des harten toe te bereiden in het gezin, dat het kind reeds van zelf in allerlei betrekkingen stelt — tot ouders, tot broeders, tot dienstbaren, tot ouderen en jongeren, tot sterken en zwakken, en dus voor de maatschappij kan vormen?

Van de eerste levensindrukken hangt alles af om het kind op zijn ware plaats en zijn echte betrekking te stellen tot anderen met het oog op zijn verdere ontwikkeling.

Maar die eerste indrukken blijven te veel aan het toeval overgelaten, worden niet genoeg bewaakt of geregeld, daar men in de groote dwaling verkeert: het komt er niet op aan — het kind weet nog niets. — En toch begint het met opmerken, met indrukken opzamelen, die hem denkbeelden zullen geven: opvattingen van zijn betrekking tot anderen en van zijne beteekenis voor hen — want het is niet enkel het kleine lichaam dat verzorgd en gevoed moet worden, even zeker eischt dit ook de kleine ontkiemende ziel van het kind, dat zich bewust worden zal van hetgeen zij vermag door zijn wil en dat van stonde aan beproeft, en op de vorming van den wil komt alles aan voor den zedelijken mensch.

Het lichaam is het tijdelijk werktuig van den ontwakenden geest — maar die geest is bestemd voor meer dan dit aardsche leven; hij moet niet alleen een zinnelijk wezen zijn, een

burger der aarde, maar ook een geestelijk wezen, een burger des hemels worden. Hij moet niet enkel toebereid worden voor een goede aardsche positie, maar ook voor een goede positie in het geestelijke vaderland onder de heilige engelen; en de zedelijke hoedanigheden, de vorming van het gemoed stempelt het karakter, kenmerkt het individu — bepaalt zijn plaats in de eeuwige woningen. Maar wie gelooft het dat men dat van de geboorte af aan in het oog moet houden?

De wet des geestes. — Gods wet in de schepping, de zichtbare en onzichtbare wereld, moet van den beginne af tot het kind komen — eerst als orde en regel in zijne behandeling, zoodat hij ervaart dat zijn leventje niet beheerscht wordt door zijn l u s t of t e g e n z i n, maar door een onverbiddelijke regeling, die uitgaat van een macht die sterker is dan hij, die zijn slapen en waken, zijn voeding en reiniging — beheerschen en waardoor hij het eerst proefondervindelijk leert dat hij zich moet onderwerpen aan een hoogere wet, vertegenwoordigd door zijne opvoeders.

De natuur begeert het voortduren van al wat aangenaam is en de afwering van al wat niet behaagt — en dit is de eerste levensles, dat het kleine wezen zich heeft te verzoenen met het noodzakelijke, al is dat minder aangenaam en ook moet berusten als het aangename moet ophouden.

De wil van het dierlijke wezen, moet zich onderwerpen uit ontzag en eerbied voor de macht, en zoo zal het zedelijk beginsel ontwaken dat zich onderwerpen en gehoorzamen leert met kalmte en gewilligheid, omdat het altijd liefde ondervindt, die eerbied en vertrouwen en dankbaarheid kweekt. Zonder ontzag en eerbied is geen zedelijke vorming mogelijk; eerst leere hij door ervaring van zijn eigen onmacht om den wil der opvoeders te weerstaan, en daarna door de ervaring, dat die wil wijs en liefdadig is, dat die hem altijd wel doet en genoegen wil geven, als het hem niet schaden kan.

O, er moet zooveel in het jong gemoed gewerkt worden in de eerste drie levensjaren, waarin het onderwijs alleen e r v a r i n g is, ontdekking van oorzaak en gevolg. Niet door lang-

dradige redeneeringen, veel minder door ruwe lichaamsstraffen; maar door de ervaring en de gevolgen van zijn gedrag moet het jonge kind leeren, wat goed of kwaad is. Men moet het hem laten ondervinden, als het hart nog week is en het gevoel warm, wat de gevolgen zijn van het kwaaddoen. Bijna altijd gaat dat gewichtig tijdperk voor de karaktervorming ongebruikt of misbruikt voorbij — en nu komen de volgende drie of vier jaren en loopen meest in een verkeerde richting voort, en heeft het kind tot zijn zevende jaar geen zelfbeheersching geleerd uit gehoorzaamheid en eerbied, dan zal het in het volgende zevenjarig tijdperk de plicht niet leeren beschouwen als de wet des levens en naar lust en zelfzuchtig begeeren blijven handelen, zonder dat zijn geweten spreekt. Hoe moeielijk wordt dan de strijd voor den jongeling, als eerbied, vertrouwen, liefde en dankbaarheid hem niet aan zijne ouders verbinden. Hij zal alle gezag haten dat hem beteugelen wil, elke wet als zijn vijand beschouwen en in zijn eigenzinnig drijven hartstochtelijk voortstormen, ongeluk en smart verbreidend. Hij zal zijne ouders de wet voorschrijven en als een blind paard in het vuur loopen, hoeveel hij ook geleerd heeft. Hij zal alles aannemen wat voor hem gedaan wordt als een recht en zijn eischen stellen — alle offers vergen en zelf niets opofferen; en al is hij nog zoo knap, hij zal een ongeschikt, onhandelbaar lid van de maatschappij worden, waarschijnlijk zijn carrière missen of bederven en in elke positie zal zijn ongevormd karakter moeielijkheden en smarten scheppen, waar hij vreugd en zegen zou hebben kunnen verspreiden, indien hij dit eene geleerd had: Zelfverloochening, Zelfbeheersching! indien zijne opvoeding zijne lagere instinkten had gebreideld en zijne hoogere hoedanigheden gekweekt, indien hij was gevormd niet bloot voor examens, maar als burger van het Godsrijk, dat reeds op aarde zijne vertakkingen heeft.

En hoe zal het hem gaan als de dood hem vroeg of laat wegrukt? Bezit hij de eigenschappen die hem in een volmaakte maatschappij bruikbaar maken? De zelfzuchtige, die

eigenlijk niet geleefd en gestreefd heeft naar het ware levensdoel, heeft zich zelf verwaarloosd, terwijl hij zijn plicht, zijne zaken, zijn ambt verwaarloosde; terwijl hij anderen bedroog, bedroog hij zich zelf, en nu is hij onbruikbaar waar het op zedelijke kwaliteiten aankomt en moet beschaamd staan te midden van al de getrouwen werkers, die de plicht gekend en betracht hebben; en hij moet de vernedering ondergaan om als een klein kind de eerste beginselen van trouw en volharding te gaan beoefenen. Hij heeft bijna te vergeefs geleefd op aarde. Hij is overgegaan in een klasse, waarin hij niet mee kan gaan en moet naar een lagere leerschool bij achterlijke kweekelingen van voren af aan beginnen om de trouw, de inspanning, de zelfverloochening, de toewijding te leeren, die hij op aarde geschuwd heeft.

Opvoeding voor den tijd alleen is minder dan half werk — opvoeding van het verstand alleen brengt niet tot onze bestemming als onsterfelijken. Het hart moet met deugden versierd zijn, de wil door de rede geleid worden.

Onze tiengeboden zijn: gehoorzaamheid aan de goddelijke wetten: wetten der naastenliefde, rechtvaardigheid, matigheid, zachtmoedigheid, volharding, trouw, vergevensgezindheid, bedachtzaamheid, zelfbeheersching, zelfverloochening, zelfopoffering.

Wie maar invloed heeft op kinderen en jonge lieden, laat hij ze toch aanzien als onsterfelijken, die zich hier geschikt moeten maken voor een hoogere maatschappij, voor een beter orde. Laat dus het beste dat in hen is ontplooid worden, om het lagere te onderdrukken en te zuiveren, opdat zij een waardige plaats mogen erlangen als de Heer hen roept. O, mocht Hij dan kunnen zeggen: »Komt tot mij, gij gezegenden mijns Vaders; gij hebt u naar mijn voorbeeld gevormd; gij hebt de kroon des levens verkregen — gij hebt uzelf overwonnen. Gij zijt opgevoed voor de eeuwigheid."

AUTOBIOGRAPHISCHE SCHETS

(Vervolg van bladz. 255.)

ZESDE HOOFDSTUK.

HET LIED VAN DE STERREN.

Ik heb reeds gesproken van het koor der Spiritualisten en de welgeslaagde uitvoeringen droegen er veel toe bij, om de Zondags bijeenkomsten even aantrekkelijk voor het publiek te maken als voor ons zelf. Bemerkende hoezeer onze repetities gewaardeerd werden, besloot ik een serie van vocale en instrumentale uitvoeringen te organiseeren, afgewisseld met poëtische voordrachten en t a b l e a u x v i v a n t s.

Deze gedachte werd zeer toegejuicht door mijn jeugdige zangers, toen reeds over de vijftig in getal, terwijl voor de mechanische afdeeling van de onderneming, behalve door een goed waarborgfonds, om een mogelijk te kort te dekken, bij den geringen prijs van de toegangskaarten, in eens werd voorzien.

Het New-Yorksche Atheneum werd gehuurd en ik met algemeene stemmen gekozen om de programma's in orde te brengen, de recruten hunne verschillende partijen te leeren, de muziek te repeteeren, de zangers te accompagneeren, de tableaux uit te vinden en te arrangeeren — als leerares van de geheele groep op te treden, als souffleur en nog dikwijls als een van de eerste medewerkers werkzaam te zijn — was mijne taak.

Het werk mij aldus op de schouders gelegd, schijnt zeker bovenmenschelijk, zoo al niet bovennatuurlijk. Toch was het

een arbeid van liefde en werd altijd met goed succes bekroond en hoog gewaardeerd. Wij hadden het geluk ons van de aanbevelingen der New-Yorksche pers te verzekeren, die zich verheugde bij de ontdekking, »dat de muziek in de sferen niet alleen bestond in psalmzingen" en de gelegenheid aangreep om te zeggen, dat zij niet wisten of het wel noodig was voor een Garrick of een Siddons om uit hunne stille graven terug te komen om de dramatische gedeelten van de uitvoering te inspireeren, ziende dat die zoo uitstekend geleid werden onder de hoede van een populaire actrice, wier talent de moeite van het oproepen der dooden onnoodig maakte."

Deze en dergelijke uitingen omtrent de bewering der Spiritualisten dat zij worden geinspireerd, ademden altijd welwillendheid en een vriendelijken toon — beter dan de onaangename manier van de latere persberichten, en het spaarde ons niet weinige kosten voor de aankondigingen onzer vergaderingen.

Bij de dramatische stukken had ik de grootste moeite, want elk oogenblik kon ik de hand leggen op ten minste twintig Hamlets of dertig Romeo's, maar ik kon nauwelijks mijn zwakste leerling overreden als een Laërtes of Mercutio te verschijnen. En dan nog was er niet eene dame onder ons, van de oudste sopraan af tot een twaalfjarige conteralt toe, die niet gaarne voor Ophelia of Julia wilde spelen, maar die er niet toe te krijgen was de rol der koningin in Hamlet op zich te nemen of van de nurse in Romeo en Julia.

Na veel moeite en berekening om aan ieder van mijn troepje het beste deel te geven, besloot ik eindelijk dat de eerste van mijne voorstellingen al de tooverij-tooneelen van Macbeth in kostuum, (dat is in flarden en met bezemstokken) zou opvoeren, terwijl ik voor de tweede de acten uitkoos van Sheridans beroemde »Herziene Tragedie" getiteld »de kritiek", waarvan de spot-tragieke gedeelten het best werden voorgesteld door de sterkst mogelijke handeling. Deze beide gedeelten onzer voorstellingen hadden zulk een buitengewoon succes, dat ik groote moeite had mijne kweekelingen terug te houden van het huren van een theater, terwijl zij mij als directrice wilden

aanstellen — als eerste actrice en als bestuurderes der muziek. Ook had ik niet weinig moeilijkheden met het finantiëel gedeelte van dit zware werk; de werkelijke liefde echter waar mede mijn jonge vrienden mij beschouwden, verzoende mij ten laatste zonder murmureeren met mijn eindbesluit. Ook in andere opzichten bleek hier bovenal, wat een kracht er schuilt in eensgezindheid.

Al onze commissie-leden en de andere vrienden die in onze zaak belang stelden, waren zoo goed en zoo edelmoedig om hunne schouders onder het wiel te zetten, zoo dat wij maar te vragen hadden — en alle stoffelijke hulp werd ons gegeven. De benoodigheden voor de tableaux vivants of dramatische tooneelen, werden ook spoedig geschonken en onder mijne directie in orde gebracht. Ik zou menige vermakelijke bladzijde kunnen vullen met de moeiten en tegenheden waarmede de onvermoeide directrice en hare helpsters te worstelen hadden en ik wil nog eene eigenaardige episode uit die grappige vergissingen mededeelen. Een onzer ernstigste helpers, het schoone effect opgemerkt hebbende, bij spectakelstukken in de schouwburgen van gekleurde vlammen, had een zekere hoeveelheid van dat bengaalsch vuurwerk gekocht en ons vier ijzeren pannen met lange handvatsels bezorgd, waarin dit moest branden.

De gekleurde vlammen achter het tooneel gehouden door onze helpers, brachten zulk een uitstekend effect op sommige van de tableaux voort, dat deze kleine interludiums zoo populair werden, dat zij mij in geen geringe moeilijkheid brachten, en waarlijk, wanneer niet aan het einde ten minste een paar tableaux werden voorgesteld, werd er altijd gemurmureerd. De kleeding uit te denken en de tableaux te schikken en ze dan onder de gekleurde lichten te brengen, werd nu een ander deel van mijn lastig werk, en het was met dit spel dat er eenige moeilijkheden voorkwamen die mijne zenuwen zeer aangrepen.

Bij een zekere gelegenheid, toen ik een nachtelijk tooneel van Gypsies had opgevoerd en had verlangd dat dit met roode

vlammen zou verlicht worden »à la Guy Mannering" wierpen de vriendelijke helpers achter de schermen, een verkeerd pakje nemende, een lijkachtige kleur van groene vlammen op het vroolijke gypsiekamp, zoodat de verlichte groep op een gezelschap spookachtige phantomen geleek. Op dien zelfden noodlottigen avond werd een sneeuwtooneel, dat een moeder en drie kleintjes moest voorstellen, in de sneeuw omkomende, een tableau, dat zeer schoon zou uitkomen in de gemengde stralen van witte en blauwe vlammen — door de verblufte helpers verlicht met de roode gipsievlammen, zoodat de sneeuw de tint van een liefelijk kerstlicht kreeg en de stervende slachtoffers het aanzien van een goed verwarmde en bloeiende groep. Het ergste was evenwel het navolgende. Een schoone teekening was mij getoond van een pyramidale groep, waarvan het toppunt zou zijn een heilige Cecilia, gekleed in klassieke witte kleederen, met een krans om het hoofd en een lier in de hand. De zijden van de pyramiden zouden met kleinere figuren, op verschillende wijze gekleed, maar elk voorzien van een muziekinstrument of een symbool van den Genius der kunst, aangevuld worden. De heer, die de teekening aanbood, wilde ook de pyramide, de kleederen, de instrumenten enz. verschaffen, wanneer ik zelf het toppunt als de heilige Cecilia wilde innemen.

Weigeren was onmogelijk en toen ik een pianist gevonden had, om voor die gelegenheid de muziek achter de schermen uit te voeren, wat gewoonlijk mijn taak was, ging ik over tot het rangschikken en eindelijk mijn aandeel in het tableau op mij te nemen. Gewaarschuwd door vroegere ervaringen, liet ik nog eens, voor mijn verheven zitplaats in te nemen, de twee heeren, die met hunne vuurschotels aan de kanten stonden, de schotels onderzoeken om zeker te zijn niets dan wit licht op het tooneel te werpen. Alles was goed in orde — de gordijnen gingen omhoog; de witte vlammen gaven ons allen zulk een engelachtig aanzien, dat er na het neervallen van het gordijn zulk een geschreeuw van »bis" ontstond, dat aan de bedienden werd gelast het gordijn andermaal op te halen.

Ditmaal ging het gordijn nog sneller naar beneden dan vroeger, en de toehoorders waren nog niet te vreden. Meer gestamp en meer uitroepingen van »bis" volgden. Te midden van het aanhoudend geschreeuw en handgeklap volgde een lang wachten. En dit, gepaard met een geweldige verwarring onder mijne met brandwonden overdekte helpers, maakte mijn geroep. »Haal het gordijn nog eens op," onhoorbaar. Toen echter werd het gordijn nogmaals opgetrokken — maar o schrik! — van den eenen kant straalde een doffe gloed van roode vlammen, van de andere zijde de leelijke kleur van het groene licht, en om de verwarring nog erger te maken, werden de twee heeren, die de vuurpotten vasthielden, zoo benauwd en zoo verblind door den rook, dat zij de volle schotels op het tooneel wierpen ten aanschouwe van de toehoorders, terwijl zij hunne half geblakerde aangezichten naar den anderen kant wenden. Het tooneel verdween in een rookmassa, die door de snelle nederlating van het gordijn, in dikke wolken door de zaal rolde en de geheele vergadering nu eens in lachen, dan weer in hoesten deed uitbarsten, te midden waarvan een mijner goede helpers met een gelaat, nog getint door de verschillende kleuren van de slecht geregelde vuurpotten, zijn hoofd buiten het gordijn stak en goedmoedig uitriep: »Dames en Heeren, lacht niet, en stikt niet en laat geen verlichte tableaux tweemaal herhalen. Al onze witte vlammen waren opgebrand, en wij zeggen met zekeren tooneel-directeur: »Als gij het niet wit kunt laten sneeuwen, dan moeten wij het maar bruin laten sneeuwen."

Deze aardigheid bracht de vergadering in zulk een goed humeur, dat, toen wij allen op het tooneel kwamen om de geestige finale te zingen. »O gelukkige dagen" van Robin Hood — en dat in onze tableaux costuums — was het alleen mijn vaste en noodzakelijke weigering, die verhinderde dat mijn reeds zoo oververmoeid troepje dat lied nog eens moest herhalen.

Dit waren blijde heerlijke dagen — van leven en werken zoo wel als succes — leven en werken dat er toe bijdroeg

om de Spiritualisten in een gunstig licht te brengen, zoodat de publieke opinie snel begon te veranderen over ons »isme" zoowel als over ons zelven.

Terwijl het Spiritualisme onder den onweerstaanbaren invloed van de bovenaardsche werkers met een kracht en snelheid zich verspreidde, ongeëvenaard in de geschiedenis van eenige andere nieuwe beweging op aarde, was de aanvrage om werkers op dit groote oogstveld overal merkbaar en dringend.

Tot mij kwamen van alle kanten oproepingsbrieven om voordrachten te houden en vaak uit steden duizenden mijlen van New-York verwijderd.

In het eerst beschouwde ik deze uitnoodigingen als onuitvoerbaar, maar toen de geesten door mijn eigen en ook door het mediumschap van vele andere personen, mij baden de brieven in bevestigenden zin te beantwoorden en er beloften aan toevoegden van groot succes — en verzekering van bescherming gaven en gezondheid voor de lieve moeder, die ik te huis moest laten, meende ik ontrouw te zullen zijn aan mijn edele werkgevers als ik hunne raadgevingen in den wind sloeg.

Het was op een zekeren zondagavond aan het einde van mijn laatste voordracht dat ik mij verplicht achtte deze zaak voor het comité der New-Yorksche Spiritualisten bloot te leggen, door welk comité ik het meest was uitgenoodigd.

Ik deelde hen mede hoe vele uitnoodigingen tot mij gekomen waren — hoe de aanvragers geen weigering wilden aannemen, terwijl de geesten mij drongen aan hun dringend aanhouden gehoor te geven.

Mijne New Yorksche vrienden, zonder twijfel het gemak inziende van een spreekster te hebben, die in hun midden woonde, en wellicht ook wel met het oog op het schoone koor, waren er in het eerst geheel niet mede te vreden en trachtten mijn besluit te doen wankelen door het aanbieden van langdurige en goed betaalde engagementen.

Het hielp niet, en ik vertrok te midden van een diep stilzwijgen, van mijne lieve vrienden, dat zwaar op mij woog.

Het was op den tweeden avond hierna dat mij een brief

werd overhandigd, geteekend niet alleen door de leden van het New-Yorksch Spiritualistisch comité, maar ook door een dertigtal van de voornaamste en invloedrijkste Spiritualisten in de stad, mij uitnoodigende een benefit concert of voorstelling te geven als een tijdelijk vaarwel en voorloopig ophouden van het werk dat ik onder hen had volbracht. Bij deze vleiende uitnoodiging was nog een andere even dringend. En dit was dat ik zulk een muziek werk voor deze gelegenheid zou compoueeren, dat het publiek een goed idee zou geven van »het talent' dat zij, de Spiritualisten, onder zich hadden. Carnes, de heer dien mij deze vriendelijken brief bracht, was zelf een goed musicus, en verleende ons dikwijls de hulp van zijn schoone bariton stem bij onze uitvoeringen.

Aan hem als kenner van »de goddelijke kunst," trachtte ik de onmogelijkheid te doen inzien om eenig belangrijk werk, geschikt voor die gelegenheid in de weinige weken, die ik ter mijner beschikking had, te kunnen leveren.

De heer Carnes konde of wilde de kracht van mijne tegenbedenkingen niet erkennen en niets bleef mij over dan te schrijven dat ik dankbaar het aanbod aannam er bij voegende beloften van het gereed maken der compositie — op een tijdstip — dat ik het evenmin kon ten uitvoer brengen, als een onmiddelijke reis naar de maan.

De aankondiging in een paar van de lokale, zoowel als van de Spiritualistische bladen, van de uitnoodiging en aanneming, was nu het eerste wat mijn goede vrienden deden om deze merkwaardige zaak publiek te maken.

Het eerste bezwaar dat in mijn ziel op kwam na het vertrek van den heer Carnes — was: welk onderwerp ik zou kunnen nemen om een nieuwe compositie op te bouwen. Het zou zijn een cantate; maar waar zou ik woorden vinden? Aan verscheiden leden van het koor, dien avond bij mij binnen loopende, stelde ik in roerende woorden, den aard van het dilemna voor, waarin ik geplaatst was en vroeg hun raad over een onderwerp voor een cantate. Eene dame stelde voor. »Het lied van Salomo." Ik weigerde dit bepaald. Een ander

stelde voor: het eerste hoofdstuk van Genesis om de »schepping" te schetsen. Maar ik verklaarde dat ik mij niet geschikt achtte voor de wereld als de rivale van Haydn op te treden.

Mijn voornaamste tenor stelde voor eene cantate over de bekeering van Paulus, maar alle tegenwoordig zijnde dames riepen in koor uit en vol verontwaardiging, dat Paulus een grommige oude vrijer was — en niet wilde dat de vrouwen in het openbaar zouden spreken.

De werken van Shakespeare, hoe hoog geinspireerd ook, werden te lang geacht. De romans van Scott, de gedichten van Byron, Don quixote, de honderdvijfde psalm en een dozijn andere ongerijmdheden werden voorgesteld en verworpen en mijne vrienden vertrokken met de angstige vrees dat zij te vergeefs uitzagen naar liederen en solo's, die op den bepaal den tijd klaar moesten zijn.

Alleen met mijne moeder overgebleven en mij gereed makende om naar bed te gaan, sloeg ik wanhopige oogen op het prachtig gewelf van den middernachtelijken hemel boven mij, bezaaid met de schitterendste spelingen van fonkelende starren, zooals ik, naar het mij toescheen, nog nooit te voren had aanschouwd.

Terwijl mijne oogen onwillekeurig als door facinatie geboeid bleven aan dit majestueuse tooneel, voelde ik een macht over mij komen die ik nooit heb kunnen verklaren, maar wier werking ik ook nooit kon of wil ontkennen — waardoor het mij voorkwam dat die heirscharen van hemellichtten rond draaiend, in rechte lijnen geschikt werden, waaruit zich woorden vormden in letteren gebouwd uit starwerelden en ik las daar duidelijk de legende van »het lied van de sterren".

Het lied van de sterren! ja ik las het eens, tweemaal, drie maal; toen scheen het alsof een nevel voor mijn gelaat kwam. Toch keek ik nog omhoog en het was of de groepen der hemellichten in een vreemden wilden dans rugwaarts en voorwaarts naar links en rechts bewogen, maar alles werd donker voor mijn beneveld gezicht alsof ik door een sluier keek.

Gedurende eenige oogenblikken verborg ik mijn gelaat in mijne handen — en toen, nogmaals mijn blik opheffende naar het schitterend firmament, was alles stil, rustig en zonder beweging alsof de myriaden van sterren waren gaan slapen.

Moeders bed voorbijgaande en een kus op haar gelaat drukkende, zeide ik eenvoudig tot haar dat ik iets moest schrijven. Toen zette ik mij neer aan mijne tafel, en voor dat de grauwe nevel van den dageraad was weggesmolten in de rose heerlijkheid van den volgenden zonsopgang, had ik de woorden geëindigd van mijne cantate onder den titel: »Lied van de Sterren.'

Den daarop volgenden avond was ik even druk bezig met de muziek voor dit stuk te schrijven als ik den vorigen avond bezig was geweest met het schrijven der woorden. Beide werden geschreven of gecomponeerd door een macht, die door mijn organisme werkte — zooals het is en was, volgens de begrenzingen van het instrument dat het organisme aanbood.

Geen natuurlijk begaafde dichteres zijnde, zijn de woorden minder dan gegeven kon worden door de inspireerende kracht, als ik een meer poëtisch temperament bezeten had. Wat de muziek aangaat — zij werd te haastig gecomponeerd en neergeschreven om aan mijn eigen goeden smaak te kunnen voldoen. Toen ik echter mijn koor bijeenriep om het in te studeeren, was de algemeene meening dat het boven de bekwaamheid was van mijn arme liefhebbers, en er werd bepaald dat ten minste eenige van de solopartijen door professioneele zangers zouden worden uitgevoerd.

Twee dames en een heer werden met dit doel uitgenoodigd, op door hen te stellen voorwaarden. Elk der partijen kreeg eenige er nog aan toegevoegde solos, welke ik met bliksemsnelheid evenals het overige werk componeerde. De zangers van beroep, waren meer dan voldaan met wat ik hun toewees en uit vrees dat het mij niet zou gelukken hen met mijn accompagnement te voldoen, kwamen wij overeen een pianist naar hun eigen keuze te nemen, die met hen zou werken en hen accompagneeren.

Twee dagen vóór den aangekondigden avond der voor-

stelling lieten ons drie van de artisten weten, dat zij waren gewaarschuwd door de organisten der verschillende kerken, waarbij zij in dienst waren — dat zij direct hunne betrekkingen verliezen en beslist weggezonden zouden worden, wanneer zij zich verlaagden bij een Spiritualistische bijeenkomst te zingen.

Ik geloof dat sommige der heeren, die in onze voorstelling belangstelden, nog pogingen deden om die kunstenaars van beroep te bewegen, ons toch niet op het laatste oogenblik in den steek te laten. Maar alles was te vergeefs. Zij wilden hunne betrekkingen niet om ons verliezen en wij konden het hen niet euvel duiden; toch meenden wij dat zij meer christelijk zouden gehandeld hebben door ons een weinig vroeger te hebben ingelicht van hun niet optreden, daar er dan nog gelegenheid zou geweest zijn hunne plaatsen aangevuld te krijgen. Maar wij waren niet geheel uit het veld geslagen.

Mijne altijd vriendelijke en werkelijk bekwame jonge zangers, vooral mijn voornaamste sopraan, mevrouw Adams, zette zich met hart en ziel aan 't werk om de solo's in te studeeren die anders weggelaten zouden moeten worden. Zij zongen meestal goed en gaven algemeen voldoening, maar op den avond der voorstelling, zongen zij zoo buitengewoon, dat niemand hun zeggen betwijfelde dat zij allen geinspireerd werden.

De Academiezaal waarin het concert werd gegeven, was overvol en een soort van mystieke begoocheling, ik zou bijna zeggen een nymbus van inspiratie scheen het geheele tooneel te vervullen en alles scheen zoo goed samen te werken, dat geen enkele fout of misgreep de bekoring brak die over ons was. Het volk jubelde en vroeg herhaling van bijna ieder nommer. De pers over het algemeen zoo beleedigend, of ten minste sarcastisch in hare rapporten over Spiritualistische zaken, was bij deze gelegenheid evenzeer onder de bekoring, wat het ook moge geweest zijn, als de uitvoerders waren, en terwijl eenige van de Bladen lofspraken over muzikanten en muziek, profeteerende een wel verdiende populariteit voor de cantate, sprak de New-York Herald, tot hiertoe onze

ergste vijand, »dat, wat de geesten ook mochten zijn, die Emma Hardinge hadden gecontroleerd, zij ten minste goede muziek konden componeeren — en dat het alleen jammer was dat zij de »schaduw" niet ophief en de substantie van het leven aannam en er eerlijk voor uitkwam dat zij het zelf gemaakt had — dan zou zij zeker een van de voornaamste musiciens en componisten van de eeuw zijn.'"

En toch, niet tegenstaande al de schitterende profetieën, gedaan over de toekomst van mijne cantate — moet ik erkennen dat zij nooit weer is opgevoerd sedert hare eerste verschijning in de zaal der Academie den 24 April 1857. Dit is voornamelijk gekomen door mijn tijdsgebrek, te midden van onophoudelijk reizen en letterkundig werk, om de noodige zorg te besteden aan het bijeen voegen van de geheele partituur. Mocht tijd en gelegenheid den weg openen, moge dan »Het lied der sterren" nog een andere proeve geven van zijn vermogen om de wereld te overtuigen dat het zelfs in onze verstrooide en ongeorganiseerde groepen noch aan harmonie noch aan melodie ontbreekt.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

RONDOUT.

»Maar zelfs de haren van uw hoofd zijn alle geteld . . . Vrees dus niet; hoeveel gaat ge de musschen te boven?"

Daar deze biographie niet is geschreven met eenige begeerte naar persoonlijke onderscheiding, maar alleen met het verlangen om iets toe te voegen tot de groote massa van litteratuur, die reeds gewijd is aan de openbaarmaking van de spiritueele beweging, zoo acht ik het noodig enkele voorbeelden te vermelden van de bejegening die velen van de eerste werkers ondergaan moesten.

Laat men dus bij het lezen van de volgende reisnotities in gedachtenis houden dat zij representatief zijn, en dat ik zelf even als vele van mijne vroegere metgezellen de gevallen die ik zal mededeelen met honderden kon vermeerderen, zooals zij plaatsgrepen in verschillende deelen van de wereld.

Daar ik langzamerhand het vertrouwen van de Spiritualisten begon te winnen, werd ik letterlijk bestormd met uitnoodigingen om voordrachten te houden, zelfs in plaatsen waarvan ik nooit had gehoord. Onder deze uitnoodigingen was er een van een zekeren heer George Smith van Rondout, een stadje, zooals mijn correspondent mij mededeelde aan de Hudsonrivier en gemakkelijk te bereiken op mijne reizen van en naar Troy, waar ik herhaaldelijk voordrachten hield. Onder degeen die ik raadpleegde, scheen niemand iets te weten over den geestelijken toestand van Rondout, hoewel men mij zeide dat het een landstadje was in een bergdistrict, te midden der steenkool gewesten. Terwijl ik nog overwoog of ik de uitnoodiging van den heer Smith al of niet zou aannemen, verlangden mijne geestelijke vrienden, met mij sprekende, zooals zij altijd hebben gedaan, door een stem, die zoo duidelijk in mijn geestelijk oor drong als menschelijke stemmen tot mijn matereel gehoorzintuig doordringen, dat ik den brief van den heer Smith toestemmend moest beantwoorden en ik deed dit, een zekeren Woensdag in de week bepalende, als ik mijne Zondags en Maandags voordrachten te Troy moest volbrengen.

Op den bepaalden tijd, op een achtermiddag in de koude maand December 1857 stapte ik uit de Hudson-rivier-stoomboot en ontmoette een vriendelijk persoon, die mij bij mijn naam aansprak, zijn naam opgaf als George Smith en mij naar zijn rijtuigje bracht, dat dicht bij de landingplaats op mij wachtte. Na eenige vriendelijke woorden van verwelkoming, reden wij voort onder een voortdurend stilzwijgen totdat wij zijn huis bereikten.

Daar onze weg geheel een berghoogte opging, meer gelijkende op een dijk dan op een heuvel, schreef ik het stilzwijgen van den heer Smith toe aan de noodzakelijkheid zijn

aandacht geheel te moeten wijden aan het in zigzag opklimmen van zijn arm paard. Toen wij aan zijne woning kwamen geleidde hij mij in zijn huis, stelde mij voor aan de vrouw van zijn broeder, verliet mij en beloofde tot mij weder te keeren, zoodra hij zijn paard op stal had gebracht.

Ik zou twee voordrachten in Rondout houden op de twee volgende avonden. Nadat ik eerst zeer vriendelijk door mijn gastvrouw naar de kamer, die voor mij gereed gemaakt was, gebracht werd, keerde ik kort daarna terug naar de spreekkamer waar ik den heer Smith vond, die mij wachtte, terwijl zijn natuurlijk rond vroolijk gelaat was verlengd tot een leelijk ovaal. Meenende dat het zijn plicht was mij eenigermate in te lichten omtrent de plaats, zeide hij dat de meeste inwoners van Rondout, de hoofdplaats van het district — zeer orthodox en bitter vijandig tegenover het Spiritualisme waren en dat ze allen wat ruw konden zijn. Ik haalde diep adem. Voortgaande met zijn verhaal, zeide hij, dat eenige jaren geleden zijn broeder — een oudere Smith, nu afwezig, een groot genezer en clairvoyant was. Hij (de spreker) stelde zeer veel belang in de zaak en in de hoop van de blijde tijding der geestelijke gemeenschap aan zijne buren te mogen mededeelen, had hij Conklin, het testmedium uitgenoodigd om hier te komen; ook had hij den Eerw. S. B. Brittan, den Eerw. Harris en een aantal uitmuntende Spiritualistische sprekers en mediums verzocht de plaats te bezoeken, maar men had hen niet toegelaten te landen, of men had ze met meer of minder verscheurde kleederen uit de stad gedreven door de ongevraagde presentjes van verrotte appelen, eieren en zelfs nog grootere werpstukken.

»Er is een geschikte plaats,'' zeide de heer Smith geruststellend, »waar een mijner vrienden woont en bij wien ik de Eerw. B. P. Ambler en Thomas L. Harris gebracht heb en waar zij veilig konden vertoeven gedurende den nacht om den volgenden morgen voor het aanbreken van het daglicht, langs wegen, die de oproermakers niet verwachtten, af te reizen. Hij voegde er nog bij dat zijn arme broeder, het genezende

medium een bijzonder mikpunt was geweest voor publieke uitjouwing, en hoewel hij zelf een officieel standpunt innam in het land, werden zijne ruiten toch regelmatig stuk geslagen, eenmaal in de maand zijn tuin vertrapt, zijn stal verbrand, en zelfs de steenen muur, dien hij om zijne gebouwen had laten optrekken, was bijna tot gruis geslagen. Hier brak hij even zijne lijst van rampen af, maar klaarblijkelijk alleen om adem te halen voor nog meer toevoegselen; maar nu onderbrak ik zijn berichten door te vragen op zulk een vasten toon als mijn krampachtige keel toeliet — waarom in 's hemels naam hij mij uitgenoodigd had om deze afgrijselijke plaats te bezoeken. De heer Smith antwoordde openhartig: vooreerst omdat ik een jonge dame was; hij geloofde niet dat de ruwste van de Amerikaansche deugnieten zoo iemand leelijk zouden behandelen; en vervolgens, omdat hij zulke treffende rapporten van mijn groot succes had gehoord; en eindelijk omdat de geesten hem hadden verzocht mij uit te noodigen!

Openhartig gezegd ben ik van nature niet alleen een buitengewoon zenuwachtig, maar een bepaald vreesachtig persoon.

De geheel onverwachte bijval, waarmede mijne ontwikkelde toehoorders mij tot hiertoe hadden begroet, had niet weinig bijgedragen om mij ongeschikt te maken voor ruwer tooneelen; toen echter de heer Smith, na de verschrikkelijke teekening die hij mij had gegeven de bovengenoemde redenen opgaf om mij uit te noodigen, werd mijn ontzettend afgrijzen voor den toestand waarin hij mij had geplaatst, verhoogd tot diepe verontwaardiging — maar de verwijten, die ik op het punt was naar zijn hoofd te slingeren, werden teruggedrongen door zijn zeggen, uitgesproken met een om erbarming smeekenden blik en toon: »Ik heb met eigen hand driemaal aankondigingen aangeplakt van uwe komst; de eerste zijn alle afgescheurd of onleesbaar gemaakt; toen ging ik tien mijlen ver om de hoogste ladder te leenen, en met deze plakte ik de de derde aankondiging aan, die ik had laten drukken, nu te hoog om ze te bereiken of af te scheuren. Och, mevrouw Hardinge, tracht toch voor mij te spreken."

»Ik zal het doen," mompelde ik.

Opstaande om heen te gaan, zeide hij nog: »Ik heb een zaal gehuurd hier dicht bij. Dezen morgen uitgaande om te zien of alles in orde was, ontwaarde ik dat ze alle stoelen hadden weggenomen en dat behalve de platform alles leeg was — maar gij ziet, ik ben niet gemakkelijk verslagen — en ben naar een zeer armen man gegaan daar ginder, die een dagschool houdt, en ben met hem overeengekomen om voor een goede som zijne schoolbanken te huren. Deze ga ik nu halen en in de zaal zetten.'

En zoo ging George Smith van vier tot half zeven heen en weer en zag ik hem door het venster van de kamer, de lange zware schoolbanken op zijne schouders dragende, die hij had gehuurd om de zaal weer te vullen. Ik zat mijmerend aan het venster als een klein kind, zachtjes opdreunende al de treurige liedjes, vooral de lijkzangen die ik kende, terwijl George Smith bij een straatlantaarn buiten het huis zijn zware lasten torschende, altijd zijn vriendelijk gelaat naar mij toekeerde om te knikken als hij mij voorbijging. De goede mevrouw Smith bracht mij een kop thee, welke ik nauwelijks kon inslikken, en toen het zeven uur werd en ik mijn keurig leeskleed met een grooten overmantel had bedekt, gingen mevrouw Smith en ik op weg, zij dragende een lantaren om mijn weg in de dikke duisternis en stortregen te verlichten.

De zaal was niet ver af, maar om die te bereiken moesten wij den weg oversteken en voor zij mij dit liet doen, raapte de goede vrouw verscheiden groote steenen op en maakte daarvan een paadje voor mij, om met mijn dunne laarsjes er over heen te kunnen komen.

Bij den ingang gekomen stond George Smith daar met een grooten knoestigen stok in zijn hand. De ruwe overjas, die hij droeg geheimzinng openende, toonde hij mij een gordel waarin een paar pistolen staken.

Zonder een woord te spreken wandelde hij aan mijne zijde door den gang, bleef staan voor de deur van de antichambre,

waarin ik mijn overkleed en hoed aflegde, bracht mij toen naar den platform en bleef dicht bij mijn stoel staan, terwijl de goede mevrouw Smith met een zeer bleek gelaat, maar volkomen rustig aan mijn andere zijde ging zitten.

De zaal was ongeveer voor drie kwart gevuld met woest uitziende mannen, die allen hunne hoeden ophielden, terwijl er behalve mevrouw Smith en ik slechts twee vrouwen te zien waren.

George Smith naar het front van den platform komende introduceerde mij, met een korte, mannelijke, doch zeer welsprekende rede, waarna ik te midden van een doodelijke stilte begon te spreken.

Na omstreeks vijf minuten te zijn voortgegaan, stonden, als op een gegeven signaal een dozijn mannen van hunne zitplaatsen op en stampten met hunne zware, op klompen gelijkende schoenen door de zaal, uitroepende: »Een tooveres! Een tooveres! — Toen liepen zij schreeuwend de zaal uit.

Met een kalmte en gelatenheid zooals ik nooit te voren in mijn leven had ervaren, stond ik stil, alleen te kennen gevende aan George Smith kalm te zijn tot de ruwe gasten de zaal hadden verlaten, en toen ik weder eenige minuten aan het spreken was stond een ander twaalftal op en herhaalde volkomen hetzelfde program — en dit duurde zoo een uur lang, terwijl ik na elke brutale tusschenkomst met evenveel gelatenheid mijn voordracht hervatte, alsof ik tot het meest verfijnd auditorium van het Atheneum sprak.

Toen ik ten laatste eindigde al dien tijd onder denzelfden verbazenden, maar onwederstaanbaren invloed verkeerende, waren er behalve ons drieen niet meer dan een half dozijn menschen in de zaal; zij zaten stil en keken naar mij als of ik een wereldwonder was, meer dan een menschelijk wezen. Toen wij de zaal verlieten, ontdekten wij dat de geheele troep ons buiten de deur wachtte. Dat ziende sloeg George Smith, den zwaren stok aan zijn schoonzuster gevende, die mijn arm vasthield, zijn jas open, nam kalm de twee pistolen, een in elke hand, er uit, en zich aan mijne andere zijde

plaatsende, bracht hij mij naar zijn huis. De troep volgde, nu en dan schreeuwende: »een tooveres! een tooveres" — terwijl Smith zich omkeerde en hen aankijkende zijne revolvers liet zien, waarop zij op eens terugtrokken en eenige oogenblikken stil waren. Eindelijk beklommen mevrouw Smith en ik de steenen trappen die naar den tuin leidden, en toen wij binnentraden stond George Smith aan de voordeur met zijne pistolen in elke hand. Geschreeuw werd aangeheven toen wij verdwenen en Smith vuurde een van zijn pistolen in de lucht af, waarop de heele troep omkeerde, wegliep en ons in vrede liet achter de gesloten deuren.

Toen was de kracht van den sterken man ten einde. Op een stoel neerzinkend en zijn gelaat met zijn handen bedekkend, wilde de tot hiertoe zoo dappere man, temidden van snikken en dikke tranen, die over zijn wangen vielen, niet hooren naar al de pogingen van zijne schoonzuster om hem te troosten. Ten laatste met heesche, afgebroken woorden sprekende, verklaarde hij dat zijn laatste hoop was vernietigd, zijn laatste wanhopig spel van één tegen de menigte was uitgespeeld. Het meest wat hij nu bejammerde was, stamelde hij, dat hij de lieve jonge dame aan zulk een schandelijke vervolging had blootgesteld.

Om dit zooveel hij kon goed te maken, zeide hij, was alles wat hem nu overbleef het volgende. Te middernacht, als de woestelingen naar huis gegaan waren, moede van hun gemeen optreden, zou hij zijn paard inspannen en mij rustig eenige mijlen verder naar het huis van de vrienden brengen, die de vorige mediums en sprekers hadden helpen ontvluchten. Daar zou ik goed beschermd zijn en den volgenden morgen, zou ik den trein naar huis kunnen nemen. »Alles wat ik nu te doen heb, lieve dame, voegde hij er smartelijk bij, zijn beurs uit zijn zak halende, is: u te betalen, voor zoover ten minste als dollars tegen zoo iets kunnen opwegen."

Onder den sterken, ja onweerstaanbaren invloed van dezelfde geestelijke macht, die mij gedurende den avond had staande gehouden en mij nu met een ijzeren greep vasthield, zeide ik:

»Steek uw beurs weg en luister, mijnheer Smith, »Zeidet gij niet dat dit de hoofdplaats van het kanton is?"

»Ja, mevrouw."

»Dus woont hier een magistraat en hebt gij hier een rechthuis, is het niet zoo?"

»Ja, dat hebben wij."

»Goed," zeide ik, (zonder ooit een Amerikaansch rechthuis te hebben gezien of het minste idée, wat daar gebeurt); wat gij doen moet is dit. Ga morgen naar uwen magistraat."

»Wij noemen hem Squire, mevrouw."

»Ga dan naar den Squire, dat is het eerste; hij zal u ontvangen en naar u luisteren. Vertel hem de geheele geschiedenis en hoe wij hedenavond behandeld zijn. Vraag hem in mijn naam ons morgen avond het rechthuis in gebruik af te staan voor een tweede voordracht door mij. Vraag hem zelf naar mij te komen luisteren, en wanneer ik iets zeg in strijd met de wet of met den vrede en het welzijn van het volk, laat hij mij dan gevangen nemen — en wanneer hij oordeelt dat ik goed en recht spreek, dan vraag ik hem mij te beschermen. Wilt gij dit doen?"

»Ik zal het doen en elk woord zeggen, mevrouw Hardinge, en moge God mij helpen bij deze poging."

»God helpt degeen, die zichzelf helpen, waren de laatste woorden, die mijne strenge leiders mij dien avond deden spreken.

Het was bijna één uur op den volgenden dag eer ik George Smith weder zag, toen hij naar huis terugkeerde voor zijn middagmaal. Zijn vriendelijk gelaat zou voor een model van de volle maan kunnen genomen worden, zoo blijde en vol waren de proporties die het had aangenomen. De Squire had hem vriendelijk ontvangen, met aandacht en teekenen van verontwaardiging naar het verhaal van het onrecht geluisterd — en het verzoek dat hij gedaan had werd toegestaan.

De Squire vond goed dat er een aankondiging van de voorgestelde voordracht aan de deur van het rechthuis zou geplakt

worden en beloofde zelf bij de lezing te zullen tegenwoordig zijn. Zelfs de elementen waren dien avond ons gunstig, want het was schoon en droog weer en het schitterend licht van de volle maan maakte lantaarn en steenen onnoodig.

Het rechthuis binnentredende bemerkte ik dadelijk dat de zaal stampvol was en dat wel door eerwaardig uitziende vrouwen van een eenvoudig voorkomen, zoo wel als door mannen van verschillend gehalte tot de ruwe mannen toe van den vorigen avond. George Smith bracht mij naar den zetel van den rechter, de plaats die voor mij was aangewezen, en hield een korte maar krachtige toespraak, verzoekende, voor de eer van Amerika, dat de vergadering aandachtig zou luisteren naar de Engelsche dame, die hij voortging zoo te roemen dat het voor de dame niet zou passen die woorden te herhalen.

Toen hij zich terugtrok, stond de Squire, die een officieel bankje onder mij bezette, op en de vergadering toesprekende, na eenigen tijd ernstig rondgekeken te hebben, sprak hij evenals een schoolmeester die een troepje onrustige kinderen aankijkt. »D a a r is de d a m e, h i e r ben i k en nu — houdt je goed!"

Bijna nooit kan ik het onderwerp van de voordracht, die ik houd in mijn geheugen terugroepen dan wanneer ik verplicht ben de rapporten voor de Dagbladen te corrigeeren, maar wat ik mij goed herinner van die woensdagavond voordracht was, dat het liep over de Bijbelsche geschiedenis van Jozef — dat er naar werd geluisterd met ademlooze stilte tot het einde toe, toen een gesmoord hoesten, neusblazen, waaien met zakdoeken en flauwe mompelingen van bewondering, getuigenis gaven van den diepen indruk die de voordracht op de tegenwoordigen had gemaakt.

Gedurende de vragen en antwoorden die volgden, waaraan de Squire ook een werkzaam deelnam, scheen het moeilijk de vergadering van een uitbarsting van applaus terug te houden.

Bij het einde van den dienst stond de Squire weder op en

zeide: »Alles wat de dame heeft geleerd in deze voordracht komt overeen met die soort van godsdienst waarnaar ik heb uitgezien en op heb gewacht heel mijn leven, en zoolang of zoo dikwijls als die dame wil komen te Rondout en zulke leeringen voordragen, zal zij vrij het rechthuis kunnen gebruiken, zelfs al was het elke week voor de volgende vijftig jaren.

Met drie hoerra's! »voor de dame" en nog drie voor den Squire, ingesteld zooals de beide Smiths mij verzekerden, door een van de ergste ruwen van den vorigen avond, eindigde de groote vergadering, welke de levenslange en finale overwinning was, die de goede George Smith vierde over al zijne vijanden.

Nooit vond ik tijd of gelegenheid Rondout weder te bezoeken, hoewel ik jaren lang werd uitgenoodigd dit te doen.

Mijn werk was daar geëindigd en het was genoeg voor mij te weten dat de plaats een van de sterke vestingen werd van het Spiritualisme, terwijl een bloeiend kinder-lyceum de belofte geeft dat het volgend geslacht wijzer en meer progressief zal zijn dan de ouders.

ACHTSTE HOOFDSTUK.

MONTREAL.

»God werkt op wonderbare wijze om zijn wonderen ten uitvoer te brengen."

Het was slechts kort nadat ik mijn loopbaan als geestelijke spreekster had begonnen, dat ik een brief ontving van een heer uit Montreal in Canada, die mij uitnoodigde die stad te bezoeken om daar een serie van drie voordrachten te geven.

De schrijver zeide dat hij pas een nieuwe zaal had gebouwd (Buona venture) genoemd, welke hij voor de eerste keer met mij wenschte te openen. Hij garandeerde mij de reiskosten naar en van New-York tot Montreal en daar zijne noodiging,

alleen berustte op de vleiende rapporten die hij had ontvangen van den heer Thomas Ranney, moest mijn engagement als een proefneming beschouwd worden. Als ik zoo goed slaagde als de heer Ranney hem deed vermoeden, dan zou hij mij honderd dollars voor de drie avondlezingen betalen, maar indien, in het tegenovergestelde geval, het volk mij niet wilde hooren, dan zouden mij de honderd dollars niet uitbetaald worden en ik zou mij moeten vergenoegen met de terugbetaling der reiskosten.

Daar ik nooit iets van Canada gehoord had, behalve uit de verhalen van den heer Ranney, (een Canadier door geboorte) en geheel in het onzekere was of het volk mij zou willen hooren of niet, sprak ik over deze aanbieding met verscheidene mijner vrienden, die mij allen afrieden het aan te nemen. De Canadeesche winter, zeiden zij, zou niet uit te houden zijn; de gestelde voorwaarden waren wel gevaarlijk, ofschoon mijne raadgevers het »onmogelijk" achtten, dat ik het niet zou winnen.

Deze en nog vele andere tegenbedenkingen werden mij zoo krachtig voor de voeten gelegd, dat ik op het punt was de aanbieding af te slaan, toen geestenstemmen zich lieten hooren en sterk aandrongen om mijn plicht te doen en er heen te gaan, wat de uitslag ook zijn mocht. Bij deze lastgeving waagde ik het om te vragen of de krachten, die mij aldus bestuurden, mij eenig idee konden of wilden geven wat de uitslag zou zijn van dit avontuur. En hierop volgde een van die phasen van mediumschap, die toen dikwijls door mij werd uitgeoefend — namelijk eene pantomine.

Het was alsof de geesten mijn gelaat in twee zijden verdeelden, met verschillende uitdrukking; op de eene zijde wijzende, zeiden zij: »ruw en stormachtig" — de tweede zijde aanrakende, voegden zij erbij »overwinnend en heerlijk."

Een uur daarna was mijn besluit tot aanneming naar Canada afgezonden en den tweeden dag daarop vertrok ik op mijn lange reis volgens de ontvangen telegrafische inlichtingen.

Het was op een plaats, genoemd Rouse's Point, eenige hon-

derden mijlen van huis dat ik van vervoermiddel moest veranderen en daar drie kwartier wachten voor ik mijn reis kon vervolgen, en ik maakte van de gelegenheid gebruik om mijn bijna bevroren leden bij den kachel in de wachtkamer te ontdooien.

Ik had daar nog geen vijf minuten gezeten toen er een gezelschap van vier heeren binnenkwam, die mij naderden met de vraag of ik niet mevrouw Hardinge was.

Toen ik dat bevestigend beantwoordde, zeide een der heeren dat hij mijne voordracht te New-York had gehoord en voor zaken op reis zijnde in Canada, had hij gehoord dat ik op een zekeren dag in Montreal zou spreken.

Op reis naar New-York had deze heer moeite gedaan om mij te ontmoeten met het doel, misschien een dame zonder vrienden, die zij allen hoogachtten, te redden en haar aan te manen het niet te wagen naar Montreal te gaan om daar een voordracht over het Spiritualisme te houden.

Zij herhaalden toen in korte woorden de geschiedenis te Rondout en de behandeling welke talrijke lezers hadden ervaren in die stad van Schotsch Presbyterianisme en Fransch Catholicisme.

Zij zeiden dat zij te zamen waren overeengekomen, mijn plaatsbiljet voor de terugreis naar New-York terstond te koopen als ik mij door hen wilde laten raden.

Mijn dank uitende tegenover die welmeenende vrienden, vroeg ik tien minuten van stil beraad omtrent hun aanbieding.

De betuigingen en verzekeringen van mijne geestelijke vrienden deden mij echter besluiten, te gaan. En zoo, na een hartelijk afscheid van deze goede mannen, zat ik spoedig in buffelhuiden gedoken in een slede en reed over wat mij een groote prairie scheen, afgebroken door lange rijen van kwijnende pijnboomen op den kant der verschillende wegen. Spoedig werd mij medegedeeld door mijne ook met pels bekleede koetsiers dat de prairie waarover ik dacht te rijden, de bevroren rivier St. Lawrence was, dat de kale boomen staken waren in het ijs geslagen om het spoor aan te wijzen en dat de in beeren-

huiden gekleede voerlieden van de slede mij spoedig in Canada zouden brengen.

Aangekomen werd ik afgehaald en welkom geheeten door mijn nieuwen gids, die mij naar warme kamers bracht in een goed hôtel en ik vertoefde daar heerlijk tot den volgenden dag.

Het was op Zondag 16 November 1858 dat ik voor de eerste maal in »Buona Venture" te Montreal verscheen. De zaal was goed bezet en om het publiek recht te doen, moet ik zeggen, het volk luisterde aandachtig naar de voordracht.

Maar toen ik volgens mijn gewoonte tot 't doen van vragen uitnoodigde, brak het lang opgekropt gevoel van vijandschap los. Eindelijk schreeuwde een dozijn ongeduldige en blijkbaar besliste tegenstanders vragen en hatelijkheden in een adem uit. Een man eischte aanmatigend dat ik hem zeggen moest of de geest van zijn grootmoeder daar ook was, terwijl een ander riep, »zeg mij den doopnaam mijner moeder, of ik wil u niet gelooven."

Een harde stem overschreeuwde allen. »Hoe kon de Heer de aarde in zes dagen hebben gemaakt, daar het —" Het overige ging verloren door het geschreeuw van een ander: »Mozes zegt: Een tooveres moogt gij niet laten leven! — weg met haar!" . . .

Op dat oogenblik schreeuwde een schril stemmetje van de galerij. »Kan een heiden zalig worden?" en een ander van beneden riep — »Paulus zegt, laat de vrouwen stil zwijgen in de gemeente," terwijl weer een ander riep: zeg mij, hoe maakte God Eva uit een enkele rib?" — »Waarom spreken de slangen nu niet even als in het paradijs?" — »Is de geest van mijn ouden geitebok in den hemel of in een andere plaats?" enz. enz. en deze zijn slechts enkele van de vragen of liever van de lage uitingen, die op mij werden uitgestort, toen ik daar stil en bewegingloos voor dien verachtelijken en waanzinnigen troep stond.

Toen eindelijk, als door een tooverslag het lawaai even snel ophield als het begonnen was, kon ik mij de woorden goed herinneren, die ik — of een gezegende kracht door mij, sprak.

Zij waren — en dat te midden van een diepe stilte. »Vader vergeef het hun, zij weten niet wat zij doen'' en daarna zeide ik tot mijn eigen verbazing, rustig en kalm, dat ik op die zelfde plaats den volgenden avond weer een voordracht zou houden, maar ik verzocht dat bij die gelegenheid de vergadering eene commissie van vijf mannen uit hun midden zou kiezen om het onderwerp van de voordracht op te geven, waarna ik vragen zou beantwoorden, alleen tot dat onderwerp behoorende en geene andere. Op dat oogenblik klonken twee stemmen te gelijk en uit alle macht dat ik de tribune zou verlaten, en zoo verliet ik de zaal te midden van een geweldig geschreeuw en helsch gefluit en geroep: »Weg met de tooveres."

Den volgenden dag ontving ik talrijke bezoeken van mannen, die geloofden in mijne belijdenis, van wie ik er verscheiden vroeger ontmoet had en die getracht hadden, maar te vergeefs, om het Spiritualisme in Montrealsche bijeenkomsten te bespreken, en slechts het leven in gevaar hadden gebracht van hen, die zij hadden uitgenoodigd en niet minder hun eigen positie in de stad hadden bedorven.

Onder de bezoekers was mijn oude New-Yorksche kennis, de heer Ranney, die toen als boekhandelaar in Canada werkzaam was en met hem kwam de eigenaar van de zaal. Beiden verzekerden mij, dat mijn eerste voordracht zulk een diepen indruk op velen gemaakt had, dat ik bepaald dien avond weder moest optreden, hoe het ook tegen mijn gevoel mocht indruischen. Op dien zelfden Woensdagavond werd een comité van vijf personen door de vergadering gekozen om een onderwerp voor dien avond te kiezen.

Daar dit comité zitting hield in een kleine kamer, alleen afgescheiden van de wachtkamer door een dunne afsluiting en zij meer dan een half uur er over beraadslaagden, had ik, hoe men het noemen mag, de smart of het genoegen, hunne argumenten v o o r en t e g e n aan te hooren. Alles wat ik er mij van kan herinneren is, dat een zekere mijnheer Hunt, van wien ik later hoorde dat hij »een groot scheikundige'' was, als voorzitter van het comité werd gekozen en de laatste

woorden die ik hoorde uiten voor het comité in de zaal terugkeerde, waren:

»Wij zullen haar doen vallen, hoe het ook ga, en dat is alles wat wij te doen hebben."

Het gekozen onderwerp vind ik in de rapporten der Nieuwsbladen die ik later aan mijne moeder zond, dit was: »De geologische formatie der aarde en haar toekomstig lot."

Weder werd de lezing met aandacht gevolgd en het luide applaus, waarin het comité zooals ik later vernam, deelde, groette mij bij 't einde — maar het einde was nog niet daar.

Tegenover den platform op de eerste rij, zat iemand dien ik later leerde kennen als een Joodsche Rabbi. Aan weerskanten van hem zaten ongeveer twaalf van zijne leerlingen en hij scheen het te zijn, van wien men verwachtte dat hij mij door zijn tegenwerpingen, zou »ten onderbrengen." Deze heer, vroeg, van zijn zitplaats opstaande, van de vergadering verlof om eenige vragen tot de spreekster te richten, zonder onderbroken te worden. Een luide uitbarsting van applaus als toestemming aangenomen zijnde, deed de Rabbi mij een aantal zuiver Bijbelsche vragen.

Na zeven of acht minuten gesproken te hebben, wendde hij zich tot de vergadering en merkte met een zeer sarcastisch gelaat aan, dat de geesten van de dame niet veel wisten, daar zij, als dit het geval was, zouden geweten hebben, dat deze en die passages uit de Schrift, welke hij herhaalde, valsche vertalingen waren. In het origineele Hebreeuwsch luidden zij zoo en zoo en de vertalingen werden anders gegeven of om aan den tijdgeest te voldoen of ten gevolge van de onkunde met die oude Hebreeuwsche taal bij de »vertalers."

Ik kan mij niet meer herinneren over welke passages mijn tegenstander sprak en geloof ook niet dat zij in de rapporten der Nieuwsbladen werden opgenomen, maar wel herinner ik mij den aard van het antwoord, hetwelk de geestelijke kracht die over mij kwam — mij dwong uit te spreken; het was als volgt: dat de aangehaalde spreuken waren geschreven naar de oude manier van het Hebreeuwsche schrift, waarin de klin-

kers werden weggelaten, en dat de pointeering die gebruikt werd, deze plaatsen geschikt maakte om op zes verschillende manieren vertaald te worden, en zoo was het de geleerde die trachtte ongeleerde toehoorders voor te lichten en niet de jonge vrouw die voor hen stond, als de tolk van hen die Hebreeuwsch kenden, zoowel het oude als het nieuwe. Nog voor dat de vergadering de volle bedoeling van dit antwoord kon vatten, stond de rabbi woedend van zijn zetel op en den voorzitter van het comité toesprekende, riep hij uit: »Ik zeg u dat dit meisje Hebreeuwsch verstaat!'

Of nu de tegenwoordig zijnde lieden begrepen of niet begrepen dat dit tooneel te voren was overlegd met de bedoeling om mij »omver te werpen," kan ik niet zeggen; het is genoeg dat het strekte om het getij geheel te doen omslaan ten mijnen gunste. De tweede helft van de voorstelling met mijn gelaat was bereikt. Uitbarstingen van lof begroetten mij, waarbij het vijandig comité zich aansloot. Met elke daarop volgende vraag en antwoord steeg meer en meer 't applaus, totdat ik, zooals mijn tevreden geleider zeide, in een aureool van triomf van het tooneel kon aftreden.

Het succes op mijn voordracht van Donderdagavond was nu verzekerd en door een in der haast opgemaakte uitnoodiging, door velen onderteekend, werd ik er toegebracht nog eens op Vrijdagavond een lezing te houden en ook in den achtermiddag van den volgenden Zondag. De voordracht van Vrijdagavond werd gekozen door de vergadering — die van Zondag was naar eigen keuze.

Op Maandag verliet ik Montreal met een dubbele belooning, geschenken van lieve vreemdelingen, wier namen ik zelf niet kende. Zelfs in dat ijzig koud seizoen werden mij heerlijke bloemen uit warme kassen gezonden en een groot aantal sympathieke vrienden deden mij uitgeleide, toen ik weder in de slede stapte om de St. Lawrence rivier over te steken, mij Gods zegen toewenschende en mij uitnoodigende spoedig weder te komen.

(Wordt vervolgd.)

HOE ZAL HET ONS ZIJN?

»Hoe zal 't mij dan — o dan eens zijn, als ik verlost van smart en pijn, ontwaak tot hooger waarde? Dan door geen zonde meer misleid, ontheven aan de sterfelijkheid, niet meer de mensch van aarde. — Wees blij in mij, voel tot sterking, hier de werking van dat leven, ziel! dat God u daar zal geven!"

Zoo peinsde de vrome dichter over het groote vraagstuk van sterven en eeuwig leven, en wij zien uit zijne ontboezeming, hoe de ware Christen een echt Spiritualist was, reeds voor een eeuw, want het goed begrepen Christendom is de leer der onsterfelijkheid. Van eeuwig leven gaven Christus en zijne Apostelen getuigenis, ja de stelligste verzekering en de Heiland bleef niet in gebreke ook aan zijn jongeren het bewijs te schenken door zijne herhaalde verschijningen als volkomen dezelfde, maar in verhoogden staat.

Wie in eenvoudigheid dat geloof heeft ontvangen door op voeding en voorbeeld van geloovige ouders, zal den dood niet vreezen, maar zich op de komst van dezen heraut des eeuwigen levens voorbereiden. Dat reine geloof is echter verduisterd door inmengsel van verkeerde voorstellingen, die een eeuwig leven ondenkbaar maakten. Het denkbeeld van een opstanding des lichaams bedierf de gansche onsterfelijkheidsleer, en toch, de diepe eerbied voor die leer, deed zelfs heldere denkers als Stilling en Lavater aarzelen en zij knutselden zich eene voorstelling, die het hun eenigszins denkbaar maakte, hoe uit het ontbonden, opgeloste vleesch en bloed, ooit weer een nieuw lichaam als orgaan voor den geest zou ontstaan. Zij namen dus aan, dat ondanks de totale ontbinding, die niet is te loochenen, maar voor elk waarneembaar, er in het hoofd nog een opstandingskiem onverwoestbaar bleef, die de eeuwen zou trotseeren en aan het einde der dagen met den geest hereenigd, een nieuw lichaam zou vormen om op eene verheer-

lijkte aarde te leven. Doch daarin schuilt nu juist de dwaling, de ongenoegzame kennis van den geestelijken mensch, die onafhankelijk van het lichaam een compleet organisme bezit en dus geen oud of nieuw lichaam op aarde behoeft te komen opzoeken. Wat zou hij er mede doen? — Wie een nieuw kleed heeft aangedaan, zal het oude er toch niet overheen gaan trekken. Zeker had men bij nadenken uit de verschijningen van den Heer wel kunnen afleiden, dat zoo weinig hij, (die zich in alles volkomen mensch toonde, met ledematen en organen,) het afgelegde omhulsel meer behoefde, ook wij, als wij sterven, niet van ons innerlijk organisme beroofd zijn. Immers geen vlinder behoeft om volkomen te worden iets uit de oude rupsenhuid te gaan aannemen. Maar ofschoon Paulus duidelijk gezegd had: er is een stoffelijk lichaam en er is een geestelijk lichaam, zoo zag men dat laatste te veel aan als iets onvolledigs, iets schimachtigs en wolkvormig zonder kracht en wezen — en het tegenovergestelde is de waarheid; het stoffelijk, tijdelijke organisme wordt slechts in werking gezet door het geestelijke dat er in geworden is, dat er warmte en beweging en kracht aangeeft — en wanneer het geestelijke deel ontvlucht, dan blijft de stof koud en bewegingloos liggen, de deeltjes scheiden zich van elkander af — vervallen aan de elementen.

Dit is de zegenrijke openbaring van deze Nieuwe bedeeling dat wij weten dat de inwendige mensch blijft, niet verouderen of sterven kan en dat de aardsche stoffen op zich zelf den mensch niet vormen en tot de aarde wederkeeren.

De tweede groote dwaling ontsproot uit de gebrekkige kennis van die woningen, waarvan de Heiland zeide, dat Hij er heenging om onze plaatsen te bereiden, met andere woorden dat het zijn taak was, die volgschool voor het kind der aarde te regelen, waarin hij, na het afleggen des vleesches, zou opgenomen worden om zijne ontwikkeling voort te zetten.

Men dacht zich dien toestand te veel als een rustplaats. Ja, dat is het zeker ook voor den vermoeiden en afgesloofden lijder; hij zal verkwikt worden en getroost, maar als hij ge-

laafd en genezen zal zijn, zal hij wenschen bezigheid te vinden, zijn frissche krachten in werking te stellen — dat is een veel hooger levensgenot dan het rusten alleen tijdelijk den vermoeide kan schenken. De zaligheid stelde men zich te veel voor als een aanhoudend jubelfeest. Ja, ook dat komt vóór in het toekomende leven — er zijn heerlijke feesten, maar het is niet altijd feest. Er is nog veel te doen. Het rijk van God is nog in wording; het moet ontwikkeld en uitgebreid worden; het rijk der duisternis moet ten ondergebracht worden en dit kost strijd, in de hemelen, zoowel als op aarde. Maar als tegenstelling met de aardsche beslommeringen, wacht elk eerlijk strijder der aarde zalige rust en vreugd en kunnen wij met den dichter ook zeggen: »Veracht den doodschrik dan, mijn geest — de donkere doodsweg, dien gij vreest, is 't pad tot blij aanschouwen.' En al zijn wij, pas van de aarde komende, geheel niet vatbaar voor de allerhoogste zaligheid van bij den Heer te zijn — trapswijze worden wij sterker, al beginnen wij niet met het aanschouwen van God, maar van onze ouders, broeders of zusters of kinderen. Ziedaar weer het groote licht der Nieuwe Bedeeling, die deze waarheid door duizend feiten boven alle bedenking heeft gesteld: dat er is een wederzien, een herkennen, een samen hereenigd worden. Er is een gezellig verkeer, een maatschappelijk samenwonen en samen werken daar ginds en niet een eindeloos rusten of lofzingen.

Zeker, het zal een heerlijke rust zijn dat geen kwaal of ongemak ons meer kan bereiken, dat onze krankheden en pijn voor eeuwig van ons genomen zijn — dat wij niet voortgedreven worden tot bovenmatigen arbeid of in een werk waarin wij niet passen voor de spijs die vergaat, dat er geen geldzorgen meer drukken, geen dief ons bestelen, geen bedrieger ons misleiden zal — dat alles zal reeds een onuitsprekelijke rust en zaligheid zijn.

Maar de mensch staat niet geheel op zich zelf. Wij hebben allen onze betrekkingen, hetzij wij in een groot gezin of eenzaam geleefd hebben; wij hadden ouders, broeders, zusters,

verwanten — wij kenden vriendschap en liefde — wij hadden onze makkers bij onzen arbeid of in ons vak; dat alles vormde banden die sterker of zwakker geweest zijn, ons veel lief of leed berokkend hebben — wij staan nooit alleen in de wereld, maar leven in verband en samenhang met anderen, door belangen en invloeden of sympathieën verbonden. Wordt dat alles vernietigd? — O neen, het wezenlijke hierin zal blijven — en banden van dankbare aanhankelijkheid en trouwe liefde worden niet verbroken door den dood, maar geheiligd en versterkt.

De dichter spreekt: »Wat beeft en vreest gij voor uw lot? de donkere doodsweg voert tot God!" — Daar hebben wij weer een van die hooge woorden, wier beteekenis niemand vatten kan. Ja, wij komen allengs nader en vorderen in de kennis van het heerlijk Opperwezen — maar dat onmiddelijk tot God gaan is een uitdrukking die veel twijfel en wanbegrip gekweekt heeft. Hoe velen toch hebben daaruit een dwaas denkbeeld gevormd, alsof wij ons in de Godheid oplossen en wegsmelten zouden! Onzin, onze individualiteit ontwikkelt zich te klaarder en zuiverder als wij dit vergankelijk lichaam afleggen. Onze persoonlijkheid vast en zelfstandig daar te stelllen is het doel waarvoor wij aan het niet zijn onttogen. Wij blijven ons zelven, worden meer en meer ons zelven; dat blijkt uit de openbaringen van velen, die reeds voor eeuwen ontslapen zijn. Dat bleek op den berg der verheerlijking waar Mozes en Elias met den Heer vergaderden als de oude leidslieden van Israël, en na zooveel eeuwen bleven zij dat nog. Wij weten nog meer: de doodsweg behoeft niet donker te zijn voor allen die in het licht gewandeld hebben. Ik weet van vele ontslapenen dat zij geen oogenblik in het duister zijn geweest bij hun heengaan; zij verloren hun bewustzijn geen minuut — zagen aan hun leger of in hun kamer blinkende boden, die zij herkenden en die hen wegleidden en alleen het versleten reiskleed werd in de donkere groeve des verderfs gelegd door donkere mannen en onder een zwart kleed — maar de verloste ziel is licht en wandelt in het licht in witte kleederen.

Waarom klagen dan zoovele afgestorvenen dat zij in het donker zijn? Omdat zij zich nooit recht ernstig die groote vraag gesteld hebben: »Hoe zal het mij dan, o dan eens zijn?" — en geleefd hebben als zonder God in de wereld. De bron van licht en leven verloochenend, keerden zij zich af van de zon des heils — en nu is ook het eeuwige ondoofbare, goddelijke licht, de ziel, die een lamp Gods is, volgens het oude boek, onder een zwaren domper van onwetendheid, onverschilligheid en zonde bedolven. Indien het licht dat in u is, zegt Jezus, duisternis is — hoe groot zal uwe duisternis zijn. Die goddelijke lamp is de zelfbewustheid van het onsterfelijk ik, met de bewustheid van God verbonden, uit Wien wij zijn en aan Wien wij behooren. Smartelijk viel het mij nog onlangs de bekentenis van een afgestorvene te vernemen: »Hoe ben ik zoo in duisternis! Het is zwarte nacht om mij. Ik zie niets. Ik voel mij alleen tot het licht van het medium aangetrokken dat ik ontdekte — help mij — hoe kom ik uit dezen nacht. Ik was toch geen slecht mensch," — maar op de vraag: »Hebt gij God als uw Schepper en Onderhouder de eer gegeven?" antwoordde hij: »Neen, want ik heb God geloochend! . . . O, nu besef ik het, dat is mijn groote zonde — ik heb het eeuwige leven geloochend — toen is alle licht in mij verdoofd." — Nadat ik hem gezegd had zich tot dien onbekenden God in het gebed te wenden, deed hij dat in een ootmoedige ontboezeming van zijn geprangde ziel, en daarop ontwaarde hij reeds eenige schemering van licht, alsof een dikke nevel begon op te trekken, en ik ben zeker dat hem vriendelijke handen zijn gereikt van dierbare, vooruitgegane betrekkingen, die dat oogenblik met geduld verbeidden, dat hij zijn arm hoofd voor zijn Vader in den hemel ootmoedig neer zou buigen en vergeving smeeken, voor zijn veronachtzaming van het hoogste en heiligste in ons bestaan.

Ongetwijfeld hebben de onredelijke begrippen en ongerijmde voorstellingen van het leven aan gene zijde daar veel schuld aan, dat de menschen zich van die groote waarheden afkeeren, en daarom vinden zij ook genade bij God en worden zij spoedig

beter ingelicht. Toch is er ook een zondige lichtzinigheid en onverschilligheid onder het volk dat de vraag schuwt: »Hoe zal het mij dan, o dan eens zijn." Maar de dag is aangebroken en er komt meer licht, zuiverder begrip, klaarder voorstelling van het leven der zielen in de eeuwige woningen.

Hoe zal het ons zijn? — Hoe is eene goede school geordend? Is niet elke klasse een vervolg op de voorafgaande? Sluit zich de verdere oefening niet aan bij het reeds geleerde? Men springt geen klasse over dan door buitengewone inspanning en vordering, maar regel is, dat men geleidelijk stap voor stap vooruit komt. Hoe zou het andera kunnen zijn?

Het eerstvolgend stadium van ons bestaan moet dus wel veel gelijken op het tegenwoordige, maar met verhooging en uitbreiding van krachten — wij verliezen dus niets, maar winnen door het afleggen der oude lessenboeken en leermiddelen — maar er is onmiddelijke aansluiting, een geleidelijke overgang in het progres. Daarom is het, dit bedenkende, zoo heel raadselachtig niet meer — wat en hoe wij leven zullen in de volgende klasse, die ook leerschool zijn zal, waarin we niet eensklaps alles zullen weten en kunnen doen, maar toch veel meer dan in de tegenwoordige kleinkinderschool des aardschen levens.

Verheugen wij ons daarop en wachten wij vol hoop tot de bevordering ons deel zal zijn en wij het ervaren zullen wat wij nu slechts gissen en veronderstellen — weldra komt het volledig antwoord op ons vragen:

Hoe zal het mij dan, o dan eens zijn!

REUNIE.

Mevrouw Van Calcar hoopt hare voordrachten met October te hervatten. Kaarten van toegang zijn verkrijgbaar Weimarstraat 80.

AUTOBIOGRAPHISCHE SCHETS

(Vervolg van bladz. 255.)

Sedert heb ik Londen en Toronto in Canada bezocht, maar bevonden dat Spiritualisme niet langer een vreemd of gehaat onderwerp was. In beide plaatsen werd ik even vriendelijk ontvangen als in eenige andere Amerikaansche stad, waar het Spiritualisme vasten grond had gekregen; maar eer ik voortga besluiten te trekken omtrent de tooneelen die ik heb vermeld, moet ik mijne lezers verzoeken mij te volgen naar een nog verder verwijderd district van Canada dan eene der vorige plaatsen. Dit was Picton, op het zoogenaamde Prins Edwardseiland. Ik gaf gedurende een maand Zondagslezingen te Oswego, een schoone stad aan de oevers van het meer Ontario, toen ik een brief van iemand ontving, wonende te Picton, mij dringend uitnoodigend die afgelegen plaats te bezoeken, waartoe, zooals hij zeide, zijn kwaad gesternte hem had veroordeeld, na geboren en opgevoed te zijn te midden der Amerikaansche beschaving. Hij kon het niet langer uithouden zonder eenig geestelijk leven, voegde hij er bij, en daar hij mijne voordrachten in de Staten had gehoord, dacht hij dat ik de rechte persoon was om het volk in zijn tegenwoordig verbanningsoord naar mij te doen luisteren. Het was tengevolge van deze uitnoodiging dat ik op een dag in de maand Juni aan boord ging van een stoomboot op het meer Ontario naar de baai van Quinte en in den achtermiddag mijn bestemming bereikte.

Mijn briefschrijver, wiens naam, zoo ik het mij goed herinner, de heer Ayres was, heette mij vriendelijk welkom en wij reden in zijn rijtuig huiswaarts. Terwijl wij voortspoedden werd mijn aandacht getrokken door het schrikkelijk luiden van een groote bel, terwijl bij tusschenpoozen een man met geweldige longen uitschreeuwde: »dat schoonste, dat wonderlijkste, dat verbazendste groote wonder, zooals er nooit gezien is!" — dan weer een hard

bellen — en dan begon weer een frissche reeks van groote woorden als boven.

Vol verbazing vroeg ik wat dat schepsel toch uitbalkte, toen, voor mijn vriend nog kon antwoorden, het antwoord met een donderende stem kwam.

»Missis Emmy Ardin! Komt en hoort! Komt en hoort! — de meest beroemde, de schoonste — de . . . . enz. enz. orateur.

»O hemel! — riep ik uit, mijn ooren trachtende te stoppen. »Is dat de manier waarop gij mij aankondigt? Laat mij teruggaan, smeek ik u, of laat dat schrikkelijk, monsterachtig geluid ophouden."

»Neen, wees niet bang, hernam mijn medgezel, half lachende over mijn vrees; dat is de eenige wijze die wij hier hebben voor publieke aankondiging — ja, zelfs onze gouvernementsleden, wanneer zij hier komen om ons te bezoeken, worden op de straten uitgeroepen. Huwelijken, doopsbedieningen vuurwerk, moordaanslag of spiritueele voordrachten — het is alles hetzelfde — omroepen.

Juist op dat oogenblik vloog een man met een gunstig uiterlijk uit een kleinen winkel aan den weg, en ziende hoe langzaam het karretje den heuvel opging, riep hij uit: »Ho, mijnheer Ayres! Is de jonge dame goed aangekomen?" — En mij aan de zijde van zijn vriend ziende, stak hij mij zijne erg zwarte hand toe, schudde de mijne hartelijk en verklaarde dat hij trotsch was mij te zien; inderdaad, hij was ter dood toe blij, want hij was een groot Spiritualist; hij hoopte dat wij bij hem zouden afstappen en een kop thee bij hem en zijne goede vrouw gebruiken.

Mijn nieuwe kennis hartelijk dankend, nam de heer Ayres echter de noodiging niet aan, op grond dat mevrouw Ayres ons wachtte en omdat het al zoo laat was. »Wel, zeide mijn vroolijke vriend, »je ziet wat ik ben," wijzende op een bord boven zijn deur, en als gij er u zelf toe kunt bewegen om bij zoo iemand als ik en mijne vrouw binnen te komen, wees dan zeker dat gij grootelijks welkom zijt, of voor een week, of vóór een maand, of voor hoe lang ook — voor die zaak.' —

Naar het bord ziende las ik : James Mc Cormick schoenmaker en daaronder de spreuk.

»Ik werk voor hen die 't best betalen;
Als ik tijd over heb, werk ik voor anderen.

»De beste mensch in deze plaats, mevrouw Hardinge," zeide mijn vriend, terwijl wij voortreden. Hij betaalde de helft van de huur onzer zaal, en is bereid zoo noodig, ook het overige te betalen. Maar onze goede Crispijn was niet de eenige belangstellende. Ten minste een dozijn mannen kwamen ons tegemoet, of kwamen uit hunne deuren als wij den heuvel opreden, ons gastvrijheid aanbiedende, mijne hand schuddende en warme Canadeesche welkomst toeroepende aan de vreemdelinge, van wie die schrikkelijke schreeuwer zulke mooie geschiedenissen vertelde. Er is weinig mede te deelen over de twee voordrachten die ik te Picton hield, maar ik spreek van dit bezoek alleen om den derden avond van mijn engagement mede te deelen, toen was aangekondigd dat ik te Bloomfield zou spreken, een plaats eenige mijlen van Picton afgelegen en waar een vereeniging van Kwakers was, waarvan sommige mijne tegenwoordigheid verlangden. De heer Ayres deeldde mij mede dat ik in de kerk der Universalisten zou spreken, welke door een rijk Kwaker van die gemeente als een vergaderplaats voor de »vrienden" was gebouwd, maar omdat daar ter plaatse een groot aantal Universalisten was en de inwoners niet in staat waren een ander lokaal van vereering te bouwen, waren de twee sekten te zamen overeengekomen om beurtelings des Zondags de kerk in gebruik te nemen, waarmede zij dus elkander hielpen.

Het was een zeer mooie zomeravond en ik merkte op toen wij er heen reden (de heer en mevrouw Ayres en ik,) dat er een groot aantal van verschillende vervoermiddelen op den weg was.

»Zij gaan allen onzen weg, ziet gij, zeide mijn vriend, »en gij kunt verzekerd wezen dat zij juist naar dezelfde plaats en met hetzelfde doel gaan."

»Dus mag ik op een goede audientie rekenen," vroeg ik.

»Misschien," was het korte antwoord. Aan de plaats onzer bestemming aangekomen, zagen wij een vreemd tooneel. Een groot veld van groen gras strekte zich naar alle kanten uit om een hoogen heuvel, waarop een fraaie kerk gebouwd was. Om deze plaats van alle zijden en op geheel het groene veld, waren verscheiden honderd wagens van alle soorten en grootte te zamen gebracht. De eigenaars waren er klaarblijkelijk uitgegaan en wachtten in groepen, luisterende naar een gesprek dat gehouden werd tusschen een partij Kwakers, die aan de eene zijde stonden van de gesloten kerkdeuren en een aantal, welke ik later vernam dat leden van de kerk waren, aan de andere zijde, twistende met de Kwakers over hun recht om mij en mijn toehoorders in de kerk toe te laten. Men zeide ons dat deze strijd al een half uur had geduurd en nog toenam, daar de werkelijke eigenaars van het gebouw, de sleutels van de tegenpartij eischten. Al sterker en sterker was het dispuut geworden en had het toppunt bereikt, toen de leider van de »vrienden" had te kennen gegeven, dat hij zijn eigen schouder en de schouders van zijn partijgenooten als sleutel op de poort zou zetten, als deze niet juist na vijf minuten werd geopend.

Het was een eigenaardig gezicht de vredelievende »vrienden" daar schouder aan schouder te zien staan, rustig, kalm, maar ernstig hunne oogen op een horologie vestigende, hetgeen een van hen in de hoogte hield voor de geheele groep, terwijl de anderen ernstig en zonder gedruisch met elkander spraken.

Op eens hoorde men een gekraak, gevolgd door gejuich en geschreeuw en haastig naar voren dringen. »Wees er zeker van," zeide mijn vriend, »zij gaan naar binnen," »voor ons is het ook tijd om binnen te gaan." Ik volgde den heer Ayres, totdat wij, bijna gedragen door de aangroeiende menigte, letterlijk op den heuvel getrokken werden en voortgeduwd tot de trappen, welke naar de kerkdeur leidden.

»Geen toegang meer hier," schreeuwde een man met uitgebreide armen zich voor de deur posteerende. »Vol tot over-

loopens toe."

»In orde," hernam de heer Ayres koeltjes. »Indien zij u niet binnenlaten, mevrouw Hardinge, dan geloof ik niet dat er heden avond veel gesproken zal worden." — »Wat?" hernam de dienstdoende wachter. »Is dat de spreekster? Hier, hier," — tot de menigte die binnen was — »gaat wat terug! Voort — wil je? — De spreekster, de spreekster! klonk het nu door de menigte buiten. En te midden van het geschreeuw: Hoe ziet zij er uit?" Laat ons haar zien. Is zij op een bezemstok gekomen? Heeft zij vleugelen? enz. enz. werd ik deels gedragen, deels in de kerk geschoven, waarbij meer dan de helft van mijn wit mousselinen japon in stukken scheurde. Naar den preekstoel gebracht door den heer Ayres, die als reporter er onder ging zitten, zag ik nieuwsgierig op de zee van aangezichten beneden, rondom en boven mij, want sommigen waren zelfs in de vensters geklommen en hielden zich vast op de drempels. Hoed en handschoenen afgelegd hebbende, werd ik gelukkig geinspireerd een liederen boek te openen dat op den lessenaar lag en een gezang op te geven, waarvan ik het eerste vers zelf las. Op eens en zonder iets te zeggen, zette een schoone mannenstem een lieve oude melodie in. De woorden waren bekend, de melodie was populair en het volk zong als uit een mond. De menigte buiten vereenigde zich met het heerlijke lied — maar bovenal toen een duizendtal stemmen zich in lof en aanbidding tot den Vader van allen verhieven. In dien liefelijken stroom van harmonie verdween de geest van tweedracht en de overwinning van vrede en goeden wil was beslist. Een gebed volgde op de voordracht, die meer dan een uur duurde, waarbij een ademlooze stilte heerschte te midden van de opgehoopte en onstuimige menigte. Weinige vragen, maar vele pogingen tot uiting van bijval, door een: »stil, stil" onderdrukt — en de herinnering dat men »in een kerk' was — een slotlied gezongen — en in de kalmte van de vallende avondschemering en het glinsteren van eenige doffe lampen gingen de groepen uiteen en begonnen rustig naar buiten te trekken, slechts een

oogenblik ophoudend om mij vriendelijk toe te knikken, terwijl enkelen een »God zegene u" mompelden en anderen een kind omhoog hielden dat ik kussen moest, terwijl ook niet weinigen de handen uitstrekten om de mijne te vatten.

Het beste deel van het tooneel voor mij was, toen de grootste hoop van de menigte zich had verspreid en de heer Ayres mij uit de kerk leidde en ik zag hoe de nog zoo even vijandige partijen elkander de handen krachtig schudden, terwijl de voorganger van de eene sekte, toen ik buiten kwam, uitriep »Gezegend mijne ziel, lieve mevrouw, wat gij hedenavond gezegd hebt is mijn godsdienst geweest heel mijn leven." Ik weet daar niet van, zeide het hoofd der oproerlingen ter andere zijde, alleen weet ik dat het de godsdienst is waarop ik heel mijn leven gewacht heb."

Ik sliep dien nacht goed toen het mij eindelijk vergund werd dat te doen. Den volgenden morgen scheepte ik mij weer in op een boot van Bay of Quinte, hopende ten vijf ure mijne moeder te zullen ontmoeten die eenige lieve vrienden te Oswego bezocht.

Op het Meer Ontario beliep onze boot echter een van de verschrikkelijke stormen, die soms over onze binnenlandsche zeeën zweepen, welke men liefelijke meertjes acht — maar die het varen veel moeilijker en gevaarlijker maken dan een tocht op de grootste oceanen.

Gedurende vele uren en diep in den nacht stootte en zuchtte onze boot zwaar te midden van de heftig zwellende golven die van den voorsteven tot het roer over het dek stroomden, terwijl het gebulder van den donder en de onophoudelijke bliksemschichten er toe bijdroegen om het tooneel zoo verschrikkelijk en indrukwekkend te maken als ik ooit op Atlantische of Pacifique oceanen heb ontmoet.

Dochter van een zeekaptein als ik ben, is het wellicht een erfenis of misschien wel uit diepere oorzaak dat ik mij altijd over de vreeselijke verschijnselen van stormen op zee meer heb verheugd dan ik ze vreesde. Mij zijn compliment makende over wat hij mijne dapperheid noemde, zeide de kapitein tot

mij, toen hij mijn stoel voorbijkwam, welke ik had vastgemaakt in een beschut hoekje aan den kant van de boot op het dek — »Zij zeggen dat gij een van het goede Geestenvolk zijt, mevrouw. Kunnen uwe geesten ons ook zeggen hoe spoedig wij allen slapen zullen in onze zeegraven? want ik zie geen andere kans om op een ander bed te komen dezen nacht onzes Heeren?"

»Ik ook niet, kapitein," antwoordde ik, »dat wil zeggen, in dezen nacht, want het is bijna twaalf uur. Degene van ons echter, die in Oswego wonen, zullen allen morgen ochtend drie uur, rustig in hunne bedden liggen, en gij moogt mij overboord werpen als de Jonas van het schip, als het ons niet gelukt om twee uur ten laatste aan land te zijn."

»Bij den Heer, ik geloof u, mevrouw, hernam de arme kapitein; wankelend van mij weg gaande met een vriendelijk »God zegen u, mevrouw." Vijf minuten voor twee werd ons door den storm zoo gehavend scheepje behouden in de haven van Oswego vastgemeerd.

Onze goede vriend en gastheer de heer Doolittle, gehoorzamende aan het telegraphisch signaal van onze nadering, waar hij voor gezorgd had, was aan de werf om mij af te halen.

Toen ik aan land ging fluisterde de kapitein aan mijn oor, terwijl hij mij aan wal hielp.

»Gij weet niet hoeveel goed mij uwe gezegende woorden gedaan hebben." — Te drie ure sliep ik bij mijne lieve moeder en droomde dat ik was op Prins Edwards eiland, Canada, en zag met verbaasde oogen, zooals honderden anderen voor mij gedaan hebben, het verschijnsel van het beroemde meer op den top van den berg.

NEGENDE HOOFDSTUK.

DE WAARHEID TEGENOVER HET VOOROORDEEL.

»Gij zult de waarheid verstaan en de waarheid zal u vrijmaken."

Heb ik de laatste hoofdstukken gewijd aan eenige van die in het oog vallende gebeurtenissen, die bij honderden de vreemde loopbaan van mijn vijf en dertig jarige ervaringen als spiritueele spreekster hebben gekenmerkt, ik twijfel niet of velen mijner medewerkers hebben met dergelijke moeilijkheden te kampen gehad, maar omdat ik in zeer wijden kring gearbeid heb, bovendien in zekeren zin een beschaafd revivalist ben geweest, geloof ik dat ik een ruimer deel van zulke avonturen heb doorgeworsteld.

Terwijl ik vele vreemde landen bezocht, behalve mijn arbeid in vier en veertig van de Noord-Amerikaansche Staten, werd ik aanhoudend aangezocht om nieuwe plaatsen te ontginnen, waar ik onder gewone omstandigheden mijn pionierswerk niet zou hebben durven ondernemen, wanneer ik niet verzekerd was geworden door mijne getrouwe geestelijke lastgevers, op wier goedheid en voorzienigheid ik zoo volkomen had leeren rekenen, dat, welke taak zij mij ook aanwezen, een geheele artillerie van vijanden tegen mij had kunnen oprukken zonder mij te deren.

Gedurende al de jaren van mijn verre en groote pelgrimstochten, was het mijn gewoonte, mijn tijd op deze wijze te verdeelen: Ik werd uitgenoodigd om voordrachten te houden voor een of twee achtereenvolgende maanden, sprekende elken Zondag 's morgens en 's avonds bij twee diensten.

Gedurende de zondagachtermiddagen werd ik dikwijls uitgenoodigd in de staatsgevangenissen van verschillende steden,

Phiadelphia, New-Bedford, Charlestown (Mass), Providence, enz. enz. lezingen te houden.

Deze bezoeken waren vooral belangrijk voor mij, daar zij mij in de gelegenheid stelden aan de ongelukkige misdadigers, die het meeste onderricht noodig hadden, de ernstige, maar strikt rechtvaardige leer van persoonlijke verantwoordelijkheid van alle begane zonden voor oogen te stellen, zoowel als de bemoedigende en hoopvolle verzekering van eeuwigen vooruitgang voor allen die, als de verloren zoon uit de Schriften, wilden opstaan om terug te keeren tot hun Vader door den weg van boete en berouw en door eigen onvermoeid strijden tegen het kwade. Somtijds brachten de bewaarders mij bepaalde beden om hen in hunne afgezonderde cellen te bezoeken.

Bij die gelegenheden had ik eenige van de meest tragische en indrukwekkende gebeurtenissen van mijn leven. Toen ik het voorrecht had te Moamensing in de Staatsgevangenis van Pennsylvanië te spreken, werd ik door een van de wachters uitgenoodigd om de cellen te bezoeken van twee ongelukkige misdadigers, veroordeeld om op den volgenden dag de doodstraf te ondergaan.

Welke ernstige woorden van waarschuwing en toch ook van hoop en belofte van redding, en welke ongeveinsde en berouwvolle en dankbare ontboezemingen werden uitgestort tusschen de boodschapster van de geestelijke wereld en deze veroordeelde mannen, die nooit uit mijne herinnering zullen wijken voor wij elkander in de sferen van eeuwigen vooruitgang zullen ontmoeten.

Mijne namiddagen werden meest besteed met het bezoeken van zieken of oude lieden, die een onderhoud met mij verlangden, maar niet in staat waren tot mij te komen. Op de Woensdagen ging ik regelmatig op nieuwe tochten uit, daar ik altijd drie en vaak vier avonden in de week genoodigd werd, om nieuwe plaatsen te openen of revivals te ondernemen in oude »verzegelde streken". Bij talrijke andere gelegenheden werd ik geroepen om twee of meer avonden debatten

te houden met tegenstanders van het Spiritualisme en deze waren meestal predikanten van verschillende kerkgenootschappen of ook wereldsche bestrijders.

Bij dit alles kwam nog een groote correspondentie en moesten er artikelen geschreven worden voor de verschillende Spiritueele Bladen, en dit waren niet altijd de eenige die zich tot mij wendden om artikelen.

Hier mijn eigen werkkring schetsende wil ik volstrekt niet te kort doen aan den ijver en het werk van de groote menigte van geestelijke sprekers, die gedurende de laatste vijf en dertig jaren met hart en ziel hebben gewerkt om de banier van het geestelijk geloof over de lengte en breedte van de Nieuwe Wereld te planten. Ik weet dat vele van die toegewijde zendelingen »zijn gevallen in hun loopbaan' en overgegaan tot een werk, dat blijdschap is, en een arbeid, die rust is, in het hoogere leven.

Bijna al mijne vroegere medewerkers, die zoo dikwijls woorden van liefde en wederkeerige sympathie met mij hebben gewisseld, hebben gelukkig de gezegende hoogten vóór mij bereikt, maar hoewel weinigen van hen, die deze hebben beklommen de zware vervolging hadden te verduren, die op de eerste pioniers van deze groote beweging werden toegepast, of weten wat het beteekent zoover en wijd van alle huiselijke banden gescheiden, te reizen als de schrijfster van deze bladzijden — ik herhaal, de korte schets, die ik heb geteekend van een gedevoueerd leven van een Spiritueele spreekster is niet met overdrijving geschetst — maar opzettelijk onder het middelmatige gebracht — en voor zulk een arbeid voor het lichaam bij de toewijding der ziel eischten de Schriftgeleerden en Farizeën dikwijls van de arme mediamieke spreekster tijd en dienst te geven zonder geld en zonder prijs!... vergetende dat elk optreden voor verblijf en verplaatsing geld kost, terwijl het voor ieder anderen vorm van werkzaamheid in de wereld, als billijk beschouwd wordt daar iets voor te rekenen.

Ik moet er nog bijvoegen dat deze verschillende werkzaam-

heden niet alleen in Amerika mijn taak waren, maar ik had het even druk in Nieuw Zeeland, Australië en bij mijn eerste terugkeer in mijn geboorteland. Ik ben ook geen uitzondering onder de Amerikaansche werkers van den tegenwoordigen tijd, wier werken en waardij ik aanhoudend beschreven zie in de Spiritualistische Bladen, maar ik schets in dit werk wat ik zelf heb ervaren, hetgeen honderden levende getuigen kunnen bevestigen, voor de verbreiding eener zaak die het rijk der oude theologische gedachte komt omverwerpen en de grondslagen heeft gelegd voor de opbouwing van de nieuwe, de ware en de bewezen openbaring in de godsdienstige geloofsbelijdenis, welke de geheele wereld zal beheerschen.

Laat ik echter terugkeeren tot het bepaald onderwerp van deze schets.

De eenige ledige tijd dien ik vond om te lezen, was gedurende de lange spoorwegreizen of op de stoombooten. En zelfs op de laatsten, bij meer of minder groote tochten, noodigden de kapiteins mij bijna altijd uit de Zondagsdiensten te houden en muzikale uitvoeringen te geven voor het fonds van zeelieden, weduwen en weezen. Van rustdagen was voor mij geen sprake. Mijne lieve moeder vergezelde mij nu en dan op reizen naar plaatsen die niet verder dan een honderd mijlen van haar verblijfplaats waren, welke gewoonlijk bij goede vrienden was of in New-York of in Boston, en wanneer ik, na vele maanden van afwezigheid in het Verre Westen, Noorden of Zuiden terugkeerde, om hare woning met haar te deelen en hare lieve oogen van vreugd te zien schitteren, door het gelaat van hare reizigster te zien, was het een zeker feit dat ik of te New-York of te Boston een voordracht moest houden en ten minste nog vier avondlezingen buiten af. Al deze groote en wijde tochten brachten meestal groote gevaren en ontelbare moeilijkheden met zich. Somtijds bracht ik maanden in het Noordwesten door als de aarde met drie à vijf voeten sneeuw bedekt was, soms was ik half gesmolten onder de brandende zon van St. Louis, Menphis of New-Orleans.

De treinen waarmede ik reisde werden dikwijls ingesneeuwd

en ik heb ervaren wat het zegt, bijna ter dood toe verhongerd of bevroren te zijn. Nooit heb ik een sterke gezondheid gehad, was altijd onderhevig aan keel en borstaandoeningen en vaak kreupel door rhumatiek. Ik weet niet hoe het geweest is met andere sprekers, maar in mijn eigen geval verklaar ik en er zijn zeker nog tientallen van getuigen. die mijn woorden zullen bevestigen dat zelfs het ergste onwelzijn, als het mij niet noodzaakte in bed te blijven, nooit mijne voordrachten verhinderde of in de war bracht. Bij een zekere gelegenheid toen mijne moeder mij naar Buffalo had vergezeld om den Niagara-waterval te bezoeken, hoorde ik haar, die altijd de vriendelijkste en teederste van alle verpleegsters, was tot mevrouw Maynard zeggen, bij wie wij logeerden en toen ik met een ergen aanval van influenza te bed moest blijven: »Volstrekt niet bezorgd zijn; wij moeten haar aankleeden en in het rijtuig plaatsen. Zij zal geheel wel zijn als zij op den platform treedt en de voordracht zal haar genezen."

En deze profetie werd niet alleen volkomen bewaarheid — maar mijne moeder sprak toen van ontelbare gevallen van gelijken aard, waarvan zij getuige geweest was — en wat ik altijd wenschte dat er in zulk een geval gedaan zou worden.

Het is misschien de juiste plaats om de vraag te beantwoorden, welke vele vrienden mij vroeger gedaan hebben; namelijk, hoe k o n d e ik en waarom w i l d e ik een leven verduren van zoo onophoudelijke vermoeienis, veelvuldige ontbering en verbazende inspanning?

Ik antwoord: Ik k o n het volhouden omdat goede en machtige geesten mij in staat stelden dit te doen en mij op edele wijze steunden bij elke onverwachte gebeurtenis; ik w i l d e het ten uitvoer brengen omdat de uitoefening der gave waarmede ik begaafd was, mij bovenmate gelukkig maakte, menig afgedwaalde bekeerde, vele duistere zielen licht gaf en omdat ik geloofde — ja wist de waarheid van al wat de geesten door mijn eigen lippen geleerd en bewezen hadden door de getuigenissen van vele andere mediums. Ja, meer nog. Ik zou mij schuldig gemaakt hebben aan ongehoorzaamheid

aan den wil mijns hemelschen Vaders als ik de wonderbare kracht had weerstaan, die over mij werd uitgestort en het niet gelukt was een werktuig te worden voor de gezegende geesten om de toestanden van het leven hier namaals te leeren kennen en te bewijzen. Ik moet hier nog mededeelen dat de verschillende phasen van de vermogens van een test medium, hoewel niet zoo sterk als toen ik in de volle uitoefening was door het houden van dagelijksche zittingen voor het publiek, mij nimmer geheel heeft verlaten. De goede geesten, die mijne lezingen inspireerden, hadden mij strikt bevolen het proefmediumschap als specialiteit op te geven, zeggende dat philosophische wetenschappelijke of onderwijzende geesten niet de hersenorganen konden controleeren, die gebruikt werden om namen, leeftijd, datums en kenteekenen van persoonlijke identiteit te geven. Zulke bewijzen, zeiden zij, konden alleen gegeven worden door de geestelijke vrienden der menschen of door de gewone leiders van het medium of den »geleigeest (esprit familier)," niet door de controleerende krachten die onderwijzende voordrachten inspireerden. »Gij brengt de magnetische draden in de war," zeiden deze geestelijke leeraars »en wanneer wij aan onze toehoorders het oratorium van de »schepping," willen geven, vinden wij slechts een eensnarig instrument, gewoon de melodie op te dreunen van »Home, Sweet Home." Nooit gaven deze geesten mij verlof om op den platform test bewijzen te leveren.

Zij verklaarden dat het verschil van de geesten rondom een spreker vergaderd, alleen verwarde en strijdige werkingen voortbracht — als ook dat de platform niet moest gebruikt worden tot een tentoonstelling, maar bestemd was om de philosophie en godsdienst van de Nieuwe Bedeeling te verklaren, terwijl de kleine, harmonische kringen of private zittingen georganiseerd werden voor de ervaringen van de gemeenschap tusschen geesten en stervelingen en geheel onderworpen moesten worden aan die wetten, welke bewijzen konden geven dat stervelingen en geesten weder werden vereenigd.'

Ik moet nu spreken van een zeer belangrijk voorval in mijn

vroegere loopbaan. Het was in September 1858 dat ik op bevel van de geesten, die door gesproken woorden mij de onderwerpen van mijne lezingen opgaven, den last ontving om — een serie van acht voordrachten te houden over den oorsprong van alle godsdienstige geloofsbelijdenissen. De orde van deze voordrachten sloot in: aanhalingen uit de oudste godsdienstige schriften, beschrijvingen van monumenten in Indië, Egypte, Perzië, Chaldea, Griekenland, Rome en onder de Joden en de Christenen.

Voor degelijke geleerden in de geschiedenis werden er geen nieuwigheden medegedeeld, maar voor hen, die of aanhangers geweest waren of nog waren van het Kerkelijk Christelijk geloof, werden de openbaringen omtrent de oude eerediensten van zonaanbidders, vuur vereerders, in een woord, de leerstellingen, mirakelen, ja, de eigenlijke leeringen van de oude wijzen opgehaald uit het stof der eeuwen lang voor het Christendom — eene openbaring zoo nieuw, zoo verbazend voor de massa van een onwetende bevolking, dat deze voordrachten, eerst begonnen in Dodworths zaal, New-York, niet alleen verbazing verwekten, maar vrees voor kwade gevolgen en niet weinig verontwaardiging zelfs onder vele Spiritualisten voortbrachten. Gewoon als ik was de warmste teekenen van waardeering van mijne Spiritualistische geestverwanten te ontvangen, werd ik dikwijls onuitsprekelijk gepijnigd door de tegenwerpingen van sommige mijner vrienden tegen den »gevaarlijken grond," dien ik nu had betreden, en wat zij noemden mijne aanval en de verwerping van het Christendom . . . Deze en dergelijke murmureeringen konden alleen tot zwijgen worden gebracht toen ik, hiervoor toebereid door mijn machtige geestelijke leidslieden, de vraag stelde: »Is wat ik heb geleerd waar — of is het valsch?" — Wanneer het valsch is, bewijst het. — Wanneer het waar is — hoe kunt gij hopen een nieuwen en waren godsdienst van persoonlijke verantwoordelijkheid te gronden op een oude theologie, welke leert, dat er alleen door een bloedig en plaats bekleedend zoenoffer, vergeving en verlossing van zonde kan zijn en dat een iegelijk, die

niet gelooft in dien Verlosser eeuwig verdoemd moet worden.

Hoe deze voordrachten werkten op de harten en gewetens van de steunpilaren der orthodoxie, werd genoegzaam bewezen door de bitterheid waarmede zij werden ontvangen en beoordeeld. De uitgever van de New-York Herald verlangde dat ik zou gevangen genomen worden tot welzijn van den godsdienst en niet losgelaten voor ik had beloofd nooit meer in het openbaar te spreken over godsdienstige onderwerpen.

De Bladen te St. Louis protesteerden tegen mijne stoutmoedigheid om de theorieëa van Volney, Dupuis, Robert Tailer en Abner Kneeland weer in het leven te roepen, maar de geleerde schrijvers, die voorstelden mij het stilzwijgen op te leggen door den arm der wet, vergaten te verklaren waarin de stellingen van de groote autoriteiten door mij aangehaald — valsch waren — hoe kettersch zij geweest mochten zijn voor geloovigen van de bijzondere geloofsbelijdenissen.

En toch, hoewel vele vromen wegliepen en vele ruwe gasten uit mijne gehoorzaal uitstampten en zooveel leven maakten als zij maar konden en de deur achter zich dicht wierpen — wat Thomas Hood heeft genoemd een houten dam achter zich op te werpen — bleven de geesten, wier dienstmaagd ik was, er op aandringen dat ik deze gevaarlijke serie van lezingen in al de groote centrums die ik bezocht zou prediken.

Toen ik twintig jaren later na de eerste uiting van deze revolutionaire toespraken gedurende de tien maanden in Melbourne aan een comité uit de vergadering toestond de onderwerpen te kiezen, werd bijna altijd, de oorsprong van de geloofsbelijdenissen, door haar uitgekozen. Voor ik Melbourne verliet werd mij door verscheiden geleerde mannen gevraagd, waaronder enkele leden waren van de Universiteit te Victoria — om de hoofdpunten van deze lezingen te laten drukken, tegelijk met de aanhaling van zulke welbekende autoriteiten om de gedane verklaringen te bekrachtigen en te rechtvaardigen. Het resultaat van dit verzoek was de uitgave van mijn boek, »The Faits, Facts and Frauds," van de godsdienstige geschie-

denis, waarvan tien duizend exemplaren door de kolonie circuleerden. Het eenig antwoord voor zoover ik weet, dat ooit is uitgekomen, kwam van een geleerd Australisch Bisschop, die, daartoe door zijn gemeente gedwongen, een pamphlet uitgaf, getiteld: »De verwachting van Christus." In dit onderrichtend werk was de eenige opheldering, omtrent al de verschillende oude Messiassen of verlossers, die den Christelijken voorafgingen — dat zij de typen waren, Hij de reëele, met andere woorden: zij waren slechts een soort van profetische voorafschaduwing van den eenigen waren en den laatsten van al de Messiassen.

Mijn eenig doel met de herdenklng van deze curieuse episode is: in het licht te stellen — de radikale verandering welke heeft plaats gevonden in de openbare meening gedurende de laatste twintig jaren over de waardeering der orthodoxe geloofsbelijdenissen, de snelle verspreiding van wat genoemd wordt de liberale of moderne prediking, zelfs van de kerkelijke preekstoelen en de algemeene verspreiding van dezen liberalen geest over religieuse vraagstukken, niet alleen onder de menigte, maar ook onder de beste klassen van de denkende menschheid.

En dan vraag ik. Vanwaar ontstaat deze groote vloed van vrijzinnigheid in het sectarisch geloof? Ik stel veel prijs op de onbevreesde onderzoekingen en stoute gezegden van de modernen en geloof te moeten aannemen dat zij een diepe voor hebben gegrift in de populaire meening, maar zij zijn reeds een honderd jaren bezig geweest met dit merkteeken te maken.

Te gelijkertijd schrijf ik zonder vrees de snelle toeneming van het zich altijd uitbreidend geloof in onzen wel bewezen godsdienst toe aan den invloed en werkzaamheid van de geestenwereld, de wereld die w e e t en die dus alleeen gerechtigd is te verklaren de realiteit van den toestand waarin het leven aan gene zijde van het graf wordt voortgezet.

Voor het eerste tiental jaren van de geestelijke uitstorting was het bepaalde doel van de controleerende geesten, om door allerlei sterke proeven de bewijzen te geven dat zij nog bestonden, en hunne identiteit boven allen twijfel te stellen voor

de menschheid. Het volgende tiental jaren, nog sterk beheersht door geestelijke invloeden, is gewijd geweest om den grond der menschelijke gedachten te zuiveren van den overlast der onkruiden van vooroordeel, bijgeloof en de overheersching van priesters en kerkelijke misbruiken.

Met den beeldstormenden hamer, welke de afgoden stuk sloeg en vernietigde, kwamen evenwel langzamerhand de zaaiers en planters, die deden wat geen sloopers doen konden, want zij plantten het ware en natuurlijke, en met elken vermorselden muur, die werd omgeworpen, stelden zij in haar plaats een steen »zuiver en vierkant" gehouwen, met het »meesterteeken" van w a a r h e i d er op.

Het zijn zulke steenen als deze, die de grondslagen zullen vormen van den wereldwijden tempel, waarin de geheele aarde dien God zal vereeren »die geheel geest is," voortgeleid en gesteund door de stem van Hem, die geheel geest en waarheid is en uitroept: »Ik ben die, die leeft en dood was, en zie ik leef in eeuwigheid!"

TIENDE HOOFDSTUK.

PROEVEN MET ROBBERT DALE OWEN.

Voor ik verder ga met mijn reizen wil ik nog even terugkomen op sommige van de belangrijke personen, die de rijen der Spiritualisten vormden, gedurende mijne lange jaren van openbaar leven. Bij mijne eerste ontmoeting met het Amerikaansch Spiritualisme raakte ik in kennis met mevrouw Fox en hare dochters Kate en Margaretta, de zoogenaamde »Rochester klopsters" en een van mijne meest geliefde vriendinnen was mevrouw Lea Fox Underhill, de oudste van de bekende Fox zusters.

Deze dame was het beste test-kloppend en physisch medium, dat ik ooit gekend heb, zoowel als een van de vriendelijkste en teerhartigste vrouwen.

Na haar huwelijk met den heer Daniël Underhill, een geacht burger van New-York verflauwde zij nooit in hare vereering van de zaak, waaraan zij zich had toegewijd, hoewel zij in geheel onafhankelijke omstandigheden was geplaatst, maar opende haar fraaie woning in de 37ste straat te New-York, voor winteravond recepties, waarbij zij mij altijd, wanneer ik in de stad was, uitnoodigde. Zooals ik reeds vroeger in een vorig hoofdstuk heb gezegd, waren bij deze liefelijke samenkomsten een groot aantal belangrijke spiritualistische celebriteiten tegenwoordig. Als de algemeene recepties waren afgeloopen, bleven eenige bevoorrechte vrienden bij een gezellig souper, dat altijd klaar stond in de eetzaal op de groote Rochester eettafel, waaraan de eerste geestelijke séances werden gehouden onder de leiding der Fox zusters.

Op deze séances van mevrouw Underhill waren de manifestaties zoo krachtig en verbazend, dat zij waarlijk ongelooflijk schijnen. Een voorval wil ik echter opteekenen, dat door een aanwezigen aan een New-York s blad werd medegedeeld.

»Onmiddelijk na het souper waren wij naar de suite der receptiekamers gegaan. Het gezelschap bestond uit onzen gastheer en gastvrouw, Emma Hardinge en hare moeder, die toen gasten in het huis waren, Olivier en Marianne Johnson, Robert Dale Owen, William Lloyd Garrison en eenige anderen. De eerste geest die zich door luide kloppingen openbaarde en het alphabet vroeg, was Robert Owen, die aankondigde dat hij wenschte een reeks van geestelijke bevelen te geven door Emma, wanneer zij zich aan zijne contrôle wilde onderwerpen, terwijl zijn zoon Robert Dale Owen ze zou opschrijven als het in trance gekomen medium sprak. Emma ging hierop naar de open piano, speelde gedurende eenige oogenblikken een groote en plechtige improvisatie en toen naar het gezelschap terugkeerend, klaarblijkelijk onder sterken invloed, kondigde zij aan dat zij gereed was de inspiratie van den goeden geest te ontvangen als hij drie bevestigende kloppen bij het eind van elken correcten zin zou geven, of haar in de rede vallen door twee kloppen bij elk woord dat niet goed was.

Het medium begon toen langzaam te spreken, maar nadrukkelijk en met slechts twee correcties van den controleerenden geest, die door kloppingen de woorden uitspelde die hij in plaats gesteld wilde hebben, en zoo werden de tien geestelijke geboden en tien rechtswetten gegeven. Toen dit tooneel was afgeloopen vroeg en verkreeg de heer Underhill door kloppingen verscheiden antwoorden, op vragen over het lot en het einde van den vreeselijken Amerikaanschen oorlog, tusschen het Noorden en Zuiden, die toen woedde. Toen hij vroeg: »wat zal de volgende beweging zijn op het groote schaakbord der wereld?" was het antwoord door kloppingen. »Ga naar de piano, Emma.' Emma Hardinge gehoorzaamde en speelde eerst, »John Brown' en verscheiden oorlogsmelodieën, die toen zoo populair waren. Juist bij het einde der eerste melodie, riep een hooge, schrille stem boven onze hoofden: »Doe de lichten wat lager." Hieraan werd gevolg gegegeven en terstond werd de muziek geacconpagneerd door geluiden als het marcheeren van een menigte soldaten — toen kwamen er herhaalde uitbarstingen van musketvuur in verschillende tonen gegeven — enkele als het afgaan van een geweer — anderen als het gebulder van verwijderde artillerie. Een poos daarna kregen wij het gekletter van zwaarden, vervolgens een verward gedruisch van stemmen, zuchten en angstige kreten.

Tegelijkertijd was elk voorwerp in de kamer in beweging. Het scheen alsof het vloerkleed zelfs werd opgenomen, zoo schudde en bobbelde het als door een sterken wind bewogen. Eindelijk voerde de speelster een marsch van eigen compositie uit, besluitende met een prachtige uitvoering van den Doodenmarsch in »Saul." Zoo luid en zoo volkomen was het geluid der omfloersde trommen en het langzame maarcheeren, gedurende deze finale dat een der aanwezenden zachtjes naar het venster ging, om te zien of er niet een geheel regiment door de straat trok met bedekte trommen. Het was toen dichtbij vier uur in de morgen en de straat was geheel stil en verlaten.

Dit was het slottooneel van een altijd merkwaardige, maar geenszins zeldzame séance met Lea Fox Underhill en Emma Hardinge. De heeren R. D. Owen en Wm. Garrison zouden in een vroegen morgentrein naar Boston terugkeeren.

»De dienstboden waren allen naar bed en sliepen; de dames maakten eenig ontbijt gereed, waarbij zij onder tranen verklaarden dat het tooneel, waarvan zij den vorigen avond getuigen waren geweest, nimmer, zoo lang zij leefden uit hunne herinnering zoo gewischt worden R. D. Owen.'

Wij moeten nu nog spreken over een andere phase van het New-Yorksche Spiritualisme, waaraan ik herhaaldelijk deelnam. Ik heb vermeld dat mijne moeder en ik het voorrecht hadden eenige jaren te wonen in het huis van mevrouw E. F. French, de beroemde clairvoyante geneeskundige en medium. Deze dame hield ook vele séances en recepties, waar echter een andere groep van bezoekers kwamen dan die de bijeenkomsten bij de Underhills bezochten. Onder de vrienden van mevrouw French waren meestal een aantal goed bekende mediums, waaronder D. D. Home, Marie en A. J. Davis en velen van New-Yorksche comités van de publieke bijeenkomsten. Hoewel ik de verzoeking weerstand moet bieden om de groote Pinkstertooneelen die onder ons gebeurden, no. 8 Fourth Avenue (de woning van mevrouw French), gedetailleerd te beschijven, moet ik toch een soort van merkwaardige verschijnselen mededeelen, welke daar door onze beschermgeesten werden bedacht en uitgevoerd. Er was een overeenkomst tusschen mevrouw French en mij gesloten dat wij elkander elken Zondag om één uur, New-Yorkschen tijd, zouden telegrapheeren. Het was het etensuur van mevrouw French, en behalve haar eigen familie, mijne moeder die bij haar inwoonde, kwamen er op dat uur verscheiden vrienden om getuigen te zijn van den uitslag der mentale telegraphie. Het bericht dat mevrouw French mij zond, werd opgeschreven door degeen die ten haren huize waren en gewoonlijk werd een van de bezoekers afgezonden om aan mij te schrijven, waar ik ook zijn mocht om volledig te

verklaren wat de boodschap inhield. Tegelijkertijd werd juist dezelfde formaliteit in acht genomen aan mijn einde van de draad. Ik mocht geweest zijn in Chicago of New-York, of waar ook op duizenden mijlen afstands van New-York: maar altijd rekenende met de verandering in tijd, werden onze boodschappen afgezonden en ontvangen op elk eind, zonder vergissing of fout, jarenlang — dat wil zeggen, zoolang ik op mijne reis voorlezingen was.

Een aantal vrienden en getuigen verzamelden zich bij mij, evenals bij mevrouw French, om de ontvangen en gezonden boodschappen te hooren en deze mislukten nooit, tenzij dat er eene kleine verandering nu en dan in een woord was. De brieven door de vrienden aan mij gezonden en van hen naar New-York, kruisten elkaar, maar waren in substantie altijd juist. Mevrouw Frensch ontving haar boodschap altijd door kloppingen, gewoonlijk aan de volle eettafel — ik de mijne door clairaudientie, maar ook aan hetzelfde gemeenschappelijk middagmaal.

Ik deel dit geval mede, niet voor de zeldzaamheid, want ik heb vele jaren lang gemeenschap gehouden door den mentalen telegraaf met leden van de Occulte Maatschappij, waartoe ik vroeger behoorde, maar in geen geval, waarmede ik bekend ben, werden de berichten zoo openbaar medegedeeld, of onder zoo talrijke getuigen, als de boven vermeldde tusschen mevrouw French en mij. Ik zou nog veel kunnen verhalen van die gehouden séances en de menigvuldige bewijzen voor alle onderzoekers onder de eerste Spiritualisten van New-York verkregen. Ik moet nu echter verder gaan om nog iets mede te deelen, omtrent »de zaak" en hare ondersteuners in andere groote middelpunten, voor zooverre ik er mede in aanraking kwam.

In Boston vond ik de reputatie van hooge ontwikkeling en geleerdheid die aan de burgerij werd toegeschreven volkomen gerechtvaardigd in de karakters van de Spiritualisten die ik leerde kennen. In den regel waren het kooplieden en mannen en vrouwen uit de hoogste kringen der maatschappij, Alvin

Adams, de stichter van de beroemde »expres Company,'' welke zijn naam droeg, was een ijverig Spiritualist en hij en zijne echtgenoote openden hunne prachtige woning elke week voor een avond-receptie, welke altijd opgevuld was met dichters, auteurs, uitgevers, dames en heeren van de hoogste ontwikkeling en zulke beroemde mediums als Lizzie Doten, de beste en hoogst geinspireerde en edelste dichteres van de eeuw, mevrouw Leeds, mevrouw Cushman, (het groote musikale medium) George Redman van Colchester, Rollin Squire, D. D. Home, mevrouw Hayden, Mansfield, de groote geestelijke postmeester, de heer en mevrouw A. E. Newton, Fanny Conant en nog vele anderen te talrijk om op te sommen.

Op het tijdstip van mijn eerste engagement te Boston had Dr. Gardner een van de onvermoeidste spiritueeele werkers bijeenkomsten georganiseerd in een schoon gebouw, genaamd »The Melodeon." In die zaal en ook in verscheiden andere waren Dr. Gardner of comités uit de voornaamste kooplieden van Boston de leiders en hield ik een of twee maanden achtereen gedurende vele jaren voordrachten.

In den loop van deze bezoeken en toen ik en mijne moeder later bewoners van Boston werden, was ik getuige en nam deel aan meer phenomenale wonderen der geestelijke gemeenschap dan in een eenig ander deel der wereld. Er was veel vooruitgang in het Spiritualisme; nieuwe personen en elementen traden op en bedriegende mediums of lieden, onwaardig den naam van Spiritualisten te dragen werden zooveel mogelijk geweerd. Dit alles mede te deelen zou de grenzen dezer biographie verre overschrijden. Ik moet daarom in dit geval als bij vele andere mij tot het verhaal van een enkele gebeurtenis bepalen.

Op een schoonen Zondag in de lente trad ik de voorkamer van de Allston Hall binnen om de namiddag voordracht te geven. Volgens de aankondiging moest een comité, benoemd door de vergadering het onderwerp van mijne bespreking kiezen. Toen Dr. Gardner in de wachtkamer kwam om mij naar den platform te leiden, gaf hij mij een snippertje papier waar-

op, als het onderwerp mijner voordracht, was geschreven: »Geef eene beschrijving van de Noordpoolgewesten en van het lot van Sir John Franklin."

Op den platform tredende, vond ik de tafel, welke naast mijn stoel was geplaatst, letterlijk bedekt met bloemen. Mijne goede vrienden hadden daar als elders opgemerkt dat ik de gewoonte had, gedurende mijne voordrachten bloemen in mijne hand te houden en dat ik deze dikwijls daarin te pas bracht. Om die reden hadden zij bij deze gelegenheid daarin zoo ruim voorzien. In plaats echter van zooals gewoonlijk, een van de fijne floralia in de hand te nemen, kreeg ik den indruk van onder de menigte bouquetten, die het bijna verborg, een klein tuiltje nederige viooltjes te grijpen en deze hield ik niet alleen gedurende de voordracht in mijn hand, maar deelde het feit mede (later door autoriteiten bevestigd) dat vionltjes de geliefkoosde bloemen waren van den martelaar Franklin en dus à propo waren bij het tragische onderwerp van mijn rede.

Bij het einde der lezing terugkeerende naar de wachtkamer om al de dankbetuigingen te ontgaan, die over mij werden uitgestort, legde ik mijn bundeltje viooltjes op de tafel, toen ik voor het eerst opmerkte dat er een kaartje aan het witte lint gehecht was, waarmede de bloemen waren bijeengebonden. Hierop stond, »Mijn lieve vriendin, ik zend u deze bloemen als een teeken van mijn liefde en sympathie: Op de kaart waren gegraveerd de woorden: »Mevrouw Sisson 18 Shawnut Avenue."

Op dat tijdstip was ik nog betrekkelijk een vreemdeling in Boston en kende noch den naam van Sisson, noch de straat waar zij woonde. Toen dus de heer Gartner binnenkwam, vroeg ik hem wie mevrouw Sisson was, die mij »hare lieve vriendin" noemde. Dr. Gardner antwoordde dat zij een van de beroemdste mediums van Boston was, en zoo eindigde de zaak, tenminste bij die gelegenheid.

Den volgenden dag kwam ik van Oost-Boston, waar ik bij eenige New-Yorksche vrienden was gebleven om een introductie brief aan den heer Epes Sargent over te geven. De woning

van den heer Sargent was in Doverstreet en hoewel mijne vrienden in Oost-Boston, die mij niet konden vergezellen, mij inlichtingen hadden gegeven om Doverstreet te vinden, raakte ik spoedig geheel in de war bij al de wendingen en draaiingen van die buurt. Op den brief aan den heer Sargent was geen nummer, maar mijne vrienden hadden mij gezegd dat hij woonden in een gedeelte van de straat tegen een of twee hoekhuizen. Eindelijk bevond ik mij niet tegenover een of twee maar tegen. over een half dozijn hoekhuizen, keek rond om te zien, wien ik zou kunnen vragen en merkte op dat een van de straten, die ik had bereikt, was geteekend Shawnut Avenue — en ik stond juist tegenover een mooi huis No 18, op welks deur een groote plaat was met den naam van mevrouw Sisson. He! dacht ik, dat is de naam en de straat van de lieve vriendin die mij gisteren de viooltjes zond — zeker als zij zoo dicht bij Doverstreet woont, zal zij het adres van Epes Sargent wel weten — ik zou er wel eens willen binnengaan en vragen. De weinige trappen opgaande, was ik op het punt te bellen, toen de deur werd geopend, en daar stond een kleine vrouw met een lief gelaat, glimlachend en hare hand uitstrekkende om mij te groeten. »Welkom, Emma Hardinge,' riep zij: »Sir John zeide, dat ik mij kleeden moest, want gij zoudt zeker komen." Ik was sprakeloos en kon alleen hare vriendelijke hand drukken toen zij mij in hare ontvangkamers bracht.

Nog voor ik een woord kon uiten of het doel van mijne komst verklaren, begon mijne nieuwe vriendin een serie van loftuitingen uit te storten over mijn heerlijke voordracht van den vorigen dag, mij in warme betuigingen dankende dat ik de viooltjes in mijn hand hield, welke, zoo als zij zeide, de geest van Sir John Franklin verlangd had aan mij te zenden. Zij voegde er nog bij dat, hoewel zij noch iemand van het comité dat 't onderwerp had gekozen, kende of er mede had gesproken, dezelfde alomtegenwoordige Sir John, over wien zij zoo vaak sprak, haar, had verzekerd dat de Noordpoolgewesten en zijn noodlot het onderwerp zou zijn, waarover ik spreken moest. »Was het niet zoo gebeurd," ging de kleine

dame vertrouwelijk voort — dan geloof ik, dat ik, oud Spiritualist als ik ben, tot twijfel vervallen zou zijn. En toen, zonder mij tijd te geven om andere woorden dan eenige tusschenwerpsels te uiten, bracht mijn mijne gastvrouw, die ik nog maar kon vermoeden dat mevrouw Sisson was), mij naar de binnenreceptiekamer en wijzende op een kleine schilderij in mooie lijst, aan den muur, voorstellende een jong meisje van ongeveer tien jaren, met een ster voor haar hoofd zeide zij: »Weet gij niet wie dat voorstelt?' — »Goede hemel! riep ik uit »dit is het volkomen facsimile van een portret dat mijn vader voor mij maakte toen ik nog een kind was." »Hebt gij die schilderij gekregen?" vroeg zij. »Neen," antwoordde ik. Zij werd verkocht, veronderstel ik, met al de goederen van mijn armen vader, toen hij stierf en zijne weduwe en vier kleine weezen zonder een penning achterliet. »Welnu, het doet er niet toe,' zeide zij. Mevrouw Blantyre, een van onze beste Bostonsche artisten en ook een goed medium, bracht mij deze schilderij, een tijdlang geleden, zeggende dat een geest haar die had laten schilderen en zij die aan mij moest brengen. Zij verklaarde dat zij niet de minste idee had wie daarmede was bedoeld, maar dat het zou herkend worden als ik het in deze kamer ophing.

Met dezelfde spraakzaamheid als vroeger voegde er de kleine dame bij, dat Sir John Franklin, haar beschermgeest en vriend, de oorzaak van haar succes was, haar had gezegd dat Emma Hardinge's vader een zeekapitein was geweest en een gedevoueerd navorscher, dat hij weggegaan was van de aarde toen ik nog een kind was — dat mijn vader en broeder — zeeman, als geesten in de geestelijke groepen van opsporing van Sir John Franklin waren.

Nu, ter rechtvaardiging van een van de merkwaardigste mediums van de Nieuwe Bedeeling, moet ik erkennen dat al de eerste deelen van deze verklaringen strikt waar waren — wat het tweede deel betreft, moet ik zeggen dat mij door verschillende mediums, dezelfde geschiedenis feitelijk is verhaald, maar ik heb ze nooit geuit, daar wijze geesten mij geboden

de egoïstische dwaasheid te vermijden van groote namen aan te halen, als mijne contrôleerende geesten, en ik heb dat volgehouden in geheel mijn professioneel leven. — Zelfs bij het thans vermelde voorval, mijn eerste, maar geenszins mijn laatste ontmoeting met mevrouw Sisson, zou ik er niet van hebben gesproken, was het niet mijn voornemen geweest dit hoofdstuk met een van de meest overtuigende testen van mijn geestelijke ervaringen te besluiten.

Van dat tijdstip af waren mevrouw Sisson en ik groote vriendinnen. Vriendelijk en gastvrij werd ik als haar gast ontvangen als ik later voordrachten hield in Boston, en eenige jaren later kwamen mijne lieve moeder en ik gedurende vele maanden als huisgenooten in hare familie.

Nu kom ik tot het belangrijkst deel van mijn verhaal in verband met deze dame.

Beiden, de heer en mevrouw Sisson waren mediums en de echtgenoot, hoewel hij een eenvoudig werkman was op de scheepswerf in Oost Boston, was een van de merkwaardigste teekenmediums.

Al zijne schetsen bepaalden zich echter tot een onderwerp, namelijk de Noordpoolgewesten. Deze man, die voor zoover ik kon oordeelen nooit een regel gelezen had over dit schrikkelijke land van ijs en eenzaamheid, had eene groote portefeuille vol krijtteekeningen, kaarten van verschillende tooneelen, plaatsen en passages van deze gewesten geteekend.

Dr. Elisha Kent Kane, de heer Morton en verscheiden andere Noordpoolreizigers hadden deze teekenen gezien en verklaarden ze onnavolgbaar juist.

Dr Kane was een getrouw bezoeker van mevrouw Sisson en de teekeningen van den heer Sisson en het trance mediumschap van zijne echtgenoote werden herhaaldelijk door den grooten zeevaarder bestudeerd. Dit bijzonder begaafde tweetal bezat brieven van Dr. Kane, zoo wel als comminicaties aan de verschillende spiritueele Bladen gezonden, waarin hij en vele zijner medegenooten niet alleen de wonderbare juistheid van de teekeningen, maar ook de juistheid van alle pro-

fetieën over de verschillende avonturen van Dr. Kane beves tigden.

Mijn aandeel in de feiten van deze vreemde geschiedenis is het volgende: Sir John Franklin beloofde in zijne onderhoud met mij door het mediumschap van mevrouw Sisson, dat hij een goed teekenmedium hoopte te vinden, waardoor hij mij een geestportret van hem zelf zou geven.

Eenige maanden zag ik verlangend, maar te vergeefs uit naar de vervulling zijner belofte Eindelijk het wachten moede, maar met een rustelooze begeerte om zulk een portret te bezitten, besloot ik er een te koopen

Met dit doel deed ik een onderzoek in de verschillende plaatwinkels in New-York, Boston en andere groote steden, maar alles te vergeefs. De handelaars verzekerden mij dat zij geen portret kenden van Sir John Franklin in de Vereenigde Staten.

Mij herinnerende dat ik als een jong meisje, een afdruk van Sir John Franklin in een winkel van Colnaghi in Pall Mall te Londen gezien had, besloot ik mij niet uit het veld te laten slaan. Dadelijk schreef ik een brief aan dezen Colnaghi, veronderstellende dat de zaak nog onder dien naam zou voortgezet worden — en vroeg of ik nog zulk een teekening kon krijgen, en wat ze moest kosten. Voor ik dezen brief op de post kon doen, kwam een dienstbode mijn kamer in New-York binnen en gaf mij een langwerpig pakje, en bij het openen vond ik in de blikken doos, een half levensgroot portret van Sir John Franklin, met potlood geteekend, ruw en onartistiek genoeg, maar met een niet te miskennen gelijkenis van den goeden Sir John, zooals hij in zijn standbeeld te Londen, en de gravuren die mij in handen zijn gekomen, sedert ik naar Engeland terugkeerde, gezien wordt. Bij de doos was de brief van een persoon zich teekenend Wella Anderson die, zoo als ik later vernam, een arme jongen was, een timmerman, die terwijl hij aan zijn bank werkte en opgevoed zonder de minste geleerdheid, eensklaps gecontroleerd werd om portretten van geesten te teekenen. Het waren altijd gelijkenissen van over-

leden personen hem geheel onbekend, en wanneer zij niet herkend en gevraagd werden door zijne bezoekers, werd hij door een stem, clairaudient tot hem sprekende, onderricht, dezelve te zenden aan een vreemdeling op een verwijderde plaats, waar de teekening dan zeker zou herkend en dankbaar aangenomen worden. Deze man heeft nooit zijn Westersch huis verlaten. Ik was (op dat tijdstip) nooit naar het Westen geweest en noch hij, noch ik, wisten iets van elkanders bestaan.

Hij had nooit een Spiritualisch Blad gezien en hij was te kort ontwikkeld in zijn wonderlijke roeping om een reputatie te hebben kunnen verwerven, die mij in Oostersche Staten bereikte. Bovendien, in een brief, die deze teekening vergezelde, beschreef hij zeer modest hoe deze »verheerlijkte geest" tot hem was gekomen om zijn portret te doen maken, en zonder de minste gedachte, wien hij zijn mocht, had hij Anderson eenvoudig verzocht de teekening naar Emma Hardinge te zenden te New-York. — Fourth Avenue No. 18, duizend mijlen verwijderd van de woning van den artist.

Sedert heb ik den goeden Wella Anderson veel malen ontmoet, heb vele geest-teekeningen van hem gekregen. Sommige onder niet minder vreemde omstandigheden, als die ik boven beschreef, maar geen is mij ooit een beter bewijs geweest van onafhankelijke geestelijke contrôle dan het ruwe portret van Sir John Franklin — geestelijk beloofd en ontvangen als hier is medegedeeld.

Ik heb er alleen nog bij te voegen dat deze teekening bedorven en gescheurd door inpakken en reizen, nog altijd voor mij hangt aan den muur der studeerkamer, waarin ik dit schrijf.

(Wordt vervolgd.)

EENE VERSCHIJNING VAN EMMA HARDINGE BRITTEN.

Zelden heb ik het voorrecht gehad, in clairvoyanten toestand een zoo schoon tooneel te mogen aanschouwen, als dat, hetwelk mij te beurt viel in St. John' Hall te Cardiff, laatstleden Zondag, terwijl onze waarde mevrouw Green de vergadering leidde.

Onder tal van andere liefelijke geestelijke bezoekers, werd mijne aandacht bovenal geboeid door de schoone gedaante van onze beminde en edele, herrezene zuster, Emma Hardinge Britten, die op onzen platform stond, dicht aan de linkerzijde van mevrouw Green. Zij vertoonde zich in de bevallige rijpheid eener jeugdige vrouw. Hare oogen hadden een eenigszins onderzoekende uitdrukking, maar openbaarden eene opgewekte en vriendelijke stemming, terwijl zij het talrijke gezelschap beschouwde; ook gaf zij teekenen van een blij herkennen op het zien van diegenen onder ons die zij gekend had voor haren overgang.

Wij waren zoo gelukkig eenige bekwame zangers en musici in ons midden te hebben, die met hunne stemmen eene groote bekoring gaven aan het lied, waarin men met hart en ziel instemde, en toen Mr. Adams op het orgel de eerste accoorden aansloeg van ons geliefkoosd lied: »Geleid ons, reine geesten," kregen Emma's vriendelijke trekken eene schitterende en verheerlijkte uitdrukking, terwijl zij de maat volgde van het gezang, en ik kreeg een diepen indruk van de blijkbaar zoo gelukkige gewaarwordingen waarmede onze lieve

---

Terwijl dit blad wordt afgedrukt las ik in Light van 28 Juli het bovenstaande visioen.

geestelijke zuster zoo geheel medeleefde in onzen schoonen en opwekkenden dienst.

Ik wenschte echter dat ik eene nauwkeurige beschrijving geven kon van het heerlijk gewaad waarmede hare majestueuze gestalte bekleed was, en dat in bevallige plooien van de hals tot de voeten neerviel. Mijn oog werd bijzonder aangetrokken door den rand die rondom den onderkant van het kleed was aangebracht, en gevormd werd door open vierkantjes of blokken met een soort van geslingerd patroon er boven, waarin eene bloemversiering was gemaakt die op zonnebloemen of iris geleken. Om het middel droeg zij een gordel, waarvan de einden tot op de voeten neervielen en waarvan de grondstof scheen te bestaan uit de een of andere soort van prachtig »filigraan-werk," ingelegd met iets wat geleek op saffieren van wonderbaren glans, die hoog boven de stof van het gewaad uitkwamen.

Ik kreeg een sterken indruk door den geliefden geest dat ieder edelgesteente een diepe beteekenis had en een zinnebeeld was.

Het gansche gewaad scheen een wonderbaren, zachten lichtglans af te stralen, waardoor hare geheele gestalte omhuld was. Zij straalde een schat van liefde uit jegens mevrouw Green en degenen die deze inspireerden, en hield van tijd tot tijd hare handen zegenend boven haar hoofd.

Dit alles was zoo klaar, werkelijk en schitterend, dat het in mijne herinnering zal blijven voortleven onder de talrijke gulden visioenen, die ik het voorrecht heb gehad te mogen genieten in de geestelijke toestanden van het »ongeziene".

Cardiff. J. A. Adams.

WEER EEN WONDERKIND.

Ze maken mij altijd droevig, die berichten omtrent zoo onnatuurlijke ontwikkeling, als van het drie-en-een-half-jarige knaapje Pepito Bodriquez Arriola, de miniatuur musicus, wiens kleine handjes bewonderenswaardige pianostukken voortbrengen, die veel technische vaardigheid eischen met eene merkwaardige voordracht. Ja, hij brengt zelfs eigen composities ten gehoore, maar weigert volstandig op eenig ander instrument te spelen dan op de oude piano die hij het eerst bespeelde en het zou belangrijk zijn te kunnen onderzoeken wie dat instrument vroeger bespeeld heeft. Bij dit verhaal kreeg ik terstond de intuitie dat wij hier met een misbruikt medium te doen hebben, slachtoffer van een overleden pianist die, uitgelokt door dit gemakkelijk te bemachtigen instrumentje wellicht niet eens begrijpt dat hij verkeerd doet met deze ontijdige ontwikkeling uit te lokken. Hooger staande geesten zouden de teedere kindsheid eerbiedigen en niet voor hun genoegen zulk een opzienbarend phenomeen te voorschijn brengen. Het verwonderde mij dan ook niet, toen ik het verslag las van het medium, mejuffrouw R. Thompson, dat zij het handje dat slechts over vijf toetsen zich kon uitstrekken, veel grooter zag worden bij het spel, en in plaats van het kind aanschouwde zij een man, die speelde. Dit komt meer voor bij geinspireerde spelers; zoo is Liszt meermalen gezien een medium doordringende, dat zijne composities uitvoerde. Het Medium werd onzichtbaar en Liszt werd gezien. De muziek werd door Pepito uitgevoerd, ver boven de macht van de emoties van een zoo jong kindje. Zoodra hij ophield met spelen zag zij den man niet meer, maar alleen het kind, dat blijkbaar door een musicus gecontroleerd wordt. De vraag

blijft blank of zoo iets ontijdigs, al valt het onder de mogelijkheden, geoorloofd en niet strafbaar is als een daad van willekeur, met voorbijzien van het persoonlijk recht van het individutje dat men aldus zijn onnoozel kindzijn betwist in groote eenzijdigheid van vervroegde en harmonische ontwikkeling.

Er zijn meer dergelijke gevallen voorgekomen van onnatuurlijke ontwikkeling van enkele faculteiten; meest toch is het in de muziek of de rekenkunst, enkele malen ook in talen, en dikwijls is de groei des lichaams er geheel door onderdrukt en een vroege dood het besluit geweest.

Moge de kleine Pepito een voorzichtiger geleigeest vinden, die hem niet opoffert om opzien te baren voor een publiek dat eeuwig onverzadelijk blijft naar al wat op het gebied van abnormaliteiten maar geproduceerd kan worden.

WAT LEERT ONS HET SPIRITUALIME
EN WAT IS
DE BESTE WIJZE OM HET TE LEEREN KENNEN.

Onder de ontdekkingen waar onze eeuw roem op draagt, zijn er vele die niet zoo geheel nieuw en oorspronkelijk zijn, als men wel denkt, maar die voornamelijk in eene betere en meer algemeene toepassing gelegen zijn van reeds vroeger niet onbekende waarheden, maar die men niet wist te waardeeren en te gebruiken, en die nu bij een veelzijdige aanwending ons leven zeer veraangenaamd en den arbeid gemakkelijker gemaakt hebben.

Zoo is het ook met het verschijnsel, dat onder ons genoemd wordt Spiritualisme en dat bestaat in de kennis der wetten van het verkeer met de bewoners der onzichtbare wereld, die eens onze broeders en zusters waren.

De mogelijkheid van zulk een gemeenschap was bij de oudste volken bekend en de alleroudste opgravingen getuigen er van hoe gemeenzaam de Assyriërs en Babyloniërs reeds voor 4000 jaren met het denkbeeld waren dat goede en booze geesten op den mensch invloed kunnen uitoefenen, en het ligt in den aard der zaak dat men in die oude tijden deze wetenschap niet putte uit afgetrokken theorieën en wijsgeerige stelsels, maar eenvoudig uit de ervaring, uit waargenomen feiten.

Dat men bij een zeer beperkte natuurkennis geneigd was om al te veel raadselachtige verschijnselen op rekening van

---

Naar aanleiding van de herhaalde aanvragen om in een beknopt overzicht voor belangstellenden het wezen van het Spiritualisme uiteen te zetten, heb ik getracht aan dat verlangen te voldoen en hoop dat er veel mede zal gewerkt worden als wij deze aflevering ook afzonderlijk verkrijgbaar stellen.

geesten of demonen te stellen, ligt voor de hand en dat bij de uitbreiding der natuurkunde er eenmaal een reactie moest komen, die bij het ontdekken van natuurlijke oorzaken voor sommige geheimzinnige verschijnselen, het tot bijgeloof aangegroeide geloof aan het bovennatuurlijke omverwierp, of sterk deed afnemen, zal niemand verwonderen.

De voor ons onzichtbare wereld met hare veelsoortige bebewoners,. bleef echter bestaan en werkte voort, ofschoon de menschen het ontkenden, en het verdient opmerking dat wij die erkenning juist bij de grootste denkers der oudheid terugvinden. (Zie Op de Grenzen Deel II.)

In elken godsdienstvorm treffen wij het geloof aan als een fundamenteel element of grondslag, dat er is: eene onzienlijke wereld der oorzaken en der krachten, die zich aan den mensch openbaart en wel door bemiddeling van personen, die met zeldzame en verhoogde geestesgaven bedeeld zijn. Zulke menschen noemde men profeten, zieners, magiërs en er waren onder deze klasse echte en valsche, eerlijke en bedriegelijke. Thans noemt men zulke lieden Mediums, en ook onder dezen komt datzelfde type terug van waar en valsch, van echt en bedriegelijk, of meer of minder begaafd.

Hoewel het zeer te bejammeren is dat de mensch zijne ellende en boosheid durft mengen in hetgeen het hoogste en heerlijkste moest geacht worden, zoo moet de valsche munt ons de zuivere munt niet te kwaad maken en het reine goud en de echte parel blijven bestaan, al wordt het goud ook vermengd met onedel metaal en de parel kunstig nagemaakt.

Deze omstandigheid, uit de menschelijke zwakheid en onreinheid voortvloeiende, maakt het onderzoek van het Spiritualisme moeilijk en gevaarlijk voor den nieuweling, en wij schrijven dit artikel om den eerlijken onderzoeker een kleinen wegwijzer te geven voor hij zich op dit geheimzinnig gebied practisch gaat wagen om proeven te nemen.

De eerste vraag is gewoonlijk, waarom is er een Medium noodig — waarom kunnen afgestorvenen niet zonder intermediair zich aan de hunnen openbaren? Om die vraag te beantwoor-

den, is het in de eerste plaats noodig te weten, wat is een medium of waarin bestaat het mediumschap?

Elk mensch bezit krachtens zijn innerlijk wezen en geestelijke natuur een zekere vatbaarheid om invloeden uit de voor ons onzichtbare wereld te ontvangen en zich met die wereld in nauwere betrekking te stellen. Dit doen wij reeds als wij bidden en onzen geest opheffen tot God, den Vader der geesten, om zijn zegen, zijn bijstand af te smeeken. De invloeden uit die onzienlijke sfeer bespeurt men dikwijls als wij ons gesterkt en vertroost voelen na een hartgrondig gebed, als er goede voornemens in ons opwellen en betere gezindheden de lagere onderdrukken. De invloeden nemen wij soms plotseling waar in oogenblikken van radeloosheid of innerlijke duisternis en ons eensklaps een licht opgaat, een gedachte geïnspireerd wordt, die ons den weg aanwijst als een lichtstaal op ons pad — als ons geweten wordt wakker geschud alsof er aan de deur van ons hart geklopt wordt om verkeerde wegen te verlaten en een verzoeking te weerstaan. Doch evenzoo wellen er ook soms kwade gedachten in ons op, voelen wij ons aanporren tot het doorzetten of volvoeren van verkeerdheden, van booze en zelfzuchtige plannen — op onverklaarbare wijze.

Doch boven deze algemeene invloeden uit de onzichtbare wereld, die elk sterveling kan ondervinden, en die als een versterking van onze eigen faculteiten schijnen te werken, bestaat er bij sommige sensitieve personen een verhoogde gevoeligheid, een veel sterker ontvankelijkheid voor goede en booze invloeden, die den vorm aannemen van s t e m m e n, die men duidelijk hoort spreken, of van gedaanten en tafereelen, die men min of meer duidelijk ziet.

Bij anderen ontstaat een kennelijk voorgevoel omtrent een bepaald punt of een innerlijk zich bewust worden van een of ander lief of leed, gevaar of redding, ziekte of dood, van een noodlottige of gelukkige wending van het lot. Bij anderen komen er visioenen van plaatsen en gebeurtenissen voor in den droom of half wakenden toestand, zooals bij de Schotten

en andere berg- en kustbewoners. Menschen, die dergelijke verschijnselen ondervinden, kunnen in twee klassen verdeeld worden: in somnambulisten en mediums. De somnambulist neemt alles waar door een verhoogden of meer vrijgemaakten toeststand van zijn eigen geest — het medium verkrijgt die indrukken niet door zijn eigen, maar door een anderen geest, die ze op hem overbrengt of aan hem mededeelt door afspiegeling.

De kennis van deze overbrenging van indrukken is het nieuwste gedeelte van al deze verschijnselen; en dat de eene mensch denkbeelden en gevoelens op een anderen mensch kan overbrengen, kan elk tegenwoordig waarnemen, die ooit gelet heeft op het verschijnsel van het zoogenaamd gedachtenlezen en de bekende biologie, thans al te veel toegepast als suggestie door hypnose.

Juist op dezelfde wijze als de magnetiseur of hypnotiseur zijn sujet beheerscht door zijn wil en uitstraling, zoo bewerkt een onzichtbare persoonlijkheid het medium, waardoor hij zich kenbaar wil maken, als deze zich lijdelijk genoeg overgeeft om het instrument te kunnen zijn.

Nu komt bij elk werk, zal het welslagen, in aanmerking: 1°. de bekwaamheid van den werker en 2°. de geschiktheid van het werktuig — en de werker zoowel als het werktuig moet door gepaste en geleidelijke oefening zich volmaken. Men moet niet eischen dat de eerste proeven volkomen zullen slagen of de uitkomst geheel zal bevredigen. Dit kan men immers op geen enkel gebied van proefneming verwachten?

En toch doet men het al te algemeen bij het onderzoek van de geheimzinnige verschijnselen van het Spiritualisme.

Mediums zijn altijd buitengewoon prikkelbare, impressionabele naturen, en ofschoon ze gezonde en gespierde menschen kunnen zijn, is het zenuwgestel en hersenleven altijd hoog gespannen. De eigenaardige gevoeligheid voor geestgemeenschap schijnt aangeboren en erfelijk in families. Het zijn de fijnste organismen, die daarom zeer licht te ontstemmen en geheel te bederven zijn en dus de grootste voorzichtigheid en

zorg vereischen bij hunne ontplooiing van o n g e w o n e gaven en k r a c h t e n.

Dit alles wisten natuurlijk de eerste proefnemers voor een halve eeuw nog niet zoo goed als wij thans, na duizenden en duizenden ervaringen; en er werd in den beginne bij den eersten ijver der ontdekkers van een nieuw veld van waarneming, schromelijk tegen gezondigd. Men kende de strenge eischen niet van de zuivere condities, waaronder een medium kan ontwikkeld worden om belangrijke en vertrouwbare resultaten te verkrijgen.

Had men daar vermoeden van gehad, nooit zou het ellendige woord t a f e l d a n s gemeenzaam zijn geworden door heel de wereld, hetgeen op een schrikkelijk misbruik van mediamieke krachten wijst tot aardsche bedoelingen. Zeker de tafelbeweging heeft een overweldigenden invloed uitgeoefend, waar men de beteekenis van het feit vatten kon, want, hoe eenvoudig het ook schijnen moge, nog altijd blijft het de harde noot, welke de officieele wetenschap niet heeft kunnen kraken, en hoe halstarrig ook geloochend: de t a f e l s b e w e g e n t o c h, zoodra er een paar personen de handen opleggen, die mediamieke uitstraling g e n o e g hebben om met de onzic'tbare vrienden een batterij te vormen, sterk genoeg om de zwaartekracht te overwinnen, die alle voorwerpen aan de aarde vastklemt.

Het blijkt uit de algemeenheid der Spiritualistische verschijnselen in alle landen bijna te gelijkertijd, van af het jaar 1848, dat er een nieuw tijdperk of era van openbaring uit den hooge is aangebroken, dat er een vloedgolf van krachten na lange ebbing over het geestelijk leven der menschen wordt uitgestort. Wij kunnen op nieuw getuigen, zooals de Bijbel zegt (Hebr.): »dat God voortijds veelmaal en op velerlei wijze door de profeten heeft gesproken om den mensch, die telkens weer in het stof en de zinnelijkheid verzinkt, weer op te heffen tot verhoogde geestelijke zelfbewustheid. H e t d o e l t o c h v a n h e t S p i r i t u a l i s m e i s: d e n s t e r v e l i n g a a n z i c h z e l f t e o p e n b a r e n, a l s g e e s t e l ij k w e z e n, a l s o n s t e r f e l ij k e g e e s t, ondanks de broosheid en kort-

stondigheid van dit aardsch bestaan, en onze vatbaarheid te doen erkennen voor geestelijke gemeenschap met hen, die wij dooden noemen, maar die toch terugkomen om ons te bewijzen d a t z ij l e v e n — en daardoor is het wel de hoogste gift, die ons kon geschonken worden te midden van het geroep des ongeloofs en het hoofdschudden der twijfelaars.

Zekerheid, ontwijfelbare gewisheid behaagt het God ons te geven, d a t w ij z u l l e n l e v e n e n w e r k e n, n a d a t w ij g e s t o r v e n z ij n, even zeker als Christus leeft en werkt, ofschoon Hij eenmaal den dood gesmaakt heeft als een onzer.

Deze Nieuwe Bedeeling vangt bescheiden, nederig aan. Het is de vernieuwde komst van het Christuskind in ons midden, klein, zwak, arm, bespot en verworpen.

En wat zou het geweest zijn indien een aartsengel uit den hooge ware neergedaald op aarde en met de stem des donders over de stompzinnige menschheid had gebazuind: »sterveling, hoe diep zijt gij gezonken in het stof des doods, dat gij uw onsterfelijk bestaan, uw aan God verwant geestelijk beeld hebt vergeten?" Ach, wie zou er zich om bekreund hebben? Neen, voor onze kinderachtige gemoedsgesteldheid en de laagvloersheid van dezen tijd moesten middelen aangewend worden, geheel onder het bereik van zinnelijke wereldlingen en geschikt voor de zwakheid van het menschdom.

Het zou onnut geweest zijn als alle mediums terstond met z i e n e rgaven bedeeld waren geworden of de stemmen der vrienden hadden gehoord. Velen, die die gaven ontwikkelden zijn daarvoor in krankzinnigen gestichten geplaatst, omdat de materialistische wetenschap staande houdt, dat elk die zegt te zien en te hooren, wat een ander niet waarnemen kan, gekrenkt is in zijne hersenen.

Een ander, veel onbetwistbaarder middel werd door de geesten aangewend, een soort van telegraphie, hoogst eenvoudig, voor allen waarneembaar en bevattelijk, waarbij vele getuigen konden zijn — zij brachten in het eerst geen stemmen en woorden voort, maar kloppingen en bewegingen in alledaagsche voorwerpen bij rijk en arm voorhanden.

De tafel in de huiskamer bewoog, verplaatste zich, wipte regelmatig op en bracht kloppingen voort, waardoor bij het opzeggen van het alphabet, woorden werden overgebracht en opgeschreven, die geregelde antwoorden en boodschappen bevatten van persoonlijk belang. Indien de hemelen zich opnieuw hadden geopend en de Engelen hadden gezongen, toch zouden zeer weinigen op hun lied gelet hebben, maar deze geesttelegraphie valt onder het bereik van iedereen.

Natuurlijk is er oefening en ervaring en scherpe waarneming en juiste beoordeeling van de opgevangen woorden noodig. Blijkt uit de geregelde kloppingen dat een redelijk wezen ze bestuurt, dan moeten wij den spreker leeren kennen uit zijne taal, evenals of een gemaskerde tot ons kwam, die alleen op de vingers kon spreken.

Wij zijn in ons recht als wij trachten te weten, wie hij is en welke waarde wij te hechten hebben aan hetgeen hij zegt. Meldt hij zich als een overleden vriend of verwant, dan moeten wij ons niet voorstellen dat hij, omdat hij gestorven is, eensklaps onfeilbaar of alwetend is geworden en ons op alle mogelijke vragen antwoorden, en omtrent alle zaken voorlichten kan. Neen, de duizenden manifestatiën van overledenen leeren ons dat de dood, als doorgang tot een anderen vorm van bestaan, den mensch niet verandert, even weinig alsof wij van de eene kamer in de andere zijn gegaan of van gewaad verwisselen.

Dit is een groote waarheid en van uitgestrekte beteekenis. Even zeker is het echter dat er na den dood groote veranderingen in de gezindheden der geesten kunnen plaats hebben, wanneer zij tot zelfkennis en inkeer gekomen, vorderingen in kennis en deugd zullen maken, want zedelijke vooruitgang en intellectueele wasdom blijft onze bestemming.

Dat deze groote en heilrijke ontdekkingen niet meer veld wonnen in een halve eeuw, wordt veroorzaakt door de overhaasting en het ongeduld der proefnemers.

Elk instrument dat men zal leeren bespelen of welke machine men ook gaat behandelen, eischt kennis van dat

instrument, wil men het niet bederven, en nu was de fout dat men om het product de bron bedierf en niet eerst den aard van het werktuig poogde te leeren kennen en de wetten van het gebruik.

Even als alles in de natuur ontwikkelen zich de krachten der mediums niet eensklaps, niet naar alle zijden te gelijk, maar trapsgewijze en bij perioden en overgangen.

Een zoo abnormale toestand als waarin een medium verkeert om die vreemde verschijnselen voort te brengen, vereischt natuurlijk eerbied en aandacht — en regelmatige opklimming. Voor het ontwikkelen van die mediums is dus noodig de rechte condities te kennen.

In de eerste plaats is vereischte: rust en veiligheid bij de proefneming, opdat geen stoornis hoegenaamd de werking onderbreke, want dit is zeer nadeelig voor elk medium, vooral in de periode van ontwikkeling.

Kies een stil vertrek; sluit het af voor ongewenschte bezoekers of stoornis. Laat het niet kil of vochtig, maar behoorlijk en matig verwarmd zijn — goed gereinigd en gelucht — vrij van alle smetstoffen, ontoegankelijk voor den atmospheer bedervenden walm of uitwaseming.

Gebruik daarom geen ziekenkamer, geen slaapkamer zelfs en laat geen zieke of sukkelende personen toe.

Werk nooit bij ruw weder, drukkende hitte, zwaren mist, slagregen, vooral niet bij storm en onweder. Bij helder, kalm weder, bij maanlicht of sterrenklaarheid en bij kalme elementen zullen de mediums het aangenaamste en beste werken.

Men kan niet alles schikken zooals men wenscht, maar voor den eisch van het werk zouden eenvoudige, landelijke vertrekken zonder tapijten en zware behangsels of dikke gordijnen, niet opgevuld met meubelen het verkieselijkste zijn, daar al die voorwerpen met oude uitwasemingen zijn opgevuld, die de atmospheer verontreinigen.

Men bezige voor séance-kamers liefst Weener rottingstoelen, zoo min mogelijk verplaatsing van personen of voorwerpen als de werking is begonnen — elk blijve rustig op zijn plaats,

tenzij het wordt aangegeven dat enkele personen eerst van plaats verwisselen moeten, om den keten te verbeteren. Bij een goed georganiseerden cirkel moet elk lid de hem eens aangewezen plaats bij elke zitting weder innemen.

De kring van gezonde en welgezinde onderzoekers, ernstig gestemd en harmonisch verbonden, straalt een vereenigd magnetisch fluide af, dat zich mengen kan met de uitstraling der geestelijke vrienden in het rond en met den ether. Deze zuivere vloeistof vereenigt zich niet met de stikstof en andere onreine dampen van zieke menschen of onreine plaatsen. Het reine magnetisme scheidt zich daarvan af, zooals olie zich van azijn zal afzonderen en altijd weer bijeenvloeien en wordt dan het sterkste aangetrokken door het medium dat werkt, die door die ophooping doodelijk benauwd kan worden, al werkt hij ook onder contrôle van de beste geesten.

Het is zeer te ontraden in eenzaamheid proeven te nemen, want er zijn eigenaardige gevaren voor den pasbeginnenden proefnemer aan verbonden. Het is daarom niet goed alleen te zijn, want er kunnen toestanden u overvallen van bedwelming of verdooving en verstijving, welke een ander moet doen eindigen, die met de werking van het mediumschap bekend is; — 't Best is dat vier personen, twee heeren en twee dames, zich om een kleine niet te zware tafel zetten en zich voorbereiden door een gemeenschappelijk gebed of gezang of plechtige muziek. — Daarna legge men de handen plat op het tafelblad zonder te drukken en toch zoo dat men gemakkelijk een kwartier in die houding kan blijven zitten. Zijn er nu twee mediamieke krachten aanwezig, de een positief, de ander negatief, en heeft een der aanzittenden genoegzame uitstraling, dan zal de werking niet uitblijven, hetzij zich zachte tikjes in het tafelblad laten hooren of een omwentelende of schommelende beweging zich voordoet, die tot het opheffen van de tafel overgaat; herhaalt zich die opheffing regelmatig eenige malen, dan is er kracht genoeg aanwezig en heeft men zich overtuigd dat er een kracht werkt, die niet door spierbeweging wordt veroorzaakt, dan kan men vragen of de onzichtbare

voor een der aanwezigen is gekomen.

Vraag niet terstond naar namen en datums, daar die het moeilijkst zijn te telegrapheeeren langs dezen weg. Vraag met eerbied en bescheidenheid zooals gij elken onbekende bejegenen zoudt, als gij een welopgevoed mensch zijt en verzoek of hij of zij door het a. b. wil trachten te spreken. Laat hem dan zeggen wat hij te zeggen heeft en daaruit zal best blijken wie hij is en hoe hij gezind is.

Gedurende de werking mag er niet gesproken worden, niemand moet opstaan of rondloopen. Verzoek dan den onzichtbare het alphabet te gebruiken dat een der aanwezigen opzegt en bij de bedoelde letter te tikken. Strem den stroom niet door onderbreking om te vragen, is het wel de bedoelde letter? — spel nog eens van voren af aan? — Neen, schrijf alles op wat er komt, en poog niet elk woord terstond te ontdekken; laat het geheele telegram uitspellen en blijkt het dan dat er vergissingen zijn geweest, dat bijv. een m voor een n is genoteerd, dan blijkt dat wel uit den zin — maar breek niet telkens af — hierdoor mislukt menige communicatie in nieuwe kringen en wordt de kracht onnut uitgeput.

Van het hoogste gewicht is de stemming der onderzoekers; zijn zij niet ernstig of wellicht ijdele, opgeblazen menschen, dan zullen zij al heel licht de speelbal van spotters en omzwervende duisterlingen worden, die zich vroolijk maken met hunne lichtgeloovigheid, als zij zich met groote namen aanmelden, omdat zij hun waren naam niet durven zeggen.

Elk onderzoeker heeft in zijn ontwikkelingstijdperk dit gevaar te doorstaan, want een nieuw te ontbolsteren medium is gelijk aan een bewasemd glas dat dof zijnde weinig licht uitstraalt. Op dit schemerlicht, dat ontstoken wordt door den magnetischen cirkel, komen de rondzwervende, nog laagstaande geesten het eerst af en plegen hunne dwaasheden bot te vieren evenals kwajongens op straat. Zal het licht van het medium gereinigd worden, dan is het noodig dat hij zorgvuldig op zijne stemming en gezindheid acht geeft, zich onder Gods hoede stelt en slecht gezelschap geheel vermijdt. Op den dag

der zitting moet hij zich niet ongewoon vermoeien of verstrooien en zich ernstig voorbereiden. Houd geen zitting kort na den maaltijd of met lieden die van diners komen waar ze overvloedig gegeten en gedronken hebben. Laat ook geen personen toe die nog geschokt zijn door hevige emoties en niet kort na een sterfgeval. Het is ook voor de overledenen dikwijls zeer verkeerd, zich te spoedig met hen te willen onderhouden. Dikwijls zijn zij nog niet tot helderheid over hun toestand gekomen en zijn dus ook niet instaat bevredigende inlichtingen te geven aan de onbescheidenen, die hun geen rust laten, om zich volkomen bewust te worden of over iets te kunnen oordeelen.

Het medium heeft voor zijn ontwikkeling een geregeld en zacht magnetisme noodig, eens of tweemaal per week, een kwartier of twintig minuten, eerst vijf minuten van de kruin tot de voeten en dan van de kruin tot de maagstreek met zeer langzame gelijkmatige passen door een gezond en welgezind magnetiseur.

De zenuwen en spieren hebben noodig bewerkt te worden evenals nieuwe touwen geteerd of raderwerk van een fijne machine gesmeerd moet worden. Verzuimt men dat, dan zal het werktuig spoedig onbruikbaar worden en geheel ongeschikt blijven voor meer intelligente en edele manifestaties. De lagere, onontwikkelde geesten bekreunen zich daar niet om, evenals een kermisartist niet vraagt naar de deugdelijkheid van zijn muziekinstrument. Het geeft geluid — dat is genoeg.

Het is er verre van af dat elk die een weinig mediamieke kracht bezit als een goed medium kan of mag ontwikkeld worden; daartoe moet veel samenwerken en velen blijven zeer zwak en gebrekkig, alleen werkende voor eigen nut en voorlichting in den familiekring, maar niet voor iedereen.

Men moet in aanmerking nemen: het karakter, de omstandigheden en omgeving, als ook het gestel en den leeftijd van een persoon.

Voor velen is het zeer nadeelig geweest dat onkundige ijveraars op het zeggen van dezen of genen geest· »gij zijt

medium," zulk een aanwijzing volgden en iemand blootstelden aan het gevaar van geobsedeerd, ja gepossedeerd te worden door zeer lage geesten, of voor het minst allerlei gedrochtelijke stellingen te opperen en veel nonsens te zeggen of te schrijven.

Zeldzaam zijn die hoogbegaafde mediums, die zonder de hulp van den magnetischen cirkel of door persoonlijke manipulaties gevormd kunnen worden, maar van hun vroegste jeugd af door geestesinvloed bewerkt en voorbereid zijn, zooals Davis, Hudson Tuttle, Home en nog een paar sterke en begaafde wezens, zooals Cora Tappan, Emma Hardinge en Adelma von Vay. Dit zijn uitzonderingen, maar regel is voor Mediums, òf een magnetische behandeling, òf het medewerken in een vasten, goed georganiseerden kring, waarin sterk en zuiver magnetisme voorhanden is.

Een medium moet bewaakt worden als een poort, waarbij twee wachters gesteld zijn. Aan de onzichtbare zijde moet een wijze geest zijn gids zijn en aan deze zijde een vertrouwd, verstandig mensch.

Dit is volstrekt noodig zal er iets goeds tot stand komen, en de ontwikkelde kracht niet verwoest of misbruikt worden. Na elke werking moet een medium zorgvuldig ontladen worden door dwarsloopende vlugge passen van het hoofd tot de voeten alsof men iets van hem afwuifde, zonder veel wind te maken, want de overlading van magnetisme zou hem schaden.

Inderdaad is het hoogst moeilijk een echt, goed medium te vormen; het eischt veel tijd, geduld en moed, en nu is de vraag: beloont het de moeite? — is het waard het gevaar te overwinnen? — Ja, het beloont — het is alle zorg en tijd en moeite waard, waar het om reine waarheid en leering te doen is en niet om ijdele nieuwsgierigheid te bevredigen.

Het Spiritualisme heeft ons ontzettend veel geleerd door de wanbegrippen weg te ruimen, die het geloof aan de onsterfelijkheid in den weg stonden. 1°. Vooreerst heeft het ons geleerd dat een geest wel geen vleesch of been heeft, maar

toch een volkomen menschelijke gedaante, gelijk aan die waarin wij op aarde leven, maar veel volmaakter, een organisme voor ons nieuw bestaan geheel geschikt en met hooger eigenschappen toegerust. Wij kunnen ons dus onze afgestorvenen gerust voorstellen onder den vorm die hen eens kenschetste, met al de ledematen en organen die zij in hun nieuw leven zullen noodig hebben.

2°. wij weten dat dit volmaakte, onsterfelijke lichaam nooit meer iets van het oude kleed zou behoeven te ontleenen, dus, dat de stoffelijke lichamen niet behoeven uit de graven te komen en door ons weer aangetrokken te worden; wij zullen ze in eeuwigheid niet meer noodig hebben, want al wat leven, wat onverderflijk was in ons, blijft eeuwig, omdat het geest is, en bleef behouden in den nieuwen vorm.

3°. weten wij nu dat wij op onze opstanding niet behoeven te wachten tot het einde der eeuwen, maar dat de geest levensvol opstaat op het oogenblik, dat de reispels hem ontvalt.

4°. Hieruit volgt dat wij onmiddellijk loon naar werken gaan ontvangen en onze sterfdag onze oordeelsdag zal zijn, die ons zal brengen op onze plaats — op die plaats, die wij onszelf bereid hebben — om te oogsten wat wij zaaiden.

5°. dat wij hervinden en herkennen zullen al de onzen — onze verwanten, vrienden, landgenooten, vakgenooten, geestverwanten, want wij worden waarlijk verzameld tot onze vaderen, natie bij natie, religie bij religie door de natuurlijke wetten van het geestelijk vaderland, aantrekking en afstooting.

6°. wij weten nu ook dat de banden op aarde geknoopt door den dood niet ontbonden worden, als ze rein en trouw en goed waren, maar dat ook niet vereenigd behoeft te blijven wat niet innerlijk sympathetisch verbonden was, alleen door uiterlijke vormen.

7°. Geen aanleg, geen aspiratie gaat verloren; kunst en wetenschap worden voortgezet met volmaakter hulpmiddelen, voor schooner doel.

8°. Elk vindt werk naar aard en aanleg en werkt met vernieuwde krachten zonder pijnlijke gejaagdheid of uitputtende inspanning, maar tot ontplooiing van nieuwe krachten en vermogens.

6°. Geen stand of rang maakt meer scheiding; geen wijze veracht den eenvoudige; geen heilige is zoo afkeerig van den onheilige dat hij niet bereid zou zijn hen te gaan helpen als zij willen geholpen zijn.

10°. Elk krijgt leiding, voorlichting en hulp waar die noodig is van meer ervarenen, want het op aarde aangevangen opvoedingsplan wordt daar voortgezet met elk onzer naar aard en aanleg.

11°. Niets was toeval in ons aardsche lot; alles is leiding en besturing van boven met een wijs en liefderijk doel, al gaat het ons begrip geheel te boven.

12°. Voor allen is hulp, is opklimming, redding, loutering mogelijk, maar niet tegen wil en dank. Elk moet streven, strijden, werken om vooruit te komen en opwaarts te stijgen.

13°. Leerscholen zijn daar voor aller behoeften, opleiding in alle richtingen van de volmaaktste soort voor degeen die jong stierven en nog van alles moesten leeren.

14°. De kleinste kinderen vinden daar de liefderijke verpleegsters die hen met de meeste wijsheid verzorgen, in heerlijke verblijfplaatsen en aan niets laten ontbreken wat hen nuttig en aangenaam kan zijn.

15°. De vele woningen, die ons bereid zijn, zijn letterlijk woonhuizen, liefderijke verblijfplaatsen voor gezinnen, voor corporaties of inrichtingen voor allerlei doeleinden. Wij hebben ons dus niet langer in de matelooze wereldruimte met onze gedachten te verliezen; wij mogen ons liefelijke landouwen, heerlijke landschappen, ja prachtige steden voorstellen, waar onze vrienden vertoeven, en die verblijven zijn schoon of minder schoon naar den staat der bewoners.

16°. Wij weten nu uit tienduizenden getuigenissen in alle landen, dat Swedenborg volkomen recht had toen hij beweerde, dat twee engelen bij elk persoon waken, die het tijdelijke met

het eeuwige verwisselt. Het bevestigt zich nog gedurig wat hij leerde, dat na het sterven iedereen uitermate verbaasd is zich nog in dezelfde gedaante te bevinden, welke hij op aarde bezat, dat menigeen met verrassing zijn armen en beenen betast en beproeft in sterke bewegingen, en ontdekt dat hij nog geheel mensch is, ofschoon niet meer met ongemak of eenige misvorming gekweld. En de tweede gewaarwording bij den ontslapen mensch is gewoonlijk: »O, dat zij die om mij treuren dat eens konden weten — kon ik het hen eens doen weten!"

Swedenborg voorspelde ook dat het voorrecht hem geschonken van met de geestenwereld gemeenschap te mogen oefenen, na honderd jaren het deel van zeer velen zou worden om den mensch zooveel te leeren, wat het geloof meer met de rede in overeenstemming zou brengen.

17°. Niet allen voelen zich onmiddellijk na het verlaten des lichaams frisch en gezond; bij velen heeft ook het geestelijk deel geleden en herstelt zich dat eerst van lieverlede; dit hangt niet af van de deugd of ondeugd, maar van den aard der laatste ziekte en te veel verdoovende medicamenten. Personen, die op smartelijke wijze plotseling zijn omgekomen, verbeelden zich nog gedurig dat zij al hun pijn voelen zoo vaak zij aan de catastrophe denken, doch dit wijkt na eenigen tijd door nieuwe impressies. Ook worden zij liefderijk verpleegd om hun kalmte te herwinnen in voorbereidingsoorden van de liefelijkste inrichting.

18°. Een groote zaligheid is het voor degeen, die op aarde zwaar geleden hebben naar ziel en lichaam, te bespeuren, dat physieke smart voor altijd achter hen ligt en — dat het lijden hen noodig en nuttig geweest is; ja velen danken God voor hun smarten, kommer en beproevingen en erkennen zijn opvoedende wijsheid in het kiezen van hun moeilijk levenslot. Eene lijderes die onuitsprekelijk geleden had, getuigde eens in eene communicatie: »Ik zie nu klaar dat ik niets minder noodig had dan mij toebedeeld werd, 't was niet te veel, niet te zwaar — ik was met minder of korter lijden nooit gewor-

den die ik nu ben, dus dank ik er voor."

19°. Daar de meeste menschen sterven zonder eenig vermoeden van de mogelijkheid eener geestelijke terugkeer tot de hunnen, blijven duizenden daar onverschillig voor, en vernemen zij het van anderen, dan hebben niet allen den lust of het verlangen om tot de aarde te gaan, tenzij zij een zending krijgen of een taak hen wordt opgedragen voor een tijd om op aarde te arbeiden aan degeen, die hun aanbevolen worden om in bijzondere omstandigheden bij te staan.

20°. Zij die daartoe niet eigenmachtig besluiten, maar afgezonden worden, zijn er ook geheel op voorbereid en onderwezen door hooger leermeesters in de wetten van het geestelijk en menschelijk magnetisme; zij kennen volledig de toestanden van mediums en somnambules en zij zijn het die ons alleen voorlichten kunnen bij de ontwikkeling dier krachten.

21°. Geesten, die daar niets van weten en willekeurig te werk gaan, zijn van lager orde en bederven evenveel als de onkundige menschen, die er maar blindelings op los gaan om mediums te vormen of te laten werken; men moet zich voor hun raad en invloed wachten.

22°. Wie met de gave van het mediumschp bedeeld is, bezit eene kostelijken schat als hij dien zorgvuldig bewaart en gebruikt tot heil van anderen — maar hij is ook blootgesteld aan eigenaardige gevaren en verzoekingen. Hij moet wel toezien waar en met wien hij aanzit — want de leden van den spiritualistischen cirkel werken te zamen, maar ook wederkeerig op elkander, zoodat gedachten en gezindheden wederzijds invloed ten goede of ten kwade kunnen nitoefenen.

Een pas beginnend medium mag vooral niet telkens van kring verwisselen, nu hier dan daar gaan medewerken in andere huizen en met andere menschen. Hierdoor loopt hij gevaar onder allerlei verkeerde invloeden te geraken. Blijf in den kring waarin gij wordt ontwikkeld zoo lang mogelijk, en werk nooit op verzoek van onkundigen op ongelegen tijden.

23 . Het zijn niet altijd boosaardige, kwaadwillige geesten, die

de pasbeginnende mediums aanhoudend aanzetten om te werken of verschijnselen uit te lokken, die bewijs geven van de tegenwoordigheid der onzichtbaren. Maar het is gebiedend noodzakelijk voor elk medium om meester over zichzelf te blijven en zich niet te laten overheerschen of dwingen om bijvb. in den nacht of onder bezigheden te gaan schrijven. Het eerste kenmerk van goede geesten is dat zij de vrijheid van het medium en de huisorde eerbiedigen en daar nooit inbreuk op maken tegen onzen wil.

24°. Werk niet alle dagen; vooral niet laat in den avond bijvb. na tien uur — nooit uren achtereen. Wijze geesten zullen dat nooit vergen; maar bij lichtzinnige aanzitting is er soms een bende bijeengevloeid die van niets weten en het medium toch maar gebruiken wil, al is het tot zijn nadeel.

25°. Bepaal daarom altijd vaste dagen en uren, als gij zitting wilt houden, en wijk daar niet van af zonder de hoogste noodzakelijkheid. Goede geesten, die geen ledigloopers zijn, hebben dat ook gaarne en rekenen daarop met groote stiptheid — op de minuut zelfs.

26°. Wees niet ongeduldig maar zeer bedaard, want bedenk dat de vriend die komt, meest in het eerst diep ontroerd is over de groote ontdekking van terug te k u n n e n komen — zeer bewogen door weer op de oude plaats en bij de geliefde betrekkingen te zijn. De bewegingen van het medium zijn dan wel eens heftig, maar behalve de aandoeningen is er ook onhandigheid èn onkunde en niet weten hoe met eens anders organisme te werken als eigen instrument. Dat alles moet geleerd worden. Hoe meer geoefend een medium is, zoo te gemakkelijker zal een geest door hem werken.

27°. Eisch niet te veel — werk niet te lang en vergeet nooit het medium te dechargeeren. Spreek niet dadelijk tot het medium als hij in trance toestand is geweest. Laat hem vooral niet terstond opstaan en loopen, veel min alleen op de straat gaan.

28°. Wij zien niet wat er in het gestel omgaat, maar groot is de wijziging van den bloedsomloop gedurende den trance-

toestand en het verschil van warmte is soms zeer groot, zoodat de poriën zich openen en het medium kan bij te snelle afwisseling licht koude vatten.

29°. Wil een medium na gewerkt te hebben drinken, magnetiseer dan een half glas water voor hem. Het is ook goed vóór de séance een half glas gemagnetiseerd water te laten drinken door trance-mediums, soms is warme melk verkieslijk.

30°. De slaap, die mediamieke personen in den cirkel bevangt, is een lichte afsluiting der uiterlijke zinnen en voert tot het ontwaken van de innerlijke vermogens, maar is die slaper niet het werkende medium, dan moet die gewekt worden.

De slapende spreekt niet altijd terstond gemakkelijk, dan magnetiseert men de keel en den mond. Dit helpt vooral de geesten die door het organisme van het medium spreken willen, vaak in vreemde stem of taal.

31°. De slapende ziet somtijds de geesten, die aanwezig zijn en leert ze allengs beschrijven, zoodat ze terstond herkend worden door de aanwezigen.

Bij toenemende ontwikkeling, als de aanleg er voor bestaat, begint het medium andere gewesten en verblijven te zien in de geestelijke sfeer, hetzij landschappen of steden en gebouwen of gezelschappen van geestengroepen.

32°. Begint hij te spreken — vraag niets, praat niet mede — laat begaan of gij bederft alles. Het gepraat der menschen roept het medium tot de zintuiglijke sfeer terug, belet de geestelijke aanschouwing — dus stilte en aandacht, wilt gij den verkregen toestand niet breken.

33°. Zij die pas met het onderzoek beginnen, moeten niet trachten eensklaps de hoogste verschijnselen te verkrijgen. Vergeefs houdt men zittingen voor direct schrift of materialisatie als er geen daartoe begaafde en hoogontwikkelde mediums aanwezig zijn, en die komen in ons land uiterst zeldzaam voor, door onze ongunstige grond- en luchtgesteldheid.

34°. Begin altijd met aanzitten bij een kleine tafel voor kloppingen. Dit is het A. B. C. der studie. Bovendien is de tuptologie de beste voorbereiding en ontwikkeling voor pas-

beginnende mediums. Laat men zich door ongeduld verleiden om zich terstond op schrift toe te leggen, dan zal het nooit in het belang eener goede, gelijkmatige ontwikkeling zijn en zal het schrijven middelmatige resultaten afwerpen. Houd lang aan met tuptologie, ofschoon ik beken dat het een geduldsbeproeving is — maar de ervaring heeft bewezen dat het toch nog de kortste weg is om goede schrijf- en trance mediums te vormen. Altijd dus beginnen met de tafel, totdat de geleigeesten zeggen dat het lang genoeg is en het mediumschap genoeg gevestigd en gevormd voor andere verschijnselen.

35°. Dikwijls openbaren zich al spoedig sporen van andere vormen van mediumschap. bijvb. als sensitieven lichtverschijnselen aan de handen en hoofden waarnemen. Men verminderde dan het lamplicht tot een zacht schijnsel.

Donkere séances zijn altijd af te keuren als de bron van wantrouwen en bedrog. Zij zijn alleen geoorloofd voor wetenschappelijk onderzoek met zeer vertrouwde personen.

36°. Soms begint het medium gestalten te zien of hoort ze spreken. Dat zijn meestal voorbijgaande phasen, die men doorloopen moet tot zich zeer bepaald de hoofdfaculteit openbaart, waardoor het medium zich kenmerkt, en daar moet men dan bepaald de hoofdzaak van maken en die gave ontwikkelen en de overige werkingen van ondergeschikt belang laten glippen.

37°. Niemand denke eraan om het mediumschap te exploiteeren voor wereldsche bedoelingen, voor handel of gewin; veel min tot waarzeggerij, die tot niets nut is, integendeel gevaarlijk en vermetel, want de algoede Vader heeft uit liefde ons kortzichtig gemaakt en verbergde den dag van morgen voor ons met wijsheid. Vermijd dan altijd elken vorm van waarzeggerij, die steeds door de laagste soort van geesten wordt bewerkt, die het medium tot zich zal trekken als hij zich daartoe begeeft, en die hem beletten hooger op te klimmen.

38°. Het meest zal het in trance toestand voorkomen dat het

medium begint te schrijven; zorg dat er altijd groote vellen papier gereed liggen en een doos goed aangepunte potlooden, opdat er geen geloop zij om alles bijeen te halen, dat geweldig storend en nadeelig is. Het noodige voor de zitting moet onder het bereik van de hand liggen.

39°. Terwijl het medium schrijft moet niemand zich bewegen of praten. De aanwezigen moeten niet op het schrift staren voor het geheel voltooid is, daar dat de werking zeer bemoeielijkt. Daarom is bij elke zitting een vaste president of leider noodig, die alles regelt en beheert zonder tegenspraak of verzet der overige aanwezigen. Deze president moet zich oefenen in magnetiseeren of althans kunnen demagnetiseeren of ontladen, want dit moet gebeuren zoodra het werkende medium heeft opgehouden te arbeiden; ja op séances waar sterk gewerkt is, moet elk der aanwezigen goed ontladen worden en daarna moet men uitééngaan.

40°. Bij hooger ontwikkeling van een goed geleiden, ernstigen kring, zal zich ook een geestelijke geleider of beschermer openbaren, die voorschrijft hoe elk medium moet behandeld worden — hoelang hij mag slapen of spreken of werken of wat voor hem ook noodig zal zijn.

Maar wees voorzichtig, want elk die zich voor geleigeest uitgeeft, is daarom de geschikte en wijze nog niet. Let er goed op of de raad weldadig werkt. Begin nooit zonder gebed; draag uw kring en uw onderzoek op aan den Vader der geesten en bid om bescherming tegen de lagere invloeden.

41°. Wantrouw altijd geesten die u met groote beloften willen streelen, die u zeggen dat gij een buitengewoon medium zult worden, dat zij u zullen laten zien en zieken genezen, ja wat niet al. Soms zien zij wel een kiem van aanleg, maar het is lang niet altijd zeker dat de ontwikkeling gunstige kans zal hebben — zij willen uw ijdelheid prikkelen en zelden worden die fraaie beloften vervuld.

42°. Daar de ervaring ons heeft geleerd dat onze atmospheer opgevuld is met de geesten die door wereldsgezindheid

aan de aarde nog zijn gebonden en zooveel van het planetarische aan zich hebben, dat de wetten van attractie hen nog kluisteren aan het stof, loopt een pasbeginnend, nog onbewaakt medium groot gevaar om door een dezer geesten aangeklampt te worden, want het medium doet zich aan hem voor als lichtuitstralende, en dat licht is het eenige wat hij ziet en het trekt hem in zijn verlaten toestand aan. Hij kan bij dat magnetisch licht weer aardsche dingen zien als in een spiegel en alles hooren, en dat verheugt hem zoozeer, dat hij bij het medium tracht te blijven om het aardsche nog waar te nemen, terwijl het hoogere voor hem verborgen blijft.

43°. Het medium voelt dan dikwijl een benauwenden, drukkenden, vaak naargeestigen invloed en begint de stemming van den ongelukkigen geest te deelen, wat hoogst onaangenaam kan zijn, als het medium niet sterk genoeg is om door wilskracht dien invloed te verdrijven; soms is er dan een lang en sterk demagnetiseeren, van vijf tot tien minuten toe noodig.

44°. De geest weet niet hoe hij het medium benauwt; hij kan het doorgaans niet helpen. Daarom moet men hem verzoeken zich te verwijderen en het medium niet lastig te vallen, dat door zijne nabijheid in droefheid, wrevel, woede ja zelfs tot wanhoop vervallen kan.

45°. Blijft bij het dichtstbijzijnde, voor de hand liggende en verdiep u niet in wijsgeerige vraagstukken of theologische kwestiën, als gij met geesten in aanraking komt; zij leeren ook trapsgewijze en zij worden wijzer naarmate zij reiner, dat is: onzelfzuchtiger worden. Zij kunnen ons uit hunne wereld en levensvormen niet alles mededeelen; onze taal is te arm en onze voorstellingen zijn nog te materieel.

46°. Vergeet nooit dat het doel dezer nieuwe openbaring is de onsterfelijkheid der zielen ons te openbaren en toe te lichten, ons zelf en ons eeuwig wezen beter te leeren kennen.

Wat wij ziel noemen is niet de verzameling van al onze intellectueele vermogens, het is ons innerlijk wezen; het is de ware mensch, in vorm en gedaante volkomen gelijk aan de

aardsche gestalte. Geest is het innerlijk principe van de ziel en de ziel is het orgaan van den geest, zooals het stoffelijk lichaam het werktuig is voor de levende ziel — want het lichaam leeft niet, heeft geen leven in zich zelf — zoodra de ziel zich terugtrekt, verstijft het, wordt bewegingloos en werkeloos zooals bij flauwte, trance toestanden, magnetischen slaap.

47°. De ziel kan het lichaam tijdelijk verlaten, want zij heeft leven in zichzelve, mits er een band blijft, die beiden vereenigt; breekt dit snoer, dan kan de ziel niet in het aardsche huis terugkeeren en het is dood.

De geest is tot nog toe niet waarneembaar voor het oog, alleen in clairvoyance kan men dien zien in zijne schoonheid en kracht als een volkomen mensch, kenbaar door zijne eigendommelijke hoedanigheden die hem onderscheiden voor eeuwig en onder alle miriaden wezens. Dat geeft ons de zekerheid dat wij onze betrekkingen overal en altijd herkennen zullen.

48°. De beste helderziende mediums hebben ons volledig het proces van het sterven geopenbaard. Zij hebben het aanschouwd evenals Swedenborg, hoe het versleten organisme wordt afgeworpen en het geestelijk wezen opstijgt in nieuwe jonge kracht, evenals de schoone vlinder opvaart uit de verdorde rupsenhuid.

49°. Zij hebben evenzoo het proces der geboorte of de wording verklaard, waardoor wij weten dat wij persoonlijk geen voorbestaan hadden, maar geheel en al uit de vereeniging van onze ouders ontsproten zijn. Geest van hun geest, ziel van hun ziel en vleesch van hun vleesch. Elk mensch is een nieuwe knop op den ouden reuzenboom der menschheid. De menschheid is oud, maar elk individu is nieuw en heeft geen verleden dan als uitvloeisel van het geheel.

50°. Alle droomerijen over het voorbestaan onzer onsterfelijke ziel zijn philosophische drogredenen, rustende op de onbewijsbare stelling dat alles wat voor een eeuwig bestaan bestemd is — ook een eeuwig bestaan achter zich moet hebben.

Dit kan van God alleen zoo gedacht worden, maar de almacht schept telkens nieuwe wereldbollen en bevolkt ze met nieuwe wezens, aan wie hij de onsterfelijkheid als de hoogste gave wil verleenen.

51°. Hoe nauw is dus de band tusschen ouders en kinderen? hoe heilig moest het huwelijk worden opgevat — en het huisgezin. Wij hebben maar eens een vader en eene moeder; wij worden maar eens ontwikkeld uit de kiem, die ons volledig, drievoudig wezen in zich sluit, waaruit de mensch ontwikkeld wordt. Het geestelement ontwikkelt het zieleleven en het zieleleven ontwikkelt het lichamelijk leven, maar in aanvang zijn ze één.

52°. De geestkiem kan zich niet individualiseeren dan in verband met de materie, maar is die ladder lang genoeg gebruikt, dan werpt hij die af en verlaat de stoffelijke wereld, rijpgeworden en vergeestelijkt voor de onzichtbare sferen.

53°. Het lijden hier op aarde ontstaat door het egoïsme dat buiten de perken treedt; de neiging tot zelfbehoud is goed — de zelfliefde is noodig, maar niet om het behoud van anderen te betwisten en hun bestaan te vergallen. De zelfzucht offert anderen op, de liefde kan zichzelf opofferen.

54°. Het lijden als vrucht der zelfzucht, der zonde is het eenig geneesmiddel voor den zinnelijken mensch om hem te genezen van zijn onmatig zinnelijk begeeren. God laat het op de mensch wegen, opdat hij zich zal zuiveren en verlost worden — maar nog laag, zeer laag staat de mensch, zeer dwaas en kortzichtig; in zijn blinde jacht op eigen voordeel en eigen genot brengt hij lijden over de wereld, zoolang tot hij er moede van zal zijn door het wicht der heillooze gevolgen.

Het leven kon zoo heerlijk, zoo genotvol zijn reeds op aarde als er maar eendracht kon zijn voor het gemeenschappelijk belang.

55°. Het Spiritualisme is daarvoor gekomen om ons dit te openbaren dat wij moeten ophouden te oorlogen, te moorden en te verwoesten; dat de mensch altijd grooter rijkdom is voor den mensch dan goud of edelsteen of parel. Maar de mensch

zal niet gedwongen worden. Hij moet uit vrije keus en overtuiging de wapenen nederleggen en vrede maken, vrede op elk gebied zoeken en handhaven, en dan zal de aarde des Heeren worden en een godsrijk zijn en alle kinderen van God zullen den Vader kennen en dienen in geest en in waarheid.

56°. Het zal de verheven taak van het goed begrepen Spiritualisme worden, dit in den loop der eeuwen uit te werken en de menschheid op te heffen uit het nog zoo dierlijk leven tot het geestesleven, het Engelenbestaan.

57°. Spiritualisme is de godsdienst der toekomst, dat alle godsdiensten versmelten zal tot een dienst van God in geest en waarheid door liefde. Het zal alle onzinnige vormen vernietigen en alleen die behouden, die waarlijk de symbolen van de hemelsche gedachten en geestelijke waarheden kunnen zijn. Het zal ons opvoeren van letter tot geest, van schijn tot werlijkheid.

TWEE BELANGRIJKE CONGRESSEN.

Heeft de wereldtentoonstelling ten aanschouwen gebracht de vorderingen op het gebied van kunst en nijverheid en alle uitvindingen op stoffelijk gebied — Parijs heeft ook hare zalen ontsloten voor de vrienden, die aan het bovenzinnelijke recht lieten wedervaren en het leven der ziel tot een veld van ernstige studie hadden gekozen, en de uitkomsten van twee congressen, die elkander nauw raken en op denzelfden bodem staan, hebben tot belangrijke uitkomsten geleid en in hun optreden bewezen hoeveel vooruitgang er in die richting voor het menschelijk denken is bereikt.

Ik bedoel het congres voor Spiritisme en Spiritualisme, en het congres voor Psychologie. Vraagt men waarom die twee niet samengingen, daar zij toch tweelingbroeders zijn, — wij antwoorden dat het psychologisch congres meer een streng wetenschappelijk standpunt wil vertegenwoordigen en men 't Spiritisme voor nog te onwetenschappelijk beschouwt om zich daarmede in te laten. Het spiritisten congres had ditmaal het voorrecht van een voortreffelijk president te bezitten in den begaafden en edelen conferentist: Leon Denis, een man van grondige studie en groote welsprekendheid en wel die altijd zoo aangrijpende welsprekendheid, welke voorkomt uit een warm en diep gemoedsleven, bij overvloed van ideeën; het is de welsprekendheid van het hart en der gedachten.

Maar ook het psychologisch congres mocht op knappe mannen roemen, zooals de geleerde Delanne, Chazarin, Barnaduc, Rochas enz. Het zal de orthodoxe materialisten zwaar gevallen zijn om het groot progres van het Spiritisme waar te nemen gedurende de vergadering van 20—25 Augustus in het Palais des congrès à l'Exposition.

De vijanden van het Spiritisme hadden een gerucht in omloop gebracht dat de Spiritisten zich niet zouden durven wagen in het strijdperk met de geleerden, die hen zouden ontwapenen — maar het congres heeft bewezen dat zij in het geheel niet de wederlegging en bestrijding van hunne gevoelens vreesden of ontweken van eene geleerde tegenpartij, die vooropzetten dat er geen geest bestaat of bewezen dat de mensch geen geest heeft of liever geest is. Een zekere groep van zielkundigen, die de ziel loochenen, was verontwaardigd dat men op een wetenschappelijk congres veroorloofde de waarnemingen der Spiritisten te berde te brengen, ja, men ging zoover van te willen verbieden dat er over gesproken werd. Toen deed zich het merkwaardig schouwspel voor, dat de geestelijken de vrijheid van spreken begonnen te verdedigen en zich met kracht verzetten tegen het excommuniceeren van het Spiritisme door het rechtzinnig materialisme. Deze laatsten waren echter slechts weinig in getal en dank zij het kloeke optreden van Leon Denis en Delanne, viel deze propositie geheel in het water.

Een andere categorie van ongeloovigen trachtte een ander wapen aan te wenden, namelijk de bewering dat Spiritistische waarnemingen hier niet op haar plaats waren, omdat zij buiten het bestek van de officieele wetenschap vielen. N. B.!...

Volgens deze redenaars moest men zich bepalen tot de wetten van het denken en verwaarloozen stelselmatig alle waarneembare uitingen van de gedachten, omdat ze nog niet bewezen kunnen worden op eene wijze die iedereen overtuigt.

Het was niet moeilijk te antwoorden, dat zij, die nog twijfelden aan de werkelijkheid van de buitengewone werkingen der ziel, dit alleen aan eigen onkunde moesten wijten, want de feiten zijn opgehoopt en de rapporten zijn door eminente mannen bij honderden gegeven. Indien zekere hardhoofdige geleerden hunne oogen en ooren wilden sluiten, belet dit echter de geheele wereld niet om te zien en te hooren en zij kunnen zich alleen belachelijk maken door onwetend te blijven omtrent dingen, die weldra iedereen zal weten.

De Spiritisten stonden op dit congres tegenover de eerste vertegenwoordigers der wetenschap, tegenover de eminente mannen van officieel onderwijs in Europa en merkwaardig is het dat behalve Flournoy, (zie over hem blz. 223), niemand de phenomenen van het Spiritisme heeft durven aanvallen.

De gelegenheid was dan toch thans gunstiger dan ooit om de Spiritistische dwalingen te weerleggen en de ongegrondheid hunner waarnemingen te bewijzen. Maar wat is gebleken: dat deze nieuwe vraagstukken van veel belang worden geacht, want terwijl de congreszaal niet half gevuld was gedurende de meeste vergaderingen, was zij overvol toen was aangekondigd dat het Spiritisme zou besproken worden. Wij mogen dus gerust aannemen dat het eerste tijdperk der minachting van het Spiritisme door de geleerden, ten einde is gespoed, de tijd toen het als een ongerijmd bijgeloof en lage kwakzalverij beschouwd werd.

Langzamerhand heeft het zich gezuiverd van dien blaam om in een ander spoor de wetenschap te gemoet, ja ter hulpe te komen, want nooit zal de zielkunde op een zuiveren grondslag gevestigd worden, zonder de erkenning van al die duizende phenomenen, die ons de ziel hebben geopenbaard als een zelfstandig redelijk wezen.

De zielkunde is nog in hare kindsheid en het Spiritisme heeft de baan geopend van proefondervindelijke waarnemingen, zooals elders nooit zijn gegeven of mogelijk geacht. Komt die studie tot haar recht, dan zal ook wetenschappelijk het wezen van den inwendigen mensch gekend worden, zoowel in dit als in het toekomende leven.

Het Spiritistisch congres was talrijk bezocht door een beschaafd publiek. Gelukkig denkt de hedendaagsche Spiritist niet in de eerste plaats een tafeldans; maar men stelt meer belang in de geestelijke verschijnselen buiten de séancekamer verkregen, zonder opzettelijke vorming van cirkels. Over 't algemeen bespreekt men veel het zoo tallooze malen voorkomende verschijnsel van telepathie en dubbelgangers. De verschijnselen van werking der ziel op groote afstanden zijn dan ook on-

twijfelbaar waargenomen van de verste oudheid af tot op den huidigen dag in alle landen, dat het alleen de onkundigen zijn, die het kunnen betwijfelen, maar elk die dat punt heeft bestudeerd, moet er van overtuigd worden. Niet minder rijk en belangrijk zijn de verschijnselen, die in den magnetischen slaap worden waargenomen en de heer Barlet bleef niet in gebreke de proeven van kolonel de Rochas mede te deelen, verschijnselen die alle het bestaan eener zelfstandige, persoonlijke ziel bewijzen. Nog veel gevarieerder zijn de verschijnselen bij alle soorten en graden van mediumschap en er werd ook gewezen op de gevaren die het onderzoek voor onervaren lieden kan opleveren, die zonder leiding of voorbereiding zich op dit gebied wagen, alsof het een soort van sport ware, waaraan toch niemand zich wagen zal zonder opleiding of onderwijs. Leon Denis erkende al die gevaren, vooral door den fatalen invloed van nog laagstaande geesten en hij gaf als een zeker middel op, om over die groote hinderpalen te triumfeeren, den invloed van de gemeenschappelijke wilskracht der aanwezigen aan te wenden, als die geheiligd wordt door een oprecht gebed, dat den bidder omringt door een reine, lichtende atmospheer, dan zal geen onreine geest daar doordringen en wij zijn voor hun invloed beveiligd. Ziedaar de beste regel voor alle mediums van wat soort ook.

Dr. Baraduc heeft de resultaten gegeven van negen jaren lange studie, bestaande in meer dan 2500 observaties, om te leeren kennen wat er in het menschelijk lichaam woont, dat een weinigje heeft van den Engel en zeer veel van het beest! Voor hem is »het leven trilling (?) — en trilling is leven." Zeker is het dat alle leven zich openbaart door beweging of trilling.

Er is ook veel gesproken over het apport direct en de materialisaties.

Met verlangen zien wij het verschijnen van het algemeen verslag te gemoet, dat ongetwijfeld veel schoons en leerzaams zal bevatten.

DE WONDEREN
EN HET HEDENDAAGSCHE SPIRITUALISME,

DOOR ALFRED RUSSEL WALLACE.

Het is een verblijdend verschijnsel dat er uitgevers beginnen op te treden, die den moed hebben spiritualistische werken in het licht te zenden, en in het bijzonder verheug ik mij over het verschijnen van het belangrijke werk van den beroemden natuurkenner, ingeleid door Dr. C. Hille Ris Lambers en voortreffelijk vertaald door onzen ijverigen vriend D. J. Buijsman.

Het is een werk dat in geen gezin van Spiritualisten mag ontbreken en dat bij uitnemendheid geschikt is om juist nu de vraag naar de hedendaagsche verschijnselen sterker en sterker in ons land ontwaakt, veel gelezen en besproken te worden, want met waarheid zegt Dr. Hille Ris Lambers: »niemand zal na de lezing van Wallace's boek den moed meer bezitten om voortaan te denken dat men met een enkel spotwoord het gansche Spiritualisme kan afbreken — maar velen zullen met den beroemden natuuronderzoeker medegaan in de heerlijke verzekerdheid: de dood is geen vernietiging, maar de ingang tot een nieuw leven. En als die zekerheid onder de menschen toeneemt, dan ook zullen zij gedrongen worden om niet enkel alleen te leven voor een wereld van schijn, maar zij zullen met blij geloof en met onbezweken moed arbeiden aan de ontwikkeling van hun geest, die eeuwig leeft."

Het werk wordt geopend met een belangrijke lezing, gehouden voor de Leden der Dialectical Society — zie daaromtrent »Op de Grenzen van twee Werelden." De schrijver geeft daarin een pittig antwoord op de argumenten van Hume, Lecky en andere tegenstanders.

De moderne wonderen moeten echter beschouwd worden als natuurllijke verschijnselen en niet als mirakelen, die in strijd zouden zijn met de wetten der schepping; maar wij kennen nog lang niet alle wetten der natuur.

Vervolgens worden behandeld: Odyle kracht — levensmagnetisme en clairvoyance — getuigenissen voor de werkelijkheid der geestverschijningen — het getuigenis van vele wetenschappelijke en letterkundige mannen over Modern Spiritualisme — de zedeleer van het Spiritualisme — persoonlijke waarnemingen — verdediging van het moderne Spiritualisme. Maar genoeg, het werk bevat een keur van de treffendste, goed geconstateerde feiten en bewijst het veelzijdig onderzoek van den geleerden verdediger. Wij treffen hier bijna al de oude pioniers uit de voorhoede wederom aan — gevolgd door een stoet van niet minder belangrijke later opgetreden bekwame mannen en werkzame vrouwen, die zich bij de vestiging dezer Nieuwe Bedeeling verdienstelijk hebben gemaakt door de schoonste toewijding aan een heilige overtuiging.

De redeneertrant van Wallace is zeer logisch en gezond; hij is zeer billijk in al zijne ontledingen; zoo is bijv. zijn beschouwing over de vreemde theorie van een tweede ik of onbewust ego zeer klaar — eene theorie, die hier te lande door van Eeden en in Duitschland door du Prell in bescherming is genomen. Hij zegt terecht: »Moet zulk een stelling nu een verklaring heeten, en is het niet veeleer een goochelen met woorden, waardoor meer moeilijkheden ontstaan dan er worden opgelost.

»Het denkbeeld van zulk een tweevoudige persoonlijkheid bij ieder van ons, een tweede ik, die in de meeste gevallen bij de individuën hun leven lang verborgen blijft, dat gezegd wordt een zelfstandig geestelijk leven te leiden, dat middelen bezit om kennis te verzamelen, waartoe onze persoonlijkheid niet in staat is, dat al de kenmerken draagt van een individualiteit met een geheel ander karakter dan ons gewone ik, is ongetwijfeld een denkbeeld dat moeilijker te begrijpen en veel bovennatuurlijker is dan dat van een geestenwereld, bevolkt

met wezens die geleefd en gearbeid en gestreden hebben op aarde, en wier geestelijke natuur nog voortleeft na haar scheiding van het aardsche lichaam. Wij zullen ook zien dat deze laatste theorie al de verschijnselen verklaart, eenvoudig en direct; dat al de feiten er mede in overeenstemming zijn, en dat zij in verreweg de meeste gevallen de verklaring is die door de communiceerende intelligenties zelf gegeven wordt. Bij de »tweede ik" theorie hebben wij te onderstellen dat deze verborgen maar slechtere helft van ons, terwijl zij kennis bezit, die wij niet bezitten, niet weet dat zij een deel van ons is, of, wanneer zij dat weet, een groote leugenaarster is, daar zij in de meeste gevallen onder een anderen naam komt, en van ons, haar betere helft, in de derde persoon spreekt!

Maar er is nog een ander meer gegrond bezwaar tegen deze beschouwing: de onmogelijkheid namelijk om te begrijpen hoe die tweede persoonlijkheid zich in ons heeft kunnen ontwikkelen onder de wet van het overleven van het geschiktste. De theorie is opgeworpen om te ontkomen aan een »spiritueele" verklaring der verschijnselen, daar een »geest" wel het laatste is dat de tegenwoordige mannen der wetenschap erkennen willen.

Maar als zij gelijk hebben, als de mensch geen geestelijk wezen heeft dat het aardsche lichaam overleeft; als de mensch slechts een hoog ontwikkeld dier is, dat zich uit de lagere diersoorten ontwikkeld heeft onder de wet van het overleven van het geschiktste — waaraan heeft dit »tweede ik", dit »onbewuste ego" dan zijn ontstaan te danken? Hebben de weekdieren en het reptiel, de hond en de aap ook bewuste egos? En zoo ja, waarom? Waarvoor dienen die dan bij deze schepselen bij hun ontwikkeling in den strijd om het bestaan? Darwin vond geen spoor van zulk een »onbewust ego", noch bij dieren, noch bij menschen; en als de dieren dat niet hebben, maar de mensch wel, dan verkeeren wij in dezelfde moeilijkheid, die zoo dikwijls tegen de Spiritualisten is ingebracht, dat de wet van voortgaande ontwikkeling dan ergens afgebroken moet zijn geweest, en door een hoogere macht

dat vreemde en nuttelooze »onbewuste e g o" geschapen en in den mensch moet zijn gelegd — nutteloos, behalve om ons te plaatsen voor een moeilijk en onoplosbaar raadsel in onze geheele natuur en ons bestaan nog mysterieuser te maken dan ooit.

Natuurlijk wordt ondersteld dat dit onbewuste e g o sterft met den bewusten mensch, want doet het dat niet, dan staan wij voor een nieuwe moeilijkheid ten opzichte der betrekking van deze twee intelligenties en karakters, onderscheiden en nogtans onafscheidelijk verbonden in het leven hiernamaals.

Daar wij dus bevinden dat de theorie van een dubbele persoonlijkheid meer moeilijkheden schept dan zij oplost en de verschijnselen veel beter en rationeeler kunnen verklaard worden door de geesten-theorie, zullen wij voortgaan met de verdere bewijzen te bezien die wij bezitten voor de inwerking van de geesten der dooden, of wel van andere buiten menschelijke intelligenties."

De uitgave is zeer fraai en goedkoop, *f* 2 ingenaaid, *f* 2.50 gebonden, en wij twijfelen niet of dit degelijke werk zal een goed onthaal in ons vaderland vinden en kan zeer velen tot nut en voorlichting zijn.

AUTOBIOGRAPHISCHE SCHETS
(Vervolg van bladz. 320.)

ELFDE HOOFDSTUK.

Er zij licht.

In de steden waar ik het meest voordrachten hield in Amerika, waren de leiders van de Spiritueele beweging hoofdzakelijk uit de beste klassen der maatschappij.

In Philadelphia had ik dikwijls het genoegen séances bij te wonen en ook soms als medium te werken, met den beroemden geleerden Dr. Robert Hare en velen van zijne vrienden.

Hier ontmoette ik en was vaak getuige van het clairvoyant vermogen van het beroemde blinde kwaker-medium, Samuel Paist, wiens verwonderlijke karakter- en physiognomie beschrijvingen, door bloote aanraking van de hand of door clairvoyance, honderden menschen die hem maar weinig kenden, beletten, aan zijn totale blindheid te gelooven, voor zij het overblijfsel van zijn arme oogen, blind van zijn kindsheid af, hadden onderzocht.

Sam Paist was een reizend koopman, bestuurde zijn eigen paard en wagen, had nimmer een ongeluk in de drukste straten of wegen, en als tolwachters, om een proef met hem te nemen, hunne hekken bij zijn nadering hadden gesloten, dan riep hij hen toe ze weer te openen, lang voor zijn paard die bereikte.

Hier woonde de heer Henri Gordon, een van de sterkste physische mediums van die dagen. Hij was niet veel grooter dan een kind, maar toen ik hem het eerst leerde kennen, was de lichtste aanraking van zijne vingers voldoende om de zwaarste meubelen in de hoogte te doen rijzen.

De eerste kennis die de Philadelphiers met zijn verwonderlijk mediumschap maakten, was op een zondag morgen gedu-

rende den spiritueelen dienst in de zaal van de Sansomestraat. Toen werd de heer Gordon te midden eener groote vergadering, rustig in de voorste rij zittende, gedragen door de geesten over de hoofden van verschillende bezoekers, en toen veilig nedergezet in het middenpad van de vergaderzaal. Aan de lieve Katey Robinson (een van de beste trance- en clairvoyante mediums van de stad), Dr. Henri Child, (een goed schrijvend medium) en een edele groep van ernstige ondersteuners van de spiritueele zaak in Philadelphia, komt gelijken lof toe en ik betreur het, dat zij bij hun overgang naar het hooger leven zoo weinigen hebben achtergelaten om hunne ledige plaatsen aan te vullen.

In Baltimore ontmoette ik een van de vroegste, beste en meest populaire trance sprekers — mevrouw Hyzer, die gedurende verscheiden jaren de betrekking van geregelde spreekster vervulde voor de spiritueele maatschappij.

In deze stad werd ik ook bekend met den heer Francis H. Smith, schrijver van verscheiden nuttige spiritueele werken, waarvan een vooral belangrijk is, de beschrijving der donkere sferen, waarin onontwikkelde geesten verbeterd worden en de misdadige neigingen overwinnen die zij ongelukkig op aarde hadden gekoesterd. De titel van dit boek is, »The Footsteps of a Presbyterian" en de verhalen daarin medegedeeld werden ontvangen en verzameld in kringen, geleid door kolonel Danskin, den voorzitter van de eerste Spiritualistische Vereeniging te Baltimore en zijn begaafde echtgenoote, een zeer goed trance medium. Deze uitmuntende vrouw was door goede geesten aangemaand om séances te houden, bepaald met de bedoeling om aan de aarde gebonden geesten te verbeteren, die de menschelijke maatschappij zoo dikwijls schept en straft, maar zoo zelden bekeert Daar ik nog gelegenheid zal hebben over een eigenaardig geval van den heer Smith te spreken, zal ik hier slechts zeggen dat hij een rijk koopman was van Balitimore en een man van onbetwistbare braafheid. De groote ijver van kolonel Danskin, voor het Spiritualisme vernomen hebbende, onderhield de heer Smith, een streng Pres-

byteriaan, zijn vriend ernstig over zijn toewijding aan de zaak, welke, zooals hij meende, slechts door een satanischen invloed of uit bedrog voortvloeide. Francis H. Smith, was op het tijdstip dat hij deze poging aanwendde bijna blind en leed aan een chronische oogontsteking. Bij een zekere gelegenheid kwam kolonel Danskin in zijn kantoor om hem uit te noodigen een van mevrouw Danskin's avondséances bij te wonen. Op de ernstige tegenwerpingen van den heer Smith antwoordde de kolonel, dat een zekere negergeest, die een van de contrôles van mevrouw Danskins was, had gevraagd naar den heer Smith, beloovende dat als hij de séance wilde bijwonen — hij, Martijn, zooals hij zich noemde — hem door eenige »Gyganks" zijn gezicht zou teruggeven. De heer Smith vroeg wat Gyganks waren. De kolonel wist het niet. Eindelijk, zooals de de heer Smith in zijn uitgegeven boek verklaart, stemde de verontwaardigde koopman toe in de hoop, om zijn vriend de valschheid van zijn ongelukkig geloof te bewijzen, en besloot om de uitnoodiging aan te nemen en de séance bij te wonen. Gedurende het eerste gedeelte van den avond namen de geesten niet veel notitie van den ongeloovige. Maar toen eindelijk zijn beurt kwam, nam de geest Martijn volkomen bezit van het organisme van den armen bezoeker. Eerst schudde hij hem heftig en liet toen den ouden grijzen man heen en weer over de tafel springen, over de lichten en over de hoofden van alle bezoekers, maar met zulk een verbazende snelheid dat niemand de sprongen kon tellen, veel minder tegenhouden. Bij het einde van deze wonderlijke capriolen en toen hij ademloos en uitgeput in een stoel neerzonk, riep mevrouw Danskin, het medium, onder den invloed van den onweerstaanbaren Martijn. »Wel Frank, hoe vindt gij mijne gyganks?" — En voor het hijgende slachtoffer nog kon antwoorden, voegde het medium er bij: »Lees dat!" en gaf tegelijkertijd een liederenboek met zeer kleine letter aan den heer Smith, hetwelk de verbaasde en tot hiertoe bijna blinde koopman, zonder de minste moeite kon lezen.

Verbaasd over de bovenmenschelijke kracht die op hem was uitgeoefend en de verwonderlijke genezing tot tijdelijke

herkrijging van zijn gezichtsvermogen dat deze »gyganks" hadden uitgewerkt, onderwierp de heer Smith zich aan een periodieke behandeling van gelijken aard gedurende vele maanden. Aan het einde hiervan, kreeg hij zijn gezicht niet alleen volkomen terug, maar hij zag en hoorde genoeg om een ijverig Spiritualist te worden.

Gedurende een van mijne bezoeken op de séances van mevrouw Danskin, waar de heer Smith tegenwoordig was, kondigde Martijn de nieuwe gast aan dat hij verlangde dat Frank nog eens zich aan de »gyganks" zou onderwerpen, tot voorlichting van de groote predikster, zooals de geest mij altijd beleefd noemde. Het was te vergeefs dat de heer Smith er tegen opkwam. Voor de helft van zijn voorgenomen toespraak was geeindigd sprong hij over de groote tafel en voorwaarts en achteruit, en liep met een kracht en snelheid, zoo als zelfs de bekwaamste gymnasiast hem niet zou kunnen nadoen, veel minder hem daarin overtreffen.

Meer omvangrijke beschrijvingen van deze merkwaardige séances worden gevonden in »Footsteps of a Presbyterian" door Fracis H. Smith van Baltimore.

Bij een van mijne bezoeken te Baltimore ontmoette ik daar mijn ouden vriend van Rhode Island, Dr. J. B. Newton; hij was juist teruggekeerd uit Philadelphia, waar hij was vervolgd wegens »mishandeling" op de volgende gronden. Een jonge vrouw was in zijne kamers gekomen onder honderd andere lijders, om hem over een chronische heupverlamming te raadplegen. In haar geval had hij als bij honderd anderen de handen opgelegd, haar terstond genezen en haar verzocht hare krukken achter te laten. In de groote opgewondenheid van hare blijdschap liep zij bij het verlaten van den dokter de trappen af »huppelende," zooals zij later verklaarde »als een jong hert." Zij deed een verkeerden stap, glipte uit en viel. Bij haar terugkeer naar huis bemerkte zij dat zij zich erg bezeerd had en in haar verlangen om te snoeven over hare wonderbare genezing tegen haar eigen dokter, raadpleegde zij hem over de pijn die zij bij haar val had gekregen.

De jaloersche geneesheer schreef dit toe aan mishandeling van Dr. Newton. Op deze ongegronde beschuldiging werd hij gearresteerd. Zijn rechtsgeding duurde zes weken, door het hooren der ontelbare getuigen die te Philadelphia waren gebleven om hunne dankbaarheid aan Dr. Newton te betuigen voor de wonderbare genezingen die hij in hunne verschillende gevallen had verricht. De aanklacht werd onontvankelijk verklaard als een beschuldiging zonder grond, maar alle Spiritualisten verheugden zich in dit geval, hoe gemeen de aanklachte ook was tegen de welwillenden genezer, meenende dat op die wijze alleen de groote menigte van wonderbare genezingen door zijn behandeling verkregen, konden geopenbaard worden.

In de hoofdstad der Vereenigde Staten, de schoone stad Washington, ontmoette ik een groote menigte van mijne geestelijke medewerkers om niet te spreken van het aantal anderen, die door de goedheid van den edelen president Abraham Lincoln, de hoogste ambten van de stad innamen.

Ik moet hier bijvoegen dat, hoewel ik de meeste achting heb voor de dame die onlangs een brochure uitgaf:

»Was Abraham Lincoln een Spiritualist? ik zulk een vraag, geheel onnoodig beschouw, daar de belangstelling van Lincoln in het Spiritualisme en zijn herhaalde bijeenkomsten met mediums, te goed bekend waren, om nadere bevestiging te behoeven.

Onder de merkwaardigste mediums in Washington moet ik in het bijzonder vermelden de Lanriefamilie, waarvan elk lid de eene of andere gave van mediumschap bezat. Beide de heer en mevrouw Lanrie waren uitmuntende teeken- en trancemediums; mevrouw Miller, hunne dochter was een zeer sterk physisch medium. Ten huize van den generaal Mc Ewen, wiens gast ik was, zag ik den generaal, Banks (een zwaar man) en vier andere heeren op eene avondséance, allen op een groote piano gezeten, door de kamer dragen, dus met zes heeren er op, door onzichtbare krachten, en dat alleen door de aanraking met een vinger van mevrouw Miller,

in een goed verlichte kamer. En deze werkwaardige uitvoering was volstrekt niet zeldzaam bij het mediumschap van die dame.

Er werden ook vele andere verbazende krachtverschijnselen te Washington te voorschijn geroepen door verschillend begaafde personen en die groote stad scheen een middelpunt te vormen niet minder voor belangstelling in de Spiritueele dan in de politieke vraagstukken der Amerikaansche maatschappij.

Ontelbare tooneelen, personen en plaatsen voorbijgaande, die mijlpalen vormden op mijne onmeetlijke reiswegen, wil ik nog eenige bladzijden wijden aan Columbus, de hoofdstad van Ohio, waar mijn eerste bezoek gekenmerkt was door eigenaardige gebeurtenissen.

Ik was uitgenoodigd door den heer Savage, een juwelier en voornaam inwoner van Columbus, wonende in Mainstreet, bijna tegenover de kapitoolgebouwen. De eerste avond dat ik de woning van den heer Savage binnentrad was op den Zaterdag voor mijne voordracht op den volgenden dag.

De heer en mevrouw Savage hadden een aantal Spiritualistische vrienden genoodigd om mij te ontmoeten, waaronder zich onderscheidden Dr. Fowler, een geneesheer van de stad, wijd beroemd door zijne bekwaamheid zoowel als om zijn bewonderenswaard clairvoyant vermogen, de heer George Wallcut, een medium kunstenaar van de wonderlijkste gaven. Tot op dien avond had ik nooit gesproken met mijne Spiritualistische vrienden over mijne ervaringen op het gebied van Occultisme of het geloof aan het bestaan van elementaire geesten — wezens van wier bestaan de gewone verschijnselen van het Moderne Spiritualisme geen bewijzen hebben gegeven.

Gedurende den avond beleed Dr. Fowler, wiens vreemde ervaringen de hoofdgesprekken vormden, niet alleen zijn geloof in, maar ook zijn onderhoud met elementaire geesten, maar hij voegde er bij, op mij ziende: die jonge dame is ook bekend met het bestaan van de geesten der elementen en zal dezen avond door een dezer gecontroleerd worden. *)

*) Het komt mij voor dat al wat ik ooit van elementaire geesten heb gehoord en gelezen, geen genoegzamen grond geven om die wezens voor

De dokter hield daarop in een onbekende taal een lange toespraak, waaraan hij, zooals het scheen dikwijls onderworpen werd.*) Bij het einde van deze vreemde ontboezeming sprak hij mij weer in onze eigen taal aan, en beval hij mij over te brengen wat hij aan het gezelschap had gezegd. Onder een vreemde mij nieuwen, maar zeer krachtige invloed, gaf ik de vertaling van de toespraak van Dr. Fowler, welke ten doel had mede te deelen, dat wanneer het gezelschap de mysterieuse ruïnen van Newark, een plaats op slechts eenige mijlen afstand, wilde bezoeken en daar bij maanlicht een séance houden, te midden der ruïnen, toegeschreven aan de verloren rassen of »Bergbouwers van Amerika" — zij daar een bewijs zouden vinden dat het onbekende volk, dat deze vreemde werken had daargesteld, »vrijmetselaars" †) waren.

Het was aangenaam zomerweer en verscheiden der tegenwoordigen kwamen overéen een partij te maken om mij naar de besproken ruïne mede te nemen in den loop der volgende week. Voor de kracht die mij in staat had gemaakt tot deze vertolking, mij had verlaten, vroeg de dokter wie de controleerende geest was. Het antwoord kwam dat de contôle was een »vuurgeest", dat de waarheid van deze verklaring dien avond zou bewezen worden, daar hij, de geest, op het punt stond den grootsten brand bij te wonen, die ooit in Columbus gewoed had om een deugdelijk bewijs te geven dat de »gebeden van de boozen nimmer verhoord worden."

(De geest heeft waarschijnlijk den brand voorzien en neemt nu de fantastische houding aan van te zijn een beheerscher

---

iets anders te houden dan gewone menschelijke ontslapenen, van een eigenaardig fantastisch karakter, geneigd om opzien te baren en een rol te spelen. Het geloof aan elementair-geesten staat op den grond van de zeer oude wereldbeschouwing, die vier grondstoffen aannam vuur, water, aarde en lucht, doch de nieuwe natuurkennis heeft ons geheel andere opvattingen geleerd en bewezen, dat deze vier geen elementen, maar zeer saamgestelde dingen zijn, beheerscht door de algemeene wetten der natuur, maar niet door speciale klassen van wezens. (UITGEVER.)

*) Taal uit zekère sfeer der geestenwereld.

†) Deze toevoeging maakt de zaak der elementaire nog meer apocryph.

des vuurs. Zoo hebben geesten van drenkelingen zich vaak voor watergeesten uitgegeven.)

Te vergeefs vroegen de tegenwoordigen de geest om nadere verklaring. Met de haastige woorden: »Wees gerust, ik ga den brand voorbereiden,'' ontwaakte ik opeens uit de trance en wij konden dien avond geen verdere manifestatie verkrijgen.

Onder het souper verklaarde mij de heer Savage dat gedurende de geheele week, voor mijne komst en onmiddellijk nadat de vrienden de biljetten in de stad hadden verzonden, die mijn voordrachten in »Armary Hall tegen den volgenden zondag aankondigde, de bigotte vromen van de stad, die verreweg de overhand hadden, een serie van gebedsvereenigingen hadden georganiseerd, waarvan het hoofdthema was een gebed »dat de Heer den duivel uit »Armoury Hall'' zou weren, die daar den volgenden zondag zou optreden of hare goddelooze uitingen zou smoren.

Hoewel deze afschuwelijke daad van dweepzucht in die vroegere dagen van de verspreiding van het Spiritualisme volstrekt geene zeldzaamheid was, zou ik er thans geen melding van gemaakt hebben of van de gebeurtenissen, die er op volgden, wanneer ik niet door het openen van mijn dagboek den juisten tijd en de namen, van wat ik mededeel kon opgeven. De dagteekening van mijn eerste voordracht te Columbus Ohio was zondag, 4 September 1859.

De gebeds-vergaderingen waarin de Almachtige werd voorgeschreven hoe met de jonge vrouw te handelen, die onder hen zou verschijnen, hadden e l k e n d a g plaats gedurende de voorafgaande week, daar de om vloek biddende partij zonder twijfel meende dat de Heer herhaaldelijk aan zijn plicht moest herinnerd worden. Wat volgt is dus in de geheugenis van vele nog levende inwoners van Columbus Ohio.

Het moet tusschen een en twee ure in den zondagnacht, 4 September geweest zijn, dat ik eensklaps ontwaakte door een groot alarm in de straat en een licht dat in mijn kamer drong, zoo helder alsof de zon in het venster scheen.

Tegelijkertijd werd de deur mijner slaapkamer geopend, en

mevrouw Savage trad binnen met een gelaat zoo bleek als de dood, roepende: »Sta op, sta op! lieve! de geheele stad staat in brand en wij zullen allen in onze bedden verbranden. O, die vuurgeest?" voegde zij er bij, »hij doet zeker dit noodlottig werk!"

»Wees voor hem niet bang," antwoordde ik uit mijn bed springende en mij haastig aankleedende, »hij is goed en zal voor ons zorgen, vrees niet."

Terwijl ik mij aankleedde, deelde mevrouw Savage mij mede dat de brand was in het blok gebouwen naast het onze en dat het geheele blok reeds was aangegrepen — Armoury Hall, hetwelk het laatste is van de huizenrij naast ons blok, moest reeds met de overige huizen verbrand zijn! Terwijl mijne vriendin nog sprak huiverde ik geweldig en onder een snelle en krachtige inspiratie moest ik uitroepen: »De goede geesten zullen u beschermen en Emma zal op dezen zondag hare morgen- en avondvoordracht in Armouri Hall houden!"

Te zes ure van denzelfden morgen had de uitmuntende en wakkere brandbrigade, ongelukkig maar al te zeer gewoon aan zulke werkzaamheden, de brand volkomen gebluscht, maar het geheele blok was verbrand met uitzondering van het groote gebouw aan het einde, bestaande uit twee groote winkels aan elken kant van een dubbele deur en trap, welke tot de zaal voerde die door de soldaten gebruikt werd als een drilzaal, genoemd Armoury Hall. Voor het juist begrip van hen die de Nieuwe Wereld niet hebben bezocht, voeg ik ik hier bij dat in bijne alle groote steden van Noord-Amerika de hoofdstraten in blokken verdeeld zijn, waarvan tien een mijl uitmaken; elk blok is verdeeld door straten loopende in rechte hoeken — of oost- of westwaarts, terwijl de blokken noord- en zuidwaarts liggen. Opdat men nu goed de uitgebreidheid van den verschrikkelijken brand begrijpe, herinnere men zich, dat zij plaats had in de Mainstraat, het drukste middelpunt van Columbus tegenover het Kapitool met hare omgeving en woedde in al de huizen en winkels, een tiende gedeelte van een mijl, met uitzondering van de groote

zaal waarin ik des anderen daags de voordracht zou houden. Toen de menigte rondom dit tooneel van verwoesting vergaderde, scheen zij te denken dat het gebouw, dus wonderlijk gespaard, onveilig zou geworden zijn door de vernietiging van al de omringende woningen — en dat dus de aangekondigde meetings niet plaats zouden hebben.

De heer Savage en eenige zijner vrienden verkregen mijne toestemming om groote geschreven biljetten te doen aanplakken, dat de vergaderingen zooals aangekondigd was, zouden doorgaan en tien minuten voor elf brachten zij mij in een processie van vriendelijke volgers naar Armoury Hall.

Hier bekeek ons de ontzaglijke volksmenigte, die er om heen stond, maar allen buiten het gebouw, met nieuwsgierige belangstelling toen wij binnengingen en de trap opklommen. Gedurende weinige minuten gingen de gefluisterde woorden door de menigte: »Daar is het Spirit medium; als zij naar binnen gaat, is er niets te vreezen." Of het nu deze woorden waren of de vreemde indruk, voortgebracht door het feit dat de Vereenigingzaal, waarin de biddende vromen om mijn ondergang badden gesmeekt, was vernietigd, terwijl onze vergaderplaats zoo wonderbaar was gespaard, kan ik niet zeggen, en zal ik het ook niet wagen een meening hierover uit te spreken. Laat het voldoende zijn te zeggen dat, voor wij onzen dienst konden beginnen, de zaal vol was, zoo vol inderdaad, gedurende de morgenvoordracht, dat de heer Savage vreezende dat de toeloop in den avond nog veel grooter zou zijn, een menigte lieden aan het werk zette om groote steunbalken tegen de zijde van bet gebouw te plaatsen die aan het verbrande gedeelte grensde. Dit maakte de veiligheid dubbel zeker en stelde de grootste menigte, die daar ooit vergaderd was in die stad, instaat om de lofzang te zingen, die zich ophief tot een krachtig koor en door koepel en gewelf drong tot de woningen der besturende Engelen. Het slotgezang dat ik mij nog goed herinner, luidde aldus:

Vader van allen, in alle eeuwen,
In elk klimaat aangebeden,
Door heiligen, door wilden en door wijzen
Alomtegenwoordige Heer.

Gij eerste groote oorzaak, het minst begrepen,
Door onze beperkte zinnen
Laat ons slechts dit weten dat Gij liefde zijt
En dat ik blind ben.

Ben ik op den rechten weg, laat mij dan door uwe genade
In het goede volharden,
Als ik niet op den rechten weg ben, o leer dan mijn hart
Het rechte spoor te vinden.

Tot u, wiens tempel is de gansche wereldruimte,
Wiens altaren zijn aard en zee, en alle sterren,
Laat alle wezens een koor aanheffen,
Een wierook van de geheele natuur oprijzen.

TWAALFDE HOOFDSTUK.

VISIOEN VAN DEN MOORD DER INDIANEN.

Er is geen dood; het is slechts overgang.

Weder moet ik een onmetelijk veld van verre reizen en wonderbare ervaringen voorbijgegaan om mij te bepalen bij zeer bijzondere verschijnselen te Delphi, Indiana, waarvan ik daar hoorde en zelf getuige werd. Ik was uitgenoodigd door Dr. Beck, een zeer geacht geneesheer, die gedurende vele jaren kloekmoedig en rondborstig zijne ingenomenheid met het Spiritualisme had beleden en door zijne bekwaamheid in zijn beroep, niet minder dan door zijn edel karakter, elk voor-

oordeel dat zijn onpopulair geloof tegen hem had opgewekt, geheel overwonnen had.

Tot op het tijdstip van mijne komst had ik Dr. Beck en zijne geachte echtgenoote slechts door mededeelingen van anderen gekend en mijn eerste avondbezoek onder hun gastvrij dak bevestigde volkomen al de gunstige berichten die ik over deze achtenswaardige familie had ontvangen.

Den volgenden morgen verklaarde dr. Beck dat een rit in den heerlijken zomermorgen het beste middel was om de vermoeienis van de voordracht van den vorigen avond te verdrijven en mij voor een tweede op dien avond voor te bereiden. De dokter ging zijn patiënten bezoeken in een wagentje met een paard, bestemmende de phaeton met een paar flinke paarden voor mevrouw Beck en mij om den voorgestelden rijtoer te ondernemen.

Het schoone zomerweder en het romantische van het landschap in het Wabash-River district maakten dezen tocht inderdaad bekoorlijk. Na een geruimen tijd gereden te hebben kwamen wij aan een langen witten weg, zacht opklimmende met dichte bosschen aan elke zijde. Mevrouw Beck verhaalde mij dat aan het eind van dezen weg een hoog plateau van rotsen was, vanwaar men een prachtig uitzicht had op de Wabash rivier met haar beroemde valleien. Terwijl zij sprak, keek ik onrustig vooruit langs den weg, omdat daar opeens een groot man, als karreman gekleed, recht in het midden voor ons bleef staan in het spoor waarover wij reden, in rechte lijn met ons rijtuig.

»Zie dien man," riep ik uit, »zeker, hij moet doof zijn en hoort het rijtuig niet, dat hem nadert! Roep toch," riep ik nogmaals en nogmaals tot den koetsier, die echter niet de minste notitie nam van wat ik zeide.

De paarden vlogen in volle galop vooruit alsof zij dol waren, hoewel geen zweep hen had aangeraakt. Ik riep luide, ging overeind staan in het rijtuig, met de armen zwaaiende en luid schreeuwende; maar de man op den weg verroerde zich niet, en de paarden, alsof zij door den booze bezeten

waren, sleepten het rijtuig in wilde vaart voort, renden over de onbeweeglijke gestalte heen en bleven toen plotseling staan, hijgend en overdekt met schuim. Met afgrijzen sprong ik uit het rijtuig en begon naar de verminkte overblijfselen van het slachtoffer te zoeken. Alles vergeefs; er was geen spoor van zulk een slachtoffer, geen teeken dat daar iemand geweest was. Ademloos poogde ik mevrouw Beck en den koetsier te verklaren wat ik gezien had. Niemand had gezien wat ik zoo duidelijk aanschouwde. Maar toen ik na de gedane vragen, zoo nauwkeurig als ik kon de kleeding en de groote gestalte had beschreven, stemden beiden er in overeen dat ik den geest van een zekeren Bill Nye had gezien, die juist op die plek overreden was en gedood, bij een verschrikkelijk tooneel, waarvan ik bij onzen terugkeer naar huis de bijzonderheden vernam.

»Waarom nu niet?' vroeg ik. »Neen, neen,' hernam mevrouw Beck, »wij zullen tot op den hoek van de rotsen gaan en dan naar huis keeren."

Bij het voortrijden merkte ik nog de agitatie van de paarden op toen wij kwamen aan een keten van rotsen, welke scheen te eindigen op een overhangend rotsgevaarte boven den afgrond en ik overreedde mevrouw Beck met mij uit te stijgen en wij wandelden samen naar den kant van den rots, vanwaar wij het prachtigst uitzicht hadden over de riviervallei en het boschland beneden ons. Maar het was niet het landschap waaraan mijn blik geboeid werd — mijn oog volgde een smal pad, diep beneden ons, dat voortliep langs den oever der rivier over een zandbank. Daar zag ik opkomende uit een reeks van rotsen, aan het eind van het pad een grooten Indiaan, gekleed in bontgekleurde oorlogsuitrusting en met vederen op het hoofd, zijn oorlogsbijl in de hand, boog en pijlen op zijn rug en meer dravend dan loopend langs den kant der rivier.

Ik riep mevrouw Beck toe: »Zie, zie, dien Indiaanschen krijgsman! zie, daar komt nog een ander — een derde, een vierde, een vijfde! en zoo ging ik voort luide tellende, alsof

ik dit doen moest tot ik tot vijf en twintig was gekomen. »Hoeveel, zegt gij?" mompelde mevrouw Beck met gedempte stem.

»Vijf en twintig, allen achter elkander."

»Waar zijn zij heengegaan?"

»Langs de andere massa van nederhangende rotsen — daar, daar, daar gaan de twee laatsten — ziet gij ze niet?"

»Ik zie niets," antwoordde zij.

»Goede hemel! hoe is het mogelijk dat gij niets gezien hebt. Het was zulk een lange rij; zij zagen er zoo edel en toch zoo verschrikkelijk uit in hun oorlogskleeding met vederbossen."

»Beschrijf ze mij."

Ik deed het, maar vroeg nogmaals waarom zij ze niet zag, daar zij toch zoo dicht bij mij stond. Mevrouw Beck antwoordde plechtig:

»Helaas, mijne vriendin, mijne oogen zijn niet geopend, zooals de uwe, voor de onzichtbare wereld. Die gij zaagt waren geen wezens van deze aarde, en nu ook is daar geen pad meer. De noodlottige zandbank is weggeslagen en de wateren stroomen er thans overheen — zie nog eens."

Ik gehoorzaamde en tot mijne verbazing zag ik dat er geen pad was, alleen het water der rivier dat tegen de voet der rotsen stroomde op wier top wij stonden.

In weinig woorden deelde mevrouw Beck mij nu mede dat vele jaren geleden toen de witte mannen het eerst de Wabash vallei ontdekten en zich daar nederzetten, een stam van Indianen een kamp bewoonden aan den oever der rivier bij de rotsen, vanwaar ik de geestelijke krijgslieden had zien opkomen. Het was een trotsche en oorlogzuchtige stam en zij veroorzaakten de witte invallers veel moeite, zooveel zij konden het recht der vreemdelingen betwistende om bezit te nemen der landen, die tot hiertoe bewoond waren door hun eigen volk. Eindelijk stelde een van de invloedrijksten van de witte nederzetters voor in een grot bij de zandbank aan de rivieroever een vergadering te houden, waar men toegang had door den weg, die eens de communicatie was tusschen de twee

rotspunten welke den vischgrond van de oorlogvoerenden afbakende. Om deze bijeenkomst bij te wonen werd een keurbende van vijf en twintig van de grootsten der Indiaansche krijgers uitgekozen en deze gedost in hun volle oorlogsteekenen, traden, zooals hunne gewoonte wa een voor een, achter elkander over het pad naar de plaats der samenkomst — maar helaas! het is hier weer de voortdurende geschiedenis van de verraderij van de witte mannen tegenover hen, die zij zoo beleedigend l a g e r e rassen noemen. Er kwam een groep van trouwelooze monsters, die veel meer den naam van w i l d e n verdiende dan de ongelukkige bewoners, hen te gemoet, toen zij een voor een om de hoek der rotsen kwamen en doodde hen koelbloedig, niet aflatende met hunne moordende handen, voordat de laatste van de veroordeelde vijf en twintig man neergeveld was.

De legende zegt dat een witte man, in verbond met de moordenaars, een zekere Bill Nye op den weg daar boven was geplaatst, om niemand tot het moordtooneel toe te laten, en dat deze man, die weigerde dat een kar en paard de plek passeeren zou, waar wij toen stonden, overreden en gedood werd.

»En nu, mijne vriendin," voegde de verhaalster er bij — »w a t i s h e t en w i e h e b t g ij g e z i e n?" Ik heb dikwijls anderen gehoord, die zeggen dezen ongelukkigen man Bill Nye op denzelfden weg te hebben gezien, en ook heb ik dikwijls gehoord van menschen, die zeggen de geesten gezien te hebben van de arme Indianen, gaande over de rivierbank naar het moordtooneel, maar nooit bracht ik een medium naar deze plaats, en iemand, zoo geheel vreemdelinge hier wat de plaats betreft als met de vreeselijke geschiedenis, die er mede in verband staat. Ik moet dus gelooven dat het de slachtoffers waren van de tragedie die op deze plek is afgespeeld, welke u dezen morgen zijn verschenen."

Met deze meening stem ik gaarne in, tenzij desniettemin de »Psychical Research Society" bereid is een andere verklaring van een gebeurtenis te geven, die in de geheele nabuurschap

bekend is en die in deze betrekkelijk vroegere, van feiten overvloeiende dagen spiritueele manifestaties werden genoemd.

Ik wil nu eenige andere manifestaties mededeelen, die in dezelfde landstreek voorvielen, en hoewel ik niet een actueel getuige van deze tooneelen was, ontving ik het verhaal van den heer en mevrouw Beck en van ten minste veertig ooren ooggetuigen, en ik had later een perooonlijk en leerzaam onderhoud met den geestelijken held van mijn verhaal. In mijne »Nineteenth Centary Miracles" heb ik een uitvoerig verslag van dit geval gegeven. In deze bladzijden kan ik sleehts eenige uittreksels leveren over het leven, lijden en handelen van »Bill Dole ' beide als sterveling en geest, en ik heb talrijke bewijzen van personen, die met dit onzichtbare spook uren hebben gesproken. Ik heb ook het tooneel der spokerijen bezocht, en hoewel de menschen in wier woning de wonderen gebeurden, vertrokken waren, geven talrijke inwoners van Logansport de volgende berichten.

Kort na het begin der verschijnselen te Hydesville, werd eene familie Lewis, Duitschers van geboorte en wonende te Logansport, verontrust door vreemde en onverklaarbare geluiden en bewegingen van hun huisraad. Ook werd dikwijls een geluid gehoord in hun midden, gelijk aan het kreunen van een klein dier, en dit ging dan (om hun eigen uitdrukking te bezigen) over in een zacht fluisteren. De familie was godsdienstig en volstrekt niet geneigd tot de gedachte van eenige geestelijke gemeenschap.

Niet gesteld op openbaarmaking en afkeerig van elke poging om met hun onzichtbaren kwelgeest in gemeenschap te zijn, verdroegen zij eenigen tijd deze spokerij, zonder er iets van te vermelden totdat zij, zooals de Nieuwsbladen verhalen in verbazing gebracht werden door een duidelijk hoorbare stem.

Eerst werden alleen hunne namen genoemd; toen werden saamgestelde volzinnen gesproken en eindelijk openbaarde zich een onzichtbare persoonlijkheid in de familie, zoo vrij met hen

sprekende als een sterveling zou hebben kunnen doen, en hoewel hen zeer vervelende met zijn bovenaardsche tegenwoordigheid, trad hij steeds op in het karakter en de familiariteit van een gewoon lid van het gezin. Volgens zijn eigen verhaal was hij in het aardsche leven een kleermaker van beroep geweest, genaamd Bill Dole Volgens het gerucht was hij aan drank verslaafd en gestorven aan delirium tremens, maar de meest authentieke berichten spraken van zelfmoord.

Hij verklaarde dat hij eenigen tijd in de geestenwereld had doorgebracht, maar dat zijn toestand daar ver van benijdenswaardig was en zoo onaangenaam dat hij besloten had daar niet te blijven, en een kracht vindende in en bij die familie, die hij niet kon verklaren, besloot hij zich daar te vestigen en er zijn te huis te vinden, en hij bleef er dan ook meer dan twee jaren. De avonturen van Bill Dole in deze door hem gekozen woning zouden boekdeelen kunnen vullen. Uit geheel zijn optreden bleek dat de onzichtbare werker een persoon was van geheel verschillende gewoonte en aard als zijn aardsche makkers. Bill Dole doorspekte zijne gesprekken met ruwe vloeken en profane opmerkingen, terwijl hij bovendien een zeer sterke eigenzinnigheid openbaarde, die als hij gedwarsboomd werd zelfs oversloeg tot moedwil en geweld. Hij klopte dan en stampte met zijne voeten, liep om het huis met een groot gekletter en liet het overal kloppen. Hij openbaarde eene groote verachting voor den orthodoxen godsdienst, en bij een zekere gelegenheid, toen een predikant, die dikwijls met den geest sprak en theologiseerde en een vurig gebed voor hem deed, riep Bill Dole terwijl de predikant en allen die er bij waren het hoorden: »Wel, ik voel mij geen zier beter door uw gebed."

Twee of drie keeren vergezelde hij de familie naar de kerk, waar zijne opmerkingen duidelijk gehoord werden door de geheele gemeente; hij verklaarde dat de op hem gehouden preek geheel en al larie was. Bij andere gelegenheden hoorde men hem met groote zalving uitroepen »Amen — goed voor u, oude jongen," bedoelende daarmee den predikant.

Over het algemeen echter stelde hij zich gedurende de godsdienstoefening in de kerk of »te huis," zooals hij de woning noemde, die hij met zijne tegenwoordigheid vereerde, tevreden met geweldig te stampen, altijd de voornamen noemende van de dame en hare dochters die verondersteld werden mediums te zijn.

Nu en dan werd het tafellaken en elk noodig artikel voor den maaltijd eensklaps op de tafel gelegd, terwijl de familie niet in de eetkamer was, en dat wel in een paar minuten.

Bill droeg soms zware vrachten voor de huisgenooten, en als hij in een goed humeur was deed hij vele kleine diensten. Hij hield vooral veel van de kinderen en waakte over hen met groote zorg en onmiskenbare welwillendheid; inderdaad, de moeder beklaagde zich dat Bill hen bedierf, daar hij alles voor hen deed wat zij aan hem vroegen.

Eens toen de moeder bezig was hun ontbijt klaar te maken om mede naar de school te nemen, verlangde Bill op zijn gewone, bevelende manier dat zij gelei op het brood moesten hebben. Zij hadden hem hierom gevraagd, maar de moeder weigerde, zeggende dat het niet goed voor hen was. Bill zwoer dat zij het hebben zouden, en tijdens het vrije uur in de school, hield hij woord en liet een potje gelei voor hen neervallen. Bij verschillende gelegenheden als een van de dochters, aan wie Bill zich vooral scheen gehecht te hebben, ziek was, eischte hij met ruwe vloeken dat zij niet in den regen zou uitgaan of zelfs huiswerk verrichten. Eens dat zij aan haar keel leed door zware koude, bracht Bill haar uit den tuin in huis, haalde een mand en verzamelde al de vruchten en groenten die hij kon machtig worden — bracht alles haastig naar huis, zette den pot op den haard, lichtte het deksel op van een groote pan en wierp de dingen die hij bijeen verzameld had door elkander in het kookende water. Soms als er bezoekers waren, verschrikte hij hen door dingen om hen te bewegen zonder een zichtbaren werker en bracht hen bijna tot stuipen door eensklaps deel te nemen in de gesprekken, zeggende dat hij dezelfde Bill Dole was dien zij

hadden gekend toen hij onder hen woonde.
Eens dat een dame de arme familie een bezoek bracht en zonder terughouding haar afgrijzen uitdrukte dat een ellendeling van het algemeen erkende slechte karakter van Bill Dole, terug zou komen om spiritueele manifestaties te geven, zooals de Bladen zeiden, verklaarde zij openlijk haar ongeloof in deze populaire geruchten, en verzekerde dat het een bedrog moest zijn van de bozen, die eindelijk wel zouden ontdekt worden. Terwijl zij nog sprak werd de familie onaangenaam aangedaan door het kloppen en slaan op een bureau in de kamer, zoodat de bezoekster er zelf van schrikte. Weinige minuten later werd de stem van den geest gehoord in helderen en duidelijken toon de bezoekster begroetende als »mijne lieve" en vriendelijk vragende naar den kleinen jongen, Arthur, gij weet wel, mijn kostelijke schat, voegde de ondeugende kwelduivel er bij: ik ben zijn werkelijke vader, hoewel gij het tracht te verbergen door mij te verloochenen.

De streken en de ondeugendheden ten uitvoer gebracht door dezen onzichtbaren vervolger waren boven alle beschrijving vreemd en krachtig. Bij nacht en dag zette hij zijn plagerijen voort, en hoewel hij altijd gevoelig was voor bewijzen van vriendelijkheid, scheen tegenstand hem altijd te verbitteren. De kleinen van de familie hielden veel van Bill Dole en enkele getuigen van de tooneelen deelden de schrijfster mede dat zij hadden gezien dat de kinderen zichtbaar werden medegevoerd, in de lucht opgeheven en dansten en sprongen om hun onzichtbaren speelmakker. Het scheen dat de gehechtheid die hij had opgevat voor de huisgenooten wederkeering was geworden en hen verzoende met den vreemden, mysterieusen gast die zich bij hen had ingedrongen, maar de leelijke naam, welke de geest van Bill Dole over het huisgezin bracht, de toevloed van wonderzoekers, die hen hunne vrijheid ontroofden en het schandaal dat de verschijnselen over hen brachten, werden zoo lastig voor de familie dat zij weigerden langer voor of met den geest gemeenschap te houden.

Zij braken op en veranderden hun huishouden en al hunne

levensplannen, tot het hun eindelijk gelukte hun onwelkomen bezoeker te verdrijven.

De stem verstomde en zelfs de luide kloppen en bewegingen van het huisraad bleven achterwege. Bill Dole was verdreven en zijn vreemde stem en mystieke tegenwoordigheid verdwenen voor menschelijke waarneming, maar niet uit het geheugen. Er zijn nog honderden personen in Logansport, die zich herinneren hem te hebben hooren spreken en er nog veel zouden kunnen bijvoegen dat het verhaal zou doen zwellen tot een dik boek.

Na met een heer van Logansport, die bekend was met al het gebeurde en met Bill Dole als aan de aarde gebonden geest breedvoerig te hebben gesproken, manifesteerde zich Bill Dole op een avond bij de schrijfster en verlangde een mededeeling te doen over zijn tegenwoordigen toestand.

»Hij zeide dat hij was uitgedreven, zooals hij het noemde, uit zijn aardsche toevlucht, dat hij langen tijd ronddwaalde in de ijdele hoop een ander huis in de aardsche sfeer te vinden. Toen hem dit niet gelukte, kwam hij in een toestand van bitteren zieleangst, waarin hij troost ontving van vriendelijke en wijze geesten, die hem aanrieden zijne gedachten boven het aardsche te verheffen en te trachten zijn verlangen naar een beter land te richten, waartoe hij als geest nu behoorde. In het eerst scheen de taak hopeloos, daar zijn aan de aarde gebonden natuur iedere hooger aspiratie bijna onmogelijk maakte.

Ten laatste was hij door de goddelijke hulp van Engelen uit het land van licht gekomen tot een gelukkige en vredevolle woning, een woning waar hij een welkome gast was en zich assimileerde met de geestelijke maatschappij, waarvan hij een deel uitmaakte.

Hij was overgegaan naar een hooger leven, en wanneer hem op ijdele wijze door sommigen die getuigen waren geweest van de door hem verkregen verschijnselen, werd uitgenoodigd om die nog eens te herhalen, dan antwoordde hij ernstig maar vriendelijk, dat daar zijn leven nu gewijd was

aan de taak om anderen te dienen, hij thans de physische aura had verloren, welke hem eens aan de aarde had gebonden en hem geschikt maakte in hare atmospheer de materieele feiten ten uitvoer te brengen, welke hem als een aan de aarde gebonden geest hadden gekenmerkt.

Bill Dole, zooals hij was, bestaat niet meer. De kapel is opgerezen uit de rupsenhuid van den aardschen worm, en hij zingt nu met de Engelen inplaats van de wonderzoekers der aarde te verbazen met het droevig geluid van zijn spookachtige grappen en verschrikkelijke geestenstem.

Na eenigen tijd werd ik de gast in de woning van den gouverneur Talmadge, vroeger gouverneur van Wisconsin; hij was een van de eerste, dapperste en meest intellectueele strijders onder de bekeerden tot het Spiritualisme. Uitgenoodigd om in verschillende deelen van den Staat Wisconsin voordrachten te geven, noodigde hij mij uit mijn pied à terre te nemen in zijn bekoorlijke woning, Fond du-lac. Daar vond ik in het gezelschap van Emily, de dochter van den gouverneur, zelf een goed schrijvend en clairvoyant medium, een aangenaam te huis als ik van mijn onophoudelijk reizen en voordrachten houden gedurende verscheidene weken terugkeerde. Hier had ik gelegenheid eenige merkwaardige phasen der geestelijke verschijnselen waar te nemen, die in tegenwoordigheid van den gouverneur voorvielen onder den stam der Roode Indianen, die dicht bij zijn woning gekampeerd waren.

Eens werden zij uitgenoodigd zich op zijn landgoed te verzamelen en voor eenige logeergasten proeven te geven van hun vreemd vermogen.

Na een paar karakteristieke oorlogsdansen te hebben uitgevoerd, traden drie jonge mannen vooruit om gaten in den grond te graven, waarin zij hunne staken plaatsten, hun zeildoek uitspreidden en een tent maakten van twaalf voeten hoogte. De tent was van boven niet geheel gesloten, maar had een opening van een voet. Van deze opening hingen eenige koorden, waaraan een trom was vastgemaakt, twee tambourynen, een paar cymbalen en nog twee of drie andere

instrumenten. Toen de tent opgezet was noodigden zij den gouverneur en verscheiden van zijn gasten uit binnen te komen en alles te onderzoeken. Alles nauwkeurig bekeken hebbende vonden zij niets binnen het doek dan wat ik heb beschreven.

Toen bevalen zij een Indiaan vooruit te komen, dien zij Johan »hun dokter" noemden.

Op verzoek van eenige hoofden, bonden gouverneur Talmadje en twee andere heeren den dokter handen en voeten met koorden, zoodat hij zich onmogelijk bewegen kòn.

De twee voornaamste hoofden namen hem daarop tusschen zich en wierpen hem meer dan zij hem nederlegden op het gras onder de tent, terwijl zij het doek van alle zijden zorgvuldig te zamen trokken toen zij er onder uit kroopen.

Van het oogenblik af dat dit gebeurd was, begonnen bijna al de Indianen om de tent te trappelen en lage eentonige geluiden te maken, klaarblijkelijk als een aanroeping. Twee of drie van hen gingen op den grond zitten op hunne houten trommen slaande, als de Chineesche tom-toms.

In minder dan vijf minuten na de verdwijning van den gebonden dokter, vlogen verscheiden groote witte vogels uit de opening van de tent en verdwenen uit het gezicht.

Deze vogels hadden de grootte van wilde ganzen, waren geheel wit en vlogen met groote snelheid weg.

Waar komen zij vandaan? was onmiddellijk het geroep onder de witte mannen, terwijl de Indianen hunne hoofden bogen en hun gelaat als in vereering met hunne handen bedekten.

Onmiddellijk daarna werd er een geluid gehoord als van een der blaasinstrumenten. Toen volgde het slaan van de trom, het blazen op horens en pijpen, het gerammel der tambourijnen en een gemengd geluid van verschrikkelijke onharmonische tonen.

Gelukkig voor de hersenen en ooren van de toehoorders, hield het leelijk concert spoedig op; alle instrumenten werden de een na den ander uit de opening van de tent geworpen, het onaangename gekras eindigde, de gordijnen werden geweldig heen en weer geschud, terwijl de dokter zelf vastge-

bonden lag, met elk koord en knoop ongeschonden en klaarblijkelijk in een diepen slaap verzonken. Hij werd nu naar buiten gesleept op het gras door onzichtbare handen, op eenigen afstand van de hut.

Toen de tent open was en men alles zien kon, stelden de verbaasde toeschouwers een onderzoek in, maar konden geen teeken of spoor van iemands tegenwoordigheid vinden behalve den gebonden en slapenden Indiaan.

Hoe volkomen en vast ik ook de waarheid vertrouw van alles betreffende dit vreemde spektakel, zooals het mij door den gouverneur Talmadge zelf is medegedeeld, zou ik het bezwaarlijk gewaagd hebben om het hier te herhalen, had ik niet persoonlijk een gelijk spel gezien te Rock Island, Jowa door een groep Indianen gegeven die daar bijeen waren.

Sommige van de manifestaties waren zelfs nog vreemder dan de bovenbeschrevene, maar de Indianen met wie ik sprak, verzekerden mij met kracht dat zij de werkers k e n d e n, dat het de geesten waren van groote opperhoofden, heengegaan naar de gelukkige jachtgronden en slechts voor die gelegenheid teruggekeerd om de witte profetes te eeren, waarmede zij mij bedoelden.

Deze en dergelijke manifestaties, moet ik er nog bijvoegen, zijn herhaaldelijk aan mij beschreven als dikwijls onder de Indiaansche stammen voorkomend, terwijl de getuigen zelf mij de verhalen gaven — maar wanneer ik op mijne beurt voor hen beschreef de wonderen door geesten te voorschijn gebracht met de Davenport broeders, verzekerden genoemde getuigen mij, dat alles bedriegerij was . . . .

DERTIENDE HOOFDSTUK.

»En Hij zal alle ketenen verbreken en de banden der slavernij verscheuren . . . Want de Heer heeft het gezegd."

Ik moet heenglijden over een eindeloos panorama van wisselende tooneelen en vreemde plaatsen waar ik mijn zendingswerk uitoefende, altijd geleid en gesteund door mijn trouwe en geestelijke leidslieden. Ik wil alleen een vluchtig bezoek mededeelen in de zuidelijke staten van Amerika, gedurende de jaren 1859 en 1860, het gewichtige tijdstip, onmiddelijk voor het uitbreken van den verschrikkelijken burgeroorlog van 1861. Mijne eerste bezoek was te Memphis, Tennessee en hoewel er nog geen spoor van een oorloogzuchtigen geest in welke richting ook, in het Zuiden werd waargenomen, was toch duidelijk de invloed op te merken van de verbittering in de harten der slavenhouders tegen de voorstanders van de vrijheid, vooral tegen de openlijk erkende Anti-slavernij Partij van de Noordelijke Staten.

Ik veronderstel, dat men mij voor een Engelsche vrouw hield, en versch overgekomen, zooals men dat noemde, van New-York, naar het Zuiden met het doel om te spreken, wat de planters oproerwekkende leerstellingen noemden en zoo was mijn eerste verschijning te Memphis niet onder de gunstigste voorteekenen.

Het tooneel van mijn eerste Zondagsrede was eene goede zaal eenige trappen hoog, met een platform geplaatst tegenover een rij vensters, uitziende op een looden plat. Toen ik mijn morgenvoordracht halverwege geëindigd had, werd er een geweldige slag in het venster gehoord en een groote steen werd met zulk een behendigheid op mij geworpen, dat hij vlak bij mijne voeten neerviel en door zijn zwaarte en de kracht waarmede hij werd geworpen deze zou hebben verbrijzeld, wanneer

hij niet op het belegsel van mijn buitengewoon lang zwart zijden japon was gevallen. Ik geloof dat de geheele vergadering onder deze beleediging opstond, de een om naar het venster te kijken, de ander om naar buiten te loopen om den lagen aanvaller op te sporen — anderen liepen op mij toe om zich te vergewissen of ik ook gewond was. Alles wat ik mij kan herinneren is dat ik zonder een oogenblik op te houmet mijne rede voortging alsof er niets gebeurd was. Later werd mij door den heer en mevrouw Chadwick medegedeeld, de vrienden die mij hadden uitgenoodigd en bij wie ik was gelogeerd, dat er niet de minste verandering in mijn gelaat, stem of houding merkbaar was geweest, en toen na weinige minuten het alarm in de zaal had opgehouden, zou niemand hebben gemerkt dat er zoo iets had plaats gevonden — waren er niet zooveel getuigen tegenwoordig geweest. Bij het einde der morgenvoordracht, moest ik voor het eerst spreken over de beleediging — zeggende met zinspeling op de vijandschap waarmede het Spiritualisme door de pers en den preekstoel was ontvangen, dat zulke argumenten als keisteenen wel zeer sterk waren, maar niet overtuigend, terwijl, toen ik den aandrang kreeg om den steen op te nemen en aan allen te toonen als een toelichting, de geheele vergadering in kreten van applaus en toestemming uitbrak.

Hoewel een aanslag op mijn leven, door deze lage daad geopenbaard, niet in staat was, de contrôle die de geesten over mij hadden te onderbreken, niet zoo ongevoelig bleef ik voor het blijk van menschelijke sympathie, die de vriendelijke toehoorders openbaarden. Geen contrôle kon de tranen uit mijne oogen weerhouden of de gebroken tonen verbergen, waarmede ik in een van de stille oogenblikken tusschen de vreugdekreten sprak: »U allen zeg ik dank en aanbid den God die mij bewaard heeft — zegen over u!'

Ik geloof dat de heer Chadwick, een staatsagent van de stad, een New-Yorker was, en hoewel in het centrum en brandpunt van de slavernij wonende, geen symphatie had voor die instelling.

De goede naam, dien hij had verkregen en het feit dat hij zich had aangesloten aan een onpopulaire zaak om een lezing te houden in Memphis, zou de burgers ernstig tegen mij in het harnas hebben gejaagd, was niet de openbare meening door de lage behandeling mij aangedaan, geheel ten mijnen voordeele gekeerd.

Onder een aandrang die mijn vriendelijke steenwerper zeker niet had kunnen vermoeden, was de zaal op dien avond tot stikkens toe vol. En zoo was het altijd tijdens mijn verblijf aldaar.

Het was mijne gewoonte om voor mijne moeder, uitknipsels te zenden uit de Nieuwsbladen van de verschillende plaatsen waar ik voordrachten hield, en zoo vind ik, nu zij haar rust is ingegaan in het land van het geestelijk zonlicht, tal van stukken uit de Dagbladen, vermeldende wat ik deed en niet deed en waarover ik sprak op mijne verre reizen. In deze snippers word ik herinnerd dat ik gedurende een geheele maand door de »Memphis Appeal' een strijd voerde met de tegenstanders van het Spiritualisme en de vijanden van het progres. En nog eens las ik wat ik gedrongen was te doen en wat elk waar Spiritualist kan als hij het maar wil, namelijk, mijne tegenstanders uit te dagen de verkeerdheid mijner zaak te bewijzen.

Dit alles bracht mijne Zondagsvoordrachten, zoowel als die in de week zoo in trek dat ik geen concertzaal, geen openbare vergadering, of zelfs een negerzangers bijeenkomst kon bijwonen, waar ik niet werd herkend en uitgenoodigd een toespraak te houden of een gedicht voor te dragen. Het was eerst, toen ik de Staten van Louisiana, Mississippi, Georgië en Carolina bezocht, dat ik de volle afgrijselijkheid leerde kennen van de »goddelijke instelling,'' zooals de barbaarsche predikanten in het Zuiden, de slavernij noemden in al het verfoeielijke onrecht tegenover God en menschen.

Ik beoordeel nu dat vasthouden aan dien grond, uit wat ik persoonlijk waarnam, als geworteld in wellust, gierigheid en wreedheid. De bijzonderheden zijn te schok-

kend en te ongelooflijk en ik durf ze thans niet te herhalen. Laat het genoeg zijn als ik zeg, dat ik na eenmaal de Zuidelijke Staten te zijn doorgetrokken om aldaar mijne overeenkomsten te volbrengen, ik die Staten nimmer weer heb bezocht. Rechtvaardigheidshalve moet ik er echter bijvoegen, dat ik vele edele mannen en vrouwen ontmoet heb, die een afschuw hadden van de slavernij, even als ik, en die er zich gaarne aan zouden hebben onttrokken, hoewel al hun eigendom bestond in hunne slaven, hadden zij maar geweten hoe dit te doen, zonder hun leven in gevaar te brengen.

Onder degeen die het diepst mijne verontwaardiging deelden over de vloekwaardigheid der slavernij, was de goede Kolonel Mac Crae van Noord Carolina, een planter en een edelman, die juist voor het begin van den oorlog op edele wijze een groote plantage vol van zijne slaven vrijmaakte, maar na hen hunne vrijheid te hebben gegeven, genoodzaakt werd naar het Noorden te vluchten om zijn leven te redden, waar hij en zijne eens rijke dochters, zoo goed zij konden door naaldwerk en onderwijs zich moesten onderhouden.

Ik had de eer de woning van den Kolonel Mac Crae te bezoeken en in gezelschap van mijn geachten gastheer bezocht ik eenige van de negerwoningen op zijn plantage, waar ik vele uitmuntende mediums vond. Onder dezen was een man wiens waarheidsliefde zijn edelen meester had bekeerd. Kolonel Mac Crae had een zoon in het leger, die aan de gele koorts stierf toen zijn regiment in New-Orleans lag.

De afstand was veel te groot voor den bedroefden vader om de begrafenis bij te wonen, die volgens gewoonte in dat brandend klimaat binnen weinig uren na het afsterven moest plaats hebben.

Een jaar daarna, maakte zich Kolonel Mac Crae gereed om voor zaken New-Orleans te bezoeken en was met zijne dochters overeengekomen een schoon marmeren monument op het graf van zijn zoon te plaatsen met een opschrift ter zijner herinnering.

Den avond voor zijn vertrek riep hem toen hij over zijne

plantages ging, de vrouw van een van zijn beste negers in hare hut, waar haar echtgenoot in een diepen trance geest-communicaties gaf. Op het oogenblik dat de Kolonel binnen trad, sprak de geest van zijn zoon hem in karakteristieke uitingen toe en verzocht hem geen monument op het kerkhof te New-Orleans voor hem te plaatsen, omdat, voegde de geest er bij »mijn lichaam uit het graf is genomen en verbrand en het lijk van een vrouw daarvoor in de plaats is gelegd."

Het negermedium is geboren en gebleven in Noord Carolina. Hij had nooit New-Orleans bezocht en was geheel onbekend met die stad, die lager dan het vlak aan den Mississippi rivier lag, waar tegen zij alleen beschermd was door een dijk, of een kunstmatige zandbank, en autoriteiten veroorloofden nooit dat er graven gemaakt werden in dien waterigen grond.

De lijken werden op het tijdstip waarover ik schrijf in kleine cellen geplaatst, gebouwd in muren, rondom de graf-plaatsen, en daar, naar alle waarschijnlijkheid het aantal dooden verre de middelen overschreed om al de lijken te begraven, was het een open geheim in geheel Louisiana, dat herhaaldelijk verbrandingen van de sterfelijke overblijfselen plaats grepen, en dat dus de cellen in de muren, of de ovens zooals zij genoemd werden, op vaste tijden werden ontruimd en de overblijfselen elders bijeengebracht.

Met dit alles was het medium uit Noord-Carolina geheel onbekend — maar niet aldus de meester.

Toen Kolonel Mac Crae, die bij het bezoeken van het vermeende graf van zijn zoon in New-Orleans om het lijk naar zijn plantage over te brengen — de cel had geopend, bevond hij dat de kist daarin geplaatst, de in ontbinding zijnde gestalte van een vrouwelijk persoon bevatte, die nog kort geleden daar was begraven.

Noodeloos is het te zeggen dat dit in verband met de vele andere bewijzen, voldoende was om den goeden Kolonel te overtuigen, dat de geest, en niet het arme, sterfelijke lichaam, de werkelijke mensch is en dus de aardsche ontbinding overleeft.

Over het geheel werd ik door een deel van de bevolking

in het Zuiden vriendelijk ontvangen en vond daar vele warme vrienden, terwijl het Spiritualisme daar veel rijper was en het mediumschap hooger ontwikkeld dan in de meer materialistiche gemeenten van het Noorden.

Behalve de zeer goed geslaagde bijeenkomsten, goede séances en een algemeene Pinksteruitstorting van gaven en krachten van den geest in eigen persoon en ook van vele anderen viel er echter weinig bijzonders voor, behalve eene eigenaardige ervaring in den Staat Alabama.

Reeds maanden voor mijn bezoek in het Zuiden, was ik uitgenoodigd voordrachten te houden te Mobile door den heer John Bowen, een goed mensch, mij door berichten bekend, en dien ik zeer verlangde te ontmoeten.

Bij mijne aankomst met de boot in de baai van Mobile, werd ik door den heer Bowen en een groot aantal vrienden afgehaald, en terwijl wij naar de woning reden van den heer Bowen, waar ik zou logeeren, wezen zij mij op twee groote in het oogvallende plakaten, op de muren — de een was de aankondiging van een zekere dame, wier naam ik vergeten ben, die voorspellingen zou doen door handlezen, kaarten of andere kunsten, de ander was de kopy van een bevel van den wetgevenden Staat, verbiedende Emma Hardinge of eenige andere ongeloovige spreekster — te spreken, te leeren of voordrachten te houden in zalen, kamers of andere openbare plaatsen in den Staat Alabama.

Gegriefd als ik was bij dit officieel verbod en den wensch deelende met mijn vrienden, dat mijne voordrachten in plaats van aangekondigd te zijn als leeringen van de hemelsche sferen, geacht werden, te komen van de andere plaats, gaf ik toch mijn leedwezen te kennen, dat de vrienden zich zoo aan den openlijken haat blootstelden door mij toe te staan te landen. Zij wilden daarvan echter niet hooren. Integendeel zij trachtten mij niet alleen te overreden mijn bezoek te verlengen boven den tijd dien ik zelf bepaald had, maar zij hielden séances met mij, 's morgens, 's middags en 's avonds, waar verbazende verschijnselen voorvielen.

Op een namiddag tijdens mijn verblijf te Mobile, drongen mij de heer Bowen en een aantal zijner vrienden het stadhuis te bezoeken en den grond te betreden waar die liberale en verlichte wetgevende macht had gezeten, die het verbod had gemaakt dat ik geen voordrachten in Alabama mocht houden. Op dat tijdstip, namelijk de winter van 1860 was er, zoo als ik reeds vroeger gezegd heb, niet de minste fluistering van het naderend oproer.

De akelige geest van zelfzucht en buitensporige zinnelijkheid, welke enkele planters onderscheidde, scheen de voorbode van een lange toekomst van ijdel gemak en lekker leven voor de blanke meesters, verkregen door het zweet der ongelukkige zwarte slaven dat levenslang zou duren.

Zonder waarschuwing of voorbereiding van mijne zijde, stond ik bijna op hetzelfde oogenblik in het midden van de wetgevende zaal van Alabama, en overstroomde mij een geestelijke kracht, die mij noodzaakte te spreken op een toon die weergalmde door de groote zaal, woorden, die een jong persreporter, die in ons gezelschap was, opschreef, en die als volgt luidden :

»Alabama, land van vrede op heden en van rust op uwe oppervlakte. Wee u, wee u! uwe zonen zullen naar de slagvelden gedreven worden en uwe dochters uit de weelderige huizen; uwe straten zullen opgevuld worden met rouw en geklag over de verslagenen! Uw land zal verwoest worden; het groene gras zal groeien tusschen de steenen uwer straten; de mot en de roest zullen uwe heerlijkheid vernietigen, uwe velden zullen verwoest worden door de hoeven der oorlogspaarden en uwe jonge mannen zullen nederzinken zelfs hier onder ditzelfde dak, hetwelk heeft weerklonken van het besluit dat de geestenwereld van uw schoon land verbande, hier, zelfs hier, zullen naast elkander de verslagenen liggen; op deze zelfde vloer zullen hoopen worden opeengestapeld van de zwijgende dooden.

Eer twee jaren van rampen uwe heerlijkheid hebben verduisterd, zal deze zelfde plaats vol zijn van uwe onbegraven

dooden en de onderdrukker en de geweldenaar zullen hunne wapenen nederleggen en zonder woning zijn en rondzwervende geesten zijn als degeen, die ze van hier hebben verdreven. Schoon en ongelukkig Alabama! in minder dan twee korte jaren zullen er meer geesten dan sterfelijke gestalten binnen uwe grenzen zijn, en waar nu de ketenen der slavernij rammelen en woorden van vervloeking tegen de boodschappers van het geestelijk leven afgekondigd worden langs de muren, zal het geluid van gestorte tranen en het gesnik van gebroken harten zelfs in deze plaats het requiem uitroepen over Alabama's zonen en Alabama's roem."

Ik moet er nog bijvoegen dat deze vreeselijke profetie, over mijne lippen gebracht door eene kracht, die ik niet kon weerstaan, door mijne omgevende vrienden met een somber stilzwijgen aangehoord, en nogmaals en nogmaals openbaar gemaakt, maar al te droevig tot in de kleinste bijzonderheden werd vervuld.

Gedurende den daarop volgenden oorlog tusschen het Noorden en het Zuiden, begonnen in 1861, een jaar na deze profetie, was geen van de Zuidelijke Staten hardnekkiger in de verdediging van zijn slaveninstellingen of leed erger door het verlies van haar dapperste zonen, dan Alabama. Bij vele gelegenheden, als scharen van verslagenen in de met gras begroeide straten en verlaten steden van Alabama teruggebracht werden, werden de overblijfselen van de gevallen oorlogsmannen onbedekt aangebracht en in ruwe kisten geplaatst bij elkaar op den vloer van het raadhuis, waar de treurenden te zamen kwamen om eene haastige lijkrede over hen te hooren, ja, in de verwoesting en de ellende van den oorlog en de vernietiging en al de smart gedurende den tijd dat hij woedde, werd elk woord van de droevige en geinspireerde profetie letterlijk in het lot van Alabama vervuld.

Op mijn reizen door woeste en verafgelegen districten van Amerika, ben ik wonderbaar geleid en beschermd door mijn vriendelijke geestelijke leidslieden, en er zijn talrijke gebeurtenissen, maar moeilijk voor anderen te bewijzen, waarbij ik dui-

delijk kon zien hoe de meest beteekenende gebeurtenissen van mijn leven door geestelijke vrienden in het leven geroepen zijn.

Uit de tallooze voorbeelden van dezen aard zal ik alleen het volgende mededeelen:

Op een van mijne groote reistochten door de steden van het Verre Westen, werd mijn eerste bezoek te Springfield, Illinois, midden in den strengen winter van 1861 ondernomen.

De prairieën tusschen Ohio en Illinois, stonden letterlijk onder water en de trein die om zes uur te Springfield moest aankomen — bereikte de stad, na door ontelbare moeilijkheden, door de hevige regens en smeltende sneeuw veroorzaakt, eerst om half een in den morgen, welke op mijn verwachte aankomst volgde.

Daar de telegraafdraden vernield waren, kon er geen bericht gegeven worden van onzen toestand.

Ik was door den staats drukker, den heer Richards uitgenoodigd, maar door het acht uren later aankomen dan bepaald was, was alles donker en verlaten. De wachtkamers waren gesloten en geen levend wezen was er te zien. Onze vuurstoven in de waggons waren uit, de kool verdoofd en de provisie op. De treinwachter kwam tot mij, mij vriendelijk vragende of ik niet liever in den trein zou blijven dan in het donkere station gaan.

»Ga er uit,' klonk de geestenstem in mijne ooren, die mij nooit had bedrogen. Ik gehoorzaamde en spoedig stond ik hongerig, eenzaam, half bevroren en in dikke duisternis op het perron. Ik zag mijn zwaren koffer afladen en keek naar de lichten van den vertrekkenden trein, en toen ik daar zoo stond niet wetende wat aan te vangen, klonk het: »Alles in orde; wees kalm. Ik zal u hulp brengen." En op het oogenblik dat de stem eindigde, zag ik een verwijderd licht over de prairie glinsteren en klaarblijkelijk het station naderen. Weinige oogenblikken daarna hoorde ik het geplas van wielen door den waterigen grond en hoorde ik een stem van een man roepende: »Is er iemand uit de trein gekomen?"

Recht blijde antwoordde ik, zoo hard ik maar kon. »Kunt gij mij medenemen?" — Nog meer geplas en toen kwam er een wagentje ter zijde van het perron, en de eenige persoon die er inzat, een man wiens gelaat ik niet zien kon; hij hield een lantaarn voor zich uit om naar de ongelukkige te zien die zijn hulp inriep.

»Waar moet gij heen?" vroeg hij. Ik noemde den naam van de straat waar ik wezen moest, maar niet den naam van den persoon. »Alles is gesloten," zei de man. De komst van den trein is al lang opgegeven — en er is niemand wakker in de stad. Gij zoudt het best doen in het rijtuig te gaan en gedurende den nacht in mijn huisje te blijven; het is dicht bij — en dat is de reden dat wij den trein zagen aankomen en het geplas hoorden. »Gij kunt hem vertrouwen, ga met hem," zeide de geestenstem, op de gewone manier, alleen tot mijn geestelijk oor. Ik ging tot den rand van het perron, waarop de man zeide: »Hebt gij ook bagage?" »O, ja, antwoordde ik, mijn koffer staat hier." Ik kan dien niet meenemen, hernam hij. Ik heb maar een klein karretje, juist groot genoeg voor ons beiden, maar ik zal terugkeeren en hem morgen vroeg halen. »Laat hem staan," fluisterde de stem, »hij zal hier veilig zijn, wij zullen hem bewaren.' Het was alleen op die verzekering dat ik mijn bezittingen geheel onbewaakt in de openlucht op het perron achterliet, bevattende al het geld dat ik in de laatste zes maanden verdiend had.

Ik klom op de kar, reed of liever zeilde door de natte prairie een kwart mijl en kwam toen in een houten huisje.

Op het geroep van mijn geleider: »vrouw daar is een dame van den trein,' — verscheen er eene vrouw, half gekleed, met een olielamp in hare hand.

Ik begon eenige uitleggingen en verklaringen te geven, welke de vrouw kort afsneed met te zeggen. »Wij hebben nu niemand in de kamer onzer Polly en gij kunt er overnachten en daar tot den morgen blijven."

Verheugd naar Polly s kamer gaande, ging ik zitten, slechts behoefte hebbende aan een goed vuur, een kop thee of de

hardste broodkorst om mij volkomen gelukkig te maken. Daar echter geen van de drie genoemde zaken voor een half bevroren en uitgehongerde reizigster te krijgen was, zag ik tegenover de deur een veldbed als het eenige wat het vertrek mij goeds aanbood en vergenoegde mij daarmede tot de morgen aanbrak, toen de vriendelijke stem als vroeger mij met de woorden: »Kijk, Emma, kijk," mij wakker maakte. Opstaande liep ik naar het venstertje zonder gordijnen en daar zag ik tot blijdschap een man, die bleek mijn gastheer te zijn, den kostbaren koffer, dien ik aan het station had achtergelaten, langs het spoor dragen.

Toen ik in mijn ochtendkleed naar buiten tot hem ging, was hij veel vriendelijker en vroeg mij of ik mevrouw Hardinge was aan wie de koffer behoorde.

Op mijn bevestigend antwoord, verklaarde hij mij dat hij een werkman was in dienst van den heer Richard, den heer, die mij uitgenoodigd had en dien ik aan het station gehoopt had te ontmoeten.

De man had gehoord dat er eene mevrouw in het huis van zijn bediende gekomen was, maar zonder het minste idee te hebben dat de verloren reizigster van den vorigen nacht de verwachte gast was, verklaarde hij, dat toen hij den trein had hooren aankomen, hoewel het reeds half een was — dat iets hem scheen te zeggen dat hij zijn paard en wagen moest gereed maken en er op uitgaan om passagiers van het station te halen.

In later jaren toen ik menigmaal de woning van den heer Richard bezocht, hoorde ik over dezen man spreken als een zeer inpressionabel medium en die nog herhaaldelijk sprak over het merkwaardig voorval als een feit van onweerstaanbare geestelijke aandrijving — een feit dat mij naar alle waarschijnlijkheid redde van dood te vriezen aan dat eenzame station in den nacht.

Het tweede eigenaardige geval, waarin mijn leven en dat van anderen werd gespaard door denzelfden gezegenden invloed, die mij evenzoo redde, was dit:

Ik bezocht eene dame uit de familie van mevrouw Neal, wonende op een eenzame plek, die slechts toegang had door een weg langs een rij heuvelen, drie mijlen van Cincinnati, waar ik uitgenoodigd was gedurende verscheiden weken voordrachten te houden. Gewoonlijk reden wij naar de stad van de woning van mevrouw Neal in een omnibus, getrokken door een zeer oud, zeer sterk, maar goed onderhouden zwart paard.

Bij een vroeger engagement te Cincinnati was ik gewoon in een wagen te rijden, getrokken door een zeer snel loopend paard, zoo hard inderdaad, dat ik hem den bijnaam van »weerlicht" had gegeven in tegenstelling met het oude zwarte ros van mevrouw Neal. Ik noemde het laatste »donder" een naam welke later door de geheele familie werd overgenomen.

De heer Lovel, vader van mevrouw Neal, had mij medegedeeld dat er een verhaal was, dat »donder' eens in zijn vroege jeugd was weggeloopen, maar, voegde de oude heer er bij: »wij hebben hem nu al twintig jaar en wij weten niet dat hij zich coit aan zulk een ondeugd heeft schuldig gemaakt." Op den avond mijner voordracht vergezelden mij mijn gastheer en gastvrouw en de heer Lovel naar de zaal om mijne lezing te houden. Toen wij naar huis terugkeerden in den wagen, door »Donder" getrokken, komende op een eenzame plaats op den weg, waar zelden andere menschen waren, sprongen eensklaps en zonder dat wij eenig gevaar vermoed hadden, verscheiden gewapende roovers op ons pad en omringden den wagen. Zij dreigden ons te zullen vermoorden als wij niet al ons geld en alles wat eenige waarde had, afgaven.

Mijne vrienden waren zeer ontsteld, maar weder was ik mij bewust van de tegenwoordigheid van mijn geestelijken broeder en ik hoorde de welbekende stem zeggen: »Vrees niet — houd u stil." Op hetzelfde oogenblik zag ik hem aan de zijde van den koetsier, uit wiens handen hij de teugels scheen te grijpen en tot verbazing mijner vrienden steigerde Donder en vloog zoo snel door onze aanvallers heen dat ze uiteen stoven. De geest hield de teugels en dreef hem vooruit, en

hij vloog met de snelheid van den bliksem, niet ophoudende in zijn dolle vaart voor hij ons behouden aan de deur van mevrouw Neals huis had gebracht.

De goede oude Donder had onder contrôle van onzen geestelijken leider ons leven gered.

Van de roovers werd nooit meer iets gehoord — maar de goede oude Donder werd sedert beroemd als het paard, dat vier personen onder de leiding van een geestelijken voerman had gered.

Het derde geval stelt nog duidelijker dan de reeds beschrevene de leiding van den beminden en liefderijken geestelijken broeder in het licht, wiens teedere waakzaamheid en bescherming over zijn reizende zuster, in tallooze gevallen meer dan de weinige in 't kort verhaalde in dit hoofdstuk, de goddelijke belofte bewijst, »dat Hij Zijn Engelen zal gelasten u te bewaken en te beschermen in al uwe wegen," en in waarheid is deze profetie aan mij bevestigd op duizenderlei wijze bij mijn verre reizen voor het zendingswerk in de zaak van het Spiritualisme.

De volgende plaats die ik bezocht was Dixon, Illinois, waar de heer Henry Bacon mij uitnoodigde een lezing te houden. De heer Bacon die zelf verlangde een test-medium te worden, verzocht mijn geestelijken broeder of hij niet bij gelegenheid tot mij wilde komen en gelijke bewijzen geven als die welke gedurende mijn bezoek plaats grepen. De belofte gegeven zijnde keerde ik naar Rockford terug, waar ik gedurende een maand Zondags lezingen zou houden. Op dat tijdstip was de winter nog niet streng, maar de sneeuw lag overal verscheidene voeten hoog en een groot aantal arme Schotsche landverhuizers, die in het goede herfstseizoen te Rockford waren gekomen, waren nu ongelukkig in groote moeite door koude en gebrek. Mijn goede hospita, mevrouw Blim, gaf al haar tijd en middelen tot herstel van de zieken en lijdenden in hare buurt.

Ik hielp mijn gastvrouw in haar edel werk om de zieken en bedroefden te bezoeken, en zoo reden wij gedurende eenige

dagen in onze kleine slede om ieder in onze buurt te gaan helpen.

Laat op een onstuimigen achtermiddag naar huis terugkeerende, liep een kind achter onze slede aan, mevrouw Blim verzoekende, die zij scheen te kennen, bij haar in huis te komen en met hare moeder te spreken. Ons de deur wijzende, vonden wij een familie van arme landverhuizers in den ellendigsten toestand door gebrek aan een kookkachel. De vader lag ziek in bed, de kinderen half bevroren, de arme moeder met een kindje in hare armen, te vergeefs pogende eenig vuur aan te maken op den steenen vloer. Eenige vriendelijke Samaritanen hadden hen wat steenkool gebracht en anderen gaven vleesch en meel. Alles wat zij nu noodig hadden was een kookkachel, maar deze konden zij niet bekomen daar hun laatste dollar verteerd was en de vader te ziek om te werken. Mevrouw Blim en ik wisten wel waar wij een goeden kookkachel konden krijgen voor vijf dollars, maar wij hadden al onze fondsen uitgeput tot den laatsten cent toe en hoe wij ook overleiden, wij wisten niet tot wien wij ons zouden wenden om dadelijke hulp. »Laat ons naar huis gaan! riep ik, er zal iets gebeuren en wij zullen spoedig weer hier komen." Droevig en stil reden wij in onze slede naar huis.

Te huis gekomen, werd mij de gewone hoop brieven ter hand gesteld. De eerste dien ik opende was van Henry Bacon van Dixon — en de inhoud van dien brief was — dat »Tom" mijn geestelijke broeder tot hem was gekomen door een goed medium, dat aan zijn huis was, om te zeggen dat ik (Toms zuster) op het oogenblik gebrek had aan vijf dollars. Op deze communicatie had de heer Bacon, schreef hij, de vrijheid genomen van vijf dollars in den brief te sluiten — en hoopte alleen dat ik het hem zou vergeven en hem laten weten of het geld goed overgekomen was.

Ik liet hem en vele anderen weten dat alles in orde was, maar niet voordat er een kookkachel van vijf dollars was gekocht en naar de arme landverhuizers was gezonden, terwijl een der bedienden van mevrouw Blim er naar toe

ging om hen te helpen den kachel aan te steken en brood te bakken, waarvan zulk een lekkere geur opging, dat wij het in onze woning konden ruiken en die mevrouw Blim en mij dien nacht een slaap deed genieten zooals wij nimmer genoten hadden.

Jaren lang hield ik den brief van den heer Henry Bacon bij mij om als bewijs te dienen voor vele onderzoekers dat het Spiritualisme ook eene nuttige zijde heeft voor het aardsche leven, en mijn onzichtbare geleider, mijn jonge zeeman, werd tot een populair personage in het verre Westen.

Wordt vervolgd.

VAARWEL AAN DEN LEZER.

Wij breken het belangrijke levensverhaal van de groote zendelinge van het Spiritualisme slechts af, om de laatste hoofdstukken er van in den volgenden jaargang U mede te deelen — den vijf en twintigsten van onzen arbeid, die geïllustreerd zal worden door een nieuw portret van de Redactrice.

Mogen de laatste dagen van dit jaar ons allen gezegend zijn, en de Engelen van den Kerstmis-nacht een nieuw lied van belofte des vredes over deze oude aarde kunnen zingen na een zoo droevig jaar, dat zooveel strijd, ellende, bloed en tranen gezien heeft, tot schande van het menschdom, dat zich naar den Vorst des Vredes durft noemen.
